A-000163

Vol. V
No. 1

24th March, 1966.
(Thursday)
3rd Chaitra, 1888 S. E.

ANDHRA PRADESH
LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT

CONTENTS

		Pages.
Oral Answers to Questions.	..	1
Short Notice Questions and Answers.	..	32
Written Answers to Questions.	..	39
Point of Informations:		
re: Film Awards.	..	41
re: Dearness allowance to N. G. G. Os.	..	44
Calling attention to matters of urgent Public Importance:		
re: Failure of the Government in granting remission to the Ayacutdars under rain-fed tanks in Kurnool District.	..	45
re: Grant of loans through the Land Mortgage Banks to the landholders of Endowments.	..	46
re: Actions of patwaris contrary to the directions of the Suprem Court in respect of Revenue collections. under the Andhra Pradesh (Additional) Land Revenue Assessment Act.	..	48
Presentation of the Report of the Select Committee on the Andhra Pradesh Official Language Bill, 1964. (Bill withdrawn)	..	49
Government Bill:		
The Andhra Pradesh Official Language Bill, 1966. (Introduced)	..	55
Annual Financial Statement (Budged) for the year 1966-67: Demand No. IX Heads of State Ministers and Headquarters Staff Rs. 2,[illegible],90,000 - (Discussion not concluded)	..	58
Voting of Demands for Grants.	..	102
Discussion on the Report of the Administrative Reforms Committee (Not taken up)	..	103
Appendix.	..	104–146

PRINTED BY THE DIRECTOR OF PRINTING, GOVERNMENT OF ANDHRA PRADESH. AT GOVERNMENT TELUGU PRESS, AMIRPET, HYDERABAD-16.

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

OFFICIAL REPORT

Forty fourth day of the Sixth Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Thursday, the 24th March, 1966.

The House met at Half past Eight of the Clock.

[*Mr. Deputy Speaker in the Chair*]

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

BALIMELA PROJECT.

1002

*610 Q. *Sri M. Lakshmana Swamy* (Kankipadu): Will hon. the Chief Minister be Pleased to state:

(*a*) whether the design and specifications of Hydro-Electric Project at Balimela are ready; and

(*b*) if so, the progress of the work at dam site?

The Chief Minister (Sri K. Brahmananda Reddy): -(*a*) and (b) A **statement** is laid on the Table of the House.

STATEMENT LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE.
[*Vide* L.A.Q. No. 1002 (*610)].

(*a*) The final design and specifications of Balimela Project are under scrutiny of the Central Water and Power Commission.

(*b*) Pending the scrutiny of the Project Report by Central Water and Power Commission, the Control Board authorised the Chief Construction Engineer to proceed with works according to the Project Report. The Progress of works is given below: --

(1) *Main Earth Dam:*

About 6,40,70,500 Cft. of earth work including stripping has been completed. Filter materials such as 85,01,500 Cft. of sand and

4,73,000 cft. of aggregate have been collected and special excavation base 13,31,700 cft. of rock fill and rock toe work has been completed.

(2) *Diversion work*:

65,00,000 cft. soil and 10,00,000 cft. rock have been excavated.

(3) *Dykes*:

Survey and investigation including excavation of trial pits in dykes has been completed and 400 acres of jungle cleared.

The following earth work in dykes completed:

(*a*) Stripping the base of dykes	..	1,00,00,000 cft.
(*b*) Excavation of cut-off trenches	..	50,00,000 cft.
(*c*) Excavation of drainage channel	..	7,00,000 cft.

Filter materials for dykes such as 5,00,000 cft. of sand and 3,00,000 cft. Rubbles for spreading over dykes have been collected.

(4) *Buildings*:

The following residential and non-residential buildings have been constructed at different colonies:

(A) *Residential quarters*:

I. 'A' type quarters ..	..	..	..	4 Nos.
II. 'B' type quarters ..	..	..	..	10 Nos.
III. 'C' type quarters	..	..	..	11 Nos.
IV. S.D.O.'s quarters ..	..	..	..	28 Nos.
V. 'D' type quarters ..	..	..	..	150 Nos.
VI. 'E' type quarters ..	..	..	..	307 Nos.
VII. 'F' and 'G' type quarters ..		..	..	800 Nos.

B. *Non-residential quarters.*

I. Temporary I.B.	..	..	..	..	1 No.
II. Hospital	..	..	..	..	1 No.
III. Chief Construction Engineer's Office (Central Office)				..	1 No.
IV. Financial Adviser and Chief Accounts Officer's Office				..	1 No.
V. School building	..	..	..	..	1 No.
VI. Store ..	..	..	..	..	1 No.
VII. Open-air threatre ..		..	..	..	1 No.

Further construction of buildings has been stopped due to emergency.

5. *Roads:*

The following roads have been constructed:

I. Link road from Sileru Junction to Dam Site	..	15 K.M.
II. Balimela Junction to Dyke No. II	.. ..	20 „
III. Dyke-II to Dam Site	.. .. ..	7 „
IV. Internal road to Dam Site	.. .. ..	5 „

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి (నగిరి):— యు. ఎస్. ఎస్. ఆర్ నుండి [illegible] ముఖ్యమైన మెటీరియల్ సప్లయి కావటం లేదని 1964-65 [illegible] కమిటి సమర్పించిన రిపోర్టులో వుంది. అవి [illegible]?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి:— ఆ ఇన్ఫర్మేషన్ నా వద్ద లేదు.

శ్రీ [illegible] (సత్తెనపల్లి):— బలిమెలకు పట్నాయక్ గారు వెళ్ళటం, వారు [illegible], [illegible] మెంట్ చేయటం, 3 కోట్ల రూపాయలు [illegible] అవన్నీ జరిగాయి. యు.ఎస్.ఎస్.ఆర్. తరఫున [illegible] మెంట్స్ జరుగుతున్నాయి. ఈ సందర్భంలో ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమీ తెలియదని అంటే ఎలా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి:— ప్రస్తుతం నా వద్ద ఇన్ఫర్మేషన్ లేదు.

శ్రీ [illegible]:— అలా అయితే ఈ ప్రశ్న మరో రోజు [illegible]. [illegible] చాలా ముఖ్యమైనది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి:— దానికి దీనికి సంబంధం లేదు.

శ్రీ [illegible] (ఎర్రగొండపాలెం): ఈ స్టేట్‌మెంట్ చూస్తే రోడ్లు [illegible] వేసినట్లుగా, [illegible] [illegible] వర్క్స్ చేసినట్లుగా వుంది. కాని [illegible] పని ప్రారంభం కాలేదు. ఇప్పుడు ఎమర్జెన్సీ దృష్ట్యా మనకు పవర్ [illegible] దీనిని త్వరగా తీసుకురావటానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి: — బలిమెల డామ్ కన్‌స్ట్రక్ట్ చేసినందువల్ల మనకు విద్యుచ్ఛక్తి [illegible], excepting 40 M.Ws. of power which may be produced there at the dam site ultimately.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైలవరం):— టేబుల్ మీద పెట్టిన స్టేటుమెంటులో "Pending the scrutiny of the Project Report by Central Water and Power Commission, the Control Board authorised the Chief Construction Engineer......." అని వుంది. పెండింగ్ అని చెబుతున్నారు. ఇంతవరకు శాంక్షన్ అయినదా? వర్క్స్ కొంతచేశారు కాని జనరేటర్స్ పెట్టటం వంటివి ఏమీ కన్పించటంలేదు. ఆ ఏరియా నుంచి విద్యుచ్ఛక్తి రాదని చెబుతున్నారు. దేనిని బట్టి చెబుతున్నారు?

4,73,000 cft. of aggregate have been collected and spread over dam base 13,31,700 cft. of rock fill and rock toe work has been completed.

(2) *Diversion work:*

65,00,000 cft. soil and 10,00,000 cft. rock have been excavated.

(3) *Dykes:*

Survey and investigation including excavation of trial pits in dykes has been completed and 400 acres of jungle cleared.

The following earth work in dykes completed:

(*a*) Stripping the base of dykes	..	1,00,00,000 cft.
(*b*) Excavation of cut-off trenches	,	50,00,000 cft.
(*c*) Excavation of drainage channel	..	7,00,000 cft.

Filter materials for dykes such as 5,00,000 cft. of sand and 3,00,000 cft. Rubbles for spreading over dykes have been collected.

(4) *Buildings:*

The following residential and non-residential buildings have been constructed at different colonies: -

(A) *Residential quarters:*

I. 'A' type quarters	4 Nos..
II. 'B' type quarters	10 Nos
III. 'C' type quarters	11 Nos.
IV. S.D.O.'s quarters	28 Nos.
V. 'D' type quarters	150 Nos.
VI. 'E' type quarters	597 Nos.
VII. 'F' and 'G' type quarters	860 Nos.

B. *Non-residential quarters.*

I. Temporary I.B.	1 No.
II. Hospital	1 No.
III. Chief Construction Engineer's Office (Central Office)..	1 No.
IV. Financial Adviser and Chief Accounts Officer's Office ..	1 No.
V. School building	1 No.
VI. Store	1 No.
VII. Open-air threatre	1 No.

Further construction of buildings has been stopped due to emergency.

5. *Roads:*

The following roads have been constructed:

I. Link road from Sileru Junction to Dam Site	..	15 K.M.
II. Balimela Junction to Dyke No. II	.. ..	20 ,,
III. Dyke-II to Dam Site	.. .. ..	7 ,,
IV. Internal road to Dam Site	.. .. ..	5 ,,

శ్రీ ఎ. రామచంద్రా రెడ్డి (భోనగిర్) :—యు. ఎస్. ఎస్. ఆర్ నుండి మనకు టర్బైన్స్, జనరేటర్స్, స్టీల్ మొదలైన మెటీరియల్ సప్లయి కాబోతున్నాయని 1964-65 ఎస్టిమేట్స్ కమిటి సమర్పించిన రిపోర్టులో వుంది. అవి వచ్చాయా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :— ఆ ఇన్ఫర్మేషన్ నా వద్ద లేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) :— బలిమెలకు పట్నాయక్ గారు వెళ్లటం, వారు ప్రస్తావించటం, ఎనౌన్స్‌మెంట్ చేయటం, 8 కోట్ల రూపాయలు కాంపొనెంట్స్‌కు ప్రస్తావించటం అవన్నీ జరిగాయి. యు.ఎస్.ఎస్.ఆర్. తరపున ఎరేంజ్‌మెంట్స్ జరుగుతున్నాయి. ఆ సందర్భంలో ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమీ తెలియదని అంటే ఎలా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :—ప్రస్తుతం నా వద్ద ఇన్ఫర్మేషన్ లేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అలా అయితే ఈ ప్రశ్న మరో రోజు తీసుకోండి. ఇది చాలా ముఖ్యమైనది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :—దానికి దీనికి సంబంధం లేదు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండపాలెం) :—ఈ స్టేట్‌మెంట్ చూస్తే రోడ్లు వేసినట్లుగా, బిల్డింగ్స్ కట్టినట్లుగా, కొద్దిగా డైవర్షన్ చేసినట్లుగా వుంది. కాని వాస్తవంగా పని ప్రారంభం కాలేదు. ఇప్పుడు ఎమర్జన్సీ దృష్ట్యా మనకు పవర్ అవసరం కనుక దీనిని త్వరగా తీసుకురావటానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :—బలిమెల డామ్ కన్‌స్ట్రక్ట్ చేసినందువల్ల మనకు వచ్చే పవర్ ఏమీలేదు; excepting [illegible] M.Ws. of power which may be produced there at the dam site ultimately.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మొంథరం) :—టేబుల్ మీద పెట్టిన స్టేటుమెంటులో "Pending the scrutiny of the Project Report by Central Water and Power Commission, the Control Board authorised the Chief Construction Engineer. . . ." అని వుంది. పెండింగ్ అని చెబుతున్నారు. [illegible] కొంతచేశారు కాని [illegible] ఆ ఏరియా నుంచి విద్యు[illegible]తున్నారు?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇసుక సమస్య లేదు. గుంటవాడ దగ్గర కట్టాలా లేక బలిమెల దగ్గర కట్టాలా అనేది చర్చ జరగటం, ఒక ఒప్పందానికి రావటం—బలిమెల దగ్గర స్టోర్ చేసిన వాటర్ మనకు క్రిందకు రెగ్యులేటెడ్ సప్లయి కోసం చేసింది కాని బలిమెల డామ్ క్రింద మనకు వచ్చేది ఏమీ లేదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ) :—స్టేట్‌మెంటులో "Pending scrutiny by Central Water and Power Commission" అన్నారు. అంటే ఇంతవరకు స్క్రూటినీ అయిపోలేదన్నమాటేగా. ఎన్నాళ్లు స్క్రూటినీ చేస్తూవుంటారు?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—పని జరుగుతూవుంటుంది. అల్టిమేట్‌గా వస్తుంది. నాగార్జునసాగర్ జరిగింది. 70,80 కోట్లు పెట్టిన తరువాత అది వచ్చింది.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :—For this scrutiny there are two different aspects. ఒకటి, ఇంకా స్క్రూటినీ పరిశీలనలో వుంది. పరిశీలన కూడ పూర్తి కాకుండా వున్నదన్న విషయం మంత్రిగారు చెప్పిన సమాధానం బట్టి తెలుస్తున్నది. పరిశీలన ఎప్పటికి పూర్తి అవుతుంది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—సెంట్రల్ పవర్ వాటర్ కమీషన్‌వారి స్క్రూటినీ క్రింద వుంది. వారు పరిశీలించిన తరువాత నెమ్మదిగా యిస్తారు.

Mr. Deputy Speaker : He has not got any other information than what he has already placed on the Table of the House.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు (పలాస) :—మనకు సంబంధించిన ప్రాంతంలో ఇసుక దొరకటంలేదని, దొరకటానికి అవకాశంలేదని, ఒరిస్సా బార్డర్‌లో ఇసుక దొరుకుతున్నదని, అది మనం తెచ్చుకొంటే దానిపై వారు సేల్స్‌టాక్సు విధిస్తున్నారన్న కారణంతో ఆ ఇసుకను తీసుకురావటం మానివేసి ఫారిన్ ఎక్స్‌ఛేంజి ఉపయోగించి కొత్తగా యంత్రాలుతెచ్చి కొండలను పిండిచేసి ఇసుక చేసి ఉపయోగిస్తున్నారన్న విషయం తమకు తెలుసునా అలాచేస్తే మనకు నష్టం వస్తుంది. నాచురల్ ఇసుక కంటె ఆర్టిఫిషియల్ ఇసుకకు ఖర్చు ఎక్కువ, ఉపయోగం తక్కువ వుంటుందని చెబుతున్నారు. అది మీకు తెలుసా?

Sri K. Bramhananda Reddy :—I do not think so, Sir.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి :—బలిమెల ప్రాజెక్టు క్రింద విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి లేదని ముఖ్యమంత్రి అన్నారు. 440 మెగావాట్లు ఉత్పత్తి చేయాలని ప్లాన్ వుంది. ఆ ప్రకారం పని జరుగుతున్నదని యు. ఎస్. ఎస్. ఆర్. నుండి జనరేటర్స్ మొదలైన మెటీరియల్స్ వచ్చిందని ఎస్టిమేట్స్ కమిటీ రిపోర్టులో వుంది. మంత్రిగారివద్ద ఇన్ఫర్మేషన్ లేదంటున్నారు. రేపు అయినా ఆ ఇన్ఫర్మేషన్ [illegible]

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—బలిమెలవద్ద ఒరిస్సావారు పవర్ జనరేట్ [illegible] పవర్ జనరేట్ చేసుకొంటారు, నేను మనవి [illegible] చోటు మనకు 40 మెగావాట్స్ పవర్ హౌస్

పెట్టుకోటానికి అవకాశం ఎగ్రిమెంటులో వుంది. ఆ డామ్ క్రిందనే జనరేట్ అయ్యే పవర్ ఒరిస్సా వారిది.

శ్రీ ఎస్. ప్రసాదరావు (ఖమ్మం):—మనకు ఒరిస్సాకు సంబంధించి ఈ ప్రాజెక్టు 50: 50 పర్సెంట్ బేసిస్ మీద నడుస్తున్నది అంటే 440 మెగావాట్స్‌లో మనకు 220 మెగావాట్స్ రావాలి. డామ్ వద్ద కాని, దానికి దిగువ కాని మన షేర్ ఏమాత్రం ఖర్చు పెట్టాము? ఎప్పటిలోగా పూర్తి అవుతుంది? ఒరిస్సా వారు, మనం దీనిని స్పీడప్ చేయడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—కంట్రోల్ బోర్డ్ వుంది. అందులో మనమూ వున్నాము, వారూ వున్నారు. మనకు లోయర్ సీలేరు, అప్పర్ సీలేరు వుంది. ఆ పవర్ అంతా మనదే. ఆ రివర్ చెరి సగం అని మనకు తెలుసు. ఆ వాటర్‌కు గుంటవాడ దగ్గర డామ్ కట్టాలా, బలిమెల దగ్గర కట్టాలా అనే తగాదా వున్నట్లు కూడా వారికి తెలుసు. చివరకు అది తేలి బలిమెల దగ్గర కట్టాలని ఒప్పుకోవటం జరిగిందని తెలుసు. బలిమెలవద్ద పవర్ వారు జనరేట్ చేసుకొంటారు. దానిలో వుండే వాటర్ అప్పర్ సీలేరుకు, లోయర్ సీలేరుకు వస్తుంది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం (మాడుగుల):—ఈ స్కీమ్ ఎగ్రిమెంట్ 63 లో జరిగినట్లు కన్పిస్తున్నది. ఎస్కవేషన్ ఆఫ్ ది ఫౌండేషన్ కూడా కాలేదు. ఎందుకు ఇంత స్లో గా నడుస్తున్నది?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—పని జరుగుతూనే వుంది. ఇంకా చాలా పని జరుగవలసివుంది. ఇది 70—71 కు వచ్చే స్కీము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—మనం కొంత స్టాఫ్ పంపించాలి. వారు కొంత ఎడ్వాన్స్ చేస్తామన్నారు. మనం ఇవ్వవలసిన 3 కోట్లు వారే ఎడ్వాన్స్ చేసేటట్లు ఎగ్రిమెంటులో వుంది. వారు ఎంత పెట్టారు? మనం పంపిన స్టాఫ్ ఎవరెవరిని పంపాము? ఎక్కడ పని చేస్తున్నారు?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—3 కోట్లు కాదండి. మొత్తం దాదాపు 24 కోట్లు దానిలో మనం 50 పర్సెంటు అంటే 12 కోట్లు ఇవ్వాలి. అప్పుడు మనకు ఏమి అనుమానం వచ్చిందంటే గంటువాడ దగ్గరా బలిమెల దగ్గరనా అనే తగాదా వచ్చినప్పుడు 24 కోట్లు చిల్లర అవుతుందనుకొంటే బలిమెలదగ్గర అయితే 23 కోట్ల చిల్లర అవుతుంది. ఇది చీపర్ అనే తగాదా వచ్చింది. మనకు 24 కోట్లు కాదేమోననే అనుమానం వచ్చింది. రేపు ఎస్టిమేట్సు ఎక్కువై 28 కోట్లు కానివ్వండి, 30 కోట్లు కానివ్వండి మన కంట్రిబ్యూషన్ ఈజ్ లిమిటెడ్ టు 12 క్రోర్స్. మనం బియాండ్ 12 కోట్లు ఇచ్చేది లేదు అని ఎగ్రిమెంట్ జరిగింది. మూడు కోట్లు మూడవ ప్రణాళికలో అని చెప్పాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—3 కోట్లు వారు ఎడ్వాన్స్ చేశారా? స్టాఫ్‌లో సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీర్స్ ఎందరు, ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్స్ ఎందరు

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఆ డిటైల్స్ నావద్దలేవు. ఆంధ్ర ఆఫీసర్స్ వున్నారు, వారు వున్నారు.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి :— బలిమెల ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి ఎస్టిమేట్స్ కమిటి సంవత్సరం క్రిందట మూడు పేజీలు వ్రాసింది. ముఖ్యమంత్రి డిస్కరేజింగ్‌గా మాట్లాడుతున్నారు. కనీసం దీనిని దృష్టియందు వుంచుకొనైనా ఇన్ఫర్మేషన్ ఇస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఇన్ఫర్మేషన్ నాకు తెలుసండి. ఎగ్రిమెంట్ జరిగినప్పుడు నేనుకూడా వున్నాను, చూడవలసిన పని లేదు.

DEATHS DUE TO ELECTROCUTION.

1003—

* 1646 Q.—*Sri K. Appala Naidu* [*Put by Sri P, Rajagopala Naidu* (*Tavanampalle*)] :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state.

(*a*) the number of deaths due to the electrocution in the State in the year 1964-65 ; and

(*b*) whether the Government is contemplating to provide relief to the families of persons who died due to the thunder bolts ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—The matter relates to the Andhra Pradesh State Electricity Board. As ascertained from them the reply is as follows :—

(*a*) 117.

(*b*) No, Sir. There is no such proposal pending with the Government.

అయితే క్లాజు (b) లో దానికి అర్థం కాంపెన్సేషన్ యాక్టు క్రింద వారికి కాంపెన్సేషన్ ఇస్తారు.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు:— ఈ 117 మందిలో అఫిషియల్స్ ఎందరు ? నాన్ అఫిషియల్స్ ఎందరు ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—25 మంది డిపార్టుమెంటల్ 92 మంది నాన్ డిపార్ట్‌మెంటల్.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:— తమ డ్యూటి నిర్వహిస్తూ చనిపోయిన వారు వున్నారు. గవర్నమెంట్ సర్వెంట్స్‌గా వుండి డ్యూటిలో వుండగా చనిపోతే వారికి వర్క్‌మెన్ కాంపన్సేషన్ ఇచ్చే అవసరం లేదు. ఆ యాక్ట్ క్రింద అయితే కొంతమందికి తక్కువ రావటానికి, చాలా ఆలస్యం కావటానికి అవకాశం వుంది. అలాకాక గవర్నమెంటు డ్యూటీలో వుండేవారికి ప్రత్యేకంగా ఇచ్చే విషయం ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—కాంపెన్సేషన్ యాక్టు క్రింద కాంపెన్సేషన్ ఇస్తారు.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు:—92 మంది కాంపెన్సేషన్ యాక్టు క్రిందకు రారు. వారికి ఏ రూపంలో ఎంత కాంపెన్సేషన్ ఇచ్చారు?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—ఆ ఇన్ఫర్మేషన్ నావద్ద లేదు.

శ్రీ డి. సీతారామయ్య (మదనపల్లి):—25 మంది అఫిషియల్స్ అన్నారు దానిలో ఎన్. ఎమ్. ఆర్. ఎంతమంది? 25 మంది అఫిషియల్స్ డ్యూటిలో వుండగా చనిపోయినప్పుడు వారికి కంపాషనేట్ పెన్షన్ ఇవ్వవలసిన అవసరం వుంటుంది కదా, ఆ దృష్టిలో ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—కాంపెన్సేషన్ యాక్టు క్రిందనే కాంపెన్సేషన్ ఇస్తారు.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ (పెనుగొండ):-కాంపెన్సేషన్ యాక్టు క్రింద ఇస్తామన్నారు. కాంపెన్సేషన్ యాక్టు క్రింది ఒక మనిషి చావుకు వచ్చేది ఎంత?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:-రూల్స్ ప్రకారం ఇస్తారు.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ:-డబ్బు ఎంత అని అడిగితే రూల్స్ అంటా రేమిటి?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:-కాంపెన్సేషన్ యాక్టు క్రింద కొన్ని రూల్స్ వున్నాయి. ఆరూల్స్ ప్రకారం ఉద్యోగి ఎంత జీతం తీసుకుంటున్నాడు, సర్వీస్ ఎంత వగైరాలన్ని వుంటాయి. I cannot surmise. ఆరూల్స్ చూడాలి కాని ఆఫ్‌హ్యాండ్‌గా చెబితే ఏమి ప్రయోజనం.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—92 మంది పౌరులు చనిపోయారని చెప్పారు. వారికి ఏమి రిలీఫ్ ఇస్తారని ప్రశ్న? ఇచ్చారా, ఇస్తారా?

Sri. K. Brahmananda Reddy:-The question is whether the Government is contemplating to provide relief' 'There is no such proposal pending with the Government. For this reason, they are governed under the Compensation Act and according to the rules of the Compensation Act they will be paid. కాంపెన్సేషన్ యాక్టులోని రూల్స్ ప్రకారం వారికి పేచేస్తారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—వర్క్‌మెన్ కాని వారి సంగతి ఏమిటి? నాన్ అఫిషియల్స్–సిటిజన్స్ వారి సంగతి ఏమిటి ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—ఇది డిపార్టుమెంటల్, నాన్ డిపార్టుమెంటల్ వారి విషయం కాని దారిన పోయేవారు చనిపోయినవారి విషయంకాదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—వారి విషయం ఏమిటి ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— అది గవర్నమెంటు కన్సిడర్ చేస్తున్నది. అనేకచోట్ల అలా జరుగుతూ వుంటాయి. వాటిని సింపథిటిక్ గానే డీల్ చేస్తున్నాము.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—నాన్ డిపార్టుమెంటల్ అంటే ఎవరు ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—నాన్ డిపార్టుమెంటలే.

Sri Ramachandhra Rao Deshpande:—I would like to know whether the compensation shall be paid only to the workers or to the non-workers also.

Mr. Deputy Speaker:—That is the same thing he has answered previously.

Sri Ramachandra Rao Deshpande:—The reply is not clear because he said non-departmental and departmental. There is no question of it. The matter is, whether they are workers or non-workers, will the non-workers be also paid ?

Sri K. Brahmananda Reddy:—I think so, Sir, subject to correction.

శ్రీ బి. ధర్మభిక్షం (నల్గొండ):—వర్క్‌మెన్ కాంపెన్సేషన్ యాక్టు క్రింద కాంపెన్సేషన్ పే చేస్తామంటున్నారు. ఇంతవరకు పేమెంట్ జరిగిందా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—జరిగే వుంటుంది.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య (బుచ్చిరెడ్డిపాలెం):—117 మందిలో ఎంతమందికి కాంపెన్సేషన్ ఇచ్చారు. ఎంతమందివి పెండింగ్‌లో వున్నాయి ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—ఆ ఇన్‌ఫర్మేషన్ లేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ముఖ్యమంత్రిగారే ఈ విధంగా సమాధానం ఇస్తే మిగిలిన మంత్రులు ఎలా చెబుతారు అధ్యక్షా, ముఖ్యమైన వాటికే ఎవాయిడ్ చేస్తే ఏలా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—ఎంత మందికి యిచ్చారు, ఎంతమందికి ఎంతెంత ఇచ్చారు. ఎంతమందికి ఇవ్వలేదు అని అడిగారు.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్:—ఇన్ఫర్మేషన్ ఎగ్జాస్టివ్‌గా రావాలని వారు అడిగారు. సప్లిమెంటరీలు ఏవి వస్తాయో వూహించి సమాధానాలు తెచ్చుకోవాలి.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—తగాదా అంతా ఆ వూహలోనే వస్తుందండి. వారు ఊహించింది మేము ఊహించలేక పోవచ్చు.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్:—డిపార్టుమెంటులలో కొంత లోపం ఉంది. కాంపెన్సేషన్ ఎంత అనేది ముందు ఊహించుకోవచ్చు కదా.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—నిజమేనండి, ఎంత డబ్బు ఇచ్చారనేది ఇక్కడ లేదు. కావాలంటే నేను తెప్పించి పెడుతాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—మేము కావాలంటున్నాము.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—తెప్పిస్తాను.

MISAPPROPRIATION OF FUNDS BY THE GUNTUR NATIONAL SMALL POX ERADICATION OFFICER.

1004—

*1878(A) Q.—*Sri Pillalamarri Venkateswarlu:* Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(*a*) whether it is a fact that the Officer-in-Charge of the National Small-Pox Eradication Programme, Guntur, has mis-appropriated Government funds and filed a false complaint against his subordinate on 19th February 1963; and

(*b*) whether it is also a fact that the District Court has acquitted the subordinate officer and passed strictures against the Health Officer concerned; if so, the action taken against the Health Officer?

The Minister for Health and Medical (Sri Y. Sivarama Prasad) :— (*a*) and (*b*) It is a fact that the officer-in-charge, National Small-pox Eradication Programme, Guntur filed a complaint against a steno-typist of his office that he had mis-appropriated certain moneys entrusted to him. The Additional First Class Magistrate, Guntur, convicted the accused and sentenced him to imprisonment till the rising of the Court and to pay a fine of Rs. 750 with rigorous imprisonment for 6 months in default. On an appeal preferred by the accused, the Sessions Judge, Guntur, acquitted him giving him the benefit of doubt. No strictures have been passed against the Health Officer concerned. However, as there is a loss to the Government, the responsibility has been fixed upon the Health Officer and the matter has been entrusted to the Tribunal for Disciplinary Proceedings for enquiry.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— ట్రిబ్యునల్‌కు రిఫర్ చేసి ఎంతకాలం అయింది. ఇతనివల్ల ఎంత నష్టం వచ్చింది?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :— ఏ date న refer చేశారో ఇక్కడ ఇన్ఫర్మేషన్ లేదు. నష్టము వచ్చింది 530 రూపాయల చిల్లర.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :— ట్రిబ్యునల్‌కు రిఫర్ చేసిన తరువాత డిలే అయినది కనుక ఆ డేట్ ఎప్పుడు అని అడుగుతారు. అదికూడా లేకపోతే ఎలా?

If the hon. Minister cannot have the date, the members will be dissatisfied.

Sri Y. Sivarama Prasad :—The actual date on which the Board referred to the Tribunal is not here. But it was referred to the Tribunal.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :— రిఫర్ చేసిన డేట్ తెప్పించవలసిన అవసరం వుంది.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :— అసెంబ్లీ అయ్యే లోపుగా ఆ డేట్ తెప్పిస్తాను.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :— డేట్ ఇచ్చిన తరువాత ఎందుకు ఆలస్యం అయింది, ఈ ఆలస్యానికి కారకులు ఎవరు అనే ప్రశ్నలు వస్తాయి. కావలసిన ఇన్ఫర్మేషన్ ఇవ్వకుండా డిపార్టుమెంటు ఎలా పని చేస్తున్నదో నాకు తెలియకుండా వుంది. After all they are the responsible Secretaries. They should feel the importance.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— హెడ్స్ ఆఫ్ డిపార్టుమెంట్స్, సెక్రటరీస్ అని మీరు అంటున్నారు. కాని అసలు మంత్రులే పట్టించుకోనప్పుడు వారు ఏమి పట్టించుకొంటారండీ. ఫలానా విధంగా ఉప ప్రశ్నలు వుంటాయి అని వీరే ఊహించుకోకపోతే వారికి ఎట్లా వుంటుందండీ?

Mr. Deputy Speaker :— We will take this question next time. By that time we can have some more information. Day after tomorrow we shall have this question again.

DIETITIONS IN THE STATE.

1005—

*2247 Q—*Sri S. Vemayya :* Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(*a*) number of dietitions in the State now ;

(*b*) the pay scale of a dietition now fixed ; and

(*c*) the places at which they are working now ?

Sri Y. Sivarama Prasad : (*a*) At present 4 posts of Dietitions exist in the Medical Institutions in the State.

(*b*) Rs. 350-20-450-25-600.

(*c*) 1. Government General Hospital, Kurnool.

2. Government General Hospital, Guntur.

3. King George Hospital, Visakhapatnam.

4. Osmania General Hospital, Hyderabad.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :— అధ్యక్షా, యీ cadre లో వారికి రావడం లేదని మంత్రిగారికి సంవత్సరం క్రింద వ్రాస్తే చూస్తామన్నారు. ఇంత వరకు encouragement లేదు. ప్రతి హాస్పిటల్‌కు ఒక డైటీషియన్ వేయాలని ప్రభుత్వ ఆలోచనలో వున్నదా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :— ప్రతి హాస్పిటల్‌కు ఆలోచించవలసి వుంది. ప్రమోషన్ విషయంలో డైటీషియన్స్‌కు స్కేల్ వుంది. దానిలో highest rank reach అవుతారు. ప్రమోషన్ గురించి యింతవరకు అనుకోలేదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— ప్రతి హాస్పిటలులో డైటీషియన్స్ వున్నట్లయితే సర్వీసులో ప్రమోషన్ opportunities వస్తాయి. 4 districts కు ఒక్కరిని వేస్తే అవకాశం ఎట్లా వస్తుంది. క్రిందటి సంవత్సరం బడ్జెట్ డిమాండ్సులో యిది వచ్చింది. మేము represent చేశాం. డైట్ ప్రాపర్‌గా ఎక్కడా దొరకడంలేదు. ఈ డైటీషియన్స్‌ను వేస్తే patients కు ఉపకారంగా వుంటుంది ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :— డైటీషియన్స్ వేయడం మంచిదే కాని దానికి ఖర్చుకూడా యెక్కువ అవుతుంది. ఎంతవరకు అవసరమో ఆలోచిస్తాం.

శ్రీ కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి) :— డైటీషియన్స్ వున్నచోట వారివల్ల డైట్‌లో improvement కనబడడంలేదు.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :— అవి కాస్తో కూస్తో వున్నందువల్ల కదండీ అన్నింటిలో వేయమంటున్నారు.

POSTING OF A DOCTOR TO KOTHAGUDEM HOSPITAL.

1006—

* 1896 Q.—*Sri N. Prasada Rao:* Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(*a*) whether it is a fact that a hospital building has been completed at 9 incline (Abid Ali Chowk) of Kothagudem by Singareni Collieries Company in the year 1964, and

(*b*) if so, the reason for not posting a doctor at the hospital so far

Sri Y. Sivarama Prasad: (*a*) No, Sir.

(*b*) Does not arise.

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు :—భవనం కట్టలేదంటారా? లేకపోతే వారు కూడా వచ్చి చూస్తారా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—గవర్నమెంటు కట్టలేదండి. కాలరీస్ వారు కట్టుకున్నారేమో తెలియదు. దానిని గురించి correspondence, information లేదు.

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు :—బాధ్యతారహితమైన సమాధానం యిది. సింగరేణికాలరీస్‌లో, 9వ ఇన్‌క్లైన్‌లో కట్టారా లేదాని అడిగితే కంపెనీవారు కట్టుకున్నారేమో తెలియదు అంటున్నారు. అలాంటి irresponsible సమాధానాలు సభకే అగౌరవం కాబట్టి మంత్రిగారు యిప్పుడైనా information తెప్పించి యివ్వండి.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—D. M. O. కు telegram యిస్తే, reply telegram లో దానిని గురించి మాకు correspondence లేదు. ఒకవేళ వారు కట్టారేమో దానికి doctor ను వాళ్లే తీసుకుంటారుకాని గవర్నమెంటు post చేయదని వచ్చింది.

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు:—Telegram and reply telegram తో నాకు నిమిత్తంలేదు. ప్రశ్నవేసి 4, 5 మాసాలైనది. దానికి telegram ఎందుకు యివ్వవలసివచ్చిందో, reply telegram ఎందుకు తెప్పించుకోవలసివచ్చిందో నాకు తెలియదు. 9 వ incline లో ఒక area లో hospital కట్టారు. Hospital డాక్టరులేడని నేను అడిగితే doctor ను పెట్టిస్తారని నేననుకున్నాను. Hospital కట్టలేదని సమాధానం చెప్పుతున్నారు. ఏమిచేయమంటారు మమల్ని.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—గవర్నమెంటుగాని, Department గాని కట్టలేదండి.

Mr. Deputy Speaker :—Have you got the information that the Government constructed the hospital.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—గవర్నమెంటు కట్టలేదండి. The question is quite clear, Whether it is a fact that a hospital has been completed at 9 incline (Abid Ali Chowk) of Kothagudem by Singareni Collieries Company in the year 1964.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—గవర్నమెంటు కట్టారా, ఎందుకు డాక్టరును వేయలేదని అడిగారనుకున్నాం. కట్టలేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—అనుకోవడం ఏమిటి ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—మీరు కట్టారో లేదో అనుకోకపోవడం వుంటే కనుక్కుంటాం.

Sri Pillalamrri Venkateswarlu :– " Whether the Company contructed a hospital or not. " కంపెనీ కట్టిందా అని categorical గా అడిగితే గవర్నమెంటు కట్టలేదంటారేమిటి ?

Mr. Deputy Speaker :—We will postpone this question.

Sri Pillamarri Venkateswarlu :— Clear గా black and white గా వుంటే గవర్నమెంటు విషయం ఎవరడిగారు ?

Mr. Deputy Speaker :— We will postpone this question.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— Reply తెప్పించమనండి.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— D. M. S. ను పంపించవలసిన అవసరంలేదు. We find no improvement. వారిచ్చిన answer మాదిరిగానే వుంది. ఇందాక Electricity Department వారిచ్చిన answer most inadequate, ఇది అలాగే వుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు information లేక బాధపడ్డారు. ఈ సంగతి అనేక పర్యాయాలు మీ దృష్టికి తీసుకువచ్చాం. వారు వ్రాయడం లేదు. మినిష్టర్లు files చూచుకురారు. ఇదిచాలా యిబ్బందిగావుంది. ఈరోజు Heads of Departments మీద discussion ఏంచేస్తాం చెప్పండి.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఈ trouble కొంతవరకు Electricity Board Singreni Collieries మొదలగువాటి దగ్గర వస్తుంది. మేము వారికి పంపి answer తెప్పించుకోవాలి. మనకు ఎంతవరకు బాధ్యతవుందనేది ఒక ప్రశ్న, That is also a moot point. ఏమైనప్పటికి — the question is clear.

Mr. Deputy Speaker :— We will postpone that and get the information.

Sri Vanka Satyanarayana :— The Government have nothing to do with the day to day administration. They are concerned with broad policies. కంపెనీవారు ఇచ్చినది అలావుందనే సమస్యకాదు Question చదవకుండా అర్థం చేసుకోకుండా.

Sri V. Visweswara Rao :— On a point of order- ముఖ్యమంత్రిగారు వారికి వ్రాసి పంపడంవల్ల యిబ్బంది వస్తోందని చెప్పారు. మీరు ruling యివ్వవలసిన అవసరం వుంది. కారణం యేమంటే, We are allotting funds to the Electricity Board and Singareni Collieries. Singareni Collieries యొక్క profit and loss accountsమన చర్చకు వస్తుంది. అది మనక్రింద వుంది. Separate organisation క్రింద వున్నదని చెప్పడం అంటే మనకున్న యీ finances సంబంధాలనుకూడా పోగొట్టుకోవడమే అవుతుందని నేను భయపడుతున్నాను. అవి శాసనసభకు లోబడి వున్నాయన్న విషయాన్ని మీ అభిప్రాయం చెప్పవలసి వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ డిప్యూటీస్పీకర్ :— ఇప్పుడేమీ లేదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— కొన్ని చిక్కులున్నాయి. There are some difficulties like that. It is not as if they are directly a department of the Government.

ఇప్పుడు సింగరేణి కాలరీస్‌లో 4 ఉద్యోగాలున్నాయనుకోండి. అవి వారూహించుకోవలసినదేగాని నేను చెప్పడానికి లేదు. It is not a department of the Government directly. అందుకు మనవిచేస్తున్నాను. వీలైనంతవరకు కంపెనీనుంచి information తెప్పించడానికి యిబ్బంది వున్నదనేది మనవి చేయలేదు.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :— Too much generalisation లో indulge అవుతున్నారు. Categorical గా వుంది.

Mr. Deputy Speaker :—He is saying about the general difficulties.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :— Why should he generalise and confuse the House. He is not trying to help his own Ministers.

Mr. Deputy Speaker :—What Mr. Visweswararao says is, when a question is allowed and sent to the Minister, it is for the Minister to get what possible information he can. In this particular question the information is not fully sought. Possibly the information has not reached the department.

Sri Y. Sivaramaprasad : — My department must have mistaken that the hospital is built by the Government. I will get the replies

Sri Tenneti Viswanadham : —I will submit they will continue to take unless the Chief Minister takes interest.

Mr. Deputy Speaker :— We will postpone the question and he will get the information.

శ్రీ పిల్లలమఱ్రి వెంకటేశ్వర్లు :— 4 నెలలక్రింద question వస్తే సమాధానం పంపిస్తే తిరిగి రాగలదు. Categorical గా వుంది. It is very easy. Electricity Department గురించి చెప్పారంటె తన తప్పును కప్పుకోడానికి చెప్పారనుకోవచ్చు. ఈ తప్పు ఎట్లా కాదంటారు. కంపెనీ కట్టిందా, లేదా అంటే Yes, No అనే 3 అక్షరాలు, రెండక్షరాలు చెప్పి అసలు information ఏమీ లేకుండా రావడం ఏమిటి ? వారు దానిని justify చేయడం ఏమిటి ?

Mr. Deputy Speaker :—We are postponing the question. He will get the information.

Sri Y. Sivaramaprasad :— Yes Sir. I will get the information. As I said, my Department must have mistaken that the Government built the hospital.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—ఆయన—the department must have mistaken that the Government had built the hospital అని చెప్పారు. The Chief Minister must take interest ; otherwise they continue to mistake.

TRAINING CENTRES FOR MATERNITY ASSISTANTS.

1007—

* 661 Q.—*Sarvasri D. Seetharamaiah, J. L. N. Chowdary (Chirala) and Y. Peddiah :* Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(*a*) when the Maternity Assistant Training Centres in the Government Hospitals of Tirupathi, Hindupur, Nandyal, Tenali, Khammam were started ;

(*b*) whether the Assistant Director of Medical Services (Nursing) has inspected these centres since their inception for the purpose of recognition ;

(*c*) if not, the reasons therefor ;

(*d*) how many Maternity Assistants are not registered by the Nurses Council of Andhra Telangana for want of an inspection report by the officer under (*b*) ;

(*e*) whether it is a fact that the Maternity Assistants who have passed in the above training centres employed in Ponnur Samithi (Guntur district) and other Samithis are not paid their salaries for want of registration certificates to be issued by Nurses' Council ; and

(*f*) if so, the arrangements proposed for the issue of such certificates immediately ?

Sri Y. Sivarama Prasad :– (*a*) The training centres in the Government Hospitals of Tirupathi, Hindupur, Nandyal and Tenali, which were previously Maternity Assistant Centres were converted into Auxiliary Nurse Midwives Training Centres in 1962 and started functioning since 1962. The training centre in the Government Hospital at Khammam has not been converted.

(*b*) No, Sir.

(*c*) These centres have not been inspected by the Assistant Director of Medical Services (Nursing) so far in view of the fact that Andhra Pradesh Nurses, Midwives Auxiliary Nurse Midwives and Health Visitors Council has passed a resolution that Assistant Director of Medical Services (Nursing) should inspect the Institution only on 1st February 1965.

(*d*) As none of the institutions have been inspected by the Assistant Director of Medical Services (Nursing) the trained Auxiliary Nurse Midwives from these centres have not been permitted to register themselves in the said Nurses Council for want of Inspection Report.

(*e*) Yes, Sir. The Director of Medical Services has issued instructions to all the Zilla Parishads in the State to draw salaries of such of those trained candidates from the above institutions pending registration of their certificates in the said Council.

(*f*) In view of the difficulties experienced by the candidates it is reported that the Director of Medical Services has granted permission to register their names in the Andhra Pradesh Nurses and Midwives Council pending inspection by the Assistant Director of Medical Services (Nursing).

శ్రీ డి. సీతారామయ్య :—ఎందుకు నర్సింగ్ అసిస్టెంటు డైరక్టరు వెళ్ళి inspect చేయకూడదు ? 1965 కు పూర్వం కూడా అటువంటి practice వుంది గదా అటువంటప్పుడు ఎందుకు చేయలేదు ? కారణాలు తెలియజేస్తారా ?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాద్ :—Nurses and Midwives council వారు inspect చేసిన తరువాత certificate యివ్వడానికి వీలుగా వుంటుందని చెప్పి inspect చేయమన్నారు. Inspect చేయమని 1-2-65 న resolution pass చేశారు. అది 25-2-65 న communicate అయ్యింది. కొద్ది రోజుల్లోనే అసిస్టెంటు డైరక్టరు ఆఫ్ మెడికల్ సర్వీసును వేరే కారణాల వల్ల suspensionలో పెట్టడం జరిగింది. యింకొకరిని post చేయడంలో ఆలస్యం జరిగింది గనుక inspect చేయలేదు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—1-2-65 న inspect చేయాలని పంపించారు. 25-2-65 కు గాని పోలేక పోయిందని చెప్పారు. యిప్పుడు 66 లో వున్నాము. దాదాపు సంవత్సరం దాటిపోయినా తరువాత కూడా అసిస్టెంటు డైరక్టరు పోలేదు, పోక పోవడం వల్ల వారికి రిజిస్ట్రేషను జరుగలేదు. ప్రశ్నగ వచ్చిన తరువాత వయినా పంపించి వారి inspection report తెప్పించి వారికి రిజిస్ట్రేషను యివ్వ వచ్చును గదాండి. ఎందుకు చేయలేదు ?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాద్ :—సర్టిఫికేటులు యిమ్మని చెప్పామండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అసలు administration ఒకటి నడుస్తుందా, 1-2-65 letter post చేస్తే 25-2-65 కు communicate అయ్యిందట. Communicate అయిన తరువాత వెళ్ళలేదు, వెళ్ళకపోతే గవర్నమెంటు చర్య ఏమీ తీసుకోలేదు, యింత మంది trainees వచ్చి అక్కడ కూర్చుంటే ఒక course నడుస్తుంటే, ఆ course కు సర్టిఫికేట్లు యివ్వకపోతే D. M. S. ఏమి చేస్తున్నట్లు, department ఏమి చేస్తున్నట్లు ? Why this institution at all why this inconvenience ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—వీళ్లు ఈ difficulty వచ్చిందని, సర్టిఫికేట్లు యివ్వలేదని చెప్పి మా office కు తీసుకురాలేదండి. సర్టిఫికేట్లు యివ్వకపోయినా మెదలకుండా వూరుకున్నారు. ఈలోగా సర్టిఫికేట్లు యిమ్మని orders పంపించడం అయింది.

శ్రీ డి. సీతారామయ్య :—1965 కు పూర్వమే ఈ సెంటర్సు పని చేస్తున్నాయి గదా వాటిని ఎందుకని inspect చేయలేదు. Inspect చేసి వుంటే ఎందుకని సర్టిఫికేట్లు యివ్వలేదు.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—అప్పుడు అసిస్టెంటు డైరక్టరు inspect చేయాలని rule లేదండి. చేయవలసిన అవుసరం వుందని అనుకోలేదు. Nurses council వారు చేయాలని resolution pass చేయడంతోటే చేయవలసివచ్చింది. కాని ఈలోపున వారిని suspension లో పెట్టడం వల్ల అది జరుగలేదండి.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :—అసలు ఈ 4 సంవత్సరాల నుంచి training అయినటువంటి వారు ఎంతమంది వున్నారు ? వారు ప్రభుత్వానికి తమ యిబ్బందులు ఎప్పుడు తెలియజేశారు ? వారి జీతాలు ఆపిన తరువాత తెలియపరిచారా ? అసలు ఆపవలసిన అవుసరం యేర్పడిందా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—ఎంతమంది వున్నారో list లేదండి. 7 auxiliary mid-wives కు registration జరిగింది.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :—Nurses council inspect చేయాలన్నది. వారు తీర్మానం pass చేసి ఎన్ని దినాలు అయ్యింది. యింత వరకూ అసలు inspect చేశారా ? చేయకపోతే ఎందువల్ల చేయలేదనేది ప్రశ్న. నేను అడిగేది "why has he not inspected till now" అని.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—2, 3 సార్లు చెప్పాను. 1-2-65 న pass అయింది. కాని ఈలోపుల ఆయన్ను suspension లో పెట్టడంవల్ల యింకొకరిని వేయడానికి ఆలస్యం అయింది గనుక inspection జరుగలేదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. లక్ష్మణస్వామి (కంకిపాడు) :—దీంట్లో maternity assistants training రద్దు చేసి auxiliay nurses mid-wives course గా మార్చామన్నారు.

యుదీ ఒకటే కేడరా ? లేక different కేడరా ? Different కేడరు అయితే Maternity Assistants 175 ఆయుర్వేద dispensary కి sanction చేస్తామన్నారు. మరి దాని సమస్య ఎట్లా పరిష్కారం చేస్తారు.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—Different cadres కంటే యిది ఎక్కువ ఉపయోగమని దీని క్రింద మార్చామండి.

శ్రీ వి. కె. ఆదినారాయణరెడ్డి (గూటీ) :—ఈ nurses కు సర్టిఫికెట్సు యిమ్మని వ్రాశామన్నారు. ఎప్పుడు వ్రాశారు ? ఎంతవరకు చర్యతీసుకున్నారు? కనీసం అసెంబ్లీ ముగిసేనాటికైనా వాళ్ళకు సర్టిఫికేట్లు issue చేసేటట్లు చేస్తారా ?

Mr. Deputy Speaker :—They have already issued orders.

శ్రీ వి. కె. ఆదినారాయణరెడ్డి :—ఎప్పుడు అది అమలులోకి వస్తుంది ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—అమలులోకి యిదివరకే వచ్చిందండి.

Sri V. K. Adinarayana Reddy:—My specific question is when that order was issued. అది లేకుండా పంపించామంటే రేపు పంపవచ్చు మర్నాడు పంపవచ్చు. నా opinion పంపలేదని.

Mr. Deputy Speaker:—His information is that orders have already been given.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—In L.R. No. AMN-M-65 dated 22-9-65 పంపించాము. Registration కూడా జరిగింది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—సర్టిఫికేట్లు పంపించామంటూ దానిలో ఎందుకు యివ్వలేదు.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—అది automatic గా జరుగుతుంది.

Mr. Deputy Speaker:—It shows the arrangements proposed to be made. Have you got any information ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—నా దగ్గర information లేదు. Registration కాగానే జీతాలు automatic గా వచ్చేస్తాయండి.

Sri D. Seetharamiah :—What are the arrangements made?

Sri Y. Sivarama Prasad: The arrangement is that they are registered and paid automatically.

Sri D. Seetaramayya: According to the information I have got, the registration is still pending and the Minister is not expediting the matter.

Sri Y. Sivarama Prasad: 7 people have already been registered and number of others might have been registered. Correspondence is going on.

SCALES OF PAY OF HEALTH VISITORS.

1008—

* 223 (3972) Q.—*Sri B. Srirama Murthy* [Put by Sri Vavilala Gopalakrishnaiah]:—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(*a*) whether it is a fact that the scales of pay of certain Health Visitors working in Medical Department of Srikakulam District were reduced from Rs. 125 to Rs. 80 from 1st June 1963 on the ground that they are unqualified;

(*b*) whether it is also a fact that the untrained Health Visitors working in the Public Health Department in the same district continue to be paid the original scale of pay namely Rs. 125;

(*c*) whether it is also a fact that similar reduction of scale of pay of Health Visitors under the same category in other districts has not been affected;

(*d*) whether the Government have examined the position and restored them the previous scales of pay on par with their counterparts in Health Department in Srikakulam District and all others in other districts; and

(*e*) if not, the reasons therefor?

Sri Y. Sivarama Prasad:—(*a*) The scale of pay attached to the posts of Health Visitors working in the Medical Department was Rs. 125-180. Since trained Health Visitors were not available certain untrained candidates (Auxiliary Nurse Midwives) were appointed in the vacancies of Health Visitors in Srikakulam district. These unqualified candidates were previously paid the minimum of the scale of pay, *viz.*, Rs. 125. In the revised scales of pay sanctioned in G.O. No. 426, Finance, dated 15th November 1961 a lowers cale of pay of Rs. 80-135 was fixed for unqualified Health Visitors in the Medical Department. In view of this, the initial pay of certain Health Visitors in Srikakulam district was reduced from Rs. 125 to Rs. 80 from 1st June 1963.

(*b*) Yes, Sir.

(*c*) No, Sir.

(*d*) The Government have examined the matter in detail and issued orders in G.O. Ms. No. 2486, Health, dated 8th December 1965 to the effect that the Auxiliary Nurse Midwives temporarily appointed as unqualified Health Visitors in the Medical Department should also be paid the minimum pay of Rs. 125 without increments in the scale of pay of Rs. 125-5-150-7½-180 on par with the scale of pay of the Auxiliary Nurse Midwives appointed in the Public Health Department.

(*e*) Does not arise.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—Health Visitors Public Service Commission వారి చేత నియమింపబడినవారన్నారు. వారి ఉద్యోగాలు పోవడానికి కారణం యేమిటి? వీరు 20 సం. ల సర్వీసు చేశారు. Security of service లేకుండా వుంది.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:—హెల్తు విజిటర్సుకు, వీరికి qualifications వేరు.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు:—చాలా పెద్ద ప్రశ్న యిది. మెడికల్ డిపార్టుమెంటులో, హెల్తు డిపార్టుమెంటులో పని చేస్తున్నవారి జీతాలలో వ్యత్యాసాలున్నాయి. మెడికల్ డిపార్టుమెంటులో training యివ్వడంవల్ల వారి స్కేలు 125 నుండి 85 కు తగ్గించాలంటే, Public Health Department లో 125 రూపాయలు అలాగే వున్నదనీ, కనుక వీరికి కూడా అలాగే వుండాలనేది స్పష్టంగా కనపడుతున్నది. రెండు శాఖలలోపని చేసేవారికి ఒకే విధంగా యిస్తున్నారా లేదా అనేది స్పష్టం చేయాలి.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:—మెడికల్ శాఖలో వున్నట్లుగానే వీరికి 125 రూ. లు చేశారు. వ్యత్యాసం లేదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—125 రూ.లు యిస్తున్నామని చెప్పారు. The question is it restored to the original scale చేశారా లేక maximum 125 చేసి, అంతటితో సీల్ చేశారా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:—Minimum 125 రూ.లు యిస్తున్నారు. రెండు శాఖలవారూ అంతే యిస్తున్నారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—Supplementary వేయాలనే కోరిక లేదు. 125 రూ.లలో ఆపు చేశారా లేక స్కేలు అలాగే పెట్టారా?

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్:—పెట్టలేదని చెప్పారు.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:—ఇదివరకు 80 నుండి స్కేలువుంది. వారికి అది ఇచ్చారు. హెల్తుశాఖవారికి మెడికల్ శాఖవారి వలె యిచ్చారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—Scale restore చేయలేదా?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాద్:—Pay restore చేయలేదు. Intial salary 125 రూ.లకు restore చేశాము.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—125 రూ.ల తరువాత వారికి increments వుండవన్నమాట.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:—వారి అర్హతల ప్రకారం వుండవు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—125 రూపాయలకువున్న అర్హతలు, వారికి లేనివి తెలియ జేయండి. రు. 116 దగ్గరనుండి ఆపు చేశారు. 163 రూ.లకు

restore చేశారు. ఆ మధ్య వారికికూడా యీ benefit యిచ్చారా లేదా ? ప్రభుత్వం తప్పువల్ల నే కదా యిది జరిగింది.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:— వారికి కూడా తప్పకుండా యిచ్చి వుంటామండి.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—ఇచ్చారా ? లేక ఇస్తారా ?

Sri Y. Sivarama Prasad:—Automatically it goes without saying.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ:—ఇచ్చి వుంటారని చెప్పారు. ఇచ్చివుండక పోతే, యివ్వమని orders వేస్తారా ?

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—125రూ.లు యిచ్చామని చెప్పారు. అది తప్పు ఆ శాఖలలో పని చేస్తున్నవారి స్కేలు రివైజ్ యే ప్రకారం చేస్తున్నారో తెలియదు. క్రొత్తగా యిచ్చిన వారికి యే స్కేలు యిస్తున్నారు.

Mr. Deputy Speaker :—Both the hon. Members cannot stand at one time.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu:—When I am questioning, he is standing.

Sri Y. Sivaramaprasad:—How many times can I sit and stand? Double qualifications ఉన్నవారిని ఆ పోస్టులలో వేశాము. అలాగే యిస్తున్నాం.

Fish Flour.

1009—

*2578 Q.—*Sri S. Vemayya:*—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(*a*) whether the Government are aware of the fact that the fish flour supplements the protein deficiency in the diet; and

(*b*) if so, the action taken by the Government to start a factory to produce the fish flour in our State?

Sri Y. Sivarama Prasad:—(*a*) Yes, Sir.

(*b*) At present there is no proposal to start a factory to produce fish flour in the State.

Cheaper Edition of Sakshi.

1010—

*2597 Q.—*Sri P. O. Satyanarayana Raju* [Put by Sri Vavilala Gopalakrishnaiah]:—Will the hon. Minister for Excise and Prohibition be pleased to state:

(*a*) whether it is a fact that the Government is considering to publish a cheaper Edition of "Sakshi" written by Panuganti Lakshminarasimha Rao Pantulu;

(*b*) if so, when it is likely to be released ; and

(*c*) what would be the cost of each set ?

The Minister for Excise and Prohibition (Sri M. R. Appa Rao) :—(*a*) No, Sir.

(*b*) and (*c*) Do not arise.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు:—ఈ పుస్తకమునకు అచ్చు వేస్తారని వారిని కోరినారా ?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు:—వారికి పర్మిషన్ యివ్వలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—Permission యివ్వలేదు. cheap edition వేస్తే బాగుంటుందని కనీసం ప్రభుత్వమైనా వారినికోరితే బాగుంటుంది. కనుక ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు:—Cheap Edition మార్కెట్టులో వుంది. అది 3 రూపాయలు. We couldnot publish because the copy-right is held by Sri Vavilla Ramaswami Sastrulu. But they are available in the market at Rs. 3 per edition.

PROHIBITION STATIONS.

1011—

* 2603 Q.—*Sri P. O. Satyanarayana Raju* [Put by Sri Vavilala Gopalakrishnayya] :—Will the hon. Minister for Excise and Prohibition be pleased to state :

(*a*) the number of Prohibition stations abolished and No. of posts abolished in various categories in Prohibition Department during the recent reorganisation ; and

(*b*) whether surplus staff have been absorbed in other places ?

Sri M. R. Appa Rao :—(*a*) 111 Prohibition stations were abolished.

No. of posts abolished under various categories are :—

Deputy Commissioner	1
District Prohibition Officers	9
Sub-Inspectors	118
Petty Officers	215
Prohibition Guards	1,362
Office Superintendent	1
Upper Division Clerks	22
Accountant	1
Lower Division Clerks	39
Typists	10
Steno-Typist	1
Attender	1
Total ..	1,780

(b) Some of the staff have been absorbed in other departments and action is being pursued for the absorption of the remaining staff.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— వారిని తగ్గిస్తూనే చాలామందిని supernumerary అని చెప్పారు. వారికి పని లేదు. కాని జీతం యివ్వకోవాలి. అలాగే వుంచి జీతం యిస్తున్నారు.

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు :— 1780 మందిలో కొంత మంది absorb అయినారు. Police Department, Chief Conservator of Forests యింకా కొన్ని శాఖలవారు కొంత మందిని తీసుకున్నారు. మిగతా వారి విషయంలో కూడా ప్రయత్నం చేస్తున్నారు.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ (కర్నూలు) :— Absorb కానటువంటి వారు ఎంతమంది వున్నారు. Categories యేమి. ఈ తగ్గింపువల్ల యేర్పడిన ఇబ్బందులు Prohibition implementation లో జరుగుతున్న విషయాలు ప్రభుత్వదృష్టికి వచ్చాయి. ఏ చర్య తీసుకోనడానికి పూనుకొంటుంది ప్రభుత్వం ?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు :— Cabinet recommendations పంపించేప్పుడు కొంత పంపించాము. టేక్ చంద్ కమిటీ రికమండేషన్సు యిదివరకు చెప్పారు. అనధికారులకు అవకాశం కలిగించినందువల్ల, యితర శాఖల వారి help తీసుకోవాలని చెప్పారు. 1780 యిందులో 621 మందిని absorb చేశారు. ఇంకా 1,159 మందిని absorb చేయాలి. మిగతా శాఖలవారు క్రమంగా తీసుకొంటున్నారు.

శ్రీ టి.కె.ఆర్. శర్మ :— చాలామందిని తగ్గించారు. Excise రెవిన్యూ హెచ్చు అయినదా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు :— హెచ్చు అయినది. కాని అది తగ్గించడం వల్ల కాదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— తగ్గించడంవలన హెచ్చు అయినది Efficiency పెరిగిందన్నారు. Department ను పూర్తిగా తీసివేస్తే ——

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు :— అది నేను అనలేదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— Efficiency తగ్గిపోయిందా ?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు :—ఇదివరకు ఎలావుందో యిప్పుడూ అలాగే వుంది.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—మార్పేమీ లేదా ?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు :—మార్పేమీ లేదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— Department ను రద్దుచేస్తే మార్పు లేకుండానే వుంటుందా ?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు :— ఇదివరకూ, యిప్పుడూ efficient గా నేవుంది.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—ఈ శాఖను తీసివేస్తే efficient గా జరుగుతుందేమో ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— Prohibition policy యెంత అధ్వానంగావుందో, Administration cadre కూడా అంతే అధ్వాన్నంగా వుంది. దానిని మొదట ప్రారంభించారు. sales tax నుండి staff ను తీసుకున్నారు. తరువాత police వారికి వీరందరినీ యిచ్చారు. మళ్లీ తీసివేసి prohibition కు యిచ్చామన్నారు. ఉద్యోగులు ఒక cadre ల confirm గా వుండరు. Deputy Superintendent కాబోయే వారు యెందుకు పనికిరాకుండా orphan అవుతున్నారు. దానికి ఒక కమిటీ వేసి ఇదివరకువున్న వారిని యిప్పుడున్న వారిని regularise చేసి ఒక క్రమ పద్ధతి లో వుంచేందుకు గాను ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు :— Pellmell యేమీ లేదు. ఇదివరకు ఒక కమిటీ వేశారు. Revenue Secretary, కమిషన్ కూర్చుని surplus గా వున్న వారిని, యే శాఖలోనుండి వచ్చిన వారిని ఆ శాఖలకు పంపించారు. వారిని తీసుకొనే వరకు క్రొత్త appointments చేయవద్దని యితర డిపార్టుమెంట్సు వారు కూడ అనుకొన్నారు. అదే మాదిరిగా తీసుకొంటున్నారు.

HOUSE-SITES TO HARIJANS.

1012—

* 281 (3824) Q.—*Sri M. Lakshmanaswamy :*—Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state :

(*a*) whether it is a fact that Harijans of Penamakuru and Godavarru villages in Vijayawada taluk, Krishna district are not provided with house-sites ; and

(*b*) if so, the reasons therefor ?

The Minister for Social Welfare (*Smt. T. N. Sadalakshmi*) :—(*a*) Action is being taken by the Collector, Krishna to provide house-sites to Harijans of Penamakuru village. The Harijans of Godavarru village have already been provided with house-sites, and pattas have also been issued to the Harijans.

(*b*) Does not arise.

శ్రీ ఎం. లక్ష్మణస్వామి (కంకిపాడు) :—పెనమకూరు విల్లేజికి ఈ మినిస్టరు గారు ఉండగానే house sites వస్తాయని నమ్ముతున్నారు. ఆ విధంగానే చెప్పగలుగుతారా?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :— ఇదివరకు 1 ఎకరం 15 సెంట్సు కలెక్టరుగారు యాక్షన్ తీసుకుంటున్నారు. బహుశా ఆ 1 ఎ. 15 సెంట్సు తొందరలో కావచ్చునని భావిస్తున్నాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :— 1 ఎ. 15 సెంట్సు తొందరలో అవుతుందని అన్నారు. గవర్నమెంటు పోరంబోకు తీసుకోవాలా. పట్టాలేం తీసుకోవాలా అనేదాని విషయంలో భేదాభిప్రాయం వచ్చినట్లున్నది. అది గాక ఎ. 1 15 సెంట్లు తీసుకుంటున్నారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :— 2 ఎకరాల 30 సెంట్సు కావాలి. అందులో ఒకరూ ముందుకు వచ్చి ప్రైవేటు నెగోషియేషన్సు వల్ల offer చేస్తున్నారు. కాని మరొకరు objection petition వేశారు. అందు వల్ల ఎ. 1. 15 సెంట్సు తొందరలో కావచ్చునని భావిస్తున్నాను.

GOVERNMENT HIGH SCHOOL, MALAKPET.

1013—

* 1781 (X) Q.—*Sri P. Venkatakrishna Reddy* (Nandikotkur) :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(*a*) whether it is a fact that no accounts have been maintained in the Government High School, Malakpet Colony, Hyderabad in respect of the special fees received from the students and spent ;

(*b*) if so, when was it noticed and what action has been taken against the headmaster responsible for this grave irregularity ;

(*c*) whether the amounts collected from the students were remitted in the Post Office as and when collected, if not, why not ; and

(*d*) what steps have been taken in general to prevent such recurrence in other Government institutions ?

The Minister for Education (*Sri A. Balarami Reddy*) :—A statement is placed on the Table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE.
[*Vide* L. A. Q. No. 1013 (* 1781 X)].

(*a*) Accounts have been maintained but they are not up to date. No entries have been made in the cash book for the last two years.

(*b*) On receipt of complaints against the then Headmaster, Sri A. Venkateswarlu, he was transferred from the school and on 31st August 1965 the District Educational Officer, Hyderabad visited the school and found certain irregularities committed by the Headmaster.

(*c*) Separate Cash Books were maintained for each special fee fund and all the special fee funds remitted in one pass book at the post office. From the last 2 years the amounts collected under special fee were not remitted in the post office.

(*d*) Rules have been issued in G.O. Ms. No. 1653, Education, dated 14th May 1965 regulating the levy of Special Fees and administration of special fees and administration of special fee funds and the maintenance of accounts thereto. The inspecting Officers have also been given necessary instructions to see that these rules are followed by all the managements of the Secondary Schools.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :—ఎంత డబ్బు misappropriate అయినది ? 2 సంవత్సరాలవరకు Cash Book లో entries లేకుండ ఉన్నవా? Inspectin Officers ఏమి చేసినట్లు ?—వివరించండి.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—ఇప్పుడు ఆడిట్ చేస్తున్నారు. అతనిపైన చర్యతీసుకొన్నారు. ఆ Head master ను ట్రాన్స్ఫర్ చేశారు. ఆడిట్ పూర్తి కాగానే చర్య తీసుకొంటాము.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :—జనవరి 1966లో ఆడిట్ జరిగినట్లు తెలుస్తోంది. సుమారు 18 వేలవరకు misappropriate జరిగినట్లు special fees స్కూలులో కట్టనట్లు ఇవన్ని తెలుస్తున్నవి. గవర్నమెంటు ఇంతవరకు ఏమి చేస్తోంది. ఆయనను ట్రాన్స్ఫర్ చేశాము అన్నారు. ఇంత misappropriate చేసి special fees వసూలు చేసి Savings Bank Pass-Book లో జమకట్టనటువంటి వారిపైన తీసుకున్న యాక్షన్—వారిని ట్రాన్స్ఫర్ చేయడమేనా ? ఎందువల్ల గట్టి చర్య తీసుకొని—ఇంత ప్రైమఫాసీ కేసు ఉన్నప్పుడు—కనీసం వారిని ఎందుకు సస్పెన్షన్‌లో పెట్టలేదు ?

శ్రీ ఏ. బలరామిరెడ్డి :—గవర్నమెంటు యాక్షన్ తీసుకొనడం వల్లనే యిది బయటకువచ్చింది. ఆయనను transfer చేయడం జరిగింది. Special Audit Party ని వేసి ఆ అక్కౌంట్సు ఆడిట్ చేయడం జరుగుతోంది. ఆ రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత తప్పక కఠిన చర్య—ఆ సొమ్ము రాబట్టు కొనుటకు డిసిప్లినరీ చర్య తీసుకొనుటకు ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—12 వేల వరకు first audit లో, misappropriate అయినట్లు తేలింది. Special audit లో అది 20; 25; వేలవరకు తేలేటట్లు కనబడుతోంది. 12 వేలు misappropriate చేసినట్లు మేము చెబుతున్నాము. అది నిజమయితే ఆయనను సస్పెండ్ చేయాలిగదా? మావద్ద ఉన్న information ప్రకారం ఎంత డబ్బు misappropriate చేశారు ? ఏ ఏ ఐటెమ్సు misappropriate అయినవో చెప్పండి.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—ఇంకా ఆడిట్ పూర్తి కాలేదు; పూర్తి అయితే ఆ విషయం తెలుస్తుంది. అప్పుడు తప్పక చర్య తీసుకొంటాము.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—ఆడిట్ పూర్తి కాలేదు అంటున్నారు. Accountant General audit పూర్తి చేసి remarks కూడ పంపారు. కాని ఆడిట్ పూర్తి కాలేదని చెప్పడం జరుగుతోంది—మంత్రిగారు ఆ reply పూర్తిగా చదువుకొని వచ్చి చెప్పడం మంచిది. దానివల్ల 12 వేలు డిఫాల్కేట్ చేశారని

ఇంకా 18 వేలు అగపడుతోందని జనవరిలో విశ్వేశ్వరరావు గారు క్వశ్చన్ ద్వారా తెలియజేశారు. కాని మంత్రిగారు యింకా ఆడిట్ పూర్తి కాలేదని అంటున్నారు. మేము assert చేస్తున్నాము—audit పూర్తి అయినది. It is being proved he has defalcated nearly Rs. 18,000. He was simply transferred.

Sri A. Balarami Reddy:—If it is proved, certainly we will take action. We do not have any soft corner for him. I say, we have not received the audit report. If it is received, I will look into the matter and see that proper action is taken.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ:—ఆడిట్ రిపోర్టు ఇంకా ముట్టలేదు అన్నారు. ఇక్కడ ఉండే information బట్టి జనవరిలో ఆడిట్ రిపోర్టు పంపబడినట్లు తెలుస్తోంది. As a matter of policy—misappropriate చేశాడు అనేది—పైన్యాయిషాసీ తేలిన తరువాత action తీసుకొనుటలో ఆయనను ఇంకొక స్కూలుకు ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయడం జరిగింది అని చెప్పడంలో ఆ స్కూలు పరిస్థితి ఏమి అవుతుంది? ఇటువంటి కేసులలో అయినా సస్పెన్షన్ చేయడం అనేది మొదటి పద్ధతిగా ఎందుకు పెట్టుకోరు?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—నిజమే. Misappropriation cases లో సస్పెన్షన్ చేయాల్సిన అవసరం ఉన్నది; కాదని చెప్పను. కాని అప్పట్లో ఆడిట్ వివరాలు లేనందువల్ల ట్రాన్స్‌ఫర్ చేస్తే సరిపోతుందని అనుకొన్నారు. ఇది చాల రోజులనాడు జరిగింది. ఆడిట్ పూర్తి అయినదని చెబుతున్నారు. ఆ information తీసుకొని తగుచర్య తీసుకొనేందుకు ప్రయత్నం చేస్తాము.

MISAPPROPRIATION OF FUNDS IN ENGINEERING COLLEGE HOSTEL

1014—

*1245 Q.—*Sri Tenneti Viswanatham* :—Will the hon. Minister for Education be Pleased to state:

(*a*) whether any case of defalcation to the extent of a lakh of rupees in one Engineering College Hostel has been discovered recently;

(*b*) whether any investigation has been made;

(*c*) if so, what is the result;

(*d*) who are the persons concerned, where are they serving now and

(*e*) what action has been taken against them?

Sri A. Balarami Reddy :—(*a*) Yes, Sir.

(*b*) Investigation has been taken up by the Crime Branch o the Police Department.

(*c*) Investigation has not yet been completed.

(*d*) and (*e*) Do not arise, as the investigation has not been com pleted.

Mr. Deputy Speaker :—Who are the persons concerned ? where are they serving now ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—Investigation పూర్తి కాలేదు కాబట్టి ఆ ఆన్సర్ యిచ్చాము. ఎవరిపైన నేరం మోపలేదు, డబ్బు misappropriate చేసినది నిజమా అంటే-'ఔను' అని చెప్పాను. అది ఎవరు అనేది ఆ investigation పూర్తి అయిన తరువాత తేలుతుంది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :--'Who are the persons responsible' అని అడగలేదు. "Who are the persons concerned' అని అడిగాను. Over a lakh అని నేను విన్నాను. Actual గా ఇప్పుడు అనుకొన్నది ఎంత? ఇది ఎన్నాళ్ల క్రిందట జరిగింది? ఎప్పుడు investigation ఆరంభంచేశారు?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :--చాలా రోజుల క్రిందట జరిగినమాట వాస్తవమే. నవంబరు 1964 లో మొదట కనుక్కొన్నారు. ఈ మాదిరి అక్కడ misappropriation ఉందని తెలిసింది. Director of Technical Education పోయి వచ్చాడు. తరువాత ప్రైమాఫేసీ కేసు ఉన్నది, చాల డబ్బు పోయినట్లున్నదని ప్రభుత్వానికి వ్రాయడం, ప్రభుత్వం C. I. D. కి వప్పచెప్పడం జరిగింది. C.I.D. investigate చేస్తున్నారు. ఈ investigation లో మీకు చెప్పింది--60 సం॥ నుంచి accounts audit కావాలి; ఎందుకంటే ప్రస్తుతం ఉండే హాస్టల్ మేనేజరు 1960 సం॥ నుంచి ఉన్నాడు కాబట్టి, 60 నుంచి 64 ఆఖరువరకు ఆడిట్ పూర్తి అయితే చర్య తీసుకొనుటకు వీలుంటుందని వారు చెప్పారు. ఆడిటర్సును వేశారు. అయిదారు సంవత్సరముల అక్కౌంట్సు ఆడిట్ చేయాలంటే కొంత టైము పట్టుతుంది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—ఎందుచేత quick గా చేయరు? అందుకనే నేను ముఖ్య మంత్రిగారికి సూచన చేస్తున్నాను. మొన్న ప్రశ్నలలో కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు, పంచాయితీ రాజ్ డిపార్టుమెంటు, రెలిజియస్ ఎండోమెంట్సులో misappropriation జరిగిందని వచ్చింది. ఇవాళ వచ్చిన ప్రశ్నలలో ఎడ్యుకేషన్, హెల్త్, మిగిలిన వాటిలో misappropriation జరిగిందని ఇంత misappropriation జరుగుతుంటే జరిగి రెండేళ్లయినా, మూడేళ్లయినా, నాలుగేళ్లయినా--యింకా ఆడిట్ కు యిచ్చాము, Anti corruption Department కు యిచ్చాము అంటే--అసలు డెమాక్రసీమీద ప్రజలకు అపనమ్మకం ఏర్పడుతుంది. ఒక పని చేయించండి--Special Minister for Misappropriation ను--వేయక పోయినా ఈ కేసెస్ అన్నీ అతి తొందరలో deal చేయడానికి గవర్నమెంటులో ఒక cell—" Special cell to deal with all the cases of misappropriation" ఏదైనా ఏర్పాటు చేస్తారేమో ఆలోచించండి. రెండేళ్లు మూడేళ్లు, investigation జరుగుతోంది, ఆడిట్ అవుతోంది అంటే చాల కష్టముగా ఉంటుంది.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం చాలా జాగ్రత్తగా ఎప్పటికప్పుడు అవసరమైన చర్య తీసుకొంటున్నది. అశ్రద్ధచేయటం లేదు. ఇంజనీరింగ్ కాలేజి ప్రిన్సిపాల్ ను సస్పెన్షన్ లో పెట్టాము. హాస్టల్

మేనేజరును సస్పెన్షన్‌లో పెట్టాము. అంత టాప్ ర్యాంకింగ్ ఆఫీసర్స్‌పైన చర్య తీసుకున్నాము. చర్య తీసుకోవటంలేదని చెప్పటం న్యాయం కాదు.

శ్రీ తెన్నేటివిశ్వనాథం:- నేను ప్రశ్న వేయకపూర్వం యాక్షన్ తీసుకొన్నామనిగాని, సస్పెన్షన్‌లో పెట్టామనిగాని మంత్రిగారు చెప్పలేదు. వారు మొదలే చెప్పివుంటే వారిని ఎప్రిషియేట్ చేసివుండేవాడిని.

శ్రీ పి రాజాగోపాలనాయుడు:—ఈ మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్ జరిగిందని మొట్టమొదట ఎవరుకనుకొన్నారు? గవర్నమెంటుకు రిపోర్టు చేసింది ఎవరు?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—అధ్యక్షా, ఇంజనీరింగ్ కాలేజి ప్రిన్సిపాల్ డైరెక్టర్ ఆఫ్ టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషన్‌కు రిపోర్టు చేసినారు. కొన్ని పొరపాట్లు ఇక్కడ ఉన్నట్లుఉండి, మీరువచ్చి తనిఖీచేస్తే బాగుంటుంది అనిచెబితే, వారువచ్చి చూస్తే 1960 వ సంవత్సరంనుండి మిస్‌ప్రోప్రియేషన్ ఉన్నట్లు తేలింది. అపుడు వారిని ట్రాన్స్‌ఫర్ చేస్తేచాలును అనుకొన్నాము. కాని ఇదిపెద్దమొత్తమని ఏర్పడిన తర్వాత ఆ పెద్దఉద్యోగస్తులను సస్పెన్షన్‌లో పెట్టాము.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు:—ఆ యాక్షనుకు గురైనవారి పేర్లుచెప్పండి. అది ఏ కాలేజి? ఎక్కడయున్న కాలేజి?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—ఇదికాలేజి ఫండ్స్‌కావు అంటే ప్రభుత్వఫండ్స్ కావు. అది కాలేజికి సంబంధించిన హాస్టల్-ప్రయివేట్ మేనేజ్‌మెంట్ క్రింద ఉన్నది. అది కాకినాడ ఇంజనీరింగ్ కాలేజి హాస్టల్.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు:—ఎవరిమీద యాక్షన్ తీసుకొన్నారు?

శ్రీ ఎ బలరామిరెడ్డి:—దామోదరం-ప్రస్తుతం ప్రిన్సిపాల్ ఆఫ్ ఇంజనీరింగ్ కాలేజి, అనంతపురం, ప్రభాకరరెడ్డి లెక్చరర్, గవర్నమెంటు పాలిటెక్నిక్ తిరుపతి. వీరిద్దరిని సస్పెన్షన్‌లో పెట్టాము.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—ఆ ఇంజనీరింగ్ కాలేజి ప్రిన్సిపాల్ డైరెక్టర్ ఆఫ్ టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషన్‌కు ఇట్లా డిఫాల్కేషన్ జరిగిందని రిపోర్టు చేశారని చెప్పారు. ఆయనను ఎందుకు సస్పెండ్ చేశారు? రిపోర్టుచేసినందుకా? లేక, ఆయనకూడ ఇన్‌వాల్వ్ అయ్యే, ఏదో తప్పించుకోటానికి రిపోర్టుచేశారనా? పొజిషన్ ఏమిటి?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—ఆయన అక్కడ అల్టిమేట్ హెడ్. అక్కడ ఏదిపొరపాటు జరిగినా దానికి ఆయనకూడ బాధ్యుడు అవుతాడు. చేస్తే ఒక చిక్కు; చేయకపోతే ఇంకోచిక్కు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—చేయవద్దని ఎవరు అనటములేదు. ప్రిన్సిపాల్ రిపోర్టుచేశారు. దొంగతనం చేసి రిపోర్టుచేశారా? లేక ఆయనకు కూడ మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్‌లో భాగము ఉన్నదనే దానిమీద వారినిసస్పెన్షన్‌లో పెట్టారా? లేక, ఆయన హెడ్ ఆఫ్ ది ఇన్‌స్టిట్యూషన్ గనుక సరిగా మేనేజ్ చేయలేకపోయినాడు గనుక దానివల్ల సస్పెన్షన్‌లో పెట్టారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—ఏ కారణమైనా సరే-అది ఇపుడు ఇన్వెస్టిగేషన్ జరుగుతున్నది. అప్పుడు అది తేలుతుంది, ఆయన హెడ్ ఆఫ్ ది ఇన్‌స్టిట్యూషన్. వారి అధ్వర్యం క్రింద వీరందరు పనిచేస్తున్నారు. ఇక్కడ మిస్‌ఎప్రోప్రియేషన్ జరిగిందిగనుక, వారి అజాగ్రత్తవల్ల ఇది జరిగిందనే ఉద్దేశంతో వారిని ప్రభుత్వం సస్పెండ్ చేసింది.

PROMOTION OF SECONDARY GRADE TEACHERS

† 1016—

* 2558 Q.—*Sri P. Subbaiah* —Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(*a*) whether the Government have decided to promote the Secondary Grade Teachers appointed as Higher Grade Teachers in various Samithis;

(*b*) whether difference in pay is still existing; and

(*c*) whether Government have decided to remove the anomaly in pay of this grade of teachers?

Sri A. Balarami Reddy:—(*a*) No, Sir.

(*b*) As the posts are different, the scales of pay are also different.

(*c*) Does not arise, in view of (*b*) above.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:— జిల్లాపరిషత్‌లో వారిద్దరికి డిఫరెన్స్ ఆఫ్ పే లేకుండా చేశామని చెబుతున్నారు. కాని మంత్రిగారు డిఫరెన్స్ ఉన్నదని చెబుతున్నారు. వాస్తవమైన సమాచారం తెచ్చారో లేదో నాకు తెలియదు. జిల్లా పేనల్‌లో సెకండరీ గ్రేడ్ టీచర్స్‌గా యిద్దరు పోతే ఒక అతనిని ఎలిమెంటరీ స్కూలులో తీసుకొంటున్నారు. ఇంకొకరిని సెకండరీ గ్రేడుగా హైస్కూల్‌లో వేస్తున్నారు. ఇద్దరి క్వాలిఫికేషన్స్ ఒకటే. పేనల్‌లో ఇద్దరిని సెలక్ట్ చేసి పంపిస్తున్నారు. దానివల్ల వాళ్ళ స్కేల్ ఆఫ్ పే లో 5 రు. డిఫరెన్స్ వస్తున్నది. ఆ డిఫరెన్స్ తీసివేశామని జిల్లా పరిషత్‌వారు చెబుతున్నారు. కాని మంత్రిగారు "లేదు, ఆ కోర్స్ వేరు, యీ కోర్స్ వేరు కాబట్టి అట్లాగే వుండాలని" చెబుతున్నారు. దానికి సరైన ఇన్‌ఫర్మేషన్ తెప్పించి చెబుతారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— అక్కడ హాయ్యర్ గ్రేడ్ పోస్టులు కొన్ని ఉన్నవి. ఆ హాయ్యర్ గ్రేడు పోస్టులో పనిచేసేదానికి సెకండరీ గ్రేడ్ టీచర్స్‌ను ఎపాయింట్ చేసినారు. వారికి దానికి దీనికి మధ్య ఉన్న స్కేలు ఇవ్వబడింది. అక్కడ సెకండరీ గ్రేడ్ పోస్టులు క్రియేట్ చేసి, వారిని ఆ సెకండరీ గ్రేడ్ టీచర్స్ వేకెన్సీస్‌లో వేయటానికి మేము ప్రయత్నము చేస్తున్నాము.

† Question Nos. 1015, 1017 to 1019 and 1021 together with their answers are included in the proceedings under 'Written Answers to Questions'.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— ఈ సెకండరీ గ్రేడ్ టీచర్స్ యీ ప్రైమరీ స్కూల్స్‌లో, సెకండరీ స్కూల్స్‌లో ఉన్నప్పుడు వారు బి. ఎ. బి. ఇడి పాస్ అయినతర్వాత వారికి ప్రమోషన్ వచ్చినపుడు సెకండరీగ్రేడ్ స్కూల్‌లో ఉన్న వారి సర్వీసు కౌంట్ అవుతున్నది. ప్రయిమరీ స్కూల్స్‌లో ఉన్నవారి సర్వీసు కౌంట్ కావటంలేదు. అది న్యాయం కాదు కాబట్టి, ప్రయిమరీ స్కూల్స్‌లో సెకండరీ గ్రేడ్ టీచర్స్ ఎవరైనా ఉంటే వారి సర్వీసునుకూడ కౌంట్ చేయ టానికి తగినవిధంగా రూల్సు సవరణ చేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—ఇపుడు హయ్యర్ గ్రేడ్ పోస్టులు ఉన్నవి. వాటిని మనం మార్చుకొనేవరకు యీ చిక్కు మనకు ఉంటుంది. వాటినికూడ సెకండరీ గ్రేడ్‌గా కన్‌వర్ట్ చేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. అది చేసినపుడు యీ చిక్కులన్నీ పోతాయి.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— ఇపుడు వీరు సర్వీసులో ఉండి, మరల బి. ఎ. బి. ఇడి పాస్ అవుతున్నారు, వారిని బి.ఇడి లుగా యీ జిల్లా పరిషత్‌లో పోస్టులు యిచ్చేటప్పుడు యీ సర్వీసు కౌంట్ చేస్తున్నారు. ఎక్కువ సర్వీసు ఉన్నవారిని తీసుకోవాలని సర్వీసు కౌంటు చేస్తున్నారు. హైస్కూల్సులో పని చేస్తున్న సెకండరీ గ్రేడ్‌వారి సర్వీసు కౌంట్ అవుతుంది. కాని ప్రయిమరీ స్కూల్స్‌లో వున్న సెకండరీ గ్రేడ్ వారికి ఆ సర్వీసు కౌంట్ కావటంలేదు. అది అన్యాయం కాబట్టి, ఆ జి. ఓ. అమెండ్‌చేసి, సెకండరీ గ్రేడ్‌వారు ఎక్కడ ఉద్యోగం చేస్తున్నప్పటికీ, రెగ్యులరైజ్ అయినతర్వాత సర్వీసు కౌంటింగ్‌లో వారు హైస్కూల్స్‌లో పని చేసినా, ప్రయిమరీ స్కూల్స్‌లో పని చేసినా ఒకే విధంగా ట్రీట్ చేసేటట్లుగా దీనిని అమెండ్ చేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—అది ఎగ్జామిన్ చేయాలి. ప్రయిమరీ వేరేగా ఉంది. హైస్కూల్స్ వేరేగా పెట్టుకొన్నాము. ప్రమోషన్‌కు ప్రయిమరీ స్కూల్స్‌లో పనిచేసిన పీరియడ్‌కూడ సర్వీసులో కౌంట్ చేస్తారా అని వారు అడుగుతున్నారు. అది ఎగ్జామిన్ చేయాలి.

L.AQ. No. 1020 (Sri A. Balarami Reddy rose to answer the question)

Mr. Deputy Speaker :—How is it he is answering this question ? Sri Chenchurama Naidu has not written to me that the Education Minister has been authorised to answer this question. Generally, it should be conveyed to me.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :— అధ్యక్షా, వారు తెనాలి వెళ్లారు. అక్కడ ట్రయిన్ మిస్ అయినది. అందుచేత యిపుడు టెలిగ్రామ్ పంపించినారు. వారు లెటర్‌కూడ యిచ్చారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—వారు ఎట్లా సమాధానం యిస్తారండి ? పర్మిషన్ యివ్వాలి మీరు. వారికి యిచ్చిన టెలిగ్రామ్ మీకుకూడ పంపిస్తే సరిపోయేది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—వారికి పంపించటానికి అవకాశం లేకపోతే—Is it incumbent, Sir ?

Mr. Deputy Speaker:—All the Ministers are doing it.

Sri K. Brahmananda Reddy:—If they are here, if it is possible, it is the duty to inform. But it does not mean....

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—వారికి యిచ్చిన టెలిగ్రామ్ మీకుకూడ ఇవ్వవచ్చునుకదా ? ఇద్దరికి యివ్వవచ్చునుకదా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—వారి పి. ఎ. గారికి ఆ సమాచారం అంది, నేను యిక్కడకు వచ్చేముందు ఆ పి. ఎ. గారు నావద్దకు వచ్చి "వారు రాలేదు, వారి క్వశ్చన్స్ మీరు ఆన్సర్ చేయండి" అని ఒక లెటర్ కూడ పట్టుకొని వచ్చారు. ఆ ఉత్తరం అందజేశాను.

Mr. Deputy Speaker:— He can tell the House "I have been authorised."

Sri Pillalamarri Venkateswarlu:—This is still worse.

FOREST INDUSTRIES

1020—

* 2668 Q.—*Sarvasri A. Sarveswara Rao and V. Satyanarayana:*—Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state:

(*a*) whether the Government have made any survey of the potential of the raw materials in Forests to encourage the establishment of Forest based Industries in the State:

(*b*) whether any forest based industry has been started by the Government or a private party has been encouraged to start such industries in 1965-66; and

(*c*) if so, what and where they are?

Sri A. Balarami Reddy:—(*a*) Yes, Sir.

(*b*) No, Sir.

(*c*) Does not arise.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, మనం ప్రారంభించబోయే ఇండస్ట్రీస్ గురించి మంత్రిగారు కొంత వివరంగా ఇన్‌ఫర్మేషన్ ఇస్తే మాకు కొంత అర్థం అవుతుంది. మీరు ప్రవేశపెట్టదలచుకొన్న ఇండస్ట్రీస్ ఏమిటి? ప్రయివేట్‌వారు ఎవరైనా వచ్చారా? లేదా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—రాష్ట్రంలో అడవులపై ఆధారపడిన పరిశ్రమల స్థాపన ప్రోత్సహించు నిమిత్తం అడవులలోని ముడి సరుకుల సంపదనుగూర్చి ప్రభుత్వమేదేని సర్వేచేసి ఉన్నారా? అని అడిగితే యస్—అన్నాను. ప్రభుత్వాగాని,

ప్రయివేట్ పార్టీగాని ఏదైనా ప్రారంభించాలా అంటే నో—అన్నాను. దాని డిటెయిల్స్ అడిగితే జవాబు చెబుతాను.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—ఇపుడు ప్రభుత్వానికి ఏదైనా ఉద్దేశ్యం ఉన్నదా? ఎవరైనా ప్రయివేట్ వారు అప్లయి చేశారా? ప్రభుత్వం పెట్టటానికి ఆలోచిస్తున్నదా? లేక ప్రయివేట్ వారికి లైసెన్సు ఇవ్వటానికి ఆలోచిస్తున్నారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—ఇపుడు సర్ప్లస్ బేంబూస్ ఉపయోగించటానికి పేపర్ మిల్స్ ఉన్నవి. కలపకు, ఇండ్ల కట్టడాలకు పనికిరానటువంటి కర్ర కొంత ఉంది. ఆ కర్ర ఇన్‌యాక్సెసబుల్ ఏరియాలో ఉంది. ఈ సంవత్సరం 60, 70 వేల టన్నులు మనం సప్లయి చేయవచ్చును అనే అభిప్రాయం కన్సర్వేటర్ ఆఫ్ ఫారెస్ట్ ఇచ్చినారు. కలకత్తానుండి కొన్ని కంపెనీలు, బొంబాయినుండి సుందర దాస్ ట్రేడింగ్ కంపెనీ—పీరందరు చిప్‌బోర్డ్స్ అనే ఫ్యాక్టరీ పెట్టేదానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ముందర సుందరదాస్‌గారు వచ్చినారు. ఆయన ప్రభుత్వంతో సంప్రతించిన తర్వాత, తనకు అక్కరలేదని చెప్పినారు. ఇపుడు కలకత్తా కంపెనీలు కొన్ని వచ్చి తాము పెడతామని వారు సంప్రతింపులు జరుపుతున్నారు. ఫైనల్ స్టేజికి వచ్చినతర్వాత అది పెడతాము. మనం బేంబూస్ పేపర్ మిల్లుకు ఇస్తున్నాము. ఇంకా చిన్నచిన్న కత్త, లక్క అటువంటివి చిన్న చిన్నవారికి ఇస్తున్నాము. కాబట్టి పెద్దగా పెట్టగల్గింది యీ చిప్‌బోర్డ్ ఫ్యాక్టరీ. అది సంప్రతింపులలో ఉంది. అది ఫైనలైజేషన్ అయినతర్వాత, ఏదైనా ఒక షేప్ తీసుకువస్తాము.

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS.

ENHANCEMENT OF AGE LIMIT OF SUPERANNUATION.

1021-A—

S.N. Q.No. 2746-0—*Sri K. Govinda Rao* (Anakapalli):—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(*a*) whether there is any proposal to enhance the age limit of superannuation from 55 to 58 years for technical personnel in our State; and

(*b*) if so, when?

Sri K. Brahmananda Reddy:—(*a*) The question of raising the age of superannuation from 55 to 58 years for technical personel in this State is not under consideration of this Government. There is however a general question regarding raising of the age of superannuation from 55 to 58 years.

(*b*) In view of (*a*) above this does not arise.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—ఇంతకాలం నుంచి consideration లో ఉన్నదని వింటున్నాము. ఎప్పటికి finalise అవుతుందో చెప్పగలరా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఇప్పుడు నేను ఏమి చెప్పలేను. దీనిలో divided opinion ఉన్నది. చేయాలని కొందరు, చేస్తే కడమవాళ్ళకు effect అవుతుందని కొందరు, ఈ మాదిరిగా ఉన్నది. In due course ఏదో decision తీసుకుంటాము.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :— మంత్రిగారు divided opinion ఉన్నదని చెపుతున్నారు. ఆ divided opinion Cabinet లో ఉన్నదా లేక ప్రజలలో ఉన్నదా? Cabinet decision తీసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నప్పుడు divided opinion అంటే ప్రజలలో ఉన్నదని ఆలోచిస్తున్నారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— Cabinet లో ఏమిలేదు. Services లోనే ఉన్నది divided opinion. With equal weight we can argue on both sides.

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లు :—Equal weight argue చేయవచ్చునను కోండి. ప్లీడరుగారు ఎలాగైనా argue చేయవచ్చు. Central Government చేసినది. పొరుగురాష్ట్రాలు చేసినాయి. మన ఒక state ఫిబ్రవరిలాగా ఎందుకు ఉండవలసి వస్తున్నది ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— అన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు చేయలేదు. I. A. S. కు 58 years అయిపోయింది. అది వేరే సంగతి.

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లు :— మద్రాసు గవర్నమెంటు చేసినదిగదా!

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— నేను చెప్పేదివినండి. మద్రాసుగవర్నమెంటు కొన్ని sections లో చేసినది. District Judges కు Judiciary లో చేసినది, Medical వాళ్లకు చేసినది. అందరికి చేయనేలేదు. కొంతమంది అక్కడక్కడ చేశారు. కొంతమంది చేయలేదు.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :— ముఖ్యమంత్రిగారు చెపుతూ District Judicial cadre లో, medical people కు చేశారు అన్నారు. ఆ రెండు categories కు యిక్కడకూడ చేసే అభిప్రాయం ఉన్నదా? కనీసం ఈ రెండు sections లో ప్రభుత్వం ఆలోచించి enhance చేస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— మద్రాసులో వాళ్ళు ఏదో చేసుకొన్నారు. మేము ఆలోచించినప్పుడు entire question will be considered, Sir.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— ఇదివరకు ఒకమారు అడిగినప్పుడు Zonal Council లో మాట యిచ్చాము అని చెప్పారు. ఇప్పుడు యింకా అలాగే ఉన్నారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— Zonal Council లో యిది చర్చకువచ్చినది. చర్చకు వచ్చినప్పుడు Southren States అన్నీ కలిసి ఒక అభిప్రాయానికివస్తే బాగా ఉంటుందేమోననే మాటకూడ వచ్చినది. నేను Governments ను enquiry చేసి

చెపుతున్న information కాదు. పత్రికలలో చూసిన information. మద్రాసు గవర్నమెంటువారు Judges కు మెడికల్ వాళ్లకు చేసినట్లుగా పత్రికలలో చూస్తున్నాము.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—Divided opinion ఉన్నది అంటున్నారు. As a Chief Minister వారియొక్క opinion ఏమిటో చెప్పమనండి.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— నా opinion ఇచ్చితం అయితే యిదివరకే నిర్ణయం జరిగేది.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—వారికి opinion లేదా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—నా opinion oscillate అవుతున్నది.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—Oscillation అనుకూలంగా ఉన్నదా, వ్యతిరేకంగా ఉన్నదా ?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇప్పుడు కొన్ని objections ఉన్నాయి. Higher cadre లో యిది చేసేటట్లు ఉంటే promotions తక్కువ అవుతాయి అనేది ఒకటి. Employment కు ఎక్కువ అవకాశం దొరకదు అనేది ఒకటి, indifferent record of service ఉన్నప్పటికీకూడ automatic extension వల్ల మనకు efficiency పెరగదు అనేది ఒకటి. ఇప్పుడు rules ప్రకారంగా ఒక ఆఫీసర్ very competent very efficient అని మనకు తోచేటట్లు ఉంటే extend చేయడానికి కూడ అవకాశం ఉన్నది. ముఖ్యమైనవి రెండే points ఉన్నాయి. ఇప్పుడు నేను మనవి చేశాను. Promotion expect చేస్తున్నవారికి వెంటనే రాదు. వాళ్ళకు deffer అయిపోతుందని, వాళ్ళు service లో ఉండే బాధలు చెపుతున్నారు. For instance, some associations also, I understand, have said against this.

Unemployment మనకుతెలుసు. ఇప్పటికే acuteగా ఉన్నది. దీనివల్లకొంత దెబ్బతింటుంది. Further cansideration is that if every man with a colourless record is to be given automatic extension, how does it improve the efficiency of the services అది ఒక point ఇవన్నీ balance చేసుకొని cansider చేసుకోవలసిన విషయం.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— ఇది important question 3,4 ఏళ్ళు అయి యిదే మాట వస్తున్నది. కాబట్టి చాల మంది suspense లో ఉన్నారు. అటో యిటో తేల్చి వేస్తే మంచిది. మేము చేయము అని లేకపోయినట్లయితే ఒక వేళ మీరు ultimate గా చేస్తారు అనుకోండి. కొంతమంది retire అయిపోతున్నారు. వాళ్ళు గతి ఏమి అవుతుంది ? They can not be brought back. Administrative Reforms Committee తప్పకుండా చేయవచ్చునని recommend చేసినట్లుగా నాకు జ్ఞాపకం ఉన్నది. ప్రభుత్వం వేగిరం decision తీసుకున్నట్లయితే ఈ suspense అంతా పోతుంది,

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :— Suspense ఏమి లేదు. ఇప్పుడు ఉన్న rules ప్రకారం retire అయ్యేవారు retire అవుతూనే ఉంటారు. జరుగుతూనే ఉంటుంది. Administrative Reforms Commttee లో సిఫార్సు చేశారు అంటు న్నారు. Administrative Reforms Committee report మీద సభ్యులు చర్చలు చేయబోతున్నారు. వీటన్నిటిపైన నిర్ణయం చేసుకొన్నప్పుడు ఏదో ఒక అభిప్రాయానికి ప్రభుత్వం ఎప్పుడో ఒకప్పుడు రావాలిగదా! వస్తుంది.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— గవర్నమెంటు యింకా decision తీసుకోలేదు. దీనిలో చైర్మన్‌గా ఉన్న మంత్రి రామచంద్రా రెడ్డిగారు ఒక decision కు వచ్చారు. దానిలో ఉన్న Officers వారి అభిప్రాయాలు చెప్పారు. ఇంత అయిపోయినాక గవర్నమెంటు decision తీసుకోకుండానే ముఖ్యమైనటు వంటి యింకో మంత్రి ఈ రకమైన అభిప్రాయానికి ఎట్లా commit అవుతారు?

Sri K. Brahmananda Reddy :— దానిది ఏమి ఉన్నది. As the Chairman of the Adminstrative Reforms Committee along with others he might hold different opinion? What is there? The Government may ultimately agree with that opinion or may disagree.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఇప్పుడు efficient people ను మనం select చేయడం లేదు. Inefficient people ను లెక్క గట్టి వీళ్ళకు promotions యిస్తున్నాము. ఆ తరువాత వాళ్ళకు extension యిస్తున్నాము. ఒకటే మాట చెప్పండి. మేము ఎవరిని చేయము అని చెప్పండి. బాధ పోతుంది. చేస్తాము అంటారా, general గా అందరికి చేయండి. అక్కడ ఉన్నటువంటి Offices లో మంత్రి వర్గం వారికి కావలసిన మనుష్యులను వెదుక్కునే బదులు, cadre కు confidence create చేసేటటువంటి atmosphere లేకుండా యిది suspense లో పెట్టి ఏదీ కాకుండా 3 సంవత్సరాల నుంచి యిలా చేయడం న్యాయంగా ఉన్నదా?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— ఎప్పుడైనా చేసేదే, ఎప్పుడు చేయాలి అనేదే ఆలోచిస్తున్నాము అని చెప్పారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య :— మేము అడుగుతున్నది యింకొకటి. Individual case అని ఎందుకు పనికి రానటువంటి sections వాళ్ళందరిని service కు యిస్తున్నారు. బాగా పని చేసే వాళ్ళను వెళ్ళ గొట్టేస్తున్నారు.

Sri. K. Brahmananda Reddy :—That is wrong impression. I deny it flatly and squarely. అది ఊరికే వారి అభిప్రాయమేమో. ఇదివరకు విశ్వనాథంగారు ఎవరెవరికి యిచ్చారు అని ప్రశ్న వేసినారు. ఆ list అంతా మీ ముందు పెట్టినాము. We can very easily make it out, Sir, that only efficient people in the interest of public service are granted extension here-sometimes two months, three months etc. When they are in a specific Job, for the completion of the Job also, they are given some extension and it is a good thing, Sir, that only efficient people should be given in the interest of service and in the intrest of efficient functioning of that particular work.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య :— నేను కూడ అదే చెప్పుతున్నాను. Efficient people ను వేస్తే బాగా ఉంటుందిగాని వేయడం లేదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :— వారి అభిప్రాయం దురదృష్టం.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య :—వారు చెపుతున్నది నా అభిప్రాయం దురదృష్టం అని. చేస్తున్నది కూడ అంత దురదృష్టం గానే ఉన్నది.

1021-B—

HIGH COURT JUDGES.

S.N. Q.No.2748-P—*Sarvasri K. Mara Reddy* (Rajampet), *Tenneti Viswanatham and P. Narayana Reddy:*—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(*a*) the number of High Court Judges retired, or transferred or elevated during the last two years ;

(*b*) the number of vacancies filled up till now ; and

(*c*) what are the reasons for not filling up all the vacancies ?

Sri K. Brahmananda Reddy:—(*a*) Retired: Nil, *Transferred*—One.

Sri Justice P. Chandra Reddy transferred to Madras State as Chief Justice, High Court of Madras.

Elevated—One.

Sri Justice P. Satyanarayana Raju appointed as Judge, Supreme Court of India.

(*b*) One.

Sri Justice Mohd. Mirza Additional Judge, had been appointed as permanent Judge of High Court of Andhra Pradesh, *vice* Sri Justice P. Satyanarayana Raju appointed as Chief Justice.

(*c*) The matter is under the consideration of the Government of India.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— రీజన్స్ ఏమిటి? అని అడిగితే కన్సిడరేషన్ అంటారేమిటి? ఇంత ఆలస్యం కావడానికి కారణం ఏమిటి? మామూలుగా, వెకెన్సీ అక్కుర్ అవుతుందని తెలిసినప్పుడే, చాలాకాలం ముందుగానే, అంటే మూడు నాలుగు నెలలు ముందుగానే ఛీఫ్ జస్టిస్ రికమెండేషన్ పంపిస్తాడుగదా వారు ఆ మోస్తరుగా పంపించారా, లేక పంపించినప్పటికీ ప్రభుత్వం ఊరుకున్నదా? ఏమిటి అసలు విషయం?

Sri K. Brahmananda Reddy: —The Chief Justice made his recommendations. Government also agreed with those recommendations. They are now pending with the Government of India.

Sri Tenneti Viswanatham —:For how long have they been pending?

Sri K. Brahmananda Reddy—:For about a month, I think.

Sri Tenneti Viswanatham: —For how long were the vacancies kept unfilled? Their recommendations seem to have gone only a month back.

Sri K. Brahmananda Reddy:—According to the rules, it is the Chief Justice of the High Court that should initiate the recommendations, and then they come before the Government.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— నేను చెప్పింది అదే. రెండేళ్లలో అక్కర్ అయిన వేకెన్సీస్‌కు సంబంధించి నెలరోజుల క్రిందటనే వెళ్ళిందా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— వెకెన్సీస్ అంత ఎక్కువగా ఏమి లేవు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— ఎక్కువగా లేకపోవచ్చు.

Sri K. Brahmanda Reddy:—The sanctioned strength of the High Court is 14.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— ఇప్పుడు ఎంతమంది వున్నారు ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— పదముగ్గురు వున్నట్లుగా వుంది.

శ్రీ కె. గోవిందరావు:— హైకోర్టులో ప్రస్తుతం జస్టిస్‌లసంఖ్య తక్కువగా వున్నదనుకుంటాను. 1963 లో రిట్స్ 66లో వస్తున్నవి. ఎప్పటికవుతాయి యివన్నీ? అందువలన ప్రభుత్వం వారిసంఖ్యను పెంచడానికి ఆలోచిస్తుందా?

Sri K. Brahmanda Reddy—:It is not a matter for me. Pendency and all that depends on various reasons. The appointment of Additional Judges may also be one of the reasons to reduce pendency but that alone does not remedy it. It all depends on variou s factors.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :—ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతూ The sanctioned strenght of the High Court is 14. There seems to be only one vacancy. అన్నారు ఇప్పుడు పెండెన్సీ ఎక్కువగా వున్నది. ఆ విషయాన్ని దృష్టిలోవుంచుకుని అడిషనల్‌గా ముగ్గురు నలుగురిని వేస్తే బాగుంటుందేమో. అసలు వున్న వేకెన్సీలెన్ని ? వాటిని ఫిలప్ చేయడం ద్వారా పెండెన్సీ తగ్గించడానికిగాను ప్రభుత్వ ఆలోచనలో ఏమైనా వున్నదా ?

Sri K. Brahmananada Reddy :— I have already said that reccommendations are made and they are pending with the Government of India.

SEIZURE OF MILK POWDER AT VIJAYAWADA CHECK POST.

1021-C

S.No. Q.No.2743-J *Sri V. Visweswara Rao*—Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(*a*) whether it is a fact that 36 bags of milk powder was seized. at Vijayawada Check Post on 10th February 1966;

(*b*) if so, who was exporting this milk powder and what is the number of the lorry and the name of the owner ; and

(*c*) whether any case was registered on the exporters or on the deliverers and if not, the reasons therefor ?

Sri A. Balarami Reddy—(*a*) Yes, Sir.

(*b*) The milk powder donated by Catholic Relief Organisation of U.S.A. was exported from Machilipatnam to Vijayawada in Lorry No. APK. 2462 belonging to Sri Jayalakshmi Lorry Service, Vijayawada with its Head Office at Machilipatnam. The name of the lorry owner is Sri K. Rama Seshaiah of Machilipatnam.

(*c*) It is reported by the Collector that police are being asked to investigate the case and launch a prosecution against the offenders.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:— ఆ లారీ నంబరు తెలుసు, లారీ ఓనర్ ఎవరో తెలుసు, దానిని ఎక్కడికి ఎక్స్‌పోర్టు చేస్తున్నారో ప్రభుత్వానికేమైనా ఇన్‌ఫర్మేషన్ వచ్చిందా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— 11-2-66 తెల్లవారుఝామున యీ లారీ వస్తుంటే కమర్షియల్ టాక్సు ఆఫీసర్ దీనిని చెక్‌పోస్టువద్ద సీజ్ చేశారు— బ్రాహ్మిన్‌స్ట్రీట్, విజయవాడ, రెసిడెంటు, ఆయన పేరు రత్నపల్లి సుబ్రహ్మణ్యం; ఆయన ముందుకువచ్చాడు, యిది నాద అని. కమర్షియల్ టాక్సు ఆఫీసర్ దానిపై పెనాల్టి వేశారు. ఈ మిల్కుపౌడరు అతను వదిలివేయడానికి సిద్ధంగా వున్నాడు. ఇటువంటి పరిస్థితిలో కలెక్టరు, డి. పి. ఐ. చర్య తీసుకుని, దీనిని పోలీసు హ్యాండోవర్ చేశారు. కాని, యీ మిల్క్ పౌడర్‌తో ప్రభుత్వానికేమీ సంబంధంలేదు అనికూడా నేను మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:— ఇది ఎవరికి సంబంధించినది; ఎవరికి ఎక్స్‌పోర్టు అవుతున్నది ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— నేను చెప్పాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:—బందరునుండి వెళ్ళింది అంటున్నారు. అక్కడనుండి ఎక్కడికి వారు ఎక్స్‌పోర్టు చేశారు; అమెరికానుండి వచ్చింది అంటున్నారు. వారు యిక్కడ ఏ సంస్థకు ఎక్స్‌పోర్టు చేశారు ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—నేను చెప్పాను "కాథలిక్ .... వారి ముద్ర వున్నది, దానికి, మనకు ఏమీ సంబంధంలేదు. ప్రభుత్వానికి వచ్చేది కేర్ ఆర్గనైజేషన్ ద్వారా. ఇది ఒక ప్రైవేటు సంస్థకు సంబంధించి వస్తున్నది. కేథలిక్ రిలీఫ్ ఆర్గనైజేషన్ ఆఫ్ యు. యస్. ఎ. అనే ముద్రతో ఆ బస్తాలు మచిలీపట్నంనుండి విజయవాడకు వస్తుంటే పట్టుకున్నప్పుడు సుబ్రహ్మణ్యం అనే ఆయన యివి నావి అని చెప్పాడు. ఇన్‌వెస్టిగేషన్ జరుగుతున్నది.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:— మనం ఇటీవలనే గిఫ్ట్స్ ఆక్టు పాస్ చేశాము. దాని ప్రకారం ఎక్కడనుండి వచ్చినప్పటికి, దానిపై ప్రభుత్వానికేమీ సంబంధం

లేదనడంలో అర్థంలేదు. ఏ ప్రైవేట్ ఏజెన్సీ అయినప్పటికీ గిఫ్ట్ ఆక్టు పర్ఫ్యూ క్రిందకు వస్తుంది. అట్లా చూడడానికి ఎందుకు ప్రయత్నించలేదు ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— నేను చెప్పిన విషయంలో చాలా అర్థం వుంది. వారు వినలేదు. పౌడర్ మనదికాదు, వేరే ఆర్గనైజేషన్‌ది. కాని, మనవద్ద ఒక ఆక్టు వుంది. వారు యిప్పుడు చెప్పిన ఆక్టు. ఇప్పుడు పనిష్‌మెంటు, ప్రాసిక్యూట్ చేయడం అవసరమైతే ఆ ఆక్టు మనకు ఉపయోగిస్తుంది. దాని క్రిందనే యాక్షన్ తీసుకుంటామని మనవిచేస్తున్నాను. ఇది ప్రైవేట్ ఆర్గనైజేషన్ వారిది. ఏమయినప్పటికి, వారు ఇప్పుడు చెప్పిన ఆక్టుక్రింద దీనిని గురించి ఇన్‌వెస్టిగేషన్ చేస్తున్నాం.

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS

ELEMENTARY SCHOOLS WHERE ENGLISH WAS INTRODUCED.

1015—

*405 (5166) Q.—*Sarvasri K. Mara Reddy and T.K.R. Sarma:*— Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(*a*) number of Elementary Schools where English was introduced in third standard till now; and

(*b*) is it a fact that all these Elementary Schools are not yet provided with Secondary Grade teachers who were trained to teach English?

A:—

(*a*) 20,194.

(*b*) All the above schools have been provided with Secondary Grade teachers.

MUNICIPALITY TO KOTHAGUDEM.

1017—

*2349 Q.—*Sri A. Sarveswara Rao*:—Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state:

(*a*) whether a Municipality is going to be constituted for Kothagudem to look after the Civic Amenities; and

(*b*) what is the stage at which the issue stands?

A:—

(*a*) No, sir.

(*b*) Does not arise.

FEEDING OF GOATS IN UNRESERVE FORESTS.

1018—

*1817 Q.—*Sri Tenneti Viswanatham*: —Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state:

(*a*) whether a representation by the Andhra Yadava Kula Sangham of Salur, Visakhapatnam district, dated 22nd October 1965 has been received by the Government regarding facilities for feeding goats in unreserve Forests; and

(*b*) if so, the action taken thereon?

A:—

(*a*) No, Sir.

(*b*) Does not arise.

THATIPUDI RESERVOIR

1019—

*2016 Q.—*Sri K. Govinda Rao*:—Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state:

(*a*) whether it is a fact that the progress of the execution of the Thatipudi Reservoir scheme is being retarded to some extent due to the non-supply of cement to the Indian Hume Pipe Company Limited, Kothavalasa, Visakhapatnam district; and

(*b*) if so, what are the steps taken to arrange for the supply of cement?

A:—

(*a*) Yes, Sir.

(*b*) The Chief Engineer (Public Health) has reported that the Cement Marketing Company of India Limited, who have been addressed by him have since issued instructions for the release of supplies to the Thatipudi Reservoir Scheme to the extent desired, subject to availability of cement.

RESOLUTION BY THE VIJAYAWADA MUNICIPALITY REGARDING HOUSING SCHEME

1021—

* 1295 Q.—*Sri Pillalamarri Venkateswarlu*: —Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state:

(*a*) whether any resolution passed by the Vijayawada Municipal Council regarding the Housing Scheme (Trust) under the Town Planning Act was communicated to the Government; and

(*b*) if so, the action taken by the Government thereon ?

A.— (*a*) A resolution requesting the Government to constitute a City Improvement Trust was received by Government.

(*b*) The proposal to constitute a Town Planning Trust instead of a City improvement Trust for Vijayawada was considered but it was decided to defer the proposal for consideration to better times, in view of the financial implications involved in it.

POINT OF INFORMATION

re: Film Awards

Sri V. Visveswara Rao :- On a point of order Sir. నిన్న మన ప్రభుత్వం వారు ఒక బహిరంగ సభను ఏర్పాటుచేసి ఆంధ్రప్రదేశ్ ఫిలిమ్ అవార్డు అని ఉత్తమ చిత్రాలను కొన్ని ఎన్నికచేసి, వారికి బహుమతి ప్రదానం చేశారు. అక్కడ ఒక పుస్తకం కూడా యిచ్చారు. అందుతో మూడు ప్రైజులుఏర్పాటు చేశామని, ఫస్టుప్రైజు గవర్నర్ గోల్డు నంది అని, సెకండు ప్రైజు చీఫ్ మినిస్టర్ సిల్వర్ నంది అని, థర్డుప్రైజు ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేటుబ్రోంజ్ నంది అనిచెప్పారు. నా పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ ఏమిటంటే— గవర్నర్‌గాని, చీఫ్ మినిస్టర్‌గాని వారు ఆంధ్రప్రదేశ్ యొక్క గవర్నరూ, చీఫ్ మినిస్టరూగాని ప్రత్యేకంగా ఏమీ కాదు. అటువంటప్పుడు స్టేట్‌ను గవర్నరు, చీఫ్ మినిస్టర్ల తరువాత పెట్టడం అది సరియైన పద్ధతికాదు. ముందు స్టేట్ అవార్డువుండాలి; తరువాతగవర్నరు ఆ తరువాత చీఫ్ మినిస్టరూ రావాలి. ఎందువలన యిట్లా చేశారో నాకు అర్థం కావడంలేదు. దీనివలన స్టేట్ యొక్క ప్రాముఖ్యతను ప్రభుత్వం తనకున్న అధికారంతో తక్కువచేస్తున్నదనే అభిప్రాయానికి రావలసివుంటుంది. అందువలన దీనిపై తమరు తమ అభిప్రాయాన్ని యివ్వవలసిన అవసరమున్నది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అధ్యక్షా, నేనులేను, నాకీ సంగతి తెలియదు. విన్న తరువాతమాత్రం చాలా బాధగావున్నది. అసలు స్టేట్ అవార్డు అయిన తరువాత మళ్ళీ చీఫ్ మినిస్టర్ అవార్డూ, అగ్రికల్చర్ మినిస్టర్ అవార్డూ, ఆ తరువాత చీఫ్ సెక్రటరీ అవార్డూ, ఇంకొకరి అవార్డూ, మరొకరి అవార్డూ యిదంతా ఫైనాన్స్ మినిస్టర్ డిన్నర్ అవార్డూ యిదంతా ఏమిటండీ? (నవ్వులు)వారు యివ్వలేదనుకోండి, అసలు ఈ వరస ఏమిటని అడుగుతున్నాను. ఇది చాలా సీరియస్ యిష్యూ. స్టేట్ అవార్డు అన్నతరువాత స్టేట్‌లో పార్టు గవర్నర్. అసలు యీ విధంగా ఎందుకు జరిగింది? ఇది మొట్టమొదట స్టేట్ యొక్క గౌరవాన్ని న్యూనతపరచడం అని చెబుతున్నాను. తరువాత దీనిపై వారేమిచెబుతారో వింటాము.

మిస్టర్ డిప్యూటీస్పీకర్ :— ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమైనా చెబుతారా ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—Let him give a motion: and on that let him raise it. Let us not go into merits now. అధ్యక్షా, వారు ఒకనోటీసు పంపిస్తే-దానిసంగతి యేమిటో కనుక్కోవాలికదా,

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ఉపన్యాసములో చెప్పారు కదా. దానిమీద మీరు చెప్పవచ్చు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :—ఉపన్యాసాలు కాదు. ఒక నోటీసు యిస్తే ఆ సంగతి ఏమిటో కనుక్కుంటాము. ఇప్పుడు పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డరు అంటే ఏ యిష్యూ పైన ?

Let him give a motion. Let him raise that.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :— దీనికి మోషన్ యివ్వవలసిన అవసరం లేదని నా అభిప్రాయం. ఫస్ట్ ప్రిఫరెన్స్ స్టేటు గవర్నమెంటుకు గౌరవస్థానం యివ్వవలసినది యివ్వలేదు—

Sri K. Brahmananda Reddy:-Let us not go into the merits now. ఒక మోషను ద్వారనో, షార్టు నోటీసు క్వశ్చను ద్వారానో వారు యిస్తే దానిమీద మేము ఇన్ఫర్మేషను తీసుకువచ్చి చెప్పవచ్చు. అంతేగాని, ఎప్పటికప్పుడు జీరో అవర్ అని లేచి పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ అంటే ఎట్లా చెప్పేది ?

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :— ఒక మోషను యిస్తే దానిమీద వివరాలు తెప్పించుకొని చెబుతారు. He can give a short notice qusetion, etc.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఇది పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డరు. ఎట్లా అవుతుందో చెబుతాను. How the Governor comes overd and above the State.

Sri K. Brahmananda Reddy:- He may say that. But let him raise it in a proper way.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇదే ప్రాపర్ వే అవుతుంది. క్వశ్చను పంపిస్తే సెకండ్ రేట్ అవుతుంది. ఇది కాన్స్టిట్యూషనల్ యిష్యూ. We need not send any question, or call attention motion. It is a constitutional issue. What is the State? What is the pisition of the Chief Minister there? What is the position of the Governor there? Are they above the State? That is a constitutional question, that we are raising. Who is Greater Is the State great or the Chief Minister is great or the Governor is over and above the State? He is only the Chief Executive; he cannot be above the State.

Mr. Deputy Speaker : -That question would arise only.

Sri K. Brahmanada Reddy : -A point of order under Rule 241 (2) may be raised in relation to the business before the Assembly at the moment. అట్లా వుండాలి కాని ఏదీ లేకుండా ఎట్లా ? సంగతి తెలియకుండా పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ రెయిజ్ చేయాలంటే మా పూరికి టికెట్ యివ్వమన్నట్లుగా వుంటుంది.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— మనం ఇంకొక బిజినెస్‌కు పోతున్నాము కనుక దీనిని టైము తీసుకొని చెప్పించడానికి యీ పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ వచ్చింది. ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి, హౌవుస్ దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది.

ఒక మిస్టేక్ జరిగింది, రెక్టిఫై చేయడానికని చెప్పారు. Just he has given notice of it to the House, and also the Chief Minister. He can take note of it and see that it is rectified.

Sri K. Brahmananda Reddy :—That is a different matter. Now that it has been raised—I do not know how it has been raised. It should not have been raised. Because it is raised.....

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :—It could be raised.

Sri K. Brahmananda Reddy :—Under the Rules, a point of Order cannot be raised in a casual way on any subject.

Mr. Deputy Speaker :—There you are right; but sometimes, what happens is, some clarification will be sought. It has happened like that; that way, they could elicit information.

Sri K. Brahmananda Reddy :—But not on matters not before the Assembly and the business of the Assembly.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ఎన్నో విషయాలల్లో ఇట్లా జరిగింది, దానిమీద మీ అభిప్రాయం ఏమిటి అని పేపర్లలో వచ్చినదికూడ అడుగుతారుకదా......

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అందువల్లనే యీ చిక్కులు వస్తున్నాయి. ఒక పద్ధతి వుండాలి. ఒక మోషనో, ఒక క్వశ్చనో—ఏదీ లేకపోతే మాకు చాల ఇబ్బంది కలుగుతుంది.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—మనం అంత రెస్ట్రిక్షనులో వుండలేదు ఇంతవరకు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అథెంటిక్ ఇన్‌ఫర్‌మేషను కావాలంటే మేము డిపార్టుమెంటును అడగాలికదా.

Mr. Deputy Speaker :—Therefore, he can answer that like "I have no information".

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :—It is left to you.

Mr. Deputy Speaker :—We are involving into many questions.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—ఈ పాయింటు యిక్కడ రెయిజ్ చేయడం చాల సబబుగా వుంది. హక్కువుంది రెయిజ్ చేయడానికి, రెయిజ్ చేయాలి కూడాను. ఎట్లా చెబుతారనేది ముఖ్యమంత్రిగారు చూసుకుంటారు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—హక్కు కాదు, But we are doing it.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—హక్కు అంటే with your permission Sir. ఒకతప్పు జరిగింది. ఆ తప్పుకు బాధ్యత ఎవరిది అనేది నిర్ణయించేది తరువాత. కాని తప్పు జరిగినప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారి నోటీసుకు, హౌస్ నోటీసుకు తెచ్చే బాధ్యత ఉంది. Those privileges are right. Even the Chief Minister cannot deny them.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—దానికి పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డరు అని అవకాశానికి తీసుకోవలసిన అవసరం లేదని ముఖ్యమంత్రిగారి అభిప్రాయం.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—ఇప్పుడు పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డరు ఎందుకు వచ్చిందంటే—మీరు నెక్స్ట్ ఐటం తీసేసుకుంటున్నారు. దానిని ఆపడానికి. కాని, మీరు చెప్పింది కరక్టే. ఇప్పుడు ఇక్కడ రెయిజ్ చేశారు. అది చాల సబబుగా వుంది. ముఖ్యమంత్రిగారుకూడ అంగీకరించి యీ పొరపాటు ఎట్లా జరిగిందో—దిద్దుకోమని మాత్రం చెబుతున్నాము.

Mr. Deputy Speaker :—You have not understood, what the Chief Minister says. Under 'point of order' we cannot raise it. He can say 'I have got some point to elicit': He can raise it that way.

re :—Dearness Allowance to N. G. G. Os.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, ఒక క్లారిఫికేషన్, సర్. ఎంప్లాయీస్‌కు యిచ్చే కన్సెషను విషయంలో వర్క్ ఛార్జ్‌డ్‌కు కూడ అప్లయి అవుతుందని చెప్పారు. అది విలేజి ఆఫీసరులకు అప్లయి అవుతుందో లేదో తెలియడంలేదు. మొన్న గవర్నమెంటు ఎంప్లాయీస్‌కు యిచ్చిన కన్సెషన్స్ విలేజి ఆఫీసర్సుకు అప్లయి అవుతుందో లేదో ఆర్థికమంత్రిగారు, ముఖ్యమంత్రిగారు కూడ ఇక్కడే వున్నారు కాబట్టి క్లారిఫై చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అట్లా లూజ్‌గా అడిగితే ఎట్లా? ఏ స్కీము? అందులో డి. ఎ. లో రెండు భాగాలు వున్నాయి. అందులో ఏభాగం? అందువల్ల వారు రెయిజ్ చేసేది వ్రాతపూర్వకంగా వుంటే ఆ సంగతి మేము కనుక్కొని చెప్పవచ్చు.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—G S. S. scheme—Grain, sand nd stone scheme ..

Mr. Deputy Speaker :—Please give me your question. If it is sent to me I will have it replied and given the answer, instead of giving it offhand.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డరు అవుతుందా కాదా అని అనుకున్నదానికి అసలు జవాబు ఎప్పుడు చెబుతారు? మీ దృష్టికి తెచ్చాము, దానికి జవాబు ఎప్పుడు చెబుతారు?

Mr. Deputy Speaker :—I will get the information and then decide.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—జవాబు చెప్పమని ఎవ్వరూ అడగలేదు. ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకొని ఆలోచించాలని చెప్పారు. కరక్ట్, అంతవరకు ఆలోచన జరుగుతుంది.

శ్రీ పంకా సత్యనారాయణ :—అయితే, వారి ఆలోచన హౌస్‌కు తెలియకుండా వారిదగ్గరే వుంచుకోమనా, మాకు తెలియజేయాలనా? అదేమి లాజిక్?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఆలోచన చేసినతరువాత, నిర్ణయం చేసిన తరువాత హౌస్ వుంటే హౌస్‌కు, లేకపోతే పత్రికలద్వారా తెలియజేయడం జరుగుతుంది.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re:—Failure of the Government in granting remission to the Ayacutdars under rain-fed tanks in Kurnool District

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :—అధ్యక్షా, ఈమ ప్రాంతాలలో పోయిన సంవత్సరం వర్షాలు లేకపోవడం వల్ల ఏర్పడిన పరిస్థితులలో రాయలసీమలో, ముఖ్యంగా కర్నూలు జిల్లాలో కె. సి. కెనాల్, తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు రెండూ తప్ప మిగతా అన్ని చెరువుల క్రింద ఆయకట్టు కంప్లీట్‌గా దెబ్బతిన్నదనే విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి తేబడింది. ప్రభుత్వ లెక్కలు కూడా అదే సూచిస్తున్నాయి. అక్కడ ఉండే రైన్‌ఫెడ్ టాంక్స్‌కు ఆటోమెటిక్‌గా రిమిషన్ యిస్తే యీ ఇబ్బంది ఏర్పడి ఉండేది కాదు. ఆ విధంగా చేయకపోవడం వల్ల, అవి అసలు రైన్‌ఫెడ్ టాంక్స్ కావడం వల్ల, వర్షాలుపడని కారణం చేత, వాటి క్రింద భూములలో పంట పండలేదని మంత్రిగారికి తెలుసు వాటికి రమిషన్లు ఇచ్చే ఏర్పాట్లు స్పెషల్‌గా ఇప్పుడైనా చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

The Minister for Revenue (Sri N. Ramachandra Reddy):—Sir, the Collector, Kurnool has reported that in drought effected areas, remission is granted under G.O. Ms. No. 1965, Revenue, dated 7th December 1965 and land revenue is not being collected in respect of ayacut lands under any sources including rain-fed tanks where there was complete failure of crops due to adverse seasonal conditions. As regards the ayacut lands under the rain-fed tanks in the non-affected taluks of this district rule 17 under the head 'Seasonal Remissions' in the integrated remission rules will apply.

Prema tank referred to in the call-attention motion is in Kadamalakalva village of Nandyal taluk. There was no failure of crops under Prema tank or under any other sources in Nandyal taluk this year. The yield under the Prema tank is between 8 and 11 annas and as such there was no case for grant of remission to the ayacutdars under thePrema tank or any other sou ce in Nandyal taluk under the normal remission rules. The Prema tank is classified as III Class source as per Resettlement Register and the total registered ayacut under the tank is 179-15 acres. The entire ayacut under the tank was brought under irrigation. In view of the above facts, land revenue including water tax is being collected from the ayacutdars under this tank.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య— కొన్ని చెరువులక్రింద రెండు నెలలుగా నీరు ఉండి తరువాత మూడు మాసాలకు, నాలుగు నెలలకు బావులనుంచి మోటలతో తోడుకొని పండించుతుంటే యీ రూల్సు ఆఫ్ రెమిషన్ అప్లై అవుతుందా వారికి ?

Sri N. Ramachandara Reddy:— I clarified so many times. There are no specific rules as regards the Andhra area. As regards the Telangana area there are specific rules. When the rules are extended, the concession will be given to the Andhra area also.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ:— వారి దృష్టికి అందుకే తీసుకువచ్చాను. మొదట్లో పంట బాగానే ఉంది. కాని తరువాత వర్షాలు ఫెయిల్ అవడంతో యీల్డ్ బొత్తిగా లేదు. కంప్లీట్‌గా ఫెయిల్ అయినది. ఆ దృష్టితో పెట్టుకునే చెప్పాము. దీనిని సక్రమంగా రెవెన్యూ అథారిటీస్ చూడలేదు. పునరాలోచించడానికి ఏర్పాట్లు చేస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:— పైరును చూచి అజమాయిషీ చేయాలి కదా, మొదట బాగానే ఉంది, తరువాత పోయింది అంటే ఏ రిపోర్ట్సు ముందు చూచి ఇచ్చిన రిపోర్ట్సు ఉన్నాయికదా, ఏమి పునరాలోచన చేయాలి ? How can we question the ajmaishi report when the crop was existing then ?

re : Grant of loans through the Land Mortgage Banks to the land holders of Endowments.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అధ్యక్షా, నాగార్జునసాగర్ ఆయకట్టు క్రింద reclamation loans ఇస్తున్నారు. ఇందులో కొన్ని దేవాలయాల భూములున్నాయి. వాటికి టైటిల్ దేవునిపేర ఎన్‌జాయ్‌మెంటు అర్చకునిపేర ఉన్నది. వారికి రిక్లమేషన్ లోన్ ఇవ్వాలంటె గ్యారంటీ ఇచ్చేవారు ఎవరు అనే ప్రశ్న వస్తుంది. దేవుడు గ్యారంటీ ఇవ్వడానికి రారుకదా. ఎండోమెంటు డిపార్టుమెంటు దీనిని గురించి ఏమీ చెప్పడంలేదు. ఎన్‌ఫ్రాన్‌చైజ్డ యీనామ్స్ కొన్ని ఉన్నాయి. కొన్ని అట్లాగే ఉన్నాయి. 5 శాతము ఉన్నాయి. మొత్తం 4 లక్షల 50 వేల ఎకరాలు జూన్‌లో సాగుకావాలంటె 10 శాతం రిక్లమేషన్‌కు అనుకూలంగా లేనందువల్ల వదలివేస్తారు. రిక్లమేషన్ టెక్నికల్ పాయింటు అనుకుంటే స్వంతభూమి కానందువల్ల డబ్బుకట్టే స్థితిలో లేదు. దాదాపు 85 వేల ఎకరాల సాగు రాకుండాపోయే స్థితి వస్తుంది. స్టేటుబ్యాంకు మార్టిగేజ్ బ్యాంకులు కూడా ఇవ్వడానికి లేదు అంటున్నారు. టైటిల్ డీడ్స పొజిషన్ ఏమిటి ? లాంచు మార్టిగేజ్ చేసుకుని, భూమికి కండిషన్సు పెట్టి రిక్లయిమ్ చేయడానికి డబ్బు ఇస్తేనే డెవలప్ కావడానికి వీలు ఉంటుంది. ఫుడ్ ప్రొడక్షన్‌కు ఉపయోగపడుతుంద. దాని విషయమై రెవిన్యూ, ఎండోమెంట్సు అండ్ కో ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంట్సు కలిసి ఒక సర్క్యులర్‌ను ఇచ్చి రిక్లమేషన్ లోన్స్ ఇప్పించాలని ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తున్నాను.

Sri N. Ramachandra Reddy :—According to para 3 (*b*) of Chapter 3 of the Executive Instructions contained in the Taccavi Manual, loans may be granted on the security of enfranchised inam lands and resumed and relinquished village service inams which are on the same footing as ryotwari lands. Unenfranchised inam lands should not be accepted as security and the inamdars of these lands should therefore be required to furnish collateral security under the Land Improvement Loans Act to cover the full amount of the loan. But where an unenfranchised inam is an estate under section 3 (2) (*d*) of the Estate Land Act, the occupancy right therein may be accepted as security.

In G.O. Ms. No. 1033, Revenue, dated 16th May 1960, it was ordered that loan upto a maximum of Rs. 500 may be granted to a tenant in Agraharam villages subject to the usual conditions, on the basis of a certificate furnished by the Tahsildar concerned that so much extent of land within the boundaries specified by him is under the occupancy right of the tenant.

Under the Andhra Pradesh (Telangana Area) Abolition of Inams Bill 1965, it shall be lawful for a person having a permanent right of occupancy in any land in respect of which a ryotwari patta has been granted to an institution, to create a charge on his interest in the land in favour of the Government or Co-operative Society in consideration of a loan advanced to him for the improvement of the land. Similar provision is also proposed to be made by amending the Andhra Pradesh (Andhra Area) Inams Abolition Act. Under the above proposed amendment to the Act, the persons having a right of permanent occupancy in the land in the entire Andhra Pradesh State, in respect of which an institution is entitled to ryotwari patta will be eligible to create a charge on his interest in the land in favour of Government or a Co-operative Society in consideration of a loan advanced to him.

According to the present policy, long term loans will be granted through Land Mortgage Banks. Loans for reclamation of lands which can be considered as long term loans have to be granted through Land Mortgage Banks concerned. As at present the inamdars have no occupancy right over the lands in respect of Ryotwari and Jamindari villages which were given for their services for the temples and endowments, those lands cannot be accepted as security but the inamdars can be granted loans on the collateral security to the full extent of the loan amount.

After the two proposed enactments referred to above are passed into law, the inamdars having the right of permanent occupany on the lands will be eligible for loans for improvement of lands.

Anyway, a meeting at the instance of Sri Gopalakrishnayya has also been convened on the 29th instant and the matter will be discussed between the representatives of the Endowments, Revenue

and Co-operative Departments, which Sri Gopalakrishnayya has also been requested to attend. The matter will be discussed threadbare at the meeting and a decision taken.

re : Actions of Patwaries contrary to the directions of the Supreme Court in respect of Revenue Collections, under the Andhra Pradesh (Additional) Land Revenue Assessment Act.

శ్రీ ఎన్. మోహనరావు (ఘనపూర్) :—అధ్యక్షా, ఈ రోజున అదనపు లాండ్ రెవిన్యూ చట్టంమీద సుప్రీం కోర్టుకి గవర్నమెంటుపోవడం జరిగింది. సుప్రీంకోర్టు యిచ్చిన ఆదేశం ఏమిటంటే క్రొత్త రశీదు పాతరశీదు వేరువేరుగా యివ్వాలి. జరుగుతున్నదేమిటంటే ఒకటే రశీదుయిస్తున్నారుగాని ఈ రకంగా యివ్వడంలేదు. కొన్ని గ్రామాలగురించి మంత్రిగారి దృష్టికి తెచ్చాను, ఆ తరువాత యిచ్చినట్లు తెలుసును. ఇవ్వకుండాపోవడానికి కారణం ఏమిటంటే రెమిషన్సు యివ్వబోతున్నారు కాబట్టి అట్లా రసీదులు యిచ్చినట్లయితే వారికి దొరకకుండా పోతుందని చాలా గ్రామాలలో రశీదులు యివ్వడంలేదు. అది కోర్టు ధిక్కారంక్రింద వస్తుంది. అది మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. కొంత మంది writ వేశారు. Additional assessment కు వ్యతిరేకంగా writ వేసిన వారికి రెండు మూడు సంవత్సరాలనుంచి బకాయలున్నాయని అవి కట్టాలని ఒత్తిడి చేస్తున్నారు. అదికూడా సుప్రీంకోర్టు ఆర్డరుకు వ్యతిరేకంగా జరుగుతున్నది. సుప్రీంకోర్టులో కేసు ఏ stage లో ఉందో ఎప్పటికి dispose అవుతుందో అదికూడా మంత్రిగారి సమాధానంలో చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

Sri N. Ramachandra Reddy: —The Andhra Pradesh Land Revenue (Additional Assessment) and Cess Revision Act, 1962, was struck down by the High Court as unconstitutional. The Government have preferred an appeal to the Supreme Court against the judgment of the High Court and also requested for stay till the disposal of the appeal. The Supreme Court by its order dated 16th December 1965 in C.M.P. No. 2823 of 1965 while granting interim ex-parte stay, ordered :

(*i*) that the Government should issue separate receipts for the additional payments which will be charged under the impugned provisions ;

(*ii*) that in case the appeal fails, the amount collected under the head of the additional charge should be returned or set off according to the further orders of the Supreme Court.

The Board of Revenue was accordingly instructed in G.O. Ms. No. 2061, Revenue, dated 24th December 1965 to issue suitable instructions to all the Collectors to collect the land revenue and cesses under the provisions of the A.P. Land Revenue (Additional Assessment)

and Cess Revision Act, 1962, in strict conformity with the orders of the Supreme Court, namely, that separate receipts shall be issued for the additional amounts collected under the impugned provisions of the Act. The Board of Revenue had also issued instructions to all the Collectors that in respect of land revenue collectinos two separate receipts should be issued viz.,

(*i*) one for the amount of land revenue and cesses payable prior to the commencement of the Act of 1962 ;

(*ii*) another for the balances, that is, the additional land revenue and cesses collected under the impugned provisions of the Act.

The above instructions are being followed by the Revenue Officials.

It has been brought to the notice of the Government that the Village Officers in Thimmapet, Tammadapalli, Viswanathpur, Koonoor, Peechara, Tatikonda, Malkapuram and Mupparam etc. villages of Warangal district have not been following the Supreme Court's directions. A specific report has been obtained from the Collector of Warangal in this regard. The Collector has reported that in none of these villages the Supreme Courts' directions have been violated in the matter of collection of land revenue and passing of separate receipts. Separate receipts are reported to have been issued in all the villages. In Mupparam village single receipts in the beginning were issued in about 56 cases indicating separately in each receipt the amount collected under the old rates and the amount collected under the impugned provisions of the Act. Subsequently, the Patel of the village began issuing separate receipts.

శ్రీ ఎన్. మోహనరావు :—సుప్రీంకోర్టులో అది ఏ stage లో ఉన్నదో చెప్పాలని కోరాను.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రా రెడ్డి :—జరుగుతున్నది.

PRESENTATION OF THE REPORT OF THE SELECT COMMITTEE ON THE ANDHRA PRADESH OFFICIAL LANGUAGE BILL 1964.

Sri Tenneti Viswanatham :—Sri Vavilala Gopalakrishnayya will ask for leave to withdraw the Bill.

Sri K. Brahmananda Reddy :—I beg to present the Report of the Select Committee on the Andhra Pradesh Official Language Bill, 1964.

Mr. Deputy Speaker :—Report Presented

(*Pause*)

Mr. Deputy Speaker :—The report is presented to the House.

Please see the penultimate paragraph of the report .

" In the sitting held on 15-3-1964, the Committee decided that if the Government do not introduce their Official Bill on the

27th March 1966, the present Bill will be taken up for discussion under the Assembly Rules." అని ఉంది. ఇప్పుడు 'The Andhra Pradesh Official Language Bill ఉంది. దీని తరువాత అదికూడా ఉంది. The House should give leave.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—ఆ stage యిదికాదు. బిల్లు move చేసిననాడు వస్తుంది.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—అంటే 27-3-66 వ తేదీనాడు అంటారా ?

Sri Tenneti Viswanatham :—As soon as the introduction of the other Bill is made it can be withdrawn. The idea is to see that the Government introduce their Bill.

అంతేకదా.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— ఈ బిల్లు రేపు డిస్కషనుకి వస్తుందని గ్యారంటీ ఉన్నప్పుడు withdrew చేసుకోగలం.

Sri K. Brahmananda Reddy :—I shall be asking for leave to introduce the other Bill and the Business Advisory Committee has decided that it should come up on the 27th instant.

Sri Tenneti Viswanatham :—I represented one aspect and I did not see the aspect represented by Sri Vanka Satyanarayana. Therefore, on the 27th instant when the Government Bill is taken up for discussion, the other Bill can be withdrawn.

Mr. Deputy Speaker :—So, there will be two bills before the House —Sri Vavilala Gopalakrishnayya's and also the official Bill.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఎట్లా ఉంటుంది అది! మనం అనుకున్న ప్రకారం........

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— ఇప్పుడు introduce చేస్తున్నారు కదా వంకా సత్యనారాయణగారు చెప్పినది ఏమంటే— the fact that a Bill is introduced is no guarantee that it will be taken up for discussion unless a separate notice is given. Separate notice must be given. I took it for granted. But he has raised the point. It is only the principle that should be appreciated........

Sri K. Brahmananda Reddy :—Then, how can I move the second motion, Sir, because it is on the same subject ?

Sri Tenneti Viswanatham :—He has to give a separate notice, Sir.

Mr. Deputy Speaker :—On the same subject there cannot be two motions.

Sri Tenneti Viswanatham :—When will it be taken up for discussion ? He has got to give notice.

Mr. Deputy Speaker :—The House cannot entertain leave for introduction when one subject is pending.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :—He has taken leave to introduce the Bill. It will be published. When can we say that a matter is pending before the House ? Simply because he asked for leave, you cannot say that two things are pending. లాయర్సు అక్కడ వున్నారు. వారంతా ఒకకమిటీగా ఏర్పడి ఆలోచించమనండి.

The matter pending before the House—when does it arise ? He has simply asked for leave to introduce. He has not introduced the Bill.

Mr. Deputy Speaker :—Can we also give leave when one question is pending ?

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :—Yes, we can give.

Mr. Deputy Speaker :—How ?

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :—When the official Bill is there automatically the non-official Bill lapses. He has simply taken leave to introduce now.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—వారు ఏమైన prolong చేయాలనుకొంటే చేయుమనండి. నాకు ఏమీ ఆక్షేపణాలేదు. బిల్లు టేబిల్ పైన పెట్టాము. The Bill is already placed on the Table of the House. Now if hon. Member Sri Vavilala Gopalakrishnayya withdraws the Bill, then I will ask for leave for introduction of the Bill. On the 27th it is being moved.

Sri G. Latchanna (Sompeta) :—Point of order Sir, ముఖ్యమంత్రి గారు శలవుయిచ్చినట్లు ఒకబిల్లు రిపోర్టు అక్కడవుంటే మరొక బిల్లు move చేయడానికి, leave కూడ అడగకూడదు అనే నిషేధము రూల్సులోవుందా ? లేనపుడు ఇప్పుడు leave of the House to move the bill జరుగుతోంది ఇదివరకు ఇలాంటి subject వుంది కాబట్టి ఇప్పుడు పెర్మిషన్ తీసుకోకూడదని వుందా ?

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ —ఉంది. Same subject and same matter cannot be taken up together.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—అలాంటిది ఏమీ లేదు.

Sri Tenneti Viswanatham :—Any number of Bills can be moved. Only Government Bill will take precedence. A number of members may have given notice. We do not check before hand whether those have given notice, but Government Bill takes precedence. In this case as soon as he knows that notice has been given to you that it will be introduced on 27th he will move the motion for withdrawal,

Sri K. Brahmananda Reddy:—It is not so simple as it looks. It hon. Sri Vavilala Gopalakrishnayya is not prepared to withdraw the Bill, let it go on in the usual course. The responsibility is not Government's. Let me make it cent percent clear, Sir.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినది ఎలా వుంది అంటే అఫీషియల్ లాంగ్వేజి బిల్లు అపోజిషన్‌కే పట్టింది. తమకుపట్టలేదన్నట్లు అంటున్నారు. Am I right, Sir?

Sri. K. Brahmananda Reddy :—No, No, Sir, మీకు పట్టిన ఉద్దేశము మాకు తెలియదుకాని శీఘ్రముగా తీసుకురావాలని ప్రభుత్వఉద్దేశ్యము వారిmind లో ఏమి నడుస్తున్నదో చెప్పడము కష్టము. మా mindలో వున్నది. ఖచ్చితముగా చెబుతున్నాను. and the proof of the pudding is in the eating. We have already laid the Bill on the Table of the House.

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు :—అధ్యక్షా, మీరుచెప్పినట్లు withdraw చేసుకొంటారనకోండి. ప్రభుత్వ బిల్లు finalise చేయబడుతుందా prolong చేస్తారనే భయము తప్ప మరేమీ లేదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—House ఇష్టము Sir, మాకు prolong చేయాలని లేదు. 27వ తేది గం 11-30లోపల చేయాలని మా కోరిక. వారు ఏదైనా prolong చేసి ఉపన్యాసాలు ఒక్కొక్కరు గంటన్నర చేస్తే దానిగతి ఏమి పడుతుందో నేను ఏమి చెప్పేది. 27వ తారీఖున తమరు లేచే లోపున అది పూర్తి చేయాలనేది మా దృఢమైన నిర్ణయము.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ:—ఉపన్యాసాలు లేకుండా ఈ బిల్లు pass చేయడము ఎట్లా కుదురుతుంది. గం. 1-30 లోపల పూర్తి చేస్తామని అంటున్నారు. ఉపాన్యాసాలుంటే బిల్లు వాయిదా పడే బాధ్యత అపోజిషన్‌మీద వుంటుందంటున్నారు. ఉపన్యాసాలు లేకుండా వారి బిల్లు తీసుకోవాలనా ?

Sri K. Brahmananda Reddy:—No Sir, it is not in our hands. It is in the hands of the House and the Speaker. ఇది 27వ తేదీన పూర్తి చేయగలమనే ఆశతో పెట్టుకొన్నాము. House ఇష్టము స్పీకరు ఇష్టము, once when it comes before the House.

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు:—మేము pass చేయాలనే అనుకొంటున్నాము. కాని ప్రభుత్వమువైపునుంచి ఆ ప్రయత్నము జరుగుతుందేమో అని మా భయము.

Sri K. Brahmananda Reddy:—His fears are unfounded.

Sri Tenneti Viswanatham:—As usual ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—As usual (laughter)

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఆ రోజున ఏదయిన వంక పెట్టి వెనుకకు నెట్టడము జరుగుందేమో అని discussion అన్నారు కనుక సందేహము వచ్చినది. ఆ రోజున అయిపోవాలి. పూర్తి చేస్తామనే understandingకి వస్తే సరిపోతుందనేది మా ఉద్దేశ్యము.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—మాకు ఆ తేపణ ఏమీ లేదు 27వ తేదీన పూర్తి చేస్తాము అనేది మా దృఢ సంకల్పము. With the co-operation of the House and Speaker.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—"With the co-operation of the House" ఆ మాట అంటే వారికి మెజారిటీ వుంది. ఆ మాటకు అనుమానము వచ్చింది. He is holding the majority.

Sri K. Brahmanada Reddy:—Majority will certainly carry.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ:—అధ్యక్షా, Non-official bills వచ్చినపుడు చర్చ పూర్తి అవకుండా అంజనేయులు లోకలాగ డజనులకొద్దీ పేర్లు ఇస్తూ ఉంటారు వారి చీఫ్ విప్ అలా ఏ 70 పేర్లో ఇచ్చి time అయిపోయినదని వాయిదా వేస్తే మంచిదికాదు. మేము కోఆపరేట్ చేస్తాము. వారుకూడ కోఆపరేట్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—స్పీకరుగారితో మాట్లాడి ముగ్గురు వారు మాట్లాడవచ్చు. 3 అరగంటలు తీసుకోమనండి. మేము నలుగురము మాట్లాడుతాము. నాలుగు అరగంటలలో, 4 ఇరవై నిమిషాలో తీసుకొంటాము. పూర్తి చేయవచ్చు.

Sri C. Kulasekhara Reddy (Tadpatri):—Are we not sending this Bill to the Select Committee, Sir? Such an important Bill as this?

Sri K. Brahmananda Reddy:—So far as the Government is concerned they are not proposing to refer it to a select committee.

Mr. Deputy Speaker:—Not even to public opinion?

Sri K. Brahmananda Reddy:—No, Sir.

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు (మేడ్ చల్):—అధ్యక్షా, ముగ్గురు అపోజిషన్ పార్టీవారు, నలుగురు కాంగ్రెసు పార్టీవారు మాట్లాడుతారు అంటే మేము అందరము ఎక్కడకు పోవాలి.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—వారినికూడ మాట్లాడమనండి.

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు:—స్పీచెస్ కి అవకాశము యివ్వాలి అంటే మర్నాడుకూడ కూర్చోవచ్చుకదా. You can not decide it in one side. That is quite evident. Official Language Bill చాల important bill.

మాట్లాడేవారు చాలమందివుంటారు. Prolong అవుతుంది అంటే మనము ఏమి చేస్తాము. You should not suppress the other members who would like to speak on that.

Sri K. Brahmananda Reddy :—No, Sir. If every body sticks to his right it becomes difficult. తమరు దయచేసి questions కాగానే 27 వ తేదీన ఈ subject తీసుకొంటే 3 గంటలు టైమువుంటుంది. కమ్యూనిస్టుపార్టీ తరఫున, డెమక్రట్సు తరఫున, స్వతంత్రపార్టీ తరఫున తప్పకుండా వారి point of view express చేయవచ్చు. ఈ పార్టీ నుంచి కొందరు మాట్లాడుతారు.

Mr. Deputy Speaker :—Sri Gopalakrishnayya can withdraw his Bill now. He need not entertain any doubts.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఈ బిల్లు పూర్తి చేయడమని వారి దృఢ నిర్ణయము అన్నారు ఒక understandingవుంది కనుక.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :—Leave of the House అవసరములేదు అని ఎందుకంటె గవర్నమెంటు బిల్లువుంది కనుక.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అది కరెక్టుకాదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ఈ మోషన్‌ను హౌస్ యాక్సెప్టు చేస్తే బిల్లువున్నట్లు కాని ఇప్పుడు బిల్లు వున్నదని ప్రిజప్షనే, గవర్నమెంటు బిల్లు వున్నదని ఎప్పుడు వస్తుందంటే మోషన్ వచ్చిన తరువాత. ఇప్పుడు గవర్నమెంటు బిల్లులేదు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ఫరవాలేదు. Let him move the withdrawal motion.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—With the understanding that we will have the Bill.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—వారు చేయకపోతే ఇది మరల వస్తుందా ? Don't have that half-mind

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఏమైనా కానీయండి. 27వ తేదీ నాటికి ఈ బిల్లు పూర్తి చేయాలనే దృఢవిశ్వాసంతో ప్రభుత్వంవుంది కాబట్టి, ఈ అండర్‌స్టాండింగ్ సెలక్టుకమిటిలో వచ్చింది కనుక నేను గవర్నమెంటు బిల్లు రావటం కోసం నా బిల్లును విత్‌డ్రా చేసుకోటానికి పర్మిషన్ అడుగుతున్నాను. I move that the Andhra Pradesh Official Laguage Bill, 1964 be withdrawn.

Mr. Deputy Speaker :—Motion moved.

(Pause)

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

"That the Andhra Pradesh Official Language Bill, 1964 be withdrawn."

The motion was adopted.

The Andhra Pradesh Official Language Bill, 1966.

Sri K. Brahmananda Reddy :—I beg to move for leave to introduce the Andhra Pradesh Official Language Bill, 1966.

Mr. Deputy Speaker :—Motion moved.

(Pause)

Mr. Deputy Speaker :—The question is : "That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Official Language Bill, 1966 be introduced ".

The motion was adopted.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, సెలక్ట్ కమిటీ రిపోర్టు ప్రింట్ చేయించలేదు.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—తమరు అడుగుతారనే నేను ఇన్ఫర్మేషన్ తెచ్చుకొన్నాము. టైమ్ లేదు కనుక.........

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఈ బిల్లుతోపాటు ఆ రిపోర్టు ఇస్తారా ?

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—ఒకసారి కాపి ఇచ్చిన తరువాత మరల ఇవ్వలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇదివరకు కన్వెన్షన్ వుంది.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—కన్వెన్షన్ ఏమివుంది ?—ఒకసారి ఇచ్చిన తరువాత మరల ఇవ్వలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఎస్టిమేట్స్ కమిటి రిపోర్టు ఇచ్చిన తరువాత ప్రింటెడ్ కాపి ఇస్తున్నారు.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—63-64 ప్రింట్ చేయకుండా వుంది. ఇది విత్ డ్రా చేసుకొన్న బిల్లు. మళ్లీ ప్రింట్ చేసి ఎందుకండీ ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మీరు అన్యాయం చేస్తున్నారు.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—అన్యాయం కాదు. అన్యాయం అని చెప్పటం సులభమే.

శ్రీ వావిలాలగోపాలకృష్ణయ్య :—గవర్నమెంటు పాలసీయా, లెజిస్లేచర్ పాలసీయా ? మొత్తం ఎత్తిపారేయాలని.........

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—ఇది గవర్నమెంటు బిల్లు వచ్చింది, సమయంలేదు కనుక ఇచ్చాము, దీనిలో అన్యాయం ఏమి జరిగింది ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఎందుకు ప్రింట్ చేయకూడదు ?

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—ఎందుకు ఖర్చుకావాలి ? If all members feel that it should be printed......

Sri K. Bramhananda Reddy :- No time, Sir.

Mr. Deputy Speaker :—Any time before the House is........

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—No, No, Sir. Before 27th Sir.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—అంటే 27వ తేదీ లోపుననా ?

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Yes, Sir.

Sri K. Brahmananda Reddy :—No, Sir. Not possible now. But it can be printed later.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—అది రాలేదని ఇది రాకుండా చూస్తారా ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఆ మాత్రంకూడా మీరు హెల్ప్ చేయకపోతే ఎలా ? మేము గవర్నమెంటుతో ఎగ్రిమెంటుకు వచ్చిన తరువాత కూడా ఎగ్రిమెంటును అమలుజరుపకపోతే ఎలా ? Is it our misfortune or are we going back ?

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—రోనియో కాపీస్ వున్నాయి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అవి చదవటానికికూడా పీల్లేకుండా వున్నాయి.

Mr. Deputy Speaker :—As I say it is not possible.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మీ గుడ్ విల్ జెస్చర్‌ను ఎవరూ రిసీవ్ చేసుకోవటంలేదని అర్థం చేసుకోవలసివస్తుంది.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—హౌస్‌ను ఏదో చేయాలనికాదు. ఆ అభిప్రాయం లేనేలేదు. ఇప్పుడు టైమ్ లేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—క్రిందటిసారి ఒకరోజులో ప్రింట్ చేసింది ఈ రోజు ఎందుకు చేయలేదు ? Why can't it be printed ?

Mr. Deputy Speaker :—That is all right. You will be supplied printed copies, if not on 27th, later on.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—కాశీశ్వరరావుగారు స్పీకర్‌గా వున్నప్పుడు పంచాయితీ బిల్లు తెలుగులో లేకపోతే తెలుగులో ఇవ్వకపోతే నేను డిస్కస్ చేయనంటే 150 పేజీలు తెల్లవారేసరికి ప్రింట్ చేసి యిచ్చారు.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—మీ వద్ద ఎక్స్‌పీరియన్సెస్, ఇన్ఫర్మేషన్స్, ఎవిడెన్సులు అన్నీ వుంటాయి. ఇప్పుడు వుండే పరిస్థితి వేరు. I do not see any inconsistency in that.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అది నా దురదృష్టం అంటారా ?

Mr. Deputy Speaker:—You have got the copy now.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—If it is the intention of the Government not to get it printed, I think it is injustice.

Mr. Deputy Speaker :—It is not possible.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఎందుకు కాదండీ ? ఇన్టెన్షన్ లేకపోతే కాదు. సమయానికి ఉపయోగపడకపోతే తరువాత ఎందుకండీ.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇచ్చారు కదండీ.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఏమి ఇచ్చారండీ ?

Mr. Deputy Speaker :—A copy of the Bill is rqneoed. He will get the printed copies later.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— లేటర్ ఆన్ అక్కరలేదు. మా హక్కులు ప్రొటెక్ట్ చేయటంలేదు.

మిస్టర్ డెప్యూటి స్పీకర్ :—ప్రతిసారీ హక్కులు ప్రొటెక్ట్ అంటూ వుంటారు. We will get them printed. మీకు ప్రింటెడ్ కాపి వస్తుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—బిల్లు రోజు నాటికి రాదు కదా.

Mr. Deputy Speaker :—Afterwards.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—తమరు ఆ విధంగా అవకాశం ఇవ్వకపోతే దానిమీద నేను ప్రొటెస్ట్ చేయవలసివస్తుంది.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—గవర్నమెంటు తలచుకొంటే ప్రింట్ చేసి ఇవ్వటం సాధ్యంకాదా?

మిస్టర్ డెప్యూటి స్పీకర్ :—వీలు లేదని అంటున్నారు.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—మీరు లేదన్నారు కాబట్టి వారూ అంటున్నారనుకొంటున్నాము. It is not possible అని ముందు మీరు దారి చూపించారు.

Mr. Deputy Speaker :—Does he want me to say: 'If it is possible give'.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—They must make it possible సెక్రటేరియట్ నుండి మార్చి లెజిస్లేచర్‌ను సెపరేట్ చేసుకోవటం is it a crime for us ?

Mr. Deputy Speaker :—They will get printed copies but not before the discussino.

Sri Vavilala Gopalakrisnayya:—It must have to come before we take up discussion.

Sri K. Brahmananda Reddy :—It cannot be done.

Mr. Deputy Speaker :—He says it cannot be done.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—బహ్మా తలచుకొంటే అవిసె కొరతా అని ప్రభుత్వం తలచుకొంటే ఇది చేయటం కష్టం కాదు.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—కొత్త బిల్లు చేయాలి, ఇది చేయాలి. We will get the Bill.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మీరు ఇవ్వకపోతే నేను ప్రొటెస్ట్ చేస్తున్నాను.

Mr. Deputy Speaker :—As far as possible we will get printed copies of the Bill but not before 27th. After all I must see to the convenience of the Government.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (Budge) FOR THE year 1966-67. VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS.

DEMAND NO. IX— HEADS OF STATE; MINISTERS AND HEADQUARTERS STAFF— Rs. 2,84,90,000.

Sri K. Brahmananda Reddy :—I beg to move;

" That he Government be granted a sum not exceeding Rs. 2,84,90,000 under Demand No. IX—Head's of State Ministers and Headquarters Staff. "

Mr. Deputy Speaker :—Motion moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—As a protest I am going away, Sir.

Mr. Deputy Speaker :—Please don't do that.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Please direct the Government to get it at the time of the discussion or if is not possible I must have to protest and go away.

Mr. Deputy Speaker :—It is your discretion.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—That is all right, thank you, Sir I am going away now.

[(Sri Vavilala Gopalakrishnayya then left the Assembly Chambers)]

Mr. Deputy Speaker :—We shall now take up the cut-motions.

A Note on Demand No. IX is printed at the end as appendix

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,84,90,000 for Heads of state etc. by—Rs. 100.

For the failure of the Government to take effective steps in granting D.A. to neutralise the abnormalrise in the cost of living to the Government and Quasi Government employees.

To reduce the allotment of Rs. 84,2,90,000 for Heads of State etc. by—Rs. 100.

To reduce the allotment of Rs. 2,84,90,000—for Heads of State etc by—Rs. 100.

For the failure of the Govrnment to scrap prohibition and thus serve the wastage of Government funds.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motions moved

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,84,90,000—for Heads of State etc. by—Rs. 100.

For not reducing the expenditure on travelling of Ministers.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved.

Sri P.V. Ramana :—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,84,90,000—for Heads of State etc. by—Rs. 100.

Failure to give replies to the Cut Motions given by the Legislators except the Revenue Department.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved.

Sri. N. Mohan Rao :— I beg to move:

To rduce the allotment of Rs. 2,84,90,000—for Heads of Sta'e etc by —Rs. 100

రాష్ట్రంలో నాన్‌గజిటెడ్ ఉద్యోగులు టీచర్ను మొదలైనవార్కి ధరలు పెర్గినందున జీతాలు పెంచడానికి నిరాకరించుతున్నందుకుగాను—

Mr. Deputy Speaker :— Cut motion moved :

Sri B. Dharmabhiksham :— I beg to move:

To reduce the allotme t of Rs. 2,84,90,000—for Heads of State etc. by Rs. 100.

దేశరక్షణ చట్టం క్రింద అరెస్టుచేయబడిన కుటుంబాలకు అలవెన్సు నిర్ణయించటంలో చేయబడిన లోపాల చర్చించుటకుగాను—

Mr. Deputy Speaker :— Cut motion moved :

Sri B Dharmabhiksham :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs 2,84,90,000—for Heads of State etc by—Rs. 100.

ప్రభుత్వం సక్రమ భూసంస్కరణలు అమలుజరుపక భూస్వామ్య అనుకూల వైఖరి అవలంభించుటవల్ల ఏర్పడ్డ ఆహారకరువు, నిరుద్యోగం గురించి చర్చించుటగాను, మనరాష్ట్రం ప్రత్యేకముగ వ్యవసాయక రాష్ట్రం అయినప్పటికి అగ్రో–ఇండస్ట్రియల్ పరిశ్రమలు నెలకొల్పుటలో విఫలత జెందినందుకు చర్చించుటకుగాను.

To reduce the allotment of Rs. 2,84,90,000—for Heads of State etc. by—Rs. 100.

రాష్ట్రంలో నెలకొలపబడుచున్న పరిశ్రమలు, వెనుకబడిన రూరల్ జిల్లాల దృష్టిలో పెట్టుకొనక హైద్రాబాదు నగరములోనే కేంద్రీకరించు పద్ధతిని చర్చించుటకుగాను—

To reduce the allotment of Rs. 2,84,90,000—for Heads of State etc by—Rs. 100.

ఎన్. జి. ఓస్. కు మరియు ప్రభుత్వ శాఖల్లో పనిచేయు వర్కుచార్జిడ్ ఉద్యోగులఅలవెన్సు మరియు జీతాలు పెర్గుతున్న పదార్థాలధరలకు అనుగుణ్యంగ పెంచకపోవటం గురించి నిరసించుటకుగాను—

(2) ప్రక్క రాష్ట్రాలైన మద్రాసు, మైసూరు ఉద్యోగులకు పెరిగినమేరకైన అలవెన్సు పెంచుటకు నిరాకరిస్తున్న ప్రభుత్వ వైఖరిని నిరసించుటకుగాను.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motions moved :

Sri D. Seetharamaiah :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs 2,84,90,000—for Heads of State etc. by—Rs. 100.

To utilise the Government on its stupendous failure to concede to the just demands of the N.G.G.Os. IV Class employees and teachers in the State and in failing to secure aid from the Central Government for this purpose and to urge them to meet their demands without further delay.

To reduce the allotment of Rs. 2,84,90,000—for Heads of State etc by—Rs. 100.

To critise the action of the Tahsildar and R.D.O., Madanapalli (Chittoor district) who have most factiously rejected the twenty four (24)applications for continuing their retail dealeraship of food grain,s which have been commended by the local M.L.A. and for having conferred the same on new entrants, who have indulged in black-marketing and smuggling of food grains and to urge the Govrnment to enquire the same and do justice. This happended in December, 1965.

To reduce the allotment of Rs. 2,84,00,000—for Heads of State etc by—Rs. 100.

To criticise the Government for failing, to sanction Rs. 71- to each of the 34 Yerukula families of Madanapalli taluk, Chittoor district as recommended by the Collector, Chittoor, now peding with the Finnace and Revenue Department of the Secretariat and to urge them to sanction the same immedaitely,

Mr. Deputy Speaker :—Cut motions moved :

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు :— అధ్యక్షా, ఉగాది వెళ్ళిన తరువాత మనం యిప్పుడు సమావేశం అయ్యేటపుడు మన రాష్ట్రింలో పరిస్థితి ముఖ్యంగా ప్రభుత్వ వుద్యోగస్తులు, ప్రభుత్వ సంస్థల్లోనూ, వివిధ సంస్థల్లోనూ పనిచేసే కార్మికులు ఎంత అలజడిగా వున్నారో, ఏరూపంగా వారు తమ హక్కులకోసం ఎంతో బాధాకరంగా ప్రభుత్వాన్ని అర్థిస్తున్నారో మనం పత్రికల్లో చూడడం చదవడమేకాక వీధులవెంట కూడా చూడవలసిన పరిస్థితి యేర్పడినది. క్రిందటి సంవత్సరం ముగియడం, ముగిసే రోజుననే దాదాపు 4, 5 లక్షల మంది వుద్యోగస్తులు ప్రతి తాలూకా, జిల్లా, రాష్ట్రి కేంద్రాలలో ఊరేగింపులు జరిపి, ఎన్నో సంవత్సరాలుగా, కనీసం ఎన్నోమాసాలుగా తామే కోర్కెలను వెల్లడిస్తూ వచ్చారో అవే కోర్కెలను పదేపదే చెపుతూ వచ్చారు. వేరే మార్గం లేక ప్రభుత్వం క్రింద యెన్నో సంవత్సరాలుగా పని చేస్తున్నవారు తమ హక్కులను సాధించుకోడానికి ప్రభుత్వ నాయకులతో ముఖ్యంగా ముఖ్యమంత్రి ఆర్థిక మంత్రులతో ఎన్ని సంప్రదింపులు జరిపినప్పటికీ వారు పట్టినపట్టు విడవనందువల్ల గత్యంతరంలేక మొన్న ఉగాదిన వూరేగింపు జరపవలసి వచ్చింది. నిజంగా ప్రభుత్వ వుద్యోగులు అలా వీధుల్లోకి రావడం బహుశః మన దేశంలో కొద్దిగానే ఉదాహరణలు వుండవచ్చు. వారి సంఘాలు యివి కొత్తగా చెప్పినవి కావు. కనీసం కరువుభత్యం యివ్వడం అనేది దేశంలో ఆహార ధాన్యాల ధరలు, జీవితావసర వస్తువుల ధరలు పెరిగిపోయినందువల్ల, ఆ పెరుగుదలను ప్రభుత్వం అరికట్టలేకపోయినందువల్ల వచ్చిన సమస్యే తప్ప యిది మరొకరకంగా వచ్చింది కాదు. అదనపు కరువుభత్యం కోరుతున్నారంటే అదనంగా జీతాలు కోరుతున్నారని కాదు. దేశంలో ధరలను అరికట్టవలసిన బాధ్యత వుద్యోగస్తులది కాదు, అది ప్రభుత్వానిది. మనకు స్వరాజ్యం వచ్చిన తరువాత 15 సం॥ ల ప్లానింగుకాలంలో యీ ధరలు చుక్కలంటుతున్నా కూడా అరికట్టలేకపోయిన దాని ఫలితంగానే. ద్రవ్యోల్బణం పెరిగినదాని ఫలితంగానే కోరవలసి వచ్చినది. ఈ జీతనాతాలమీద ఆధారపడే ప్రజలు ఎవరైనాసరే అడిగే ప్రశ్న ఒకటే.

(Srimati Kumudini Devi in the Chair)

ఏవైనా ధరలు పెరిగినపుడు, జీవితం ఖరీదు పెరిగినపుడు అందుకు ప్రతిఫలం కరువుభత్యం పెరగాలని కోరుతున్నారు. ఈ ధరల యొక్క పెరుగుదల సూచికకు యీ కరువుభత్యం link చేయాలని కోరుతున్నాను. ఎవరైతే

wage earners వున్నారో వారికిది తప్ప వేరే మార్గంలేదు. వారి జీవితం విలువ తగ్గిపోకుండా, కుటుంబ భారం పెరిగి, పిల్లల భారం పెరిగి యితరత్రా అనేక రూపాల్లో వున్నవారికి కనీసం వున్న మేరలో నిలబడాలన్నా అదనపు సౌకర్యం మాట ఎలా వున్నప్పటికీ వారికి కరువుభత్యం యీ ధరల పెరుగుదలతో ముడిపెట్టడం మినహాయిస్తే యింకో మార్గం ఎవరినైనా చెప్పమనండి. అంత కంటె కనీసం కోరుకోతగ్గింది యేముంది? ధరలు పెరిగితే లాభపడేవారు దేశంలో కొద్దిమంది వుండవచ్చు. కాని బాధపడేవారు దేశంలో చాలా మంది వున్నారు. ఈ తరగతి ప్రజలే దీనికి గురి అవుతున్నారు. నిజంగా దేశంలో ఆందోళన కావాలని అలజడి కావాలని ఏ ప్రభుత్వమూ కోరుకోదు. దేశ పురోభి వృద్ధి కోరిన ఏ political పార్టీ కూడా ప్రజలంతా వీధుల్లోకి వచ్చి వూరేగింపులు జరపాలని కోరదు. మన దేశాన్ని ముందుకు తీసుకుపోవడానికి, అభివృద్ధి చేసుకోనడానికి మార్గాలన్నీ ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులలో ప్రభుత్వానికి నచ్చచెప్ప వ్యవహరించడమే సమంజసమైనది. కాని యీ సమంజస మార్గాన్ని యీ సందర్భంలో యీ ప్రభుత్వ వుద్యోగులు 4, 5 లక్షల మంది. వారి తరఫున సానుభూతిగా లక్షల మంది ప్రజలు, ప్రతిపక్ష రాజకీయపార్టీలు కాంగ్రెసులో అనేక మంది సభ్యులు ఆఖరికి ప్రభుత్వం కూడా వారి యెడల సానుభూతి వ్యక్తం చేయడంలేదని కాదు. వారి బాధల్ని ఏదో రూపంలో పరిష్కరించాలని ప్రభుత్వం వారుకూడా ఆదుర్దా పడుతున్నారు. అప్పుడప్పుడు యీ కరువు భత్యాన్ని పెంచుతూ వచ్చారు. కాని ఒక సూత్రాన్ని ప్రభుత్వం యింతవరకు అంగీకరించ లేదు. కొన్ని పారిశ్రామిక సంస్థల్లో దానిని అంగీకరించి వుండవచ్చు. ఏక్రమ బద్ధ ప్రభుత్వాన్ని నెలకోల్పాలని అనుకుంటుందో ఆ బాధ్యతలు తన వుద్యోగస్థుల విషయంలో మాత్రం అంగీకరించడంలేదు. ధరలు పెరిగినప్పుడు దాంతోపాటు కరువుభత్యం పెంచడంలో తప్పేమిటి? ధరలు పెరక్కపోతే కరువుభత్యం పెంచ వలసిన అవసరంలేదు. జీతాలది వేరే విషయం, జాగ్రత్తగా ఆలోచించవచ్చును. ఈ కోర్కెలను ప్రభుత్వం ఎందుకు అంగీకరించదనేదే యిప్పుడు సమస్య, ఊరే గింపులే గాక 28 వ తారీఖున పని నిలుపుదల చేస్తామని ప్రకటించారు. ఈ ఆర్థికమంత్రి ఆ కరువుభత్యం పెంచిన తరువాతకూడా 4 కోట్ల 30 లక్షలు పెంచ డానికి సిద్ధంగా వున్నామని ఇంకో 3 కోట్లు రూ.లు stores ద్వారా సరుకులు సప్లై చేస్తామని అంటే యీ పరిస్థితి మాకు వుపయోగపడదని స్పష్టంగా ప్రకటిం చారు ఆ తరువాత ప్రభుత్వం సానుభూతితో ఆలోచిస్తామనిచెప్పి చివరి మాటగా యేమి చెప్పిందో మాకు అర్థం కావటంలేదు. భయంమాత్రంవుంది. ఉగాది తరువాత యింతమంది ప్రజలు బాధాకరంగా వుండడం అనేది ఎవరికి సంతోషం కాదు. పరిష్కారమార్గం—డబ్బు విషయంలో తగాదాలేదు, రు. 4 కోట్ల 30 లక్షలు యిస్తామన్నారు. వారు అడిగింది 6 కోట్ల 80 లక్షలు. రు. 2 కోట్ల 50 లక్షలకు తగాదావుంది. కాని ప్రభుత్వం కల్పిస్తామన్న సౌకర్యం రు. 8 కోట్ల వరకు వుంది. బియ్యం, గోధుమలు, నూనెలు, గుడ్డలువగైరాలకు మార్కెట్టులో కంటే 4, 5 పైసలు తగ్గించి యివ్వడానికి రు. 3 కోట్లు ప్రభుత్వానికి ఖర్చు అవు

తుందని చెప్తున్నాను. అది న్యాయమైన పద్ధతి, వుద్యోగస్థులకు తాత్కాలికంగా కరువుభత్యం పెరిగినప్పటికికూడా రేపు ధరలు పెరుగకమానవు. అని శాశ్వతంగా నివారించడంకోసం కరువుభత్యం యికముందు పెరగకుండా వుండడానికి ధరలను అదుపులో పెట్టేపద్ధతి యిది అని వారి క్షేమాన్ని కోరి చెపుతున్నామని ముఖ్య మంత్రి చెప్పారు. ఉద్యోగస్తులు డబ్బు నగదు రూపేణా అడుగుతున్నారు. మొత్తంమీద ప్రభుత్వంవారు Principle ఒప్పుకున్నట్లుగా నేను భావిస్తున్నాను. 6 కోట్ల 80 లక్షల రూపాయలు వుద్యోగస్తులకు యివ్వడానికి సూత్రప్రాయంగా ఆటంకం లేదు. ఈ డబ్బు ఖర్చుపెట్టడానికి ప్రభుత్వం తలపెట్టింది. అందువల్ల ప్రభుత్వం యిస్తానన్న అదనపు సౌకర్యముతో పాటు డబ్బు విషయంలో తగాదా లేదు. మాకు సంతోషమే. కాని యిచ్చేపద్ధతిలో తేడా వుందని మేంభావిస్తే అది పొరపాటు కాదని మాఉద్దేశ్యం. ఉద్యోగస్తులు నగదు రూపేణా అడిగితే, ప్రభుత్వం వారు కొంత నగదు కొంత వస్తువులు రూపేణా యిస్తామంటున్నారు. మీరు చెప్పే యీ 2, 3 సూచనలద్వారా యీ ధరలను అదుపులో పెట్టగలమని ప్రభుత్వం నమ్ముతుందా? బియ్యం Controlled commodity కాబట్టి 79 పైసలు నుండి కొంత తగ్గిస్తామని అన్నారు. గుడ్డల మాట చెప్పలేదు. నూనెల విష యంలో ప్రభుత్వానికి ఆధిపత్యం లేదు. ధరలను అదుపులో పెట్టగల పరిస్థితి ప్రభుత్వానికి లేదు. అదే కాకుండా అనేక రకాల వస్తువులు దేశంలోను ఇపుడు యీ 3, 4 రకాల వస్తువులనే యీ ప్రజలు కొనుక్కుంటారనిఅర్థమా! కొనుక్కునే ప్రజలు వీరే అని అర్థమా! దేశంలో ధరలను అదుపులో పెట్టడానికి ప్రభుత్వం తీసుకోవలసిన చర్యలనేకం వున్నాయి. ఉద్యోగస్తుల విషయంలో ప్రభుత్వం నష్ట పడి సౌకార్యాలు కల్పించినప్పటికీ ధరలు ఆగడం జరగదు. ఈ 4, 5 లక్షల మందికి యీ సౌకర్యం కాదు. ఒకవేళ ప్రభుత్వానికి అయ్యేఖర్చు యికముందు నుంచి పెరగకుండా వుంటుంది అనుకుంటేమాత్రం దాంతో మేం అంగీకరించలేం. ధరలు పెరిగినపుడు మీరు ఇచ్చే concession కూడా పెరుగుతూనేవుంటుంది అపుడు అదనంగా కరువుభత్యం యిచ్చినట్లె అవుతుంది. 4 రూ.లు అమ్మినది 5 రూ.లు అమ్మితే ఒక రూపాయి యివ్వవలసి వుంటుంది. ప్రభుత్వం యిస్తానన్న కొన్ని వస్తువులకే యీ ధరలు పరిమితం అయినందువల్ల యీ ధరలు పెరిగినందు వల్ల ప్రభుత్వం యికముందు కూడా కరువుభత్యం యిచ్చినట్లే అవుతుంది. తగ్గించి నట్లు కాదు. ధరలను అదుపులో పెట్టడం ఒకటే పరిష్కార మార్గం తప్ప సప్లై చేసే వస్తువులమీద ప్రభుత్వానికి ఆధిపత్యం లేనంతకాలం ఆ సౌకర్యం permanent కాదు. ధరలు పెరిగినపుడు కరువుభత్యం పెంచవలసిన అవసరం లేదు. అలా కోరాలని ఎవరికీ ఉద్దేశంలేదు. ముందు ధరలు పెరుగుతాయి. అవి నడుస్తూవుంటాయి, దానిని compensate చేయడానికి ఆందోళన ప్రారంభం అవుతుంది. ఎప్పుడో ఒకప్పుడు ప్రభుత్వం కరువుభత్యం పెంచుతుంది. దానికి దీనికి యెప్పుడూ 2-3 సం.ల తేడా యెప్పుడూ వుంటుంది. ధరలు పెరుగుతూ వుంటే, రిజర్వుబ్యాంకు అచ్చు వేస్తూంటే, కేంద్రప్రభుత్వం over drafts తీసు కుంటూ వుంటే అనేకరకాల యీధరలు పెరగడానికి బ్లాక్‌మనీ చెలామణిలోనికి

రాపడానికి అవకాశం వున్నప్పుడు ధరలను control చేసి ప్రభుత్వం ఉద్యోగస్తులకు చౌకగానపై చేస్తామన్నమాట అబద్ధం. అలా చేస్తే ప్రభుత్వమే ఏదో ఒక రూపంలో నష్టాన్ని భరించవలసివస్తుంది. ఈ విషయంమీద ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్తులు పేచీ పెట్టుకోవడం ఏ మాత్రం తెలివితనం కాదని నేను అనుకుంటున్నాను. ఈ Scheme యొక్క అనుభవం హైదరాబాద్‌లో వున్నది. Railway వారు యిలాంటి scheme లో విఫలంకావడం అంతకంటె యెక్కువ డబ్బు ప్రభుత్వం యిచ్చుకోవలసిరావడం యివన్నీచూచి మరల యేదో scheme ప్రభుత్వం అంగీకరిస్తు ఇదంతే చివరికి దండుగ మారి scheme గా తయారై ఎత్తివేయవలసి వస్తుంది. మీ పద్ధతిలోనే ఆలోచించినట్లయితే రేపు ప్రజలంతా సమ్మెలు చేయడం దానిని ప్రభుత్వంనుంచి దగ్గరలో కాకుండా దౌర్జన్య పద్ధతుల్లో అణచడానికి పూనుకోవడం, యిటువంటి చిక్కులకు దిగకూడదని అందరిని కోరుతున్నాను. భారతదేశంలో మన రాష్ట్రం ఒక్కటే ప్రశాంతంగా ఉన్నది. దానికి కారణం ఏమైనా కావచ్చు-సమస్యలు ఇప్పటికే కేరళలో, బెంగాల్లో జరిగినట్లు జరగడం లేదు. ఇది నిజంగా సంతోషించ తగ్గ విషయమే, కాని యీ సంవత్సరాది తరువాత ఆసూచనలు వస్తాయేమో అనిపిస్తున్నది. ఆర్థికంగా దాదాపు తేడాలేదు వారి క్షేమంకోసం కొంచెం చెబుతున్నాం అన్నారు వారి క్షేమాన్ని వారినే ఆలోచించు కోనివ్వండి. ఇది చేస్తూ ధరలను కంట్రోలు చేసే పద్ధతినిఅనుసరించండి. కేవలం యజమానుల్లా మనమే కాకుండా. వుద్యోగస్తులు వారి క్షేమాన్ని గురించి జాగ్రత్తగా ఆలోచించు కుంటారని మనకు తెలుసు. అరటిపండు వలిచి నోట్లో పెడతానంటే తినలేని దౌర్భాగ్యులు ఈ దేశంలో వుంటారని నేననుకోను. ఈ scheme మీద వారికి విశ్వాసంలేదు. మాకు కూడా విశ్వాసం లేదు. అందువల్ల ప్రభుత్వం యీ సమస్యను లోతుగా ఆలోచించాలని చేతులు కాలక మునుపే సర్దుబాటు చేసి మనరాష్ట్రములో యింతకాలంగా ప్రశాంత పరిస్థితులు ఎట్లా వున్నవో అటువంటి పరిస్థితులకు భంగం రాకుండా యీ ప్రజల కనీస కోర్కెలను అంగీకరించమని మేం కోరుతున్నాం. ఇదివరకు ప్రభుత్వం యీ డబ్బు యివ్వడానికే అంగీకరించలేదని, తోచింది. ముఖ్యమంత్రి గారి general discussion లో కూడ రెండుకోట్లు సామాన్యమా అన్నారు. ఈ గొడవ అంతా డబ్బుకోసం అనుకున్నాం. డబ్బు తగాదా లేదు. ఏరూపంలో చెల్లించడం అనే సమస్య ప్రభుత్వానికి వచ్చింది. ఆ సూత్రాన్ని అంగీకరించినందుకు మాకు సంతోషం. రాష్ట్రంలో అనేక కరువు పనులను చేపట్ట వలసిన సమయంలో దేశంలో అల్లకల్లోలం జరుగుతున్న సమయంలో దీనిని తెచ్చి పెట్టుకోవడం అనేది తెలివిగల ఏ ప్రభుత్వం చేయకూడదని నేననుకుంటున్నాను. అట్లా చేయదని ఆశిస్తున్నాను. ఈ రోజు N. G. Os. సమస్య పరిష్కారం కాకుండా అలజడి జరిగితే అంతటితోనే ఆగుతుందని ప్రభుత్వం అనుకోకూడదు. దానికి కదిలే కార్మికులున్నారు, వారి సమస్యలు వారికున్నాయి దానికి సానుభూతిగా విద్యార్థులున్నారు. అన్ని రాష్ట్రాలలో మాదిరి మన రాష్ట్రంలో కూడా ప్రజలను బజారులలోనికి తీసుక రావడానికి ప్రభుత్వం కోర

కూడదు. చిన్న సమస్యలు వచ్చినప్పుడు ప్రజాభిప్రాయానికి అనుగుణంగా అనుసరించడం మార్గం తప్ప మరో పద్ధతిని ఎన్నుకోకూడదని మనవి చేస్తున్నాను. అన్ని రాష్ట్రాలలో కాంగ్రెస్ బలంలో వున్నది. అన్ని రాష్ట్రాలలో ఈ వ్యవహారాలను ఏదో ఒక రూపంలో నడుపుకుంటూ పోతున్నా ఈ 18 సంవత్సరాలు కాంగ్రెస్ పాలనలో చిన్న సమస్యలను వాటిని మహా వృక్షంలాగా చేయడము ఒక సాంప్రదాయ మయింది. మంచి మాటలు చెబుతారు. సమస్యను పరిష్కారము చేయరు. జాగుచేస్తారు. మొదట్లో ఒప్పుకోరు. చివరకు గత్యంతరంలేక ఒప్పుకుంటాం మన ఆంధ్ర రాష్ట్రం అలాగే వచ్చింది. పొట్టి శ్రీరాములు చనిపోయిన తరువాతగాని రాలేదు. భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలను కాంగ్రెసుపార్టీ యేనాడో అంగీకరించింది. స్వరాజ్యంరాగానే సంస్థలన్నింటిని ఆక్రమించినతరువాత భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాలను ఎందుకు విడగొట్టలేకపోయింది. దానికి అనేకమంది చావాలి. పెద్ద అలజడి రావాలి. అప్పుడుగాని ఆచరణలోకిరాదు. అదే విధంగా మహారాష్ట్ర ఆపు చేశారు. అక్కడ అనేకమంది చనిపోయారు. పెద్ద సంక్షోభం వచ్చింది. దానికి అనేకమందిని జైలులో పెట్టాలి. మిలిటరీని బజారులోకి పిలవాలి. అనేక మందిని కాల్చాలి. ప్రభుత్వం ప్రజలను వ్యతిరేకించలేదు. తుపాకులు కాని, మీరుగాని నిజమైనటువంటి ప్రజలయొక్క కోరికలను, న్యాయమైన వాటిని అణచడం అసాధ్యం. అప్పుడు అంగీకరించారు. నిన్నటిదాకా పంజాబుఏమిటి? ఇప్పటిదాకా ఏదో పేరుతో వాయిదా వేస్తూ వచ్చారు. చివరకు అది ఇచ్చినతర్వాత యేవ్యక్తులను అయితే ఏ కాంగ్రెసునాయకత్వం అక్కడి ముఖ్యమంత్రి ప్రోత్సహించాడో ఆ శక్తులే బజారులోకి వచ్చిమరల అల్లరి చేయడం మొదలుపెట్టాయి. అదిముందేఆలోచించి అన్నిరాష్ట్రాలకు యిచ్చినప్పుడు పంజాబ్‌లో యివ్వకూడదా! అధ్యక్షా, ఈ ఉదాహరణ ఎందుకు చెబుతున్నానంటే మన రాష్ట్రంలోకూడా సమస్యలు భిన్నమే. మనకుకూడా కొన్ని అనుభవాలు వున్నాయి. గత ఉద్యమాలలోను ఆందోళనలోను సమస్యలను అర్థం చేసుకొన్నట్లయితే యిటువంటివి చిన్న చిన్నవిగానే పరిష్కారం కావాలని మనవిచేస్తున్నాను. అదేవిధంగా బెంగాల్, కేరళలో అక్కడ సమస్యలువేరు. అక్కడ తిండిసమస్య. కేరళలో బియ్యం ration cut చేశారు. బియ్యం ration cut చేస్తే అలజడి ప్రారంభం అవుతుంది. ఆఖరుకు కాంగ్రెసు పార్టీ కూడా అన్నం తినకుండా వుండలేరు. ఎవరైనా అన్నం తినకుండా బ్రతుకలేరు. బియ్యంలేకుండా గోధుమలు తినండి అంటే అలవాటులేని ప్రజలు ఒక్కసారి అలవాట్లు మార్చుకోలేరు. ఆందోళనలు చేయాలి, బందుచేయాలి, గల్లంతులుపెరగాలి. జైళ్ళలో పెట్టాలి అప్పుడు మరల బియ్యం ration పెట్టాలి. ఈ మాత్రం ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో, పరిస్థానో యింకా మిగులు రాష్ట్రాలలో అడిగి అలజడి వస్తుందని ముందే చేయకూడదా? అధ్యక్షా, ఇప్పటికి జరుగుతోంది బెంగాల్‌లో. ప్రజలు కనీసం enquiry అడిగితే అసలు అక్కడ ఆహారం కరువుతీసుకు వచ్చారు. దానిమీద కాల్పులుచేశారు. ప్రధానమంత్రిగారు అక్కడకు పోయేటప్పటికల్లా ముఖ్యమంత్రిగారు leaders

అందరిని జైళ్లో పెట్టారు. పరిష్కారం చేయడానికి అక్కడైనా పిలుంటుందని ఏమోనన్న భయంతోనే అక్కడ వున్న పరిపాలకులు చేశారు. చివరకు మరల వదిలిపెట్టారు. ఆనాడు ప్రతిపక్ష నాయకుడు జైళ్లోవున్నాడు. ఆనాడు ఎందుకు వదలిపెట్టకూడదు? ఆనాడు opposition పార్టీతో కూర్చుని ఎందుకు మాట్లాడకూడదు. మరల యిప్పుడు కథఅంతానడుస్తోంది. అక్కడ స్నేహ పూర్వకంగా పరిష్కారం కావాలని మేమందరం కోరేది. అదేవిధంగా బొంబాయిమిల్లు యజమానులు—కేంద్ర ప్రభుత్వం పార్లమెంటులో అమలు చేసిన చట్టాన్ని అమలుజరపందే ప్రభుత్వం పట్టించుకోలేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు, చవాన్‌గారు అక్కడకు వెళ్ళివచ్చి అమలు జరిపిస్తామని ఎందుకుచెప్పలేదు. ఆమాటే ముందుచెబితే సమ్మె జరిగేదికాదు. దానికి 2, 3 కోట్లు రూపాయిలు నష్టంవచ్చేదికాదు. అందువల్ల యిప్పుడు మనదేశంలో జరుగుతున్నటువంటి పరిస్థితులు అన్నింటిని గమనించి. ప్రశాంతంగా వున్నటువంటి మనరాష్ట్రంలో యిట్లాంటి చిన్నచిన్న సమస్యలను సామరస్యంగా పరిష్కరించడానికి ముఖ్య మంత్రిగారు నాయకత్వము వహించాలని కోరుతున్నాను. కాని ఏదో ఆర్థికరీత్యా ఇదిఎవరికి లాభం ఎవరికి నష్టం, 2 కోట్లు ఎక్కడనుంచి వస్తాయి. దాన్ని ఏదో ఖజానామీద కూర్చున్న వాడిలాగ ఆలోచిస్తే మనం చేయగల్గింది ఏమిలేదు. లేక యిట్లాంటి ఈ schemes అవసర్యంగా ఇంతవరకు experiment చేయబడనటువంటి scheme చేశాను, సంతృప్తి పడమంటే సంతృప్తి పడను. మనదేశంలో జరుగుతున్న హంగామాలను మన రాష్ట్రంలో వున్నటువంటి సంస్థలను దృష్టిలో పెట్టుకున్నప్పుడు ఈ అనుభవం నుంచి ఈ సమస్యను పరిష్కరించడం అనేది ప్రభుత్వంయొక్క కనీస ధర్మం అని నేను అడుగుతున్నాను. ముఖ్యమంత్రి గారు ఈ సమావేశంలోనే 28వ తేదిలోగా అయిపోయేగే ఈబాధాకరమైన ఈ సమ్మెను ఆపుచేసేదానికి వారు తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని చెప్పికోరుతున్నారు. కాని ప్రభుత్వానికి కొన్ని సందర్భాలలో మరో మార్గం కూడా వుంటుంది. వీళ్ళకు ఏమి వుంది, 4 గురిని జైళ్ళో పెడితేకాని బజారులో కేసలు వేస్తే కాల్పులు చేస్తే సరిపోతుందనే పద్ధతి ప్రభుత్వానికి కూడా వుంది. మొన్న నే యస్. కె. పాటిల్‌గారు అన్నారు. ఏమిటి గల్లంతులు యిక్కడ గల్లంతు అక్కడ గల్లంతు ఈ నందాగారి లాంటివారు అసమర్థులు ఎవరైనా గట్టివాళ్ళను పటేల్ లాంటి వారిని బహుశా తానే కావచ్చు నేమో అగట్టివాడు, నాకు ఏమీ తెలియదనుకోండి-అట్లాంటి వాళ్ళను తీసుకువస్తే కాల్చి పారవేస్తారని చెప్పి యస్. కె. పాటిల్ గారే అన్నారు. బహుశా 'చరిత్ర అనుభవాలను ఆయన నేర్చుకొనక పోయి వుండవచ్చు. ఎవరి అదృష్టం వాళ్ళది. నేర్చుకున్నవారు నేర్చుకుంటారు లేనివారు లేదు. రాజకీయ కారణాలు—జైళ్ళు పెట్టు కున్నప్పటికి ఉద్యమాలు అణచడానికి యింకా ఆదశకు మన ప్రభుత్వం పోలేదు. ఉద్యమాలు, సమ్మెలు జరుగుతూంటె వెంటనే జైళ్ళలో పెట్టి అణచడానికి యింకా ఆ పద్ధతులను పెద్ద ఎత్తున అమలు జరగడంలేదు. స్థానికంగా యిక్కడ అమలు జరిపినా గాని యిక్కడ యింక పెద్ద ఆందోళనను అణచడానికి

ప్రభుత్వం అనుసరించే మార్గం ఏమిటి, మేము చెప్పేది వేరే మంచి మార్గం, ప్రభుత్వం అదనంగా బరువు భారాలను పెట్టడం మార్గం కాదు, ఎందుకంటే పెట్టుకున్న మార్గం కాక యింకో మార్గం అనుసరిస్తే దానివల్ల ప్రజలకు చిక్కులు, బెంగాల్‌లో 30 మంది పంజాబులో 30, 40 మంది చనిపోయారు. యిక్కడ కూడా అనవసరంగా జైళ్ళు నింపవలసిన అవసరం గాని నిషేధాజ్ఞలు పెట్టవలసిన అవసరం గాని, తుపాకులతో చంపవలసిన అవసరం గాని రాకూడదని మా అందరి కోరిక, అయితే అటువంటి కీర్తి బీహారు ముఖ్యమంత్రి, బెంగాల్ ముఖ్యమంత్రి కేరళ గవర్నరు సంపాదించారు. యింకా పంజాబులో కూడా సంపాదించారు, ఏమీ మన ముఖ్య మంత్రిగారు కూడా సంపాదిస్తే మాకు ఏమి అభ్యంతరం లేదు. కాని అటువంటి దురదృష్టకర పరిస్థితి రాకూడదని మేము కోరుతున్నాము, ఈ అనుభవాన్ని ఎప్పుడు అయితే సామరస్యంగా పరిష్కారం కావాలనే మార్గం ద్వారా కాకుండా దౌర్జన్యాల ద్వారా నిర్బంధాల ద్వారా పరిష్కారం కావాలంటారో ఆ పూటనే మనదేశంలో ప్రజాస్వామ్యానికి సమాధి చేయబడుతుంది. యీ వేళ ఎస్. కె. పాటిల్‌గారో మరొకరో Home Minister గా strong man కావాలని అడుగవచ్చు. కాని కొంత మంది Strong గవర్నమెంటు కూడా కావాలనేవారు వున్నారు. అసలు ఈ గవర్నమెంటు బలహీనమైంది ఏ సమస్యను పరిష్కారం చేయడం వీళ్ళకు సాధ్యంకావడం లేదు, నాగాలాండు, మిజో లాండు వుంది, కాబట్టి strong గవర్నమెంటు కావాలి, కాంగ్రెసు పార్టీ ద్వారా strong గవర్నమెంటు యివ్వలేకపోతే, opposition ద్వారా form చేయలేకపోతే యిక strong army ఒకటి తయారు అవుతుంది. Military గవర్నమెంటు form చేయవచ్చు అయితే యిది శాశ్వతంగా వుండకపోవచ్చు. ఆయూబ్ ఖాన్ లాంటి వారికి కూడా అంతర్యుద్ధం ప్రమాదం వుండవచ్చు, అయితే యిట్లాంటి నినాదాలు యిచ్చే శక్తులు మన దేశంలో లేకపోలేదు, అందువల్ల ప్రజాస్వామ్యం మీద ప్రజలకు విశ్వాసం లేకపోతే ప్రభుత్వం నిర్బంధ విధానం అనే మార్గాన్ని గాని, దౌర్జన్య పద్ధతిలోగాని, తుపాకి కాల్పులతో గాని ప్రజలను అవవసరంగా హింసించడం గాని, ఈ పద్ధతిలో కాకుండా మంచి పద్ధతులను ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులను చేపట్టాలని కోరుతున్నాను. అధ్యక్షా ! ఎందుకంటే నేను ఈ విషయం మీద ప్రభుత్వానికి నచ్చ చెప్పవలసిన అవసరం లేదని నా అభిప్రాయం, opposition లో అందరి కోరిక ముఖ్యమంత్రిగారికి కూడా తెలుసు వారి పార్టీలో అందరికీ యిదే కోరికవుందని మన రాష్ట్రంలో అలజడి రాకూడదని వారందరి కోరిక ముఖ్య మంత్రిగార్కి కూడా సహజంగా అదే వుంటుంది. కాని వారు ఏదో బాధ్యతలో వున్నారు కాబట్టి ప్రభుత్వాన్ని నిర్వహించేటప్పుడు వారికి అనేకమైన ఉద్దేశాలు వుండవచ్చు, లేకపోతే alternative మార్గాలు ఆలోచించుకుంటూ వుండవచ్చు కాని అన్నింటి కంటే కాంగ్రెసు పార్టీ సభ్యుల్లోను ప్రతి పక్షంలోను, ప్రజలలోను, ఉద్యోగస్తులలోను వున్నటువంటి మంచికోరికను దృష్టిలో పెట్టుకొని మన రాష్ట్రంలో ఎటువంటి గల్లంతు జరుగకుండా

చూడమని చెప్పి మేము కోరుతున్నాము. ముఖ్యమంత్రిగారికి కాంగ్రెసు legislative పార్టీలో సమస్యలను ఆలోచించడానికి వారికే సర్వాధికారాలు యిచ్చారు. సర్వాధికారాలు యిచ్చారంటే చంపమని కాదు, జైళ్ళలో పెట్టమని కాదు, కాల్చుమని యివ్వలేదు. అది పరిష్కారం చేసి వాళ్ళతో రాజీపడి ఏదో రూపంలో ఈ గొడవను ఆపుచేయమని యిచ్చారు. మరి ఆ గొడవ ఆపు చేయడానికి వారు రాజకీయ చతురతను చూపిస్తారని మేమందరం విశ్వసిస్తున్నాం. పరిస్థితులు చేయిదాటవని మా అందరి యొక్క ఆకాంక్ష. యికపోతే గొడవలు ఏ రూపంలో పరిణమిస్తాయో మాకు తెలియదు. మేము యింత ముంది చెపుతున్నప్పటికి ఏదో opposition లో వున్న 10 మంది చెప్పారనే మాట కాకుండా యిది శాసన సభలోవున్న అందరూ రాష్ట్రంలోవున్న ప్రజలందరూ కోరుతున్న మాటగానే చెపుతున్నాం తప్ప మా యిష్టా యిష్టాలతో చెప్పేమాటకాదు. ప్రభుత్వం అటువంటి సహజమైన పద్ధతులను అనుసరిస్తే మేము తప్పని సరిగా వాటిని బలపరచడానికి సిద్ధంగా వున్నాం. అదే విధంగా వారు కోరిన కోరికలు కూడా అందరికి తెలిసినవే సెంట్రలు గవర్నమెంటు స్కేళ్లు అమలు జరుపాలని, సిటీ ఎలవన్సు యిమ్మని, వాటిని R. T. C. ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు వంటి కార్మికులకు, ప్రభుత్వం undertaking లో పనిచేసేటటువంటివారి అందరికి అమలు జరుపాలని వారు కోరుతున్నారు. ఈ కోరికలను డబ్బు రీత్యా గొడవ లేనప్పుడు ప్రభుత్వం అంగీకరిస్తుందని ఆశిస్తున్నాను. అధ్యక్షా యిది ప్రధానమైన సమస్య. ఈ సమస్యను గురించి యింత కన్నా అదనంగా చెప్పవలసిన అవుసరం లేదు. మన రాష్ట్రంలో సమస్యలు లేకపోలేదు. మన రాష్ట్రంలో యిప్పుడు మనందరికి తెలుస్తున్న సమాచారం ఈ సందర్భంలో జరుగుతున్నటువంటి గొడవలు చూసినట్లయితే బహుశా ప్రభుత్వంలో యిప్పటికే ఒక ఉపేక్షభావం వచ్చేది. దాదాపు మన రాష్ట్రంలో కరువు పరిస్థితులు లేవనే అభిప్రాయానికి మానసికంగా మాత్రం వచ్చారు. పైకి చెప్పడం లేదు. ఏదో 4 జిల్లాల్లో గొడవగా వుందని యిది వరకు చెప్పారు. కరువు వుందని అన్నారు, కాని మానసికంగా యిక పర్వాలేదు, మన రాష్ట్రంలో బయట పడ్డాములే అనే అభిప్రాయం మాత్రం వారికి వచ్చింది. కాని అది వాస్తవం కాదు, యిప్పుడే వి. కె. ఆదినారాయణరెడ్డిగారు అనంతపురం జిల్లాలో వేలాది ప్రజలు గోదావరి జిల్లాలకు మైసూరు రాష్ట్రానికి వలసలు పోతున్నట్లుగా వార్తలు వచ్చినట్లుగా చెప్పినారు. మెట్ట ప్రాంతాలలోని ప్రజలు పైర్లుపోయి అనేక చోట్ల బాధలుపడుతున్నారు. ఆ విషయం అందరికీ తెలుసు. ప్రజలను కాపాడటానికి చర్యలు తీసుకోవడం ప్రభుత్వ ధర్మం. వాగ్దానాలుచేశారు. 2, 3 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడతామన్నారు. అనంతపురం జిల్లా కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు శ్రీ చిదంబరరెడ్డిగారు 250 మంది contractors బాగుపడే కరువుతప్ప మరొకటి కాదన్నారు, వారు చెప్పారంటారా, లేదంటారా? కరువుపనులు కలెక్టర్లు అమలుచేయిస్తున్నారో? లేదో? ప్రభుత్వానికి తెలుసునో, తెలియదో మనకు తెలియదు. శాసనసభ వారం రోజులలో పూర్తికాబోతున్నది. ఆగస్టు, సెప్టెంబరు మాసాలలో

ప్రజలు కష్టాలుపడతారు. మరి 6, 7 మాసాలు యీ పరిస్థితులు తీవ్రమవుతాయి. గుంతకల్లు, మార్కాపూర్‌లలో గతసంవత్సరం కాల్పులు జరిగాయి. రేషనింగు అన్నిచోట్లంలేదు. బియ్యం దొరకడం లేదు. ఈ పరిస్థితులు మళ్లావస్తాయి. కనుక ప్రభుత్వం కట్టుదిట్టం చేయడానికి, కరువుపనులు చూపించే ప్రాంతాలలో యుద్ధరంగంలో తీసుకున్నచర్యలు మాదిరిగా చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వానికి లేదు. ఏదో ప్రతిపక్షాలవారు అడుగుతున్నారు కనుక Collectors,reports పంపిస్తున్నారు. వాస్తవానికి కరువులేదనే అభిప్రాయం వారికి యేర్పడింది. అందువల్లనే నిర్లక్ష్యం చేశారు. ఇకముందుకూడా చేస్తారనికూడా నాకు పూర్తి విశ్వాసముంది. అందులో యేమాత్రం అనుమానం లేదు. రాష్ట్రప్రభుత్వానికి చీమకుట్టినట్లుగాకూడా లేదు. రాష్ట్రంలో 30 లక్షల టన్నుల ఆహారధాన్యాలు తక్కువపండాయని వారు అన్నారు. 7 లక్షల టన్నులు surplus. 1, 2 లక్షల టన్నులు యిప్పటికే యితర రాష్ట్రాలకు పంపించాము. హడావిడిగా కొన్నిపనులు ప్రభుత్వం వారు మొదలుపెడుతున్నారు. ఆహారోత్పత్తికొరకు యీ మధ్య cash programmes ప్రారంభించారు. అవి వచ్చేసంవత్సరమునకుగాని పూర్తి కావు. ప్రభుత్వం యేపని మొదలుపెట్టినా సహజమైన ధోరణిలో వాయిదాలు వేసుకుంటూ మందకొడిగా వ్యవహరిస్తున్నట్లుగా ఈ ఆహారోత్పత్తి విషయంలోకూడా వ్యవహరిస్తున్నదని తెలుస్తున్నది. క్రితం సంవత్సరం యెరువులు కేంద్ర ప్రభుత్వము దగ్గర లేవు. వారు మనకు యివ్వలేదు. ఎరువులు లేనిదే పంటలు పండించలేరని. శ్రీ సుబ్రమణ్యంగారు చెప్పారు. మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వముకూడా రోజూ చెబుతున్నది, యెరువులను సక్రమముగా, బ్లాకుమార్కెట్లో యెక్కువ ధరలకు కాకుండా ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధరకు సప్లయి చేయగలమని యే మంత్రి అయినా ఈ శాసన సభలో ప్రతిజ్ఞ చేయగలరా అని, అడుగుతున్నాను. చేయలేకపోతే మాత్రం ఆ మంత్రిగారు గాని ప్రభుత్వంగాని వుండడం అనవసరం. Crash Programmesగాని, యెరువుల సప్లయి మొదలయిన కార్యక్రమాలను వీలయినంత త్వరగా తీసుకొనివచ్చేదానికొరకు ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను. తక్షణం పరిష్కారం చేయవలసిన కార్యక్రమాలు అనేకం వున్నాయి. అనేకసార్లు శాసనసభలో వచ్చినవాటిగురించి మాట్లాడవలసిన అవసరంలేదు. నాగార్జున సాగర్ గురించి అందరికీ ఆందోళనగా వుంది. కేంద్రం డబ్బు యిస్తుందో, లేదో, తెలియదు. 4వ ప్రణాళికలో పూర్తి కావాలంటే 50, 60 కోట్ల రూ.లు కావాలని అందరికీ తెలుసు. ఈ డబ్బు వుందో, లేదో తెలియదు. శ్రీశైలం నాగార్జున సాగర్ థర్మల్ స్టేషన్ను చూస్తే, ఒక ప్రణాళిక ప్రకారం ప్రభుత్వం నడవడం లేదని తెలుస్తుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని యేమి అడుగుతున్నారో, వారు ఏమి చెబుతున్నారో తెలియదు. ఇక్కడకు వచ్చి యేవో రెండుమాటలు చెబుతారు. అవి ఆచరణలోకి రావు, బియ్యం వ్యాపారాన్ని ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఇదివరకు అనేకసార్లు కోరడం జరిగింది. దానికి కావలసిన పరిపరిస్థితులు యీ సంవత్సరం వున్న

ప్పటికీ చేయలేదు. ఆహార ధాన్యాలు కొరతగా వున్నప్పుడు యీ కార్యక్రమాన్ని సూత్రప్రాయంగా అంగీకరించి, యెందుకుగాను అమలుపరచడంలేదు, ఈ కార్యక్రమానికి ప్రభుత్వం పూనుకోకపోతే అమెరికాలాంటి యితర దేశాలపై ఆధారపడవలసినన పరిస్థితులు వస్తాయి. 126 మంది డిటెన్యూలను వదిలి పెట్టినట్లు ముఖ్యమంత్రిగారు మొన్న ప్రకటన చేశారు. శాసనసభ్యులనూ దేశంలోనూ, ప్రజలలోనూ, మేధావులలోనూ, న్యాయమూర్తులలోనూ యింకా అనేక విధములయిన వారిలోవున్నటువంటి అభిప్రాయాలనుబట్టి, కేంద్ర ప్రభుత్వం అత్యవసర పరిస్థితిని తీసివేయాలనీ మన రాష్ట్రప్రభుత్వం డిటెన్యూలను విడుదల చేయాలనేవి ఆలోచనలో వున్నట్లుగా చెబుతున్నారు. 26 మందిని విడుదల చేయాలని ప్రజలు కోరలేదు. రాజకీయ కారణాలవల్ల జైలులో పెట్టవద్దని ఇప్పటికీ చెబుతున్నాము. ఏవి మంచి రాజకీయాలో, కావో నిర్ణయించేది ప్రజలు. రాజకీయ భావానికి జైలులో పెట్టడమనేది ప్రజాస్వామ్య దేశంలో ఎక్కడా జరుగలేదు. కాని మన దేశంలో జరుగుతున్నది. విడుదల చేసిన 26 మంది మొదటి batch అనీ, తరువాత అందరు విడుదల చేయబడుతారని అనుకొన్నాం. కాని వారాలు, నెలలు గడుస్తున్నాయి. విడుదల మాత్రం రోజురోజుకూ వాయిదా పడుతున్నది. ఏ ప్రమాదం వచ్చిందని నూను కొన్నారు. ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థ బలపడడానికి రాజకీయ అభిప్రాయభేదాలు ప్రజలు తీరుస్తారుతప్ప ప్రభుత్వంకాదు. ఏ కారణాలవల్ల వారిని జైలులో పెడతారు, అవి జైలులోవుంటే పోయేవికావు. కాని బయటికివస్తే పోయేవే. ప్రజలు మీ మార్గాన్ని అనుసరిస్తే మేము చేయగలిగిందిలేదు. అలాగే మా మార్గాన్ని అనుసరిస్తే మీరు చేయగలిగిందేమీలేదు. ప్రజలకు నచ్చచెప్పుకొనడం ద్వారా మా సమస్యలను పరిష్కారం చేసుకోవాలి. కాని రాజకీయ కక్షలు సాధించుకొనడానికి జైలులో పెట్టడంకాని, అత్యవసర పరిస్థితిని పొడిగించడం కాని, దేశరక్షణ నిబంధనలక్రింద ఇకముందు జైలులో పెట్టడానికి చర్యలు తీసుకోవడమనేది మంచిదికాదు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఇక్కడలేరు. కాబట్టి వారికికూడా యీ విషయాన్ని మనవిచేసి. శాసనసభ ముగిసేలోపల మన రాష్ట్రంలో రాజకీయ ఖైదీలు లేరనే సంతోషవార్తను వినిపించాలని మేము కోరుతున్నామని చెబుతూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. గంగారెడ్డి (మద్‌హోల్):—అధ్యక్షా మహాశయా, నేను ఈ 15 వ బడ్జెటు ప్రసంగంలో పాల్గొనుటకు అవకాశం యిచ్చిన ప్రజలకు, ఇప్పుడు మాట్లాడుటకు ఆజ్ఞ ఇచ్చిన అధ్యక్షునకు కృతజ్ఞత తెలుపుతూ, యీ 9వ డిమాండును సంపూర్ణంగా బలపరుస్తూ నా ఊహాలుగాని, యోచనలుగాని తెలుపుకొనుటకు తమద్వారా ప్రార్థించుకొంటున్నాను. ఇంతకుపూర్వం ప్రసాదరావుగారు మాట్లాడినది నా ఆత్మతో విచారిస్తేమాత్రం ప్రసాదరావుగారు ప్రసాదమును విడిచి పైసలు కావాలని అన్నట్లు అనిపించింది. యన్. జి. ఓ.లు యిన్ని లక్షల మంది ఉన్నారని వారికి దినదిన అవసరాలు పెరుగుతున్నవని ఏ మానవునకూ తెలియనటువంటి విషయంకాదు. ఈనాడు యన్. జి. ఓ. లు సంఘాలు

నిర్మించుకొనుటకు ప్రభుత్వం పెద్ద లాభంచేసింది. వారిపై ప్రభుత్వానికి వేరే దృష్టి ఉంటే సంఘాలు పెట్టుకొనుటకు వీలులేదని చట్టం తేవడానికి అవకాశం ఉండేది. ఇంకొకపార్టీ ప్రభుత్వంలోకివస్తే ఎట్లా చేసేదో అనుమానం. ఈనాడు యన్. జి. ఓ. లకు ఏమి అవసరాలు కావాలి, ఆ అవసరాలు పూర్తిగా తీరిస్తే పైసా ఎందుకు అనేది ప్రసాదరావుగారు దీర్ఘంగా ఆలోచించలేదు. నాకు తెలుసు—పల్లెటూళ్ళలో అక్కడ పనులు చేసేవారికి కూలిగాని, జీతాలుగాని, 20 ఏళ్ళనుంచి ఉండినటువంటి కొలతనుబట్టి ఈనాటుకూడ అదే ఉన్నది. ఈనాడు ధరలు మితిమించి గాలిలో ఎగిరిపోతున్నవని చెబుతున్నప్పటికీ వ్యవసాయ కూలీల గురించి, వారి నిత్యావసరాలు తీర్చి ధాన్యం, బట్టలు, వారి అవసరాలు తీర్చే దానిని గురించి తగాదాలులేవు. ఈనాడు యన్.జి.ఓ.ల అవసరాలు మితిమించి పోతున్నాయన్నప్పుడు ప్రభుత్వం పరిశీలించి దూరదృష్టితో ఆలోచిస్తూ ఉంటే యింకా సమ్మెలు చేస్తామంటున్నారు. 28వ తేదీనాడు బ్రహ్మాండమైన సమ్మె జరుగుతుందని తెలుస్తోంది. ఎందుకొరకు—

نان نہیں تو جان نہیں

దానికొరకు ఈనాడుచూస్తే 6 కోట్ల రూపాయలు లెక్కలు చూపించారు. ఇది పెంచితే మళ్ళీ ధరలు పెరిగితే మళ్ళీ అపోజిషన్‌కు అవకాశం కలుగుతుంది. దానికొరకు ప్రభుత్వం చక్కగా పరిశీలించి, ధరలు బయట పెరిగినప్పటికీ, నిత్య జీవితం జరిగేదానికొరకు గత సంవత్సరంలో ఉండే ధరలు యిక ముందుకుకూడ యిచ్చే వాగ్దానం యిస్తూంటే సమ్మె చేయడం అవసరం ఏమిటి? నేను కోరేది— యన్. జి. ఓ.లు సమ్మె మానుకోవలసిన అవసరం వున్నది. సమ్మె చేయుట సరైనది కాదని చెబుతున్నాను. కాని మేము సమ్మె చేయదలచుకొన్నాము, యింకా అలజడి చేయదలచుకొన్నాము అంటే దౌర్భాగ్యంతప్ప ఇంకొకటికాదు. కనుక ప్రభుత్వం ప్రకటన చేసినదానిపైన ఈనాడు యన్. జి. ఓ.లు అలజడి చేయుట అనవసరమని నేను ఘంటాపథంగా చెబుతున్నాను.

ఇక్కడ ప్రతి సంవత్సరం బడ్జెటు ప్రవేశ పెట్టబడుతోంది—ఏ విధంగా ఉగాది వచ్చినప్పుడు జ్యోతిష్యుడు జాతకం ప్రవేశపెట్టినట్లు ప్రవేశపెట్టుతున్నారు —నేను 15 సంవత్సరములనుంచి చూస్తున్నాను. ప్రభుత్వానికి అనుకూలముగా ఉండబడే పరిపాలన శక్తివంతంగా నడిపేదానికి ఎన్నో డిమాండ్సు తెస్తున్నారు. ఈ డిమాండ్సులోపలకూడ గవర్నరుగారికి ఇంత, మంత్రులకు ఇంత అని వారికి తగిన సొమ్ము దీనిలో ఇమిడించి పెట్టవలసిన విషయాలు వున్నవి. ప్రభుత్వం ఏది చేయదలచుకున్నప్పటికీ ప్రజలకుమాత్రం అది సమన్వయంగా వారికి తెలిసిన భాషలో తెలుసుకొనుటకు యింకా అవకాశం చిక్కలేదు. గవర్నరుగారు పర్యటిస్తుంటారు—ప్రజల కష్టసుఖాలు తెలుసుకొనుటకు. ప్రజల భాష గవర్నరుకు గాని, గవర్నరుగారి భాష ప్రజలకుగాని రాదు; మధ్యన అనువాదం చేస్తారు; అది సరైనది కాదో లేదో అనుమానం. హైదరాబాదులో ఇంగ్లీషులోనుంచి తెలుగులోకి 'బ్లాక్ కాటన్ సాయిల్' అనేదానిని 'నల్లపత్తి నేల మట్టి' అని చేశారు. అదే మోస్తరులో ఉర్దూలో 'ఖత్ గోష్' అనేదానిని తెలుగులోకి

'గాడిదచెవి' అని అనువాదం చేశారు. అసలు 'ఖర్‌గోష్' అంటే అర్థం 'కుందేలు' అని. ఆ మాదిరిగా వున్నది. స్వతంత్రంవచ్చి 18 సంవత్సరాలు అయినప్పటికీ తమ భాషలో మొర చెప్పుకొనుటకు అవకాశం రాలేదు. ఈ డిమాండుతో మంత్రులకొరకు కేటాయించబడి యున్నది. మంత్రులు చాల శ్రమతో పర్యటించి ప్రతి జిల్లా, తాలూకా, సమితులలో తిరగడం జరుగుతోంది. ఇంకా వారు చురుకుగా ఉంటే దేశానికి ఇంకా మేలు కలుగుతుందని నా నమ్మకం. మంత్రులు పర్యటించేటప్పుడు ఏ శాఖకు సంబంధించిన మంత్రి పోయినప్పుడు ఆ శాఖకు సంబంధించి ఆ తాలూకాలోపల ఎంతపని చేస్తున్నారో చెక్‌చేసి యింకా మెరుగుగా జరిగేటట్లుచేసి ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండేటట్లుచేస్తే ఇంకా ప్రభుత్వం ముందుకు సాగుతుంది. ఈ అవినీతి, లంచగొండితనం, దూరం చేయాలని ప్రభుత్వం గట్టిగా చర్య తీసుకొన్నది. దినదినం జనసంఖ్య పెరుగుతున్నట్లు అదేమో త్వరుగా పెరుగుతున్నది. ఒక జిల్లాలో ఒక ఆఫీసరు ఏమి చేయగలుగుతాడు ? అతడు విరాట్ స్వరూపం కాదు — ఎక్కడ ఏమి జరుగుతున్నదో తెలిసికొనుటకు. కాని ఆఫీసర్సు ఉన్నప్పటికి, నాన్ ఆఫీషల్ మెంబర్సునుకూడ ఇందులో చేర్చుటకు అవకాశం కల్పించకపోతే ఈ అవినీతిని, లంచగొండి తనమును దూరంచేయుట కష్టము. ఈ మధ్యన వేరే స్టేట్సుకు మన ధాన్యం పోవద్దని, బ్లాక్ మార్కెట్ కావద్దని ఏర్పాటుచేసిన చెక్‌పోస్టులు ఎంతపని చేస్తున్నవనేది ఆలోచిస్తే ఈ చెక్‌పోస్టులు పెట్టకుంటేనే యింకా న్యాయముగా ఉండేది అనే అనుమానం ఉన్నది. ఈ చెక్‌పోస్టులలో వాటాల పంపకమున్నవి. ముధోల్ నియోజక వర్గములో మక్కలు స్మగ్లింగ్ అయ్యేది ఉన్నది. అక్కడ కాన్‌స్టేబిల్‌కు డ్యూటీ చెప్పితే మూడు దిక్కుల పోతారు. చూసినవారికి కనబడేది — ఆయనకు అప్పచెప్పిన పనికన్న మూడింతలు పనిచేస్తున్నారని హోదేదారుకుగాని, ప్రజా ప్రతినిధులకుగాని కనబడుతుంది. వారికి పంచికి ఇక్కడ 1 రూపాయి, అక్కడ ఒక రూపాయి—యీ విధంగా తీసుకొనడం జరుగుతోంది. ఈ ధరలు చూచినప్పుడు ఒక దిక్కు ధరలు పెరుగుతున్నవి, రెండో దిక్కు కూలీలు పెరుగుతున్నవనేది ఉన్నవి. ఈనాడు రైతులకు ఏ విధంగా ఈ ధరలు అందుబాటులో వుంటున్నాయనేది ఆలోచించాలి.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—అధ్యక్షా, ఎన్. జి. ఒ.ల సమస్య గురించి వేరే చర్చ ప్రవేశపెట్టమని కోరినా, ముఖ్యమంత్రిగారు అంగీకరించనందువల్ల, యీ సందర్భంలోనే ఎన్.జి ఒ.ల విషయంకూడ మాట్లాడవలసి ఉన్నందువల్ల తమరు నాకు కాస్త ఎక్కువ టైమ్‌ఇస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఎన్.జి.ఒ ల విషయంలో ముఖ్య మంత్రిగారి స్టేటుమెంటుచూస్తే, అన్నీ ఒప్పుకొంటూ అమలుకు మాత్రం అంగీకరించకుండా ఉన్నారు. అది ప్రభుత్వధోరణి అని చెప్పవలసి ఉంది. నాలుగు కోట్ల చిల్లర లెక్కకట్టి నగదు రూపంగా ఇవ్వటానికి ఒప్పుకొన్నారు. అయితే ఎన్.జి.ఒ లు అది చాలదు అంటున్నారు గనుక, డబ్బు ఇవ్వలేము కాని ఏదో

వస్తురూపకంగా వారికి ఉన్న కష్టాలు పరిష్కారం చేయటానికి ఒక స్కీము తయారుచేస్తున్నామని, ధరలు ఎంత పెరిగినా వారికి ఇబ్బందిలేకుండా ఉండటానికి శాశ్వత మెజర్ క్రింద ఆ స్కీము ప్రపోజ్ చేస్తున్నామని, అది ఉద్యోగస్థులకు చాలా ఉపయోగకరంగా ఉంటుందని అంటున్నారు. ఈ మెజర్ చాలా కొత్త ఎక్స్పెరిమెంటని, మన ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం మొట్టమొదటనే ఇది తలపెట్టిందని నేను అనుకోవటంలేదు. ఈ ఎక్స్పెరిమెంట్స్ దేశంలో చాలా అయినవి. అందరికంటె ఎక్కువగా బిట్టర్ ఎక్స్పీరియన్స్ రైల్వేడిపార్ట్మెంట్కు ఉంది. రైల్వే డిపార్టుమెంటువారు కొన్ని వందల కోట్ల రు.లు తగలబెట్టుకొన్న తర్వాత, ఇంత డబ్బు నష్టం అయిన తర్వాత, దీనివల్ల ఉద్యోగస్థులను తృప్తి పర్చలేకుండాఉన్నామని, మిక్కిలి చివాట్లు, విమర్శలు, దూషణలు మనకుమిగిలినవి తప్ప ప్రయోజనంలేదని, ఇదంతా వేస్ట్ అయిందని భావించి అది ఎత్తివేసుకొన్నారు. దేశంలో దీనిమీద చాలా గలభా జరిగింది. ఇపుడు రెండున్నర కోట్లు, మూడు కోట్ల వరకు యీ స్కీము క్రింద ఖర్చుకావచ్చునని అంచనా చెబుతున్నారు. అటువంటప్పుడు మీకు తేడా ఏమీలేదు. మీరు నగదురూపంగా ఇచ్చినా, వారు అడిగింది రెండు కోట్ల తేడా. వస్తు రూపకంగా మీరు ఇంకో అరకోటి హెచ్చు ఖర్చుపెట్టటానికి సిద్ధపడుతున్నారు. అటువంటప్పుడు వస్తురూపకంగా ఇవ్వాలనే యీ స్కీము ఎందుకు తీసుకువస్తున్నారో అర్థం కావటంలేదు. మనందరికి తెలిసిన నగ్నసత్యం ఒకటి ఉంది. మనందరికీ బాగా అనుభవమే. సామాన్య మానవునికికూడ బాగా అనుభవమే. గవర్నమెంట్ డిపోలు పెడితే అందులోవచ్చే సరుకు గవర్నమెంట్ తినాలిగాని, మనుష్యులు తినలేరు. అటువంటి సరుకు అక్కడకు వస్తుంది. అది తప్పనిసరి. దానిని ఎవరు ప్రివెంట్ చేయలేరు. గవర్నమెంట్ అడుగుతున్నారు కాబట్టి వర్తకులు ఎంచి, ఏరి అటువంటి సరుకు ఇస్తారు. దానిపైన ఆఫీసర్స ఇన్స్పెక్షన్. అదంతా చాలా వేస్ట్ అవుతుంది. మీరు డబ్బు ఖర్చుపెట్టి, దుకాణాలుపెట్టి. కొంతమంది ఉద్యోగస్థులనుపెట్టి మీరు అదనంగా చివాట్లు, విమర్శలు తెచ్చుకోవటం జరుగుతుంది. దానివల్ల ఎలాంటి ఫలితం ఉండదు. దానివల్ల ఎవరిని మీరు తృప్తిపర్చలేరు, ఎప్పటికప్పుడు ధరలు పెరుగుతుంటే డబ్బు పెంచటమా, ధరలు నిలకడ చేయాలంటే యీ చౌక డిపోలుపెట్టి శాశ్వత మెజర్ తీసుకోవాలి అని అంటున్నారు. డిపోలు పెట్టినంత మాత్రమున ధరలు నిలకడ అవుతాయా అని నా ప్రశ్న. అది ఎప్పటికి జరగదు. ఎందుకు దేశంలో ధరలుపెరుగుతున్నారో, ఆ కారణాలు పరిశీలించి, వాటిని సవరించినపుడే యీ ధరలను నిలకడ చేయగలుగుతాము. మీరు రోజురోజు పన్నులు పెంచుతున్నారు. పన్నులు వేయటం మీ ప్లాను. పన్నులు వేయటం వచ్చినది పంచుకు తినటం. కాబట్టి ప్లానులవల్ల ప్రజలు ఉపయోగపడేదిలేదు. పన్నులు పెరుగుతుంటే, ధరలు పెరిగితీరతాయి. కాబట్టి పన్నులు పెరిగినపుడు ధరలు పెరిగాయి. ఎగ్జిక్యూటివ్ అర్డర్స్ద్వారా గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా వారు ఊరికే పన్నులు సర్చార్జి అని, అవని, ఇవని, పెంచుతూనే ఉన్నారు. అటువంటప్పుడు యీ వస్తువులపై సర్చార్జి పెరుగుతుంది. దానివల్ల ఆ వస్తువుల

ధరలు తప్పనిసరిగా పెరుగుతాయి. మీరు రూపాయికి ఒక దమ్మిడి పన్ను పెంచితే, రూపాయికి రెండు అణాలు ధర పెరుగుతుంది. ఐదురెట్లు, పదిరెట్లు ధరలు పెరుగుతున్నవి. అనేకమంది చేతులు మారుతున్నాయి. ధరలు పెరుగుతుంటే, దానిమీద సేల్స్‌టాక్స్ పడుతున్నది. ఇన్‌కమ్‌టాక్స్ పడుతున్నది. ఎక్సైజ్‌డ్యూటీస్ పడుతున్నవి. ఒకచోటకాదు; సంతచోట్ల పడుతున్నాయి. అందువల్ల ధరలు విపరీతంగా పెరుగుతున్నవి. దానికితోడు మామూళ్లు, మట్టి, మసానం. ఇదంతా యీ ధరలలోనే కలుస్తోంది. ఈనాడు పల్లెటూళ్లలో ఉండే చిన్న కిరాణాదారుడు దగ్గర నుండి, ఢిల్లీలో ఉన్నటువంటి హోల్‌సేల్ వర్తకులు, ప్రొడ్యూసర్స్, టాప్‌రాంక్ ఇండస్ట్రియలిస్ట్స్ వరకు—వీరందరికి ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఎక్స్‌పెన్సెస్ అని ఒక కాలం మనం వారి ఎకౌంట్‌లో చూస్తున్నాము. మామూలు దైనందిన సాదర్ ఖర్చులని—యీ సాదర్ ఖర్చులు శతంకంటె మించిపోతున్నాయి. ఈ ఖర్చులన్నీ యీ ధరలలో పడగమానదు. ఈ ధరలు నిలబడాలి అనే సదుద్దేశ్యం గవర్నమెంట్‌కు ఉంటే, ఏ యే యొక్క పన్నులు పెంచినందువల్ల యీ ధరలు పెరుగుతున్నవో, ఆ పన్నులు తగ్గిస్తేనే ధరలు నిలబడతాయిగాని, పన్నులు తగ్గించకుండా, ధరలు నిలబెడతామని అనుకోవటం చాలా పేరాశ, అది గాలిలో మేడలు కట్టటం తప్ప మరొకటి కాదు. ధరలు నిలబడాలంటే మీరు తప్పనిసరిగా పన్నులు తగ్గించాలి. ఎన్.జి.ఒలు గురించి గోపిడి గంగారెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ అలా చేయటం బాగాలేదని అన్నారు. దేశానికి అల్లరికలిగించే పని ఎవరుచేసినా తప్పే. కాని ప్రజలు ఆందోళన కలిగించే పరిస్థితికి దారి ఇవ్వటమన్నదికూడ ఒక తప్పేకదా? ఆందోళన చేస్తేగాని—మా మాట ఎవరూ వినరు అనే పరిస్థితి అలవాటు అయినది. ఉదాహరణకు బెంగాల్‌లో ఎంత చేయాలో అంత చేస్తేగాని, అరెస్ట్ చేసినవారిని విడుదల చేయలేదు. వారు ఇంకా ఆందోళన కంటిన్యూ చేస్తామన్నారు. కేరళలో ఏమిచేశారు? రేషన్ తగ్గిస్తే, ఇండ్లు వాకిళ్లు అన్నీ తగలబెడితే రేషన్ పెంచారు. మామూలుగా చెబితే వినే అలవాటు ఇక్కడ ఉన్న ప్రభుత్వానికి లేదు. ఏదైనా గట్టిగా కేకలు వేస్తేగాని, ఏదైనా హడావుడి చేస్తేగాని, ఇపుడు అధికారంలో ఉన్నవారికి వినే అలవాటు లేదని రుజువు అయినది యీ 18 సంవత్సరాల ప్లానింగ్ చరిత్రలో. అందువల్ల వారికి ఏమీ చేయకపోతే వారు చచ్చి పడిఉంటారా? తప్పనిసరిగా వారు ఆందోళన చేసే పరిస్థితికి మీరు దారి ఇస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారికి నేను మనవి చేస్తున్నాను. వారు "నేను ఇంతకంటె ఎక్కువ చేయను'' అన్నారు. చేసితీరుతారు అని నేను గ్యారంటీగా చెప్పగలుగుతాను. ఈ గవర్నమెంటు చేయక తప్పదు. మళ్ళీ రేపు ప్రజాస్వామిక పద్ధతులలో యీ యూనివర్శిటీ బిల్లు తేబోతున్నారు. ఇదివరకు ఏమైనాసరే-యీ శాసనసభకు అది లేదా? ఇది లేదా? ఆ హక్కు లేదా, మట్టిలేదా, మసిలేదా అని చెప్పి—యిప్పుడు చివరకు తిరిగి ఆ యూనివర్శిటీ సవరణ బిల్లు తెస్తున్నారా? లేదా అదేవిధంగా తప్పనిసరిగా మీరు ఎన్. జి. ఒ. లకు ఇవ్వకపోక తప్పదు. మేము దెబ్బలాడి

చెవులు నులిపి పుచ్చుకొన్నామనే మాట వారికెందుకు దక్కాలి ? దయతలచి ఇచ్చామన్నమాట మీరు దక్కించుకోండని నా మనవి. అది మంచిది. వారు ఏదో చేసిన తర్వాత, మీరు ఇస్తే–ఇది మీరు ఇచ్చినట్లు ఉండదు. వారు చేయక తప్పదు. మీరు ఇవ్వకా తప్పదు. అది మన అలవాటు. మొదట జరిగే పొరపాటు, తర్వాత గ్రహపాటు, మూడవది-అలవాటు. ఈ అలవాటులో పడిపోయింది యీ ప్రభుత్వ పరిపాలనా విధానము. అటువంటి పరిస్థితులు లేకుండా, తొందరగా 28 వ తేదీలోగా ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయానికి వచ్చి, ఒక ప్రకటన చేయటము మంచిదని నేను మరీ మరీ మనవి చేస్తున్నాను.

V. Os. గురించి ఎన్నో వాగ్దానాలు మన ప్రభుత్వం శాసనసభలో వారి యొక్క రాయబారాలలో చేసి ఉన్నారు. ఆనాడు ముఖ్యమంత్రిగా ఉండిన సంజీవరెడ్డిగారు చేసిన వాగ్దానాలు ఉన్నవి. తప్పకుండా మీగురించి చూస్తామని సమ్మెమాని వేయండి అని అన్నారు. తర్వాతకూడ చూస్తూనే ఉన్నారు. మీరు ఏమి ఇచ్చారు ? సంజీవరెడ్డిగారు తర్వాత సంజీవయ్యగారు వచ్చారు. వారి తర్వాత ఇపుడు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా వచ్చారు. వారు ఏమి ఇచ్చారు ? గ్రామోద్యోగులకు వారియొక్క వర్క్‌లోడ్‌ను బట్టి దైనందిన జీవన విధానాలు వారికి వర్తించటం లేదు. తెల్లవారితే గవర్నమెంట్‌కు ఏ అవసరం వచ్చినా, కరణం నుండి రిపోర్టు తెప్పించుకోవలసినదే. సెక్రటేరియట్ కలెక్టర్‌కు టెలిగ్రామ్ రిపోర్టు వెంటనే రిటరన్ పోస్టులో పంపించుమని ఇస్తారు. ఆ రిపోర్టు పంపేవారు ఎవరు ? మీరు ఏ రిపోర్టు అడిగినా, కరణంగారి కలమే మీకు రిపోర్టు పంపాలి. మీరు తహశీల్‌దార్‌ను, రెవిన్యూ ఇన్‌స్పెక్టర్‌ను ఎంత తొందర పెట్టినా, రిపోర్టు వ్రాయవలసిన వారు కరణంగారే. మీరు తొందర తొందరగా వ్రాయమంటే–ఆయన బయటకు వెళ్ళకుండా ఇంట్లో కూర్చునే రిపోర్టు వ్రాస్తూ ఉంటారు. ఆ రిపోర్టు మీద ప్రభుత్వం ప్రజలయొక్క జాతకం నిర్ణయిస్తున్నారు. విలేజి ఆఫీసర్స్ మీద తీవ్రమైన, రాత్రింబగల్లు పనిచేసినా తీరనటువంటి పని వత్తిడి కల్పించారు. సుప్రీమ్‌కోర్టు తీర్పువల్ల వారి ఉద్యోగాలకు స్థిరత్వం లేదు. వారి ఉద్యోగాలను గురించి తప్పకుండా బిల్లు తెస్తామని ఇదివరకు–ఎలక్షన్స్‌కుముందు ప్రభుత్వం వాగ్దానం చేసింది. తప్పకుండా మీకు బిల్లు ప్రవేశ పెడతాము; మీరు సమ్మె చేస్తే ఎలా – అని అన్నారు. పాపం! నిజమేనని, ప్రభుత్వ పెద్దలు చెప్పారు కదా అని, మేము గ్రామాధికారులము, గ్రామానికి తండ్రులము, మాతో అబద్ధము ఆడతారా అని వారు నమ్మారు. ఇది అందరికి చెప్పిన పాఠమేననే సంగతి వారికి ఇపుడు అనుభవము అయి ఉంటుందని నేను అనుకొంటున్నాను. నిన్న ఛీఫ్ మినిస్టర్‌గారు వారి యొక్క సమావేశం ప్రారంభోత్సవం చేశారు. తియ్యగా మాట్లాడారు. తీపి మాటలు వారి కడుపు నిండేవి కావు. మీరు చేయదలచు కొన్నది స్పష్టంగా ఇది చేస్తున్నామనే విషయం-వారికి చెప్పటం మంచిది. వారిని గవర్నమెంట్ డిపార్టుమెంటులో కలుపు కోండి. ఈ పంచాయతీరాజ్ స్కీములో యీ విలేజ్ ఆఫీసర్స్ అందరిని పంచదారలాగా కలిపివేయాలని మీకు ఒక ప్లాన్

ఉన్నది. అది ఎప్పుడూ చేయలేరు. అది జరగదు అని మనవి చేస్తున్నాను. అది అమలులో పెడితే అరాజకమే మీకు వస్తుంది. గ్రామాధికారులు లేకుండా మీరు వ్యవహారం చేసుకోగలమని పంచాయితీరాజ్ స్కీములో ఒక ప్లాన్ ఉన్నది. ఆ plan ఎప్పుడూ పరిపక్వం పొందదు. దానివల్ల ఆ పంచాయితీరాజ్ పెద్దలు మళ్ళా V. Os. అవుతారు. మిమ్మల్ని వారు వదలరు. అది అందరికీ తెలిసిన నగ్న సత్యం. అందువల్ల యీ వ్యవహారాలన్నీ ముందుగానే ఆలోచన చేసుకొని వారికి యివ్వవలసింది ఏదో స్పష్టంగా N. G. O.s విషయంలో చెప్పాను. అదే విధంగా V. O.s విషయంలో కూడ వారియొక్క జీతభత్యాల స్కేలు మార్చవలసి యున్నది. ఏదో యిచ్చామని కాదు. పూర్వం నిర్ణయించిన ఆ స్కేల్స్ ఏదో అదనంగా యిస్తున్నాము అన్నారు. అవి త్రేతాయుగంలో పుట్టిన స్కేల్సు. ఇంగ్లీషువారు వచ్చినప్పుడు పుట్టిన స్కేల్సు. ఆ స్కేల్సు ఆ బేసస్ మీదనే అది యిస్తాము యిది యిస్తాము అని ఏదో సవరణ చేసి బెల్లం ముక్క చేతిలో పెట్టినట్లు పెట్టి మళ్ళీ అందులో వేపపువ్వు వడేసి ఈ రకంగా చేస్తూ ఉన్నారు. దానివల్ల ఉపయోగం ఉండదని మనవి చేస్తున్నాను. అది స్పష్టంగా మనవి చేయాలి. రెవెన్యూ డిమాండులో మా డిప్యూటీ లీడరు బాలగోపాలనాయుడు గారు illegal attachments ఏవిధంగా జరుగుతున్నాయో, ఆ attachments notice లన్నీ శాసనసభలో కూడ అందరికీ చూపించి రెవెన్యూ మంత్రిగారికి యిచ్చి ఉన్నారు. ఇప్పుడే నాకు మరొక టెలిగ్రాం వచ్చింది. 28 వ తేదీనాడు టెక్కలి తాలూకాలో దమ్మిడి నారాయణస్వామి అనే ఆయనవి ఒక జత ఎద్దులు attachment చేశారు. డిమాండు నోటీసు లేకుండా attachment చేస్తున్నారు. రెవెన్యూకోడ్ పద్ధతి ప్రకారం అది చాల తప్పు. డిమాండు నోటీసు యివ్వాలి, attachment notice యివ్వాలి. డిమాండు నోటీసు లేకుండానే నీవు యింత బాకీ అని attachment చేస్తున్నారు. మార్చి 10 వ తేదీన ఆఖరి కిస్తి కట్టవలసి యున్నది. మొత్తం కిస్తీలు అన్నిటికీ 100 కి 90 attachments జనవరి, ఫిబ్రవరి లోనే జరిగినాయి. అది చాల అక్రమం. దుర్మార్గం కూడ. దుర్మార్గం అంటే మర్యాదకాదు అంటున్నారు. అందువల్ల దుర్మార్గం అని నేను అనను గాని మరి దానికి ఏ మార్గం అనిచెపితే సరిపోతుందో అధ్యక్షులే తెలవివ్వాలి. మార్చి 10వ తేదీలోగా కట్టవలసిన డబ్బుకు attachments ఫిబ్రవరిలోనే జరిగినాయి. 100 కి 90 attachments ఆ విధంగా జరిగాయి. బాకీ ఉన్నదానికి attachment జరగాలి, గాని కట్టవలసిన దానికి attachment జరగడం తప్పు. ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీకి కట్టవలసిన దానికి attachment జరగాలిగాని మార్చిలో కట్టవలసిన ఆఖరి కిస్తీకి కూడ ఫిబ్రవరిలో attachment చేస్తే న్యాయానికి విరుద్ధము. ఇటువంటి న్యాయవిరుద్ధమైన పనులు చేసినవారికి ఏమిటి? ఈ విధంగా ప్రతిదానికి కోర్టుకు పోవడం అంటే మాకు సాధ్యం కాకుండా ఉన్నది. ప్రతిదానికి కోర్టుకు పోవాలి అంటే సాధ్యం కాదు. Local గా Civil Court లో రక్షణ తీసుకుందాము అంటే రెండు మాసాలు నోటీసు యివ్వాలి. రెండు మాసాల నోటీసు యిచ్చేసరికి

ఈ పుణ్యకాలం దాటిపోతున్నది. రైతులు అందరినీ ఊడ్చి వేస్తున్నారు. మార్చి వేస్తున్నారు గవర్నమెంటుకు యింటిలో వచ్చిన కక్కుర్తి ఏమిటి? సుప్రీంకోర్టు అప్పీలులో ఏమి అవుతుందో ఈలోగా వినస్నప్పుడు జొక్కిందే దక్కిందని దమ్మిడీల సహితంగా అంతా రాబట్టుకుందాము. కలెక్టర్ల మీద గవర్నమెంటు ఒత్తిడి చేస్తే కలెక్టర్లు, డిప్యూటీ కలెక్టర్లు, తాసిల్దార్ల మీద ఒత్తిడి చేయడం, తాసిల్దార్లు గ్రామాధికారుల మీద ఒత్తిడి చేయడము, ఎద్దు పిల్లి కాలుమట్టితే పిల్లి ఎలుక వైపు గట్టిగా చూడడం, ఇదీ పద్ధతి అయిపోయింది గవర్నమెంటుకు. తమ కందరకు తెలిసిందే. ఇప్పుడు ఒక G. O. issue చేశారు. దేశంలో చాలా చోట్ల పంటలు పోయినాయి. వాళ్లకు మేము రక్షణ యిస్తున్నాము. కొన్ని కోట్ల రూపాయలు కేటాయించాము అని చెపుతూ పావలా పంటకు తక్కువ ఉన్నటువంటి గ్రామంలో రెవిన్యూ మాఫీ అన్నారు. 6 అణాల పంటకు ఎక్కువ చేస్తాము అని ఒప్పుకొన్నారు. రెవిన్యూ మాఫీ అన్నారు. వారు కట్టవలసిన బాకీలు వగైరాలు ఏమైన ఉంటే వసూళ్ళు ఆపుదల అన్నారు. ఒక జీ. ఓ. పాస్ చేశారు. జప్తులు ఎక్కడ చేస్తున్నారు? అక్కడే చేస్తున్నారు. నేను చెప్పిన ఈ గ్రామం, రాంపురం అనే గ్రామం. రెవిన్యూ అథారిటీస్ రాంపురం అనే గ్రామం drought village క్రింద declare చేశారు. రాంపురం అనే గ్రామంలో 28 వ తేదీన రెండు జతల పశువులు attachment చేశారు. ఇది గవర్నమెంటు అనుకోవాలో, తుగ్లక్ అనుకోవాలో నాకు అర్థం కాదు. ఇది తుగ్లక్ గవర్నమెంటు అంటారా? మనుష్యులు నడుపుతున్న గవర్నమెంటు అంటారా? రాంపురం drought village క్రింద declare చేసి.... (interruption) మేముకూడ తుగ్లక్ కాలం మనుష్యులమే అని వారు అంటే నాకేమి అభ్యంతరం లేదు. తుగ్లక్ వంటి మనుష్యులము, మేము పరిపాలన చేస్తున్నాము అనివారు ఒప్పుకున్నందుకు నాకు సంతోషమే. దానికి నాకు ఏమి అభ్యంతరం లేదు. కాని యిప్పుడు యిది drought క్రింద declare అయిన గ్రామంలోనే attachment జరిగింది ఎట్లా? ఈ విధంగా attachments నిరంకుశంగా జరుగుతూ ఉన్నాయి. మేము విచారణ చేస్తాము అని చెప్పడం అలవాటు అయిపోయింది. విచారణ జరుగదు. జరుగుతున్నవని జబరదస్తీగా జరుగుతున్నది. జీ. ఓ. లు యిక్కడ issue చేస్తారు. జీ. ఓ. లకు, యిచ్చిన instructions కు ఏమి సంబంధం ఉండదు. G. O. ఒకటి, instructions మరొకటిగా మారిపోతున్నది. దయచేసి దానిని గురించి విచారణ చేయండి. ఈ telegram రెవెన్యూ మంత్రిగారికి పంపిస్తున్నాను. అది అబద్ధం అయితే చెప్పినందుకు నాది బాధ్యత. నాకు telegram యిచ్చిన వారిద్వారా నేను puni hment కు సిద్ధపడుతున్నాను. మంత్రులు లాగా మాకు ఎవరో తప్పుడు సాక్ష్యం యిస్తే మేము ఏమిచేస్తాము అని చెప్పడంకాదు. తప్పు అయితే దానికి తగిన punishment నాకు యివ్వవచ్చు. అది నిజంఅయితే ఆ ఆఫీసరుకు ఏమి punis ment యిస్తారో నాకు తెలియ జేయమని మనవిచేస్తున్నాను. దానికి తగిన చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. కొమ్మారెడ్డి బాపయ్య చౌదరి గారు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా స్వతంత్రపార్టి

అధ్యక్షులు. మేము ఈ అదనపు శిస్తులు అన్యాయం అని ఆందోళన చేస్తున్నాము. అందరికీ తెలిసినదే. ఎక్కడా కూడ తొందరపడి demand notices లేకుండా శిస్తులు కట్టవద్దు అని మేము బహిరంగంగా ప్రకటించినాము. కరపత్రాలు వేశాము. ప్రచారం చేస్తున్నాము. చేస్తున్నందుకు కొమ్మారెడ్డి బాపయ్య యింటికి ముందు attachment అన్నాడు ఆవూరి తాసిల్దారు. ఆ ఊరిలో రెండు సంవత్సరాలనుంచి బాకీలు ఉన్నవాళ్ళను ఎవరినీ చూడలేదు. ఈయన బాకీలేదు ఈ సంవత్సరానిదే ఆయన కట్టడంలేదు. అప్పీలులో ఉన్నది కాబట్టి అదేదో తెలితే గాని నేను కట్టను. పాతది కావాలంటే కడతానుగాని క్రొత్తది కట్టను అన్నాడు. అది లెక్క చేయకుండా తాసిల్దారు గారు వచ్చి డప్పు కొట్టించు చున్నాడు. ఈ తాసిల్దారు గారి హడావుడి ఏమిటో నాకు అర్థం కనపడదు. కొమ్మారెడ్డి బాపయ్యగారి యొక్క ఆస్థి వేలం అవుతున్నదని డప్పు కొట్టించడం notice లేకుండానే ఆఖరికి ఆయన యింటికివచ్చి అరుగుమీద ఉన్న సోఫాకుర్చీ ఒకటి పట్టించుకొని వెళ్ళిపోవడం. స్వతంత్రపార్టీ వాళ్ళు ఎక్కడ ఉన్నారో వాళ్ళ యిళ్ళకే ముందు వెళ్ళండి అని గవర్నమెంటు చెప్పిందా? అనే అనుమానం నాకు దీనిని బట్టి కలుగుతున్నది. బమ్మిన నారాయణస్వామి మా టెక్కలి తాలూకాలో స్వతంత్రపార్టీ సభ్యుడు. ఇవన్నీ చూస్తుంటే గవర్నమెంటు మా మీద క్రీగంటగా ఉన్నదేమో! మేము క్రీగంటగా ఉన్నాము అనుకోండి. మేము తయారుగా ఉన్నాము. తయారుగా లేమని కాదు. కాని యిప్పుడు ఉన్నటు వంటి పరిస్థితి ఏమిటంటే — ఏదో దేశరక్షణ, అది యిది అని చెపుతూ ఉంటే కొంతవరకు ఏదో ఓర్చి ఓర్చనట్లుగా ఉన్నాము. గ్రామాలలోకి వచ్చినవారు తిరిగి వెళ్ళడం అంటే—సాధ్యం కూడ రాదు అనుకోండి. అది బ్రహ్మానందరెడ్డి గారికి కూడ బాగా తెలుసు. అందువల్ల జప్తు ఎవరి యింట్లో చేసినా కొన్నిచోట్ల జరిగింది. జప్తులు చేస్తామని వచ్చారు. చేస్తే చెయ్యండి బాబూ అంటే మళ్ళీ వస్తాము అని తిరిగి వెళ్ళిపోయిన ఉద్యోగస్థులు కూడ ఉన్నారు. జప్తు చెయ్యడం ఏదో సాగిపోతూ ఉంటే చెయ్యగలరు గాని ఎలాగ చేస్తారు అంటే మీరు ఎవరూ ఏమి చెయ్యలేరు. నేను చెపుతున్నాను ఆమాట. Reserve Police కాదు గదా! ఎవరు వచ్చినా ఎలాగ చేస్తారు అని గ్రామం నిలబడితే మీరు ఎవరు ఏమి చెయ్యలేరు అని నేను మనవిచేస్తున్నాను. అటువంటి దానికి రెచ్చగొట్టవద్దు అని మీకు మనవిచేస్తున్నాను. అటువంటి పరిస్థితి తేవద్దు. కావాలని మాకు సరదా కాదు. ఇటువంటివన్నీ చాల పడి ఉన్నాము. అది మాకు క్రొత్త విద్యకాదు. కావాలంటే నలుగురిని జైలులో పెడతారు. అంతకంటె మీరు చేసేది ఏమిలేదు. గట్టిగా కేకలు వేస్తే మళ్ళీ వదలివేస్తారు. అది మీ అలవాటు, అందువల్ల మీరు ఏమి చేసేది లేదు. అటువంటి పరిస్థితి రాకుండా ఉంచమని మనవిచేస్తున్నాను. Plan-fail అయిందనే సంగతి వింటున్నాము. వీలైనంత తక్కువగా ఖర్చు తగ్గించు కుంటాము plan లో అని కేంద్రంలో ఆర్థికమంత్రిగారు రాజ్యసభలో ఉపన్యాసం చేసినట్లుగా యివ్వాళ పత్రికలలో చదివాము. అందుచేత planning విఫలం అయిందని ఒప్పుకోడానికి prestige అడ్డువస్తున్నది. అందరకీ తెలిసిందే. విఫలం

కాకపోతే స్వరాజ్యం వచ్చి 18 సంవత్సరాలు అయిన తరువాత, 31 వ తేదీతో 15 సంవత్సరాల planning రాజ్యంలో తిండిలేదు, గుడ్డలేదు, నీరు లేదు. ఇది విఫలం అయింది అనుకోవడానికి సాక్ష్యం కావాలా? షుమారు 20 కోట్ల రూపాయలు ఫలహారం లాగా పంచుకొని తినడమే జరిగింది గాని ప్రజలకు ఏమి ఉపయోగం జరగలేదు. ఫలితంరాలేదు. స్వతంత్రపార్టి వారికి అభివృద్ధిపనులు ఏవీ కనబడవు అని చెప్పవచ్చు. కంటికి కనబడుతున్నాయి. ఇవ్వాళ ప్రారంభోత్సవం చేస్తాము building కు వచ్చే సంవత్సరం ముగింపు ఉత్సవంచేసిన 6 బిల్డింగులు కూడ నేను ఎఱుగుదును. ఈ బిల్డింగులు, బ్రిడ్జిల క్రింద ఎంతఖర్చో, మనకు ఉన్నటువంటి డబ్బు 10 రూపాయలు ఖర్చు, గవర్నమెంటులో 200 రూపాయలు ఖర్చు అయినా అది రెండు రోజులు గట్టిగా ఉండదు. దివాళా కొట్టడం జరుగుతూ ఉన్నది. ఆ వివరాలలోకి నేను పోవడంలేదు. Electricity department ఉన్నది. మరొక 20 కోట్ల రూపాయలు అదనంగా అప్పు చేసుకోడానికి ఒక proposal తేబోతున్నారు గవర్నమెంటు. ఇదివరకు 20 కోట్ల రూపాయలు పుచ్చుకొన్నారు. ఇప్పుడు ఏమి చేశారు? డబ్బు రాబట్టుకోడానికి తప్పుడు పద్ధతులు అవలంబించడం న్యాయం కాదని నా మనవి. జనవరిలో electricity quota cut చేశారు. 30% cut అయిపోయింది. 70% కంటె ఎక్కువ electricity వాడ కూడదు. వాడితే మీ మీద double surcharge వేస్తాము పెనాల్టి వేస్తాము అని నోటీసులు ఫిబ్రవరిలో జారిచేశారు. February లో జారి చేసి జనవరి ఒకటి నుండి cut చేస్తున్నారు. ఏమైన అంటే మేము notify చేశాము, నోటీసులు యివ్వనక్కరలేదు అంటారు. నోటీసులు యివ్వనక్కర లేనివాళ్ళు ఎందుకు యివ్వాలి? ఫిబ్రవరి నెలలో notice ఎందుకు యిచ్చారు? Individual notice యిచ్చినవారు notice యిచ్చిన తేదీనుండి అమలులోకి వస్తుందా? లేక రెట్రాస్పెక్టివ్ అఫెక్టా? మా బోర్డుకు authority ఉన్నది, Gazetteలో వ్రాసుకుంటాము, Gazetteలో notify చేస్తే ఆరోజునుంచి అమలులోకి వస్తుంది అంటున్నారు. అదితప్పు అంటున్నాను. పల్లెటూళ్ళలో అనేక మంది ప్రజలు గెజిట్‌లో చూస్తారా? ఈ విధంగా తప్పుడు పద్ధతులు అవలంభించి ఎలాగో డబ్బు రాబట్టుకుందామని. రాబట్టుకొని ఏమి చేస్తున్నారు? అది ఏమి చేస్తున్నారో బ్రహ్మదేముడికి తెలియాలి. ఏమి అంటారు? బోర్డు అటానమస్ బాడీ అని పేరు. ప్రతిది అటానమస్ బాడీ అంటారు. ఇప్పుడు అసెంబ్లీ ఒక సబార్డినేట్ బాడీ అయి పోయింది. ఇవి అటానమస్ బాడీస్ కాబట్టి మేము జోక్యం కల్పించుకోవడానికి వీలులేదు అనే మాటమాత్రం శాసనసభలో వేదికపై అంటారు. రోజూ టెలిఫోన్‌పై మాత్రంమాట్లాడుతూ ఎవరికి ఏమి కావాలో సర్దుకుంటూనే వున్నారు. ఈ విధంగా అటానమస్ బాడీ, అటానమస్ బాడీ అని ప్రజలకు చెబుతూ ఎంతకాలం వ్యవహారం చేస్తారో నాకు అర్థం కావడంలేదు.

ఇక, యీ ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు విషయంలో, దీని ఖర్చు యితర వ్యవహారాల గూర్చి కనీసం పూర్తిగా రెండు రోజులైన డిబేట్ పెట్టి పరిపూర్ణంగా ఆలోచించ

వలసిన అవసరం వుంది. అయితే, దీనికి అవసరంగా అప్పు తెచ్చుకునే అధికారం యివ్వవద్దని నేను అనడం లేదు. గ్రామీణ అభివృద్ధికి సంబంధించి అవసరమైతే అప్పుతెచ్చినా, దానిపై యిన్కం తెచ్చి యిచ్చే డిపార్టుమెంటు యిది. అప్పు తీర్చగలరు. అయితే తెచ్చిన డబ్బు సక్రమంగా వినియోగం చేస్తున్నారా, లేదా అనే విషయం పరిశీలించాలనే నేను చెబుతున్నాను. విదేశాలనుండి దిగుమతి అయిన ఎలక్ట్రిక్ గూడ్స్ సకాలంలో విడిపించుకోనందువలన 20 లక్షల రూపాయిలు డెమరేజ్ కట్టారట. డిపార్టుమెంటు యొక్క అజాగ్రత్తపై పరిశీలన జరపాలి. లక్ష, లక్షన్నరతో అయిపోయే స్కీములనేకం వుంటే, వాటిని గూర్చి అడుగుతూ వుంటే డబ్బులేదు, డబ్బులేదని ఎంతసేపు చెబుతూ ఆ పనుల పైన శ్రద్ధ చూపించకుండా తప్పించుకుంటూపోయే యీ ప్రభుత్వం 20 లక్షల రూపాయిలు అజాగ్రత్తగా, అపసవ్యంగా ప్రవర్తించి డెమరేజ్ కట్టింది. దీనికి ఏమనుకోవాలి ? ఇటువంటి డెమరేజెస్ కట్టడానికి యిప్పుడు యింత లోన్ కొరకు వస్తున్నారా ? ఇవన్నీ విచారించవలసిన అవసరమున్నదని చెబుతున్నాను.

ఇక పోతే, కరప్షన్ గురించి చాలా మాటలు చెబుతున్నారు. ఈ రోజున సాధారణ ప్రజలు అనుకునేదేమంటే-ఏ ఆఫీసుకు వెళ్ళినప్పటికీ కాగితం కదలదు; డబ్బు యిస్తేగాని పలకరు అని. ఎందుకని యిటువంటి పరిస్థితి వచ్చింది? ప్రజల దృష్టి ఎప్పుడూ సాధారణంగా బంట్రోతులపైన, గుమాస్తాలపైన వుంటుంది. పదివేలో, యిరవై వేలో ఖర్చుచేసి బి.ఎ. పాసు అయి ఎల్.డి.సి యో యు.డి.సి యో అయితే 115 నుండి 120 వరకు యిస్తారు. బస్తీలలో వుంటే 50, 60 రూపాయిలు ఇళ్ళ అద్దె క్రింద పోతుంది. భార్యభర్త యిద్దరు అయితే కొంత వరకు నీతిగా జీవితం గడపడానికి అవకాశం వుంది; వుంటున్నారు కూడా నాకు తెలిసినంతవరకు. కాని, పొరబాటువలననో, గ్రహపాటువలననో వాళ్ళకొక బిడ్డ పుట్టిందంటే యింక వాళ్ళ పాపం పండినదన్నమాటే. డబ్బు చాలదు. గతిలేక మూడు నాలుగు రూపాయిలు ఎవరినైనా అడిగితే వాడు లంచగొండి అయి పోతున్నాడు. ప్రజల దృష్టి ఎప్పుడూ బంట్రోతులపైన, గుమాస్తాలపైన ఉంటుంది. రూపాయి యిస్తేగాని గదిలోకి వెళ్లనివ్వడు; పదయినా యివ్వక పోతే గుమాస్తానుండి కాగితం కదలదు. ఈ రకంగా ప్రజల దృష్టి వీరిపై పడుతుంది. వేరే గత్యంతరం లేక, సాయంత్రం కూర అయినా కొనుక్కుని వెళదామని అర్ధరూపాయికో, రూపాయికో కక్కుర్తి పడుతున్నాడుగాని, యీ డబ్బుతో పెద్ద పెద్ద ఆస్తులు సంపాదించుకుని మేడలు మిద్దెలు కడదామనికాదు. మేడలు, మిద్దెలు కట్టుకునే మనలాంటి ఘరానా పెద్దమనుషులున్నారు. వీరు పుచ్చుకునేది లంచం అంటే తప్పు. అది యీ రోజున ప్లానింగ్ భాషలో కానుకలు, కట్నాల క్రింద చెప్పాలి ; లంచం అంటే తప్పు. వీరు లక్షలు పుచ్చుకున్నా ఎవరూ ఏమీ అనకూడదు ; ఘరానా పెద్దమనుషులు కాబట్టి చెల్లిపోతున్నది ఇటువంటి కరప్షన్ హై లెవెల్‌లో జరిగిపోతున్నది. దీనిపై ఏమైనా వున్నదా ? అంటే యాంటీ కరప్షన్ బ్యూరో ఒకటి ; దానికితోడుగా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ విజిలెన్స్ కమిషన్ అనేది యింకొకటి పెట్టారు. ఈ రెండూ ఏమి పని చేస్తున్నవో

లేమాన్‌గా నాకు ఏమీ తెలియడం లేదు. ప్రైమాఫేసీ వుంటే యాంటీ కరప్షన్ బ్యూరోకు అప్పగిస్తున్నారట. ఈ డబుల్ వర్క్ ఎందుకు ? ఇందులో మరికొంత లంచం, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ విజిలెన్స్ కమిషన్ నుండి దాటించుకొనడానికి ఒక ఖర్చు అక్కడ దాటకపోతే యాంటీ కరప్షన్‌లో మరొక ఖర్చు. ఈ ఖర్చులన్నీ ఎందుకు పెట్టాలి ? మా లక్ష్మణదాసు ఒకటి చెప్పాడు; నాకు చాలా సంతోషం కలిగింది. మొన్న రెండవ తేదీన శ్రీకాకుళంలో మీటింగుపెట్టి, హెడ్డింగ్ యింకోరకంగా వుందనుకోండి - స్వతంత్రపార్టీకి లక్ష్మణదాసు సవాల్ అని ; ఆంధ్ర పత్రిక ఎనిమిదవ తేదీన. ఆస్తిపాస్తులపై బహిరంగ విచారణకు సిద్ధం కావాలని సూచన. మన ఆర్థిక మంత్రిగారికి తెలుసు - నేను 1959 లో పబ్లిష్ చేశాను, 'యాంటిక్స్ ఆఫ్ కాంగ్రెస్ హైకమాండ్' అని ఒక పుస్తకం. నాపై యిక్కడ, మంతెన వెంకటరాజుగారు అన్నారు.... నేనేదో మంత్రిగా వుండి లేనిపోని డబ్బు సంపాదించి యిక్కడ ఒక ఇల్లు కొనుక్కున్నానని; మూడంతస్థుల అద్దాలమేడ. నేను అప్పుడు కాంగ్రెసులో వున్నాను. నేను మంత్రిగా లేకపోయినా, మామూలుగా కాంగ్రెసువాదిగా వుండి,-అప్పుడు మంత్రి కళావెంకట్రావుగారు సలహా యిచ్చారో. లేదో, చచ్చిపోయినవారి గూర్చి ఎందుకు అనుకోవడం. బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారికి తెలిసి వుండీ, నాకు తెలియదు అనవచ్చు ; తెలుసు అంతా. వారంతా కూర్చుని వ్రాయించిన దానిపై జరిగినదేమిటో మీకు మనవిచేస్తాను. ముద్దాయిగా, పబ్లిక్ ఎంక్వయిరీ కావాలని నేను కోరాను. నాపై చార్జిషీటు - ఆస్తిపాస్తులు లేనివాడిని, ఇల్లు వచ్చింది, అధికారంలో వుండి కట్టుకున్నాను అని - కాంగ్రెసువారు పెట్టారు. అందువలన, కాంగ్రెసువాదిపై కాంగ్రెసువాడే పెట్టినప్పుడు, కాంగ్రెసులోనే గూడుపుఠాణీ ఆయిపోవడం తప్పు కనుక పబ్లికు ఎంక్వయిరీ కావాలని నేనారోజున కోరాను. దానిపై నాలుగైదు మారులు స్వర్గస్థులైన జవహర్‌లాల్ నెహ్రూగారిని కలుసుకోవడం, ఆఖరుకు ఆయన యిప్పుడు మామూలు కాంగ్రెసు ఆర్గనైజేషన్ లెవెల్లో ఎంక్వయిరీ నడుపుదాము ; ప్రైమాఫేసీ కనుక దొరికితే పబ్లికు ఎంక్వయిరీ పెట్టుకుందాము; దానికి నువ్వు ఒప్పుకోవలసింది, అని ఒక వుత్తరం వ్రాశారు. సరే, దానిపై పెద్దలు పట్టుబట్టవద్దన్నారు. నేను ముద్దాయిగా కోరింది అది. ఆ విధంగా నేను 1959లో కోరాను; యిప్పటికి ఏడేళ్ళ క్రిందట. అప్పుడు ఎవరు వచ్చారు? ఇప్పుడు స్పీకర్‌గానున్న హుకుంసింగ్‌గారు వచ్చారు ఎంక్వయిరీకి. ఫిర్యాదు దారులనందరినీ పిలిపించారు ; ఏమిటి చెప్పండి అని అడిగితే 'ఎవరో చెబితే వ్రాశాము మాకేమీ తెలియదు' అని స్టేట్‌మెంటు ఇచ్చారు. నా స్టేట్‌మెంటూ వుంది. ఈ ఇంటి క్రింద ఎవరెవరు ఎంత చందా యిచ్చారో ఆంధ్ర బ్యాంకులో ఎకౌంటు వుంది ; చందాదారులలో ఎవరైనాసరే నేను మంత్రిగావున్న కాలంలో నావలన ఏవిధమైన మేలు, అక్రమమైన లాభం పొందివున్న వారైతే నాకు ఏ విధమైన పనిష్‌మెంటు యిచ్చినా సరే, ఆ ఇల్లు విడిచిపెట్టడమే కాదు, నాపై ఎలాంటి క్రిమినల్ ప్రొసీడింగ్సు అయినా నడపవచ్చు, అందుకు నేను సిద్ధంగా వున్నాను, అని సమాధానం వ్రాశాను. నేనిదంతా ఎందుకు

చెబుతున్నానంటే లక్ష్మణదాసుగారికి యిప్పటికైనా యీ బుద్ధి పుట్టింది; ఆయన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ కమిటీ ప్రధాన కార్యదర్శి. ప్రధాన కార్యదర్శి చెప్పినప్పటికీ యీ కాంగ్రెసు గవర్నమెంటుకు బుద్ధి లేకపోతే నేనేమి చెప్పడం? తప్పకుండా ఆ పని చెయ్యాలి. ఎలక్షన్లు వస్తున్నవి. ఇప్పుడు మినిష్టరులలో ఎవరెవరు ఎంత పెద్దమనుషులో లోకానికి తెలియాలిగదా. ఎవరెవరి ఆస్తులు ఎంతెంత పెరిగాయో, ఎలా పెరిగాయో తెలియాలి గదా. నేనేదో లక్ష్మణదాసుగారి గురించి ఎంక్వయిరీ చేయమని కాదు చెప్పడం. లక్ష్మణదాసు ప్రెసిడెంటుగా వున్న మార్కెటింగ్ సొసైటీ లో జరిగిన అవకతవకలు ఎంబిసిల్ మెంటు అయిన, ఆడిట్ రిపోర్టును గురించి ఎంక్వయిరీ చేయమని కాదు నేనిప్పుడు చెప్పడం. మొత్తమ్మీద అందరి విషయం తెలియడం అవసరమని మాత్రం నేను చెబుతున్నాను. కరప్షన్, కరప్షన్ అని బంట్రోతులపై, గుమాస్తాలపై పడిపోవడం న్యాయం కాదు. మనలాంటి పెద్దమనుషులు ఎంత మందిమి వున్నామో తెలియాలి. ఇదివరకు పెద్దమనుషులపై విచారణ వచ్చింది. అటువంటి ఘరానా పెద్దమనుషులు మనలో ఎంతమంది వున్నారో ఎలక్షన్లకు తెలిపోతే మంచిది. రేపు రాబోతున్న ఎలక్షన్లకు ముందు యీ విషయంగనుక బయటపెట్టినట్లయితే నిజంగా బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి పేరు శాశ్వతంగా నిలిచిపోతుందని మనవిచేస్తున్నాను. జిల్లాలలో కనీసం డిస్ట్రిక్ట్ జడ్జి కేడర్ లో ఒక జడ్జిని వేయండి. అటువంటి పని యిప్పుడు జరగడం దేశానికి చాలా అవసరం. మూల్యాంకనాలు అవసరం, అవసరం అని ఉపన్యాసాలు వినబడుతున్నాయి. చేసినవాడూ ఉపన్యాసం యిస్తున్నాడు, చెయ్యనివాడూ ఉపన్యాసం యిస్తున్నాడు. ఇది ఫాషన్ ఆఫ్ ది డే అయిపోయింది. ఎవరు ఎక్కువ ఉపన్యాసం దీనిపై చెప్పగలిగితే వాడు నంబరు వన్ దొంగకాదు, నంబర్ వన్ పెద్దమనిషి అయిపోతున్నాడు. ముందు హెూమ్ మినిష్టర్ సంగతి తేల్చెయ్యండి తరువాత ఆటోమేటిక్ గా ఆఫీసర్స్ సంగతి తేలిపోతుంది. 'యథా రాజా, తథా ప్రజా' అన్నారు. ఆ హామీ నేను యివ్వగలను. కరప్షన్ అని, ఫేవరిటిజమ్ అని ఉపన్యాసం యిచ్చి ఫోన్ ఎత్తి మా లచ్చన్న వస్తున్నాడు, అతని కాగితం చూడండి అని ఆఫీసర్సుకు, జిల్లా పరిషత్తు చైర్మన్ కుచెబితే దానిఅర్థం ఏమిటి? ఆరకంగా జరగలేదని గుండెపై చెయ్యివేసుకుని ఎవరైనా చెప్పగలరా? మావాడు వస్తున్నాడు, వాడి కాగితం చూడండి అని చెప్పడం యీనాడు అడ్మినిస్ట్రేషన్ లో జరగడం లేదని ఎవరైనా చెప్పగలరా? జరుగుతున్నది. అటువంటప్పుడు లంచగొండితనం, ఫేవరిటిజము అని మీరు విమర్శించేది ఎవరిని?

హెడ్స్ ఆఫ్ డిపార్ట్ మెంట్స్. పంచాయత్ రాజ్ — పంచాయత్ రాజ్ డిపార్టుమెంటుపుట్టి ఏమి జరుగుతున్నదో నేను చెప్పలేను కాని నాకు కనబడింది, లేమాన్ గా అవుట్ సైడర్స్ ఫీలింగ్, కూడ నేను తెలుసుకున్నది ఏమంటే — ఒక డిపార్టుమెంటుకు యింకొక డిపార్టుమెంటుకు సంబంధం లేకుండాపోయింది ఎందుకు-అంటే పంచాయతిరాజ్ డిపార్టుమెంటు పుట్టినందుకు అని నేను గట్టిగా

మీకు చెప్పగలను. కోఆర్డినేషన్ మీటింగ్స్ ఎక్కువగా పెట్టుతుంటే వున్న కోఆర్డినేషన్ పూర్తిగా పోతోంది. అడ్మినిస్ట్రేషనులో పంచాయతీరాజ్ అనవసరమని మనవిచేస్తున్నాను. వారికి పొలిటికల్‌గా అవసరమంటే నేనేమి చెప్పలేను, కాని ప్రజలకుమాత్రం పంచాయతీరాజ్ డిపార్టుమెంటు వచ్చి సమస్యలు తెచ్చిపెట్టింది తప్ప పరిష్కారం ఏమీ చేయలేదు. అది గమనించ వలసివుంది. ఢిల్లీలో ఒక ఏజెంటును పెట్టారు. ఇదివరకు ఎప్పుడో అనుకున్న మాటలు యివి. మన గవర్నమెంటు తరఫున ఒక సీనియరు ఆఫీసరు ఢిల్లీలో వుండి పని చేసుకోవడం చాల అవసరం. కాని ఆ ఏజంటు చేస్తున్న పనులేమిటో మాకు అర్థం కావడంలేదు. పబ్లిక్‌గా చెప్పడానికికూడ వీలులేదనే విషయం నాకూ తెలుసు, వారు చెప్పలేరనికూడ నేను గుర్తిస్తున్నాను. కాని, చేయవలసిన డ్యూటీ ఆ ఏజెంటు చేస్తున్నాడో లేదో ముఖ్యమంత్రిగారే ఆలోచించుకోవాలి. మా కంటికి కనబడినదిమాత్రం—ఒక్క ప్రయోజలుకూడ మనకు ఎస్ అన్నపాపాన పోలేదు అంతా నోయే. రైల్వేబోర్డులో ఒక పాలసీ వుంది, అది డెసిషను. ప్రతి స్టేటు కాపిటల్‌కు డైరెక్టు కాంటాక్టు ఎక్స్‌ప్రెస్ ట్రెయిన్స్ వుండాలనేది వుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ పుట్టి 9 ఏండ్లు అవుతున్నా, యీనాటికికూడ మనకు ఆ అదృష్టం పట్టలేదు. పూరీకి ఎక్స్‌ప్రెస్ వెడుతున్నది. ఎక్కువ జనాభా-కోస్టల్ జిల్లాలవారమంతా దానిమీద డిపెండ్ అవుతున్నాము. దాని పేరు పూరీ ఎక్స్‌ప్రెస్ కాని ఫాస్ట్ పాసింజర్‌కంటెకూడ అన్యాయమని చెబితే అతిశయోక్తి కాదు. డైరెక్టుగా మద్రాసుకు ఎందుకు కనెక్షను యివ్వరు? ఇక్కడనుంచి ఢిల్లీకి డైరెక్ట్ ట్రెయిన్ ఎందుకు వేయరు? డీలక్స్ ట్రెయిన్స్ లేవు. టు టయర్ స్లీపర్ కోచెస్ హైదరాబాదుకు అదృష్టం లేదు. లిస్టులో మనది 4 వ నంబరు స్టేటు కాని పరిపాలనలో అధోగతిలోవున్నది. రైల్వే మంత్రిగారు ప్రత్యేకంగా ఆలోచించి తగిన శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. బాపినీడు (కొవ్వూరు):—అధ్యక్షా, నేను యీ డిమాండు బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు చెబుతున్నాను. ఎన్. జి. ఓ. లు ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతం మనది కాబట్టి అసోసియేషన్ పెట్టుకొని అవసరమైన సంగతులు చెప్పవలసిందే తప్ప, మన సిబ్బంది డిమాన్‌స్ట్రేషన్స్ చేయడంమాత్రం ప్రజాస్వామ్యానికి విరుద్ధమని ముఖ్యంగా అందరూ గమనించవలసివుంది. ప్రభుత్వం కాంగ్రెసు చేతులలోవున్నప్పటికీ, ఎవరి చేతులలో వున్నప్పటికీకూడ రాజ్య పరిపాలనలో డిసిప్లిన్, కంట్రోలు చాల అవసరం. ఎన్. జి. ఓ. లు చేస్తున్నది ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతాలప్రకారం క్రమమేనని అపోజిషనువారు చెబుతారు కాని ఇది సిబ్బంది చేసే కార్యక్రమం కాదు. పబ్లిక్‌గా మీటింగ్సు పెట్టడం, పబ్లిక్‌గా డిమానిస్ట్రేట్ చేయడం, ప్రభుత్వంమీద దుమ్మెత్తిపోయడం అపోజిషన్‌పార్టీవారు చేయవలసిన పనులు, మన సిబ్బంది చేస్తోంది అంటే అందుకు మన ముఖ్యమంత్రిగారి ఔదార్యం, సుహృద్భావం కారణమని చెప్పడానికి సందేహంలేదు. ఎన్నో విషయాలలో కన్సెషన్స్ యిచ్చినప్పటికీకూడ వారికి

ఏదో ప్రత్యేకమైన ప్రతిపత్తి సంఘంలో, దేశంలో వుందని చెప్పడం నేటి చాల అసమంజసమైనవిషయం. చాల అసభ్యమైన విషయమనికూడ చెబుతున్నాను. దేశంలో ఆహార క్లిష్ట పరిస్థితి వుంది. మొన్నటివరకు అసాధారణ పరిస్థితులు వున్నాయి, అయినా వీరందరూకూడ ఆందోళన చేస్తున్నారంటే భారతీయ పౌరులుగా, ఆంధ్రలో సుశిక్షితులైన, క్రమశిక్షణ కలిగిన సిబ్బంది అనిపించుకోను, ఇది సలక్షణం కాదని అపోజిషనుపార్టీవారు గ్రహించవలసిన అవసరం వుంది. వారు ప్రభుత్వంద్వారా, ప్రజలద్వారా చేయవలసిందేతప్ప వీధులవెంట తిరగడం, ఊరేగింపులు చేయడం, సవాల్స్, గ్రిప్స్ చేయడం అక్రమమైన పద్ధతని అందరూ గ్రహించవలసిన అవసరం వుంది. ఎన్. జి. ఓ.లకు నిత్యావసర వస్తువులు-ప్రావిజన్సు యిస్తాము అనేది అక్రమపద్ధతి కాదు, సక్రమమైనది, సమంజసమైనది అని గుర్తించాలి. బియ్యం, పంచదార, కిరసనాయిలు మున్నగునవి ప్రభుత్వమే స్టోర్సుపెట్టి అందజేస్తామని ప్రభుత్వం హామీ యిస్తుంటే అవన్నీమాకు వద్దు, మాకు రూపాయలే యివ్వండి, లేకపోతే మేము వీధులవెంట పడతాము, ఎట్లాగో అట్లా సంపాదించుకుంటాము అనడం సమంజసం కాదని అందరికీ తెలుసు. గంగారెడ్డిగారు యివన్నీ చెప్పారు. బెంగాల్‌లో చేశాము, కేరళలో చేశాము, అక్కడ అట్లా జరిగింది, ఇక్కడ యిట్లా జరిగింది, పంజాబులో జరిగింది అనిచెప్పే అపోజిషను పార్టీవారి ఉద్బోధనలు, ఉద్ఘాటనలు— మన ఆంధ్రరాష్ట్రంలో యీద్వారా కాదు, రాజకీయంగా వస్తే చూడుకోవచ్చు. కేరళలో ఆహారసమస్య, పంజాబు సమస్య—అని రాజకీయపు ఎత్తుల క్రింద జరుగుతున్నవి తప్ప వేరేకాదు. ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ఆ కలర్ యిచ్చి అపోజిషన్ పార్టీవారు, ఇది ప్రజా ఉద్యమం, చాల అన్యాయం జరిగిపోతున్నా, ఎన్. జి. ఓ.లు బాధపడి పోతున్నారు అంటే—ప్రజలకుకూడ తెలుసు యీ విషయం. కేవలం యీ 4 లక్షల మందే ప్రజలు కాదు, ఇంకా 3 కోట్ల 50 లక్షలమంది ప్రజలు

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

వున్నారు. అపోజిషనుపార్టీవారు యీ సమస్యను కొండంతలు చేసి తెచ్చిగొట్టడం సమంజసం కాదు. రెవిన్యూ డిమాండుమీద జప్తులు జరుగుతున్నాయి అని, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో స్వతంత్ర పార్టీ అని ఏదో చేస్తున్నారని అంటున్నారు. స్వతంత్ర పార్టీ అయినా, కాంగ్రెసు పార్టీ అయినా పన్ను కట్టకపోతే ప్రతివారికి-జప్తు చేయవలసిందే.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :— పన్ను కట్టకపోతే కాదు, డిమాండు నోటీసులు సక్రమంగా యివ్వడంలేదు, రెవిన్యూ రికవరీ ఆక్టు అక్కడ ఫాలో చేయడంలేదు. మేము సాక్ష్యం యిచ్చాము, ఎంక్వయిరీ చేస్తే తెలుస్తుంది.

శ్రీ ఎ. బాపినీడు :—పన్నులు సక్రమంగా చెల్లించే విధానం నేను చెబుతున్నాను తప్ప, స్వతంత్ర పార్టీకే చేస్తున్నారనే ఆరోపణ మంచిది కాదు. బాపయ్య చౌదరి అయినా, అల్లూరి బాపినీడు అయినా పన్ను కట్టకపోతే తహశీల్దారుగాని, రెవిన్యూ ఇన్‌స్పెక్టరుగాని మున్సబుగాని జప్తు చేయవలసిందే. వేలం పెట్టవలసిందే.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :--పన్నులు వసూలు చేసే అధికారం వారికి లేదని కాదు, మేము వసూలు చేయవద్దని చెప్పడం కాదు. వసూలు చేసే విధానం సక్రమంగా వుండాలని. జప్తు చేయడానికి ఒక పద్ధతి వుంది. ఆ ప్రకారం చేయాలా, లేక యిష్టం వచ్చినట్లు చేయాలా ?

శ్రీ ఎ. బాపినీడు :— సక్రమంగా కాక అక్రమంగా ఉద్యోగస్థులుకాని, ప్రభుత్వం కాని నడుస్తున్నట్లయితే వారికి కోర్టుకు వెళ్ళే హక్కు వుంది. డామేజస్ తెచ్చుకుంటున్నారు. ఢిల్లీవరకు వెడుతున్నారు. అది అందరకూ తెలిసినదే. వారు చెల్లించవలసివున్నప్పుడు, వసూలు చేయడానికి హక్కు వున్నప్పుడే వసూలు చేస్తున్నారని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వ దృష్టికి తేవడమే కాకుండా వారు కోర్టుకుకూడ వెడుతున్నారు. అక్రమాలుఉంటే — కోర్టు అందరికీవుంది. ఎన్. జి. ఓ. లు డబ్బు కావాలంటున్నారు. డెవలప్‌మెంటు, ఇరిగేషను, ఎలక్ట్రిసిటీ—ఇవన్నీ కావాలంటున్నారు. నేను ఎం. ఎల్. ఏను కనుక పన్ను యివ్వను అంటుంటే ఇవన్నీ ఎట్లా నడుస్తాయో, డబ్బు ఎట్లా సమకూర్చు రుంటామో అర్థం కావడంలేదు. లచ్చన్నగారుకూడ ఇదివరకు మంత్రి చేశారు కాబట్టి ఆయనే చెప్పాలని అడుగుతున్నాను. అటువంటివి ఏమైనావుంటే రెవిన్యూ మంత్రిగారి దృష్టికితెస్తే సక్రమంగా జరిగేటట్లు చూస్తారని మనవి చేస్తున్నాను. నీటి పారుదల విషయం ఒకటి ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. గోదావరి ఆనకట్టమీద రెండు సంవత్సరాలక్రితం వరకు హెవీలోడ్ లారీలను పోనిచ్చేవారు, గత రెండు సంవత్సరాలనుంచి ఆనకట్ట కొంప మునిగిపోతోందని, ఎక్స్‌పర్ట్సు ఏదో మునిగిపోతుందని చెబుతున్నారు. ఇది అంత సరైనది కాదేమో ముఖ్య మంత్రిగారు పరిశీలన చేయాలి. లారీ వెడితే 8 టన్నుల బరువుకంటె ఎక్కువ వెళ్ళదు. ఈ ఎమర్జన్సీలో విశాఖపట్టణంనుంచి మదరాసు వరకు వెళ్ళవలసిన అవసరం వుంది. పొగాకు మదరాసుకు ఎక్స్‌పోర్టులో వెడుతున్నది. మదరాసు పోర్టు వుంది. డబ్బంతా అక్కడకు పోతున్నది. కాకినాడలో పోర్టు వుంది, ఇదంతా కాకినాడ వెళ్ళవలసిందే. ఆ లారీలనైనా అలా చేయవలసిన అవసరం వుంది. కాకినాడ పోర్టుకూడ ఇంప్రూవ్ కావలసినదే. ఈ విషయం ఎన్నోసార్లు మనవి చేశాను. పది టన్నుల లారీ వెడితేనే ఆనకట్ట పడిపోతుందనుకుంటే-- షట్టర్స్ పెట్టేటప్పుడు 30 టన్నుల మెషీన్స్‌కూడ దానిమీద పోతున్నాయి. జూన్‌వరకు యిన్నివేల లారీలు ఆనకట్టమీద వెళ్ళనీయకుండా వున్నందువల్ల 48 గంటలు--కొవ్వూరు దగ్గర వుండిపోయి రాజమండ్రి చేరడానికి ఎంత ఆలస్య మవుతున్నదో, ఎంత నష్టమవుతున్నదో మంత్రిగారు గమనించాలని, దీనిని పరిశీలిస్తే మంత్రిగారు ఉదారంగా అలా చేస్తారని అనుకుంటున్నాను, R.T.C. బస్సు పాసింజెర్లతో ఎంత బరువు ఉంటుందో ఆలోచించండి. కాకినాడ నుంచి హైదరాబాదు వచ్చే బస్సును ఆనకట్టమీద allow చేయడంలేదు. పాసింజెర్లు ఎంతమంది ఉంటారు ? ఎంత బరువు ఉంటుంది ? నాలుగు గంటలసేపు యిటు కొవ్వూరువద్ద అటు రాజమండ్రివద్ద బస్సు ఉండిపోవలసివస్తోంది. R.T.C. వారు P.W. మంత్రిగారికి, ట్రాన్స్‌పోర్టు మంత్రిగారికి representations యిచ్చారు.

Food scarcity పోగొట్టడానికి ఎక్కువ ఇరిగేషన్ సౌకర్యాలు యిచ్చి ఎక్కువ ఉత్పత్తి చేయవలసిందే. 1963 సంవత్సరంలో సంజీవరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉండగా గూటాల పంపింగ్ స్కీముకు foundation వేశారు. అది యింతవరకు అమలులోనికి రాలేదు. ఇంకా వేగేశ్వరపురం, కుమారదేవం, తాళ్లపూడి స్కీములున్నాయి. అంతా తయారుగా ఉన్నాయి. ఒక్కొక్క పంపింగ్ స్కీము 10 లక్షల రూపాయల ఖర్చుతో 5 వేల ఎకరాలు 20, 25 పంటలు పండించే స్కీములు అవి. వాటినేవీ తీసుకోకుండా ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు యింకా 8 మైళ్లు దూరం వెళ్లి, పోలవరం తాలూకాకుకూడా నీరు యివ్వకుండా, original ఆయకట్టును suffer చేసి, ఆ రైతులను కష్టపెట్టి, గోపాలపురం డైవర్షన్ స్కీమును ఎందుకు తీసుకోవలసివచ్చిందో తెలియదు ! 8 లక్షలు ఖర్చుచేసి 800 ఎకరాలు సాగులోనికి తెచ్చే స్కీము అది. 8 లక్షలు ఖర్చుచేసి 800 ఎకరాలు సాగుచేయడ మేమి ? పదిలక్షలు ఖర్చుచేస్తే 5 వేల ఎకరాలు సాగు అయేది తీసుకోకపోవడ మేమి ? ఈ విషయం ఏమిటో ముఖ్యమంత్రిగారు enquiry చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—గోపాలపురం స్కీము అని గౌరవ సభ్యులు చెబుతున్నది ఎవరికి సంబంధించినది ? ఒకే వ్యక్తికి సంబంధించినదా లేక కొంత మంది రైతులున్నారా ?

శ్రీ ఎ. బాపినీడు :—Opposition లో ఉన్న వంకా సత్యనారాయణగారికి తెలియకపోతే నేను అంతగా చెప్పవలసిన బాధ్యత లేదు. ఎవరిదో, ఏమిటో ముఖ్యమంత్రిగారు విచారిస్తే మంచిదని అనుకుంటున్నాను.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—ఒక స్కీమునుగురించి చెప్పారు. చాలా మంది రైతులను suffer చేసి తీసుకువెళ్లారని అన్నారు. 600 ఎకరాలు ఎవరైనా రైతులకు సంబంధించినవా, ఒకరికే సంబంధించినవా ? ఆ విషయంకూడా తెలిస్తే చెప్పండి.

శ్రీ ఎ. బాపినీడు :—8 లక్షల ఖర్చుతో 800 ఎకరాలకు మూడు చెరువుల క్రింద నీరు వెళ్లి సాగు అవుతుంది. పైవారికి నీరు యివ్వలేదనిమాత్రమే information తెలుసు. ఆ ఎకరాలు ఎవరివో నేను తెలుసుకోలేదని మనవి చేస్తున్నాను. నాకు తెలిసినంతవరకే ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తెచ్చినానని మనవి చేస్తున్నాను. పంచాయతీరాజ్ విషయాలు మనవి చేయాలి. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాపరిషత్తుకు సంబంధించి ఒకటిన్నర సంవత్సరాలుగా సెలక్షన్ కమిటీ మీటింగ్ కాలేదు. మెంబర్ ఎలక్షన్ అయినప్పటికి అమలులోనికి ఎందుకు తీసుకురావడం లేదో నాకు తెలియడంలేదు. సంవత్సరంనుంచి ఆ కమిటీ meet కాకుండా సెలక్షన్ జరుగకుండా టెంపరరీగా continue చేస్తున్నారు. అంతా అరాచకం క్రింద ఉందని ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టిలో పెడుతున్నాను. సెప్టెంబరు నెల ఈ మధ్యలో 700 transfers జిల్లాపరిషత్తులో జరిగాయి. ఇట్లా జరుగుతున్నాయని ఒక D.O. పంచాయతీరాజ్ మంత్రిగారికి వ్రాసుకుంటే అరు నెలలైనా అధోగతిలో

ఏమైనదో నాకు తెలియకుండా ఉన్నది. మొదట పరిషత్తు ఏర్పడినపుడు flood grants అని 15 లక్షలు యిస్తే దానిని misuse చేసి 40 లక్షల రూపాయలకు work order ఇంజనీరు ఇచ్చారు. దానిపై కూడా పంచాయతీరాజ్ మంత్రిగారికి డి. ఓ. వ్రాశాను. 15 లక్షలు ప్రభుత్వం యిస్తే ఏ రెండు మూడు లక్షలో add చేసి ఇవ్వాలేతప్ప ప్రభుత్వం ఎంత డబ్బు ఇస్తున్నదో అంత డబ్బు ఇవ్వాలే తప్ప 40 లక్షలకు work order ఇస్తే కంట్రాక్టరుకు నోటీసు ఇవ్వాలని Finance Committee లో అభ్యర్థన చేశాను. దానికి డబ్బు ఎట్లా సమకూరుతుందని పంచాయతీరాజ్ మంత్రిగారికి D.O. వ్రాస్తే సమాధానం లేదు. వాటిని ముఖ్య మంత్రిగారు విచారించి సక్రమమయిన చర్య తీసుకుంటారని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—అధ్యక్షా, నాకు ముందు మాట్లాడిన గౌరవ సభ్యులు ఎన్.జి.వో. లను గురించి చాలా విడ్డూరంగా మాట్లాడినందుకు ఆశ్చర్యం కలిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారుసైతం ఎన్.జి.వో.ల కోరికలు సమంజసమైనవని వారు ఆందోళన చేయడం సమంజసమని న్యాయమైన వారి హక్కులను అడగడంలో తప్పులేదని చెబుతూంటే వారికంటే ఒక అడుగు ముందుకు పోయి చాలా అక్రమం, తీవ్రమైన పొరపాటు చేస్తున్నారని మాట్లాడడం చాలా విడ్డూరంగా ఉంది. ఒకవైపు ధరల పెరుగుదలను అరికట్టలేనపుడు ఆహార ధాన్యాలను సరియైన ధరలకు అందుబాటులోనికి తీసుకురాలేనపుడు ఇచ్చే వేతనం సరిపోనప్పుడు ఆకలిబాధను తట్టుకోలేక పని చేయలేని స్థితి ఏర్పడినపుడు న్యాయమైన ప్రజాస్వామిక పద్ధతిలో సంఘాలు పెట్టుకోడం, ఆందోళన చేయడం తప్పు ఎట్లా అవుతుందో నాకు అర్థం కావడంలేదు. ఇక్కడ ఉన్న సమస్య ఒక్కటే. వారి demands యొక్క reasonableness ఎవరూ question చేయడంలేదు అని నేను అనుకుంటున్నాను. రాష్ట్రం తన ఖజానానుంచి కావలిసిన మొత్తాన్ని మంజూరుచేసి ఇవ్వగలదా, లేదా అనేదే సమస్య. ముఖ్యమంత్రిగారు పదేపదే చెబుతున్నది అదే. రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వోద్యోగులలో వచ్చిన తీవ్రమైన ఆందోళనను ఎదుర్కోడానికి యిపుడున్న పరిస్థితులలో ఇతర్రా inconvenient అయినపుడు ఇతర్రా డబ్బు తీసుకురావడం అసాధ్యమైనపుడు కేంద్రం అడిగినా వెంటనే యివ్వడం లేదన్నపుడు ధైర్యం చేసి సాహసము చేసి ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రొహిబిషన్‌ను రద్దుచేసి ఈ సమస్యను పరిష్కారం చేయడం ఉత్తమోత్తమమని అనుకుంటున్నాను. టేక్ చంద్ కమిటీ రిపోర్టు ఉంది, మా పాలసీ ఇది అన్నప్పటికీ మరొక మార్గం లేనపుడు మరొకవిధంగా డబ్బు తీసుకురాలేము అన్నపుడు ప్రొహిబిషన్‌ను ఎందుకు రద్దు చేయకూడదు? తీరా ఆందోళన చేసినతరువాత రోడ్లమీద తిరిగిన తరువాత quit work చేసిన తరువాత ఉద్యోగుల కోరికలను అంగీకరించడంకంటే యిది lesser evil కాబట్టి ప్రొహిబిషన్‌ను పునరాలోచన చేయడం మంచిదని నేను అనుకుంటున్నాను. ఇప్పుడు జరిగిన చర్చలను ఇంతకు ముందు చర్చలనుకాని చూస్తే corruption లేని డిపార్టుమెంటు ఉన్నదా అనే దశ రావడం దురదృష్టకరమైన విషయం. కరప్షన్ గురించి ఎంత ఎక్కువగా

మాట్లాడితే అంత fashionable గా ఉంటుంది అని ఎవరైనా అనుకోవచ్చును. అన్ని చోట్ల కరప్షన్ తాండవమాడుతూంటే మన mind ను కూడా apply చేయక పోతే ఎప్పటికి బాగుపడుతుంది. ఏ డిపార్టుమెంటును చూచినా కరప్షన్ గురించి వస్తూనే ఉంది. సామాన్యమైన పద్ధతిలో కాదు. పరకమైన చర్యలను తీసుకుంటే అరికట్టగలమో ఆలోచించకపోతే మన రాష్ట్రంలో democracy ఎక్కువ కాలం నిలువదని అనుకుంటున్నాను. కరప్షన్ ఎక్కువైతే ఉండదని అనుకుంటున్నామో ఆపై నాన్ను డిపార్టుమెంటులోనే జరిగిన ఒకటి రెండు ఘటనలు చూస్తే బాధకలుగుతుంది ఉదాహరణకు చెబుతున్నాను. National Malaria Eradication Programmeలో కొన్ని యూనిట్సు ఉన్నాయి. వాటిలో యూనిట్ ఆఫీసరు స్కేలుగురించి అతని సబార్డినేటు స్కేల్సు గురించిపరిశీలనచేస్తే జరిగింది ఏమిటంటే ఆయన సబార్డినేటు స్కేలుకంటే యూనిట్ ఆఫీసరు స్కేలు తక్కువగా వుంది. మీదనున్న వారి స్కేలు తక్కువగాను క్రిందనున్న వారి స్కేలు ఎక్కువగాను ఎందుకువచ్చింది ఏదో తెలియకనో oversight వల్లనో జరిగినదనవచ్చు. అది అంత తేలికగా తీసివేయడానికి వీలులేదు. ఇది ఎప్పుడో జరిగినా దీనికి responsibleగా ఉన్న ఆఫీసరు బ్రతికి ఉన్నా లేక పోయినా చాలా serious అయిన irregularity జరిగింది. క్రింద వాడికి ఎక్కువజీతంపై వాడికి తక్కువజీతం ఈ రకంగా ఉండడం చాలా ప్రమాదకరమైన విషయమని గుర్తించవలసిన అవసరముంది. అందుచేత corruption విషయంలో తీసుకున్న చర్యలు సరిపోతాయని వారు చెప్పవచ్చు. ఒక లక్ష రూపాయలతో విజిలెన్సు కమిషను ఏర్పాటు చేశారు. 11లక్షల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి Anti Corruption Bureau ఏర్పాటు చేశారు. ఏదో కొంచెం వర్కు చేస్తున్నారు. 557 cases విజిలెన్సు కమిషను దగ్గరకి వచ్చాయని వాటిని Anti Corruption Bureauకి refer చేశారని వారు 68 కేసులు విచారణచేసి రిపోరు పంపించారని మరికొన్ని సాధ్యంకాదని అన్నారని చెప్పారు. ఇది కేవల ఆత్మ సంతృప్తికోసం ఉన్నదికాని ఈ సమస్యయొక్క seriousnessను గుర్తించినట్లు లేదు. Anti Corruption Bureau పెట్టారు. ఇంత తీవ్రమైన స్థాయిలో కరప్షన్ ఉంటున్న సందర్భంలో జిల్లాలో యిచ్చిన staff ఏమిటి? ఒక D.S.P. ఒక సబ్ యినస్పెక్టరు. ఒక సబ్ యినస్పెక్టరు దగ్గరకు 20-30 కంప్లయింట్లు వస్తాయి. అతని క్రిందనున్న staff ఒక హెడ్ కానిస్టేబుల్, ఇంత తీవ్రమైన మోతాదులో ఉన్న కరప్షనును tackle చేయడానికి ఒక సబ్ యినస్పెక్టరు ఒక హెడ్ కానస్టేబులు ఏమిచేస్తారు? ఎంత న్యాయం చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది? అంతమాత్రంచేత చాలదు. అసలు దీనికి కావలసిన climate ఒకటి ఉండా అని అడుగుతున్నాను. ఒక కంప్లయింటు వస్తే విజిలెన్సు కమిషను Anti Corruptio Bureau తీవ్రమైన చర్య తీసుకుంటారనే భయం ఉండాలి. ఆ భయం ఉన్నదా అని అడుగుతున్నాను. ఇవ్వాళ కొంతమందిపైన చర్యలు తీసుకొన్నామని చెప్పారు. ఎంతమందిపైన చర్య తీసుకున్నారు. 47 గురి పైన చర్య తీసుకున్నారు. అందులో పెద్దవారు

ఎంతమంది ఉన్నారు. చిన్న చిన్న వారిపైన చర్య తీసుకొని సంతృప్తిపడడం కాదు. అక్కడా అక్కడా ఒక ఆఫీసరుపైన చేయలేదనను. అంతమాత్రం చేత ప్రయోజనంలేదని అంటున్నాను. ఒక ఉదాహరణ. గోదావరి ఆనకట్ట పైన ట్రాఫిక్కును వదలడానికి ఒక నెలరోజులో 20 రోజులో సరిగా చెప్పలేను కాని ట్రాఫిక్కు వదలడానికి అవకాశం ఉన్నప్పటికి దానిని ఆపి ఫెర్రీమీద ట్రాఫిక్కు అంతా divert చేయడానికి అవసరమైన జి. ఓ. పాసైనదని విన్నాము. గత సంవత్సరం విన్నది. కొన్ని లక్షల రూపాయలు కంట్రాక్టర్సుకి లాభం వచ్చిందని విన్నాము. తూర్పు గోదావరి జిల్లానుంచి విశాఖపట్నం, శ్రీకాకుళం జిల్లాల వరకు వ్యాపించినది. ఆ జి ఓ. ను దయచేసి బల్లమీద పెట్టించండి. నిజంగా జరిగిందో లేదో చెప్పండి. అందుచేత ఈరకమైన పరిస్థితులలో ఆ జి. ఓ. కొంచెం సభవారికి యిచ్చి సరియైన పద్ధతులలో జరిగిందో లేదో చూడనివ్వండి. అంతకంటే దానిగురించి యిప్పుడు చెప్పదలచుకోలేదు. కరప్షను గురించి చెప్పదలచుకున్నదేమంటే ఒకే ఒక విషయం ఈ స్పీడులోపోతే సరిచేయలేరు. దానికి యిందాక లచ్చన్నగారు చెప్పినట్లు డిస్ట్రిక్టు లెవెల్‌లో జడ్జిని వేయడానికి ఆక్షేపణలేదు. దానితోపాటు అసెంబ్లీని confidence లోకి తీసుకుని ప్రతిపక్షం నుంచి ఒక కమిటీని వేసి కంప్లెంటువస్తే దానిమీదకూడా అవకాశం ఉందని భయం కలిగించకపోతే అరికట్టడం సాధ్యంకాదను కుంటున్నాను. అదేవిధముగా ప్రభుత్వదృష్టికి అనేకమైన విషయాలు తెస్తూ వ్రాస్తున్నాను. కొంతమంది మంత్రులు acknowledgement యిస్తున్నారు. కాదనడంలేదు. దానికి follow up లేకపోతే ప్రయోజనం ఏమిటి ? సామాన్య ప్రజలు ఎలా బ్రతుకుతారు ? ఒకే ఒక దృష్టాంతం చెబుతాను. ముఖ్యమంత్రిగారికి ఒక ముఖ్యమైన కంప్లయింటు చేశాను. లూమస్ అనే కంపెనీలో ఒక అమెరికన్ ఆఫీసరు కోరమాండల్ ఫెర్టిలైజరు జనరల్ మ్యానేజరు డెన్నిస్ ఏ రాష్ట్రంనుంచి వచ్చారో తెలియదు యిక్కడకు తెచ్చిన shuttle vehicle భారతీయులు నల్లవాడు ఎక్కడానికి వీలులేదని ఒక ఆర్డరు జారీచేశారు. ఆ ఆర్డరు కాపీ పంపించాను. అది చాలా serious అయిన prestige కి సంబంధించిన విషయం. విశాఖపట్టణం పౌరులు చాలా బాధపడ్డారు. అన్ని పార్టీలకు చెందినవారు తీర్మానాలు చేశారు; ఉపన్యాసాలు చెప్పారు. మూడు నెలలు అయిపోయింది. Short noti e question యిచ్చాను. దానికి సమాధానం ముఖ్య మంత్రి గారు యివ్వకపోతే ఎట్లా? ఏదో అమెరికన్ అని కాదు. ఏ foreigner అయినప్పటికీ colour discrimination తీసుకొనడానికి ప్రయత్నం చేయడం సిగ్గుచేటు, దానిని check చేయవలసిన అవసరముంది. ఇప్పటికైనా ముఖ్య మంత్రిగారు సీరియస్‌గా తీసుకొని ఇచ్చిన ఆర్డర్సును కాన్సిల్ చేసుకోవాలని గట్టిగా ఆ కంపెనీ వారికి చెప్పవలసిన అవసరముంది. కొన్ని ముఖ్యమైన సమస్యలను తీసుకువచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వం చర్య తీసుకొన్నప్పుడే ప్రజలకు confidence కలుగుతుంది ఆ రకంగా చేస్తారని ఆశిస్తు శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. రాజమల్లు (చిన్నూర్):—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ రెండు మూడు ముఖ్యమైన విషయాలు చెప్పదలచాను. వారు జి. ఏ. డి. ని పురస్కరించుకొని దానిలో రెండు విధానాలు చెప్పబడ్డాయి. Services Law and order, Services గురించి చెబుతూ మొదట యిదివరకు ఎన్నోసార్లు అసెంబ్లీలో తరువాత ప్రయివేటుగా కూడా ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తెలంగాణా ఆఫీసర్లలో ఉన్న ఆందోళన పరిస్థితులను యిబ్బందులను తెలియచేయడమైనది. తెలంగాణా ఆఫీసర్లకు ప్రమోషన్సులో యింకా యితర సౌకర్యాలు కలుగ చేయడంలో అన్యాయం ఎంతయినా జరుగుతున్నది. ఈ మాదిరిగా అన్యాయం జరుగుతున్నదని ముఖ్య మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చినప్పుడు categorical గా చెప్పినప్పుడు నిజమే అన్యాయం జరిగిందని ఒప్పుకున్నారు. ఒప్పుకున్నప్పుడు ఏమి చేశారు? డిపార్టు మెంటులో అటువంటి జి. ఓ. యిస్తే అక్కడ కేవలం ఒకవైపు ఒక ప్రాంతానికి చెందిన ఆఫీసర్సుకి లాభం కలిగేటటువంటి జి. ఓ. యిష్యూ చేయడం జరుగు తున్నది. ఈ ప్రభుత్వము ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం కేవలం ఒక పక్షమునే ఒక ప్రాంతానికి చెందిన ఆఫీసర్సు గురించే ఉందా లేక ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజల గురించి ఉందా అని అడుగుతున్నాను. నేను చెప్పడం కాదు, ఆఫీసర్లు అంతా బాధ పడుతున్నారు. ప్రజలు ఎంతో బాధపడుతున్నారు, దిక్కు మొక్కు లేదని. తెలంగాణా ప్రాంతం నుంచి వారి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న మంత్రులు కూడా ఏమిచేయలేక పోతున్నామని బాధపడుతున్నారు. లోపల బాధ ఉండవచ్చు. తెలంగాణా ఆఫీసర్లకు కలుగుతున్న యిబ్బందులను దూరం చేయడానికి ఎవరూ ప్రయత్నం చేయలేదని అందరికీ తెలుసును. వారికి యిబ్బందులుండవచ్చు. ఉన్నప్పటికి కూడా ఏదైనా అన్యాయం జరుగుతున్నదని తెలిసిన తరువాత కూడా ఆ పొరపాటును దూరం చేయకుండా ఉండడం అది సరియైన పని కాను వారు సరియైన న్యాయం చేయడం లేదని భావిస్తున్నాను. ఎందుకంటే ఒక డిపార్టుమెంటు కాదు. ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు మెడికల్ డిపార్టు మెంటు రివిన్యూ డిపార్టుమెంటులలో ప్రత్యక్షమైన పొరపాట్లు సరి చేసుకొనడానికి అవకాశం లేదా? ఏదయినా జి. ఓ. యిష్యూ చేస్తే అది గవర్నమెంటులో అంతటికే అనులులో ఉండేటట్లు తయారు చేస్తూ ప్రతి డిపార్టు మెంటుకి కాపి సప్లయి చేస్తే కాస్తో కూస్తో అందరికీ న్యాయం జరుగు తుంది. కాని ప్రత్యేకంగా విడదీసి ఏ డిపార్టుమెంటులో ఏ జి. ఓ. యిష్యూ చేస్తే ఒక ప్రాంతం వారికి సహాయం జరుగుతుందని జి. ఓ. యిష్యూ చేస్తున్నారు. ఆ విధముగా భేదాభిప్రాయాలు కలిగిస్తున్నారు. భిన్నాభిప్రాయాలు కలిగి ఉండడానికి కారణాలు అటువంటి తప్పుడు జి. ఓ. యిష్యూ చేయడం ఒక ప్రాంతానికి పక్షపాతంగా సహాయం చేసే నిమిత్తం అటువంటి జి. ఓ. లు జారీ చేయడం అని అనుకుంటున్నాను. మొన్ననే ఒక జి. ఓ. చూశాను తహశీల్దార్ల గురించి, తెలంగాణా తహశీలుదార్లు గెజిటెడ్, ఆంధ్ర తహశీల్దార్లు నాన్ గెజిటెడ్. ఆఫీసర్సు సీనియారిటీకోసం ఈ రెండు ప్రాంతాల వారికి ఏకీకరణలిస్టు తయారు

చేయవలసినదే. తెలంగాణా వారికే సీనియారిటీ ఇవ్వాలని కాదు. ఎవరికి ఎటువంటి feeling రాకుండా సరి సమానముగా చేయవలసిన బాధ్యత మన ప్రభుత్వము పైన వుంది. ఇటువంటివి ప్రతి డిపార్టుమెంటులో వుండడము సరయైనది కాదు. దానిని rectify చేసుకోవలసిన అవసరమువుంది. తెలంగాణా, ఆంధ్ర అని భేదాభిప్రాయాలు ఇంకా కొంతకాలము కల్గిస్తే ఈ పరిపాలనా విధానము తెలంగాణ ప్రజలు ఎన్నటికి మన్నించరు. వారికి బాధ కలిగినపుడు ఈ administration కేవలము ఒక పక్షము వారికి సంబంధించినది. At the cost of somebody else if the Andhra people are going to be pamphered, the Telangana people are not going to tolerate it.

ఇక law and order గురించి law ఏమి వుందో, ఆర్డరు ఏమి వుందో మనము చూస్తూనే వున్నాము. ప్రతి వారు అంటున్నారు. I am also part and parcel of this Government and party and when people talk ill of it I cannot tolerate. గవర్నమెంటు వుందా లేదా అంటున్నారు. రోడ్ల మీద దుకాణాలు పెట్టడానికి లైసెన్సులు ఇస్తున్నారు. లైసెన్సులు లేకుండా గుడంబా manufacture చేస్తే పోలీసు వారు వారికి దండము పెట్టుకొని వుండడము, ఈ ఆఫీసర్సు వారి దగ్గరకు పోయి illegal gratification కొరకు ఎదురు చూడడము జరుగుతుంది. Law and order మంచిగా వుందని చెప్పడము సరిగా లేదు. పోలీసు డిపార్టుమెంటులో వున్నవారు చాల కాలమునుంచి వుంటున్నారు. ఎక్కడైన పోలీసు అధికారి 5 సంవత్సరాల కంటే ఏ స్టేటులోను కూడ ఎక్కువ కాలము లేరు. కాని ఇక్కడ కొన్ని తరాలనుంచి వుంటున్నారు. పోలీసు డిపార్టుమెంటులో కరక్షన్, సబ్ ఇనస్పెక్టరు కావాలంటే కొంత మామూలు ఇవన్నీ అందరికీ తెలిసినవే. Law and order maintain అవుతున్నదా ? దీనికి ఎవరు కారకులు Law and order maintain చేయడానికి ఏ ప్రత్యేకమైన వ్యక్తిని continuous గా వుంచితే అటువంటి అనర్థాలకు దారి తీస్తుంది. సైఫాబాద్ ప్రాంతములో smugglers ఎక్కువ అయిపోయారు. Black marketeers ఎక్కువ అయిపోయారు. వీరందరు కన్పించడము లేదా ? ఏమి చేస్తున్నారు. ఏమీ చేయడము లేదు. చక్కటి పరిపాలన కావాలంటే సరియైన వ్యక్తులను పెట్టి పరిపాలన చేయాలని కోరుతున్నాను.

N. G. Os గురించి అందరూ మంచిగా చెప్పారు. N. G. Os విషయములో ముఖ్యమంత్రిగారు చాల liberal గా ఆలోచించి లేని పోని తగాదాలు లేకుండా చూస్తారని ఆశిస్తున్నాను. వారు 28 తేదీన strike చేయబోతున్నారు. దానిని నివారించేదానికి ప్రయత్నము చేయాలని కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వానికి వచ్చే ఆదాయమంతా గవర్నమెంటు ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు మీద పోతుందని ప్రజలలో అనుమానము వుంది. ఒకరిని appoint చేయవలసిన చోట 4 గురిని appoint చేస్తున్నారు. ఇక 10 సంవత్సరాల వరకు appoint చేయకూడదనే principle పెట్టుకొని ఇప్పుడున్న ఉద్యోగుల కోర్కెలను ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. మన ప్రభుత్వము ఏజంటుగా ఢిల్లీలో ఒక ఒక ఆఫీసరును పెట్టారు. ఆ ఆఫీసరు

ఎలా వుండాలి అంటే చాల చురుకుగా వుండాలి. సీనియరు ఆఫీసరును పంపి నాము అని చెప్పినంతమాత్రాన ఎక్కువ సహాయము వుండదు. సీనియరు ఆఫీసరుకు ఒక complex వుంటుంది. అసిస్టెంటు సెక్రటరీ వద్దకు డిప్యూటీ సెక్రటరీ వద్దకు పోయి ఎక్కువ పని సాధించేవిధంగా వుండాలి. నేను అసిస్టెంటు సెక్రటరీ వద్దకు పోతానా నా లెవెల్ మనిషి వద్దకు పోతాను అంటే ప్రయోజనము వుండదు. మన స్టేటుకు సహాయము జరగాలి. ఇండస్ట్రీస్ మనకు రావాలి అంటే చురుకుగా బాగా పని చేసే young I, A. S Officer వుండాలి కాని ఆ 2,3 సంవత్సరాల లోనే retire అయ్యే వారిని appoint చేయడము వల్ల మనకు లాభము వుండ దని మనవిచేస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ కె. రంగదాసు (కొల్లాపూర్) :— అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన ముఖ్య మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు తమద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియచేస్తున్నాను. మనము ఈనాడు పరాభవ సంవత్సరములో ప్రవేశించినాము. ఈ నామకరణము ఈ సంవత్సరానికి చాల చెడ్డది. ఫలితాలు ఎట్లా ఇస్తుందో ఊహించలేము. ఇది దుష్ఫలితాలనేగాక సత్ఫలితాలనే ఇవ్వాలని భగవంతుని ప్రార్థిద్దాము.

N.G.Os సమస్య చాలమంది మిత్రులు ఇప్పుడే వెల్లడించారు. మొత్తము మీద N.G.Os కోరిన కోరికలలో చాలవరకు మన ప్రభుత్వము కరుణతో అంగీక రిస్తూ సబ్సిడీ రూపముగా ఆహారధాన్యాలు పైగా ప్రతినెలకు కొంత ముట్టచెప్పే విధంగా 8 కోట్ల ఖర్చువరకు అంగీకరించినది. ఈ 8 కోట్ల రూపాయలు అదనముగా ప్రభుత్వము N.G.Os కి ఆహారధాన్యాల తగ్గింపుద్వారా ఇవ్వడానికి బదులు అది నగదురూపముగా చేర్చి యిచ్చినట్లయితే బహుశా వారియొక్క కోరికలు చాలవరకు తీరివుండేవేమో అనుకొంటాను. N.G.Os కోరికలను ఆ ప్రకారముగా వారుగాని ఇతర ఆఫీసర్లుగాని ప్రభుత్వానికి వచ్చే రాబడిని సక్రమముగా రాకుండా చేస్తూ leakage ఏ దయితే చేస్తున్నారో దానిని అరికట్ట డానికి ఖచ్చితమైన చర్యలు తీసుకొంటే N.G.Os కి ఆఫీసర్లకు కరువుభత్యము క్రింద పెంచేదేగాక ఎక్కువడబ్బు మన రాష్ట్రప్రభుత్వానికి వచ్చేది అని మనవి చేస్తున్నాను. Sales tax విషయములో అయితే నేమి ఇన్‌కంటాక్స్ విషయంలో అయితేనేమి డిపార్టుమెంట్సుయొక్క అధికారులు ఎవరైతే వసూలు చేస్తున్నారో వారు వసూలు చేసేది ప్రభుత్వానికి దక్కకుండా దానిలో కొంతశాతము వారికై వారిదగ్గర తీసుకొని ప్రభుత్వానికి నష్టము కలుగ చేస్తున్న విషయాన్ని ప్రభుత్వము ఎందుకు గట్టిగా ఆలోచించి చర్యలు తీసుకోలేదో ప్రభుత్వానికి తెలియచేయదలచుకొన్నాను. హైదరాబాదు— సికింద్రాబాదు పట్టణములో ఈ డిపార్టుమెంటుకు చెందిన ఆఫీసర్లు ప్రతిరోజు సాయంత్రము 5 గంటలనుంచి 8 గంటలవరకు షాపులలో షికారుచేస్తూ వుంటారు. వీరికి రావలసిన మామూళ్లకోసము. మామూలు మనుష్యులుగానే ఆ షాపులకు వెళ్లగానే ఆ షాపువారు వీరిని ప్రక్కకు తీసుకునివెళ్లి ఆ డబ్బును ముట్టచెప్పాలి.

లేకపోతే మరునాడు ఆ షాపువారు ఏదో రకమైన ఇబ్బంది పడక తప్పదు. ఇది ప్రభుత్వానికి తెలుసు. వీటిని అరికట్టడానికి ఖచ్చితమైన చర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. Anti-corruption Department కు మనము కొన్ని లక్షలు తగలబెడుతున్నాము. 1965 లో 47 మంది ఉద్యోగస్థులపై చర్యలు తీసుకున్నట్లు యీ Report లో వెల్లడించారు. 47 మంది కాదు 4700 కాదు వేల మందిని కూడా చూపవలసిన బాధ్యత వుంది. ఈ రెండు Cities లో వున్న Anti-corruption Department staff ను వినియోగించుకోవాలంటే, పని చాలదు. సక్రమంగా పని సాగించాలంటే ప్రభుత్వానికి ఉద్దేశము వుండాలి. ఆ శాఖలో ఏ ఉద్యోగస్థులనైతే నియమిస్తారో. వారు ఖచ్చితంగా పని చేస్తారనే విశ్వాసము ప్రభుత్వానికి వుండాలి-అలాంటివారిలో యీ Anti-corruption Department ఏర్పాటు చేస్తే corruption పోతుందిగాని corrupted officers ను కొందరిని Anti-corruption Department లో పెట్టడము ద్వారా ఏమి లాభము కలుగుతుందో ఊహించలేకపోతున్నాను-Public Service Commission వుంది. బహిరంగంగా ఏ హోటల్లో చూచినా యీ Service Commission గురించే మాట్లాడుకుంటారు. Public Service Commission కు బెజవాడ, మదరాసు, హైదరాబాదులలో కొన్ని hotels లో ఏజంట్లు వున్నారని వింటున్నాము. Public Service Commission interview కు వెళ్లేముందు ఆ ఏజంట్లు దయాదాక్షిణ్యాలు సంపాదించుకుంటే అర్హుడైనా అనర్హుడైనా ఉద్యోగము పొందడానికి గాని promotion పొందడానికి గాని వీలుంటుంది తప్ప ఆ ఏజంట్లు అనుమతి పొందనిదే ఉద్యోగానికి promotion లేదని స్పష్టముగా బయటపడ్డది. Forest Department లో A. C. F. posts కు promotion యిచ్చే సందర్భములో బహిరంగంగా విచ్చలవిడిగా యీ విధానము అమలులోకి వచ్చింది—ఆ విషయాన్ని సవాలుచేస్తూ అనేకమంది ఆఫీసర్లు appeal చేసుకున్నారు. ఏ అధికారిద్వారా అయితే Public Service Commission కు recomend చేయబడుతుందో ఆ అధికారికే యీ appeal చేసుకోవలసిన దుర్గతి ఆ ఆఫీసర్లకు పట్టినందువల్ల అవి మళ్ళ తిరుగగొట్టబడుతున్నా నీవు చేసుకున్న appeal సక్రమైనది కాదు. కాబట్టి నీకు వాపసు చేయబడ్డదని, అంతకంటేమించి చేస్తే దానిలో యీ భాష వాడినందుకు disciplinary action ఎందుకు తీసుకోకూడదని querries వేసి పంపిస్తారు - అందువల్ల ఎంతవరకైతే ప్రభుత్వము యీ జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని ఖచ్చితంగా, నిశితంగా నిరోధించడానికి ప్రయత్నము చేయదో అంతవరకు కొంతకష్టము, బాధ ఏర్పడుతుంది. ఏ ఆఫీసర్లు అవినీతికి లోబడి ఏ చెడ్డపని చేసినా ఆ చెడ్డ, ఆ అపకీర్తి మొత్తము ప్రభుత్వం మోయవలసివస్తుంది. ఇటువంటి యీ మోతను ప్రభుత్వము ఎందుకు తలపెడుతుందో అర్థంకాదు. వీరు చేసే తప్పులకు ప్రభుత్వము ఎందుకు బాధ్యత వహించాలి? ఎందుకు కఠినచర్యలు తీసుకోకూడదు ఆలోచించమని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను-సమాచార పౌరసంబంధాలశాఖ యీ మధ్య కొన్ని చాలామంచి పనులు చేస్తుంది-సంతోషము. కాని జిల్లాలలో యీ శాఖాద్వారా ప్రజలకు విరివిగా సమాచారము అందజేస్తున్నామని ఏదైతే చెబుతున్నారో. బహుశః

వారు యిక్కడనుండి orders యిస్తున్నట్లు వుందిగాని జిల్లాలలో వారు అన్న దానిలో 5 % కూడా అమలులో లేదని చెప్పడానికి విచారిస్తున్నాను. కొంతమంది గ్రామపంచాయతీలు Community Radios కావాలని కోరితే supply చేయలేక పోతున్నాము—supply చేయలేకపోతే మారి వేరే private గా కొనుక్కునే అవకాశము యిస్తారా అంటే rules పెట్టి అడ్డంపెడుతున్నారు. రోడ్లు వేయలేకపోతిరి. మంచినీటి బావులు తోడించకపోతే తోడించలేకపోతిరి. ప్రజలుకోరే కనీస కోరిక, మీ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము ఏమి చెబుతుందో, వ్యవసాయము అభివృద్ధి గురించి చెప్పేది విందామని, ఒక రేడియో అయినా పెట్టమని గత 5 ఏండ్లనుండి 10 ఏండ్లనుండి మొత్తుకుంటుంటే అది పెట్టించుకునే అవకాశము యివ్వకపోతే సామాన్య పౌరుడు ప్రభుత్వ rules ను లేకపోతే ప్రభుత్వాన్ని గురించి ఏమను కొంటాడో ఒకసారి యోచించాలని. యీ రేడియో పెట్టుకోవడంలో వున్న నిర్భంధాన్ని తొలగించవలసినదిగా ప్రార్థిస్తున్నాను—ఇక జిల్లా పరిషత్తుల విషయములో పంచాయితీరాజ్ డిపార్టుమెంటుకు తెలియనిది కాదు—జిల్లా పరిషత్తులలో వున్న schools మాత్రము విద్యార్థులకు విద్య చెప్పేవిగాకుండా Political School గా మారిపోయే ప్రమాదం వుందని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను—జిల్లా పరిషత్తు అధ్యక్షుడైతే చలామణిలో వున్నాడో తనకు, తన groups కు సహాయం చేసే టటువంటి ఉపాధ్యాయులను ఏరి మిగతావారిని విచ్చలవిడిగా, పరీక్షలు 15, 20 రోజులు వున్నప్పటికి, transfar చేస్తున్నారు. విద్యార్థులలో విద్య ఎట్లా లభిస్తుందో ఆలోచించాలి. అయితే కలక్టర్లను, Transfar చేయించే అధికారము వుందని చెప్పుకొంటున్న జిల్లా పరిషత్తు అధ్యక్షులు Teachers విషయములో వెనుకకు దీస్తారా? ఇందులో సందేహము లేదు. ప్రభుత్వం కట్టుదిట్టమైన పనులు చేయాలి. అధికారులవల్లగాని, అనధికారులవల్లగాని ఏ అపకీర్తి, ఏ అపనింద వచ్చినా దానిని పోగొట్టడానికి వారిపై కఠిన చర్యలు తీసుకోవాలి.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :— అధ్యక్షా, ఇంటాక విన్నాను—ముఖ్యంగా N. G. Os. విషయము—ఈనాటి చిహ్నాలు చూచినట్లయితే ఆంధ్రలో ఒక సంక్షోభము ఏర్పడగల లక్షణాలు కన్పిస్తున్నాయి. ఈ సంక్షోభానికి కర్తలు ఎవరని ఒకసారి ఆలోచించుకుంటే వాస్తవముగా ప్రభుత్వమేనని వేరే చెప్పనక్కరలేదు. వారి కోరిక లేమి గొంతెమ్మ కోరికలు కావు. లేకపోతే వారు బ్రహ్మాండాన్ని తలక్రిందులు చేయమని చెప్పడములేదు. కేంద్రమువారు యిస్తున్నది, ఇతర రాష్ట్రాలలో యిస్తున్నది వారు కోరారు. వారి demand చాలా నైతికబలముతో కూడుకుని గట్టిగా కన్పిస్తున్నది. సదస్సులందరుకూడా almost అంగీకరించిన విషయము. అయితే ముఖ్యమంత్రిగారు, ఆర్థికమంత్రిగారు మార్గాలు ఏవో వెతకాలన్నారు. ఆ కాస్త పామును బుట్టలోనుంచి బయటపెట్టారు. వారి వాదనలో సబబుగాని, నిజాయితీగాని యదార్థముగాని ఏమి కన్పించడము లేదు. అందుచేత ఇప్పుడైన పునః పరిశీలనచేసి యీ సంక్షోభము తప్పిస్తారనే ఆశవుంది. దీనితోపాటు మొన్న అడిగాము, ఇవ్వాళ అడిగాము, నిన్నగాక మొన్న ఈసభలో యీ సదుపాయాలు N. G. O. లకు కల్పిస్తామని ప్రకటిం

చినవి village officers కు వర్తిస్తవా ? వర్తించవా ? ఆహార ధాన్యాలకు, oils కు పప్పులకు subsidy యిస్తామన్నారు. కుటుంబ సభ్యులను పరిమితంచేసి మిగతా వారిని black market లో కొనుక్కోమని కొంతమందికి subsidy పెట్టారు. ఈ సౌకర్యం village officers కు వర్తిస్తుందా లేదా? అంతేగాకుండా వారి జీతాలు చూచినట్లయితే, కరణముకుగాని, మున్సబుకుగాని, తలారికిగాని రూ. 44 లకు మించి ఎవరికిలేదు. అది వారి basic pay అనండి లేకపోతే యీమధ్యన యిచ్చిన relief అనండి, D. A. అనండి, ఏదైనప్పటికి అంతకుమించి రావడంలేదు. అందుచేత యీనాడు గవర్నమెంటు ఉద్యోగస్తులకు ఎక్కువ చేస్తామన్న D. A. వారికి వర్తిస్తుందా ? లేదా ? వీరికి యిచ్చిన relief వారికి వస్తుందా ? అది clarify చేయవలసిన అవసరము వుంది. మరొకటి నిన్న మనమంతా చూశాము. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం film పరిశ్రమను ఉద్ధరించాలనే సంకల్పముతో వున్నట్లు దానికి తగిన చర్యలు తీసుకోనున్నట్లు బోధపడుతుంది. ఈ విషయములో ఆ అభిప్రాయము కలగడము, దానికి ప్రాతిపదికలు వేయడానికి కనీసము ఒక సద్భావనము ఏర్పడడము, చాలా తక్కువ స్థాయిలో అయినప్పటికి కూడా కార్యాచరణలో వున్నందుకు మంచి పనిగా భావిస్తున్నాము. ఈ రెండు సంవత్సరాలలో ఏమి జరిగిందో పునః పరిశీలించవలసిన అవసరముంటుంది. ఈ రాష్ట్రములో చక్కని చిత్రాలను ఉత్పత్తిచేస్తే, ఉత్తమ తరగతికిచెందిన వాటికి బహుమతులు ఇస్తామన్నారు. ఈ బహుమతుల వరుస ఏదో యిందాక చెప్పారు. గవర్నరుగారి బంగారు నంది, ముఖ్యమంత్రిగారి వెండి నంది, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమువారి ఇత్తడి నంది యిలాగా కొన్ని డైరక్టర్లకు, Producers కు, Story-Writers కు ఏర్పాటుచేశారు. Directors కు, Story-Writers కుఏర్పాటు చేయుడము చాలా మంచిది. చాలా ముదావహము. అయితే యీనాడు ఉన్న వాటిలోనే ఉత్తమ చిత్రానికి బహుమతి యివ్వడానికి సంకల్పిస్తున్నారు. నిన్న information మంత్రిగారు, డాక్టర్ చెన్నారెడ్డిగారు, ముఖ్యమంత్రిగారు కొన్ని ప్రమాణాలు పెట్టవలసి వుంటుందని వారి ఉపన్యాసాలలో చెప్పారు. ఈ పోటీలో పాల్గొనేవారికి కొన్ని ప్రమాణాలు తప్పకుండా ఏర్పరచవలసిన అవసర ముంది. Minimum number of Films కొన్ని తీసుకోవాలి. లేకపోతే తక్కువ number లో ఎన్ని వచ్చినప్పటికికూడా యీ బహుమతులు ఇవ్వడము ఎంతవరకు ఉచితమనేది అందరు అనుకుంటున్నారు. అందుకని minimum standard ఏర్పరచి, ఆ standard వున్న చిత్రాలనే పోటీలోకి తీసుకుంటే బాగుం టుంది. ఒక number కూడా నిర్ణయము చేయవలసి వుంటుంది. ఈ 50 వేల రూపాయలు వారికి subsidy గానో లేకపోతే సహాయముగానో ఇచ్చే సందర్భ ములో, కొన్నికొన్ని ఆదర్శాలు State కు వున్నవి. వాటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని బహుమతులు నిర్ణయించవలసి వుంటుందితప్ప ఏదో ఒక Picture అద్భుతంగా వుందని, ఉత్తమ తరగతికి చెందినదని ఇవ్వడం ఎంతవరకు సబబో ఆలోచించాలి. సాధారణంగా artistic గా వుండేవి, లేకపోతే ఆదర్శాన్ని చక్కగా నెలకొల్పేవి మన ఆంధ్రదేశానికి కీర్తిని ప్రసాదించే చిత్రాలు రావాలంటే అవి చాలా శ్రమతో

కూడుకొని చేయవలసి వుంటుంది. సాధారణంగా యిటువంటివాటికి producers ఎవరు ముందుకు రానిమాట వాస్తవము. మంచి చిత్రాలు—Box Offices తో పాటు, జనాకర్షణతోపాటు, ఉత్తమ కళాఖండాలుగా వున్నటువంటి pictures తీయాలని సలహా యిచ్చారు. వారి యిబ్బందులు ఏవో చెప్పారు. ఎవరైతే ఉత్తమ కళాఖండాలు తీస్తున్నారో వారికి subsidy యివ్వడం కొంతవరకు న్యాయంగా కన్పిస్తుంది. Box Offices నుగాని, sets నుగాని చూచి జనసామాన్యమును దృష్టిలో పెట్టుకొని, డబ్బును దృష్టిలో పెట్టుకొని తయారు చేస్తున్న చిత్రాలకు మనము subsidy యివ్వడం ఎంతవరకు బాగుంటుందో ఆలోచించాలి. అంతేగాకుండా Studios నిర్మాణానికి కొంత కొంత సహాయము చేస్తున్నాము. 2½ లక్షలు సారథివారికి ఇచ్చారన్నారు. Southern Movies వారికి 2½ లక్షలు sanction చేశామన్నారు. ప్రసాదు Studios కు 5 లక్షలు యివ్వడానికి సిద్ధంగా వున్నామన్నారు. ఈ బాధంతా పడేబదులు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమే ఒక studio ను ఎందుకు నిర్మాణము చేసుకోకూడదు? మనకు కొన్ని లక్ష్యాలున్నాయి. ఆ లక్ష్యం మేరకు యీనాటి producers తయారు చేయడంలేదు. Education Films రావడంలేదు. పిల్లలకు పనికివచ్చే Films కావాలన్నాము. వాటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఎవరు ముందుకు రావడంలేదు. వారు వ్యాపారదృష్టితో కొన్ని చిత్రాలు తీస్తున్నారు. మన standards కానప్పుడు, మన లక్ష్యాలకు, ఉద్దేశాలకు దగ్గరలో అవి లేనప్పుడు, అటువంటి చక్కని చిత్రాలు మనమే తయారు చేసుకునే అవకాశముంటుంది. ఆంధ్ర ప్రభుత్వము ఒక studio ను నెలకొల్పితే చాలా చక్కగా వుంటుంది. Studio కట్టేవారికి సహాయము చేస్తామని చెబుతున్నారు. దాదాపు నాలుగు సంవత్సరాలు దాటిపోతుంది. కాని ఎవరు వచ్చినట్లు కన్పించడంలేదు. స్థలాలు వెదుకుతున్నారన్నారు. బంజరా హిల్స్ దగ్గర కావాలని కొందరు అంటున్నారు, సనత్‌నగర్ వైపు అని కొందరు, బెజవాడవైపు అని మరికొందరు యీ విధంగా సంచారం జరుగుతుందితప్ప ఒక నిర్ణయానికి రాలేకపోతున్నారు. ఏది ఎలా ఉన్నప్పటికి ప్రభుత్వమే ఒక studio ను నిర్మించినట్లయితే ఇతర ప్రాంతాలనుండి కూడా జనము వారంతటవారే వచ్చి films తీయడానికి అవకాశం వుంటుంది. వారికి కావాలంటే concessions యివ్వవచ్చు. ఆ విధంగా చేసినట్లయితే ఉత్తమ చిత్రాలను తీసి మనము ఆంధ్ర దేశములో, భారత దేశములో, ప్రపంచములో ఖ్యాతి గడించడానికి కావలసిన అవకాశాలు, సందర్భాలు ఏర్పడుతాయి. కనుక ఒక studio నిర్మాణానికి మనము పూనుకోవాలి. Film Producers కు ఒక ఇబ్బంది వుంది. అది raw films quota. ఎప్పుడో మనము మదరాసులో కలిసి వున్నప్పుడు వున్న లెక్క ప్రకారమే ఆ quota దొరుకుతుంది. Quota లేదని వారు ఇబ్బంది పడుతున్నారు. దానికోసము ప్రత్యేకంగా Information Minister గారు గాని లేక Chief Minister గారుగాని యీ quota విషయములో ప్రయత్నము చేసినట్లయితే యీ film ప్రపంచానికే సహాయము చేసినవారము అవుతాము. Subsidy కంటె ఇది చాలా ప్రధానమైనది. అంతే గాకుండా Censor Board ఒకటి వుంది. దీనికి

కలకత్తాకో, మదరాసుకో పోవలసి వస్తుంది. అలా గాకుండా ఆంధ్రకు సంబంధించినంతవరకు యిక్కడనే censor ఏర్పాట్లు చేయాలని Film Producers Demand. ఆ Board ఏర్పాటు విషయములో ఆలోచిస్తే బాగుంటుంది. Colour Films కూడా లేవు. చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. Tamilnad వారికి colour films వస్తున్నాయి. కారణమేమంటే వారికి విశాల మార్కెట్టు వుంది. ఆ ప్రాంతాలకుపోయి Foreign Exchange కొంతవరకు సంపాదించుకోవడంవల్ల వారికి ఆ సౌలభ్యము వుంది. మనకు Foreign Ma.ket తక్కువ. ఇతర చోట్లకు వెళ్ళి తెచ్చుకోలేము. అయినప్పటికి ప్రథమముగాబట్టి కొంత quota కొరకు centre తో ప్రయత్నముచేసి మన అవసరము గుర్తింపజేసినట్లయితే colour films రావడానికి అవకాశముంటుంది. కాబట్టి censor board ఉండేట్లు ఏర్పాటు చేయడము, స్వంతంగా ప్రభుత్వము studio కట్టించడము, ముఖ్యంగా raw-films విషయములో, colour films విషయములో శ్రద్ధ తీసుకున్నట్లయితే మనము యీ film ప్రపంచానికి ఎక్కువ సహాయము చేసినవారము అవుతాము. ఈ బహుమతులు ఇచ్చేటప్పుడు ఉత్తమ కళాఖండాలకు, మన లక్ష్యాలకు గమ్యానికి దగ్గరలో వుండేవి మంచి artistic excellency వుండేవి చూడాలితప్ప box office ను దృష్టిలో పెట్టుకొని వాటిని ప్రోత్సహించడానికి ప్రయత్నము చేసినట్లయితే అట్టే ఉపయోగమువుండదు. ఈ విషయాలు అన్ని మంత్రిగారు దృష్టిలో పెట్టుకుంటారని పునః పరిశీలన జరుగుతుందని ఆసిస్తూ సెలవు తీసుకుంటాను.

శ్రీ డి. సీతారామయ్య:—అధ్యక్షా, Budget general discussions లో మంత్రిగారు రాయలసీమ కరువు పరిస్థితులగురించి అంగీకరిస్తూ నివారణ కార్యక్రమాన్ని గురించి కొంత తెలియజేశారు. దాదాపు 20 రోజులు అయిపోయింది. కాని యిప్పటికి ముఖ్యంగా మదనపల్లి తాలూకాలో కరువు పనులు ఏమాత్రము ప్రారంభించలేదని అక్కడవున్న పేద ప్రజానీకమంతా పస్తులుంటున్నారని, పనులు లేవని వివిధ గ్రామాలనుండి reports పంపించారు. ముఖ్యంగా పెంచిపాడు, మాలిపాడు, వేంపల్లి, బడికానిపల్లి, భేరంగి, కొత్తకోట గ్రామాలలో పనులు ఏమాత్రము ప్రారంభించబడలేదని పేదప్రజలు పస్తులు పడుకుంటున్నారని తెలుస్తుంది. అంతేగాకుండా వలసపల్లి, ముష్టూరు, రెడ్డివారిపల్లి గ్రామాలలో కూడా పనులు ప్రారంభించలేదని తెలుస్తుంది. ఈ తాలూకాలో బహుదా ప్రాజెక్టును ప్రారంభిస్తారని, కొంత పైకము కేటాయించారని, యీ మార్చి 31వ తేదీలోగా రెండు లక్షలు ఖర్చుపెట్టి కరువు పనులు ప్రవేశపెట్టడము జరుగుతుందని ముఖ్యమంత్రిగారు తెలియజేశారు. కాని యీనాటికి ఆ ప్రాజెక్టు పనులు ఏమాత్రము ప్రారంభించబడలేదు. ఈ రోజు 24. నాకు నిన్ననే ఉత్తరాలు వచ్చాయి. ఈ నెల పూర్తి కావడానికి యింకా వారము రోజులు వుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు యిచ్చిన హామీకూడా నెరవేరలేదని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకవస్తున్నాను. మదనపల్లి తాలూకాలో గురికాయలకోట గ్రామానికి చెందిన కొత్తపల్లిలో రత్నవేలు అనే ఆయన కుమారుడు ఆకలితో చచ్చిపోయాడని అక్కడనుండి జాబులు వ్రాశారు. ఈ రత్నవేలు అనే ఆయన ఒక క్రిస్టియన్.

చాలా బీదవాడు. గ్రామాలలో పనిలేక ఎక్కడికో వెళ్లాడు. ఎక్కడా పని దొరకక యింటికి వచ్చేలోపల, భార్యకుకూడా పనిలేనందువల్ల, తిండిలేక వారికి వున్న బిడ్డ చచ్చిపోయినట్లు తెలుస్తుంది. ఈ విధంగా కరువు చావులు, ఆకలి చావులు మదనపల్లి తాలూకాలో ప్రారంభము అవుతున్నాయని ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తున్నాను. పదేపదే అసెంబ్లీలో starvations గురించి చెప్పినప్పటికి యింకా కరువు పనులు ప్రారంభించలేదంటే ఆకలి చావులు విపరీతంగా సంభవించబోతున్నాయని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. మదనపల్లి town లో యిస్తున్న ration చూస్తే వారానికి యిచ్చేది రెండు దినాలకు మాత్రమే సరిపోయే ration యిస్తున్నారు. 5 దినాలు ration యివ్వకుండా పోతున్నారు. అందువల్ల బీద ప్రజలు చాలా బాధపడుతున్నారని, వస్తులతో కాలము గడుపుతున్నారని తెలుస్తుంది. ఈ తాలూకాకు ఇంతవరకు నూకలు supply అయ్యేవి. కాని నాలుగు నెలలనుంచి నూకలు పోర్తిగా రావడములేదు. అంతేగాకుండా చిత్తూరు జిల్లాకు రెండు నెలలనుండి బియ్యము quota రావడములేదని జిల్లా పరిషత్తు అధ్యక్షులు నిన్న పత్రికలలో ప్రకటించారు. రెండు నెలలనుండి బియ్యము supply లేకపోతే పరిస్థితి ఎంత తీవ్రముగా వుంటుందో ఆలోచించమని వెంటనే నూకలు, బియ్యము పంపించడానికి తీవ్ర కృషి చేయవలయునని చెబుతున్నాను. మదనపల్లి town లో దర్నిపేట అనే ప్రదేశము వుంది. అక్కడ వున్నవారంతా ముస్లిములు. మగవారంతా కూలినాలికి వెళ్ళుతారు. ఆడవారు బుర్కాలు వేసుకొని బజారులోకిపోయి బియ్యం, నూకలు తెచ్చుకోవలసిన పరిస్థితివుంది. నడిబజారులో యీ ఘోషా స్త్రీలు నిలబడడం కష్టమై పోతుంది. కొంతమందికి బుర్కాలుకూడా లేవు. వారు చాలా బీదవారు. అందుకని దర్నిపేటలో ఒక rationing shop పెట్టవలయునని ఆహార మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. ఈ నూకలు తెప్పించే విషయములో కొంతమందికి అధికారము రద్దుచేయడం వల్ల నూకలు ఎవరికీ రాకుండా చేశారు. తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాల నుండి, కృష్ణా జిల్లానుండి నూకలు తెచ్చుకొనబడుతుండేవి. ఆ జిల్లాలనుండి పంపించకూడదని గవర్నమెంటు ఉత్తర్వు వున్నట్లయితే దానిని రద్దుచేసి చిత్తూరు జిల్లాకు ముఖ్యంగా మదనపల్లికి నూకలు సప్లయి చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను. N. G. Os. విషయంలో యిటీవల ముఖ్యమంత్రిగారు, ఆర్థికమంత్రిగారు ఒక ప్రకటన చేస్తూ essential commodities supply చేస్తున్నాం, తర్వాత కుటుంబానికి నెలకు రూ. 5 కలుగుతుందని చెప్పారు. N. G. Os. 4 లక్షల 70 వేలున్నారు. లెక్క కడితే రూ. 25 లక్షలు అవుతుంది. రూ. 50 లక్షలు యిస్తే సరిపోతుందని వారంటే మీరు రూ. 25 లక్షలు యిస్తామంటున్నారు. ఇది చాలా revolutionary scheme అని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. ఇది most reactionary scheme అని నేను చెపుతున్నాను. కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు 1945 లో యీ scheme పెట్టి supply చేయలేక fail అయి వదిలి వేశారు. Where the Central Government has failed, this State Government cannot hope to succeed. నేను తెలియ చేస్తున్నాను. ఈ పద్ధతి వల్ల

రూ. 156 లక్షలు నష్టమైనదని, అంగీకరించమని తెలియచేస్తున్నాను. అంతే కాకుండా వారికీ యీ అదనపు D. A. ఏ మాత్రం చాలదు. ఒక కిలోను ఏదో 3, 4 వస్తువులమీద ధరలు తగ్గిస్తే సమస్య నివారణకాదు. మీరు పరివారాన్ని చులకన చేసి హాస్యం చేసినట్లు అవుతుంది. సమస్యను ప్రశాంతంగా అర్థంచేసుకొని నివారణ కార్యక్రమాన్ని యోచించవలసినదని తెలియచేస్తున్నాను. D. A. ఒక charity గా దానం పద్ధతిలో ప్రభుత్వం యిస్తున్నది కాదు. జీవించె హక్కు ప్రతివారికి వున్నది. ప్రభుత్వం యీ విధానాన్ని అంగీకరించమని కోరుతున్నాను.

మైనర్ యిరిగేషన్ మదనపల్లి తాలూకా, చిత్తూరు జిల్లాలో చూడబడడం లేదు. అక్కడ యిరిగేషన్ వర్క్సుకు డబ్బు యివ్వలేదు. Collector జిల్లా పరిషత్తును అడిగితే డబ్బులేదని చెప్పారు, పెద్ద రోడ్డు sanction చేశారు కాబట్టి యిది యివ్వడానికి వీలులేదనిచెప్పారు. Minor irrigation sources చాలావరకు repair లో వున్నాయి. ఇటువంటి పనులులేక ప్రజల పని లేక జీవనంగడుపుటకు కష్టంగావుంది. మైనర్ ఇరిగేషన్ పనులను నిలిపి వేయడం జరుగుతోంది. మదనపల్లి తాలూకాలో మైనర్ యిరిగేషన్ పనులు చేయకపోతే ఘోరమైన కరువు పరిస్థితులు సంభవిస్తాయని మనవిచేస్తూ వీటిని సత్వరమే చేపట్టుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. హెచ్. నాగభూషణరావు (వరంగల్) :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి గారి demand ను బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు ముఖ్యంగా యీ N.G.O. విషయం చెపుతాను. దీనిని గోరంత దానిని కొండంత చేస్తున్నాం, ఏదైనా సమస్యకు సిద్ధాంతంవుంటుంది, దాని ప్రకారంగా సౌకర్యాలు చేయబడతాయి. ఈ విధంగా అందరి జీవితాలు సుఖంగావుండాలని వారి బాగోగులుచూడాలని వీటిని ప్రభుత్వం చూడవలసివుంటుంది, దానికిగాను ప్రభుత్వం కొన్ని సూచనలు యిస్తోంది. ఒకవైపు D.A. యిస్తూ యింకోవైపు ఆహారధాన్యాలను సరఫరా చేయడం ముఖ్య ఉద్దేశ్యంగా పెట్టుకొన్నది. వారికి ముఖ్య అవసరాలున్నాయి. 1. ఆహారం 2. బట్టలు 3. విద్య 4. ఆరోగ్యం 5. హౌసింగ్, ప్రభుత్వం వీటిలో సహాయపడడం వృధాయని ఆలోచించారు, ఈ అవసరాలను వారు తీస్తున్నారు, ఈ ఆవేదన అలజడి ఎందుకు వస్తున్నదో మనం విచారణచేయాలి. ఇది ఒక రాజకీయ పంథాగా కొంత మంది వుపయోగించుకుంటున్నారు. ఈ సమస్యను N.G.O. లు సరిగా అర్థం చేసుకోకపోవడంవల్ల వస్తున్నది, వారికి నచ్చచెప్పవలసిన బాధ్యత యిరు పక్షాలపైనవుంది. N.G.O. లనుTrade Union Congress గా తయారు చేయడం వూరేగింపుల్లో వారిని వుపయోగించుకోవడం గానిలేక వారిలో అసంతృప్తిని కలిగించి దాని సాకుతో దేశంలో అరాచకాన్ని వ్యాపింపచేయడంగాని ఏ ప్రజాకార్యకర్త వుపయోగించుకోకూడదు, వారిని రాజకీయ అవసరాలకు వుపయోగించుకున్నట్లయితే దేశంలో శాంతి భద్రతలు కుంటుపడతాయి.

ఈ కారణంవల్ల యిప్పుడు మన ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన యీ ముఖ్య సూత్రాన్ని అందరం ప్రచారంచేయాలి. ఇందులో తప్పుండి అమలుకాక పోయి నపుడు, వేరే ఆలోచనచేస్తే బాగుంటుంది కాని ముందే సూచనయివ్వగానే condemn చేయడం, ఎప్పుడో Railway వారు fail అయ్యారు కాబట్టి మనం కూడా fail అవుతాము అనుకోవడం తప్పుమాట. Co-operative storesలో Consumers storesలో లోపాలుండవచ్చు, అంతమాత్రాన N.G.O. లకు అన్యాయం చేయబోతారని ప్రభుత్వం అనుకోకూడదు. ప్రభుత్వంవారు న్యాయంగా వుండాలనే కోరుతున్నారు, కాని approach కు కూడా కనబడుతోంది. మన ముఖ్యమంత్రి గారి approach చాలా సమంజసంగా వుంది, దానిని అమలుచేసి చూపించినట్లు యితే యింతకన్నా మంచిప్రభుత్వం యింకొకటి వుండదని చెప్తున్నాను. దానికి యిరుపక్షాలవారు సహకారం చూపాలి. N.G.O. లకు D.A. పెరగాలనే వాళ్ళలో నేను ఒకడిని. వద్దని ఎవరూ అనరు. మొన్న వరంగల్ జిల్లాలో N.G.O. లకు సహకారంయివ్వండి. చైనాతో సంప్రతింపులు జరపాలి. 28న N.G.O లు strike లో పాల్గొన్నారు అని గోడలంతా వ్రాసారు. ఈ strike ఆరాచకాలు ఏవైతేవున్నాయో యిదంతా ఎవరి ఎత్తుగాని నిజంగా N.G.O. లకు సహాయం చేయాలని ఉద్దేశంకాదు.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి :—Demands తెలియజేయడం అరాచకమా?

శ్రీ బి. హెచ్. నాగభూషణరావు :—కోపం యెందుకు వంకా సత్య నారాయణగారికన్నా ఏ త్యాగంలో అయినా వెనక్కుపోను, మారుమాటలు చెప్తారు. నిజంగా N.G.O. లకు కావలసినది ఆహారంకాని luxurious డబ్బు కాదు. ఆహారం కొరతతీరాలి డబ్బుకావాలా? ఏదో ఒక 20 రూ. యిస్తే సినిమాలకో తలాగుళ్ళకో తగలపెట్టమనికాదు. Opposition వారు సమస్యను అర్థంచేసుకోవాలి. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు పెట్టిన దానిని ఖచ్చితంగా అమలుచేసి చూడాలని కోరుతున్నాను. ఈ scheme సక్రమంగా అమలు పరిచితే యీ విమర్శకులంతా తరువాత మాట్లాడడానికి అవకాశంవుండదు.

బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు అధికారభాషా బిల్లును ప్రవేశపెడతామని చెప్పారు. నిజంగా వారికి గొప్ప కీర్తి లభిస్తుంది. అధికారభాషా బిల్లు ఎవరి కాలంలో ప్రవేశపెట్టబడిందని యెప్పుడూ వుంటుంది. ఈ బిల్లును తీసుకువస్తున్నారని చెప్పడం యెంతో ఆనందదాయకమైన విషయం. ఈ బిల్లువల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్ అధికారభాష తెలుగు అనిపిస్తుంది. కాని తరువాత ముఖ్యమైన విషయం తెలంగాణాకు సంబంధించినది చెప్పక తప్పదు. పోచంపాడు ప్రాజెక్టు గురించి తెలంగాణా ప్రజలలో చాలా ఆవేదన వున్నది. ఈ ప్రాజెక్టు వస్తేనేగాని dry area సస్యశ్యామలంకాదు. తెలంగాణా అభివృద్ధికి Regional Committee వున్నప్పటికి ఈ ప్రాజెక్టును అభివృద్ధిచేసే కార్యక్రమం గనుక ముఖ్యమంత్రిగారు గనుక తీసుకున్నట్లయితే నిజంగా బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి హయాంలో యిది వచ్చిందని చెప్పుకునే సంతృప్తి మా అందరిలోను వుంటుంది.

ఆయన హయాంలో యిది development అయిందన్న సంతోషం అందరికి వుంటుంది. కాబట్టి పోచంపాడు ప్రాజెక్టులో ఎక్కువ శ్రద్ధచూపిస్తూదీని అభివృద్ధి చేయాలని కోరుతున్నాను. తరువాత industries విషయంలో వరంగల్‌కు చేసే మేలును మరువజాలను. అజంజాహీ మిల్లును యీ మధ్య అమ్మివేస్తామని చెప్పడం, దాన్ని తక్కువ ధరకు కొనాలని అందరూ రావడం, వరంగల్ M.L.A. లు అందరము బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి వద్దకు deputation వెళ్ళి అమ్మవద్దని చెప్పడం దాన్ని ముఖ్యమంత్రిగారు మన్నించి అమ్మకుండా దాన్ని వుంచడం, తరువాత 25 లక్షల రూపాయలు దాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి మంజూరుచేయడం జరిగింది. క్రొత్త spindles 6 వేలు దాంట్లో అభివృద్ధికి వస్తున్నాయి. తరువాత credit facilities యిదివరకటికన్నా ఎక్కువ చేశారు. ఈ తీరున industry ని నిలబెట్టి ఏటో స్వార్థపరులచేతిలోకి పోకుండా ప్రభుత్వ అజ్మాయిషీలు వుండేటట్లు వుంచారు. కాని ఒక్క విషయం చెప్పకతప్పదు. దానిలో administrative లోపాలు చాలా వున్నాయి. ఆ administrative లోపాలు తీసివేసినట్లయితే అసలు మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు కావలసినంత బట్టను supply చేసే శక్తి ఆ ఒక్క మిల్లుకు వుంది అన్నమాట. ఆ మిల్లులో తయారయ్యే బట్ట మామూలు ప్రజలకు ఇప్పుడు ఏది అయితే ఎన్.జి.జి.ఓ. లకు బట్ట supply చేయాలని అనుకుంటున్నామో ఆ యన్.జి.జి.ఓ. లకు కావలసిన బట్టను అంతాకూడా fair price మీద supply చేయవచ్చు అధ్యక్షా! 750 మగ్గాలు వున్నాయి. రోజుకు 40 బేల్లు బట్టి తయారవుతుంది. అక్కడ బట్టను కనుక supply చేసినట్లయితే నిజంగా మనం అనుకున్న scheme నెరవేరుతుందన్నమాట. అటువంటి మంచి మిల్లును, అభివృద్ధిలోనికి తీసుకువచ్చే పంథాలో దానిలో వున్న లోపాలను తొలగించడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు శ్రద్ధ వహించినట్లయితే యింకా బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. యింకో విషయంకూడా చెప్పకతప్పదు, వరంగల్ చాలా వెనుకబడ్డ జిల్లా. అక్కడ unemployment ఎక్కువగా వున్నది. ఈ మధ్య కేంద్రమంత్రి సంజీవయ్యగారు వచ్చి ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు 25 industries వస్తాయని, దాంట్లో వరంగల్ లేదని చెప్పారు. ఇక్కడ ఎలక్ట్రిసిటీ నీటి సౌకర్యాలు లేవు కాబట్టి మాకు రాదన్నారు. అప్పుడు M.L.A. లు అందరమూపోయి వరంగల్ ఏమి పాపం చేసింది ఎందుకు యివ్వరని అడిగాము. దానికి వారు వారిధోరణిలో ఏదో చెప్పారు. చెప్పి మీ గవర్నమెంటు development activities చేసినట్లయితే మేము మాత్రం ఎందుకు యివ్వం అని అన్నారు. ఇవి రాజకీయ ఎత్తులో ఏమో మాకు తెలియదు. మొత్తంమీద వరంగల్‌ను overlook చేయాలనే పంథా బయలుదేరింది అధ్యక్షా! వరంగల్ తెలంగాణాలో పెద్ద జిల్లా, చైతన్యంగల జిల్లా, education ఎక్కువగా వున్న జిల్లా. అటువంటి జిల్లాను ఎందుకు overlook చేయాలనుకుంటున్నారో అర్థం కాదు. అటువంటి జిల్లాను అభివృద్ధిచేసే బాధ్యతను ముఖ్యమంత్రిగారు చేపట్టాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :— ఈనాడు ఈ పద్దును చూస్తే ఒక ఆలోచన వస్తున్నది. పరిపాలన ఏవిధంగా సాగుతోంది అనే ఆలోచన చేస్తే పరిపాలన

ఇంతాకూడా 3 తాములలో జరిగిపోతోంది. ఎవరైనా వారి కష్టనిష్ఠురాలను తీసుకుపోయి ఒక అర్జీ వ్రాసుకువెళ్ళి మినస్టరుగారికి యిస్తే చూస్తామనే మొదట తాములో ప్రారంభం అవుతుంది. వారన్న తరువాత 6 నెలలు గడచి పోతుంది. ఆ తరువాత యే M. L. A: గారినో పిలుచుకుపోయి ఆ ప్రొద్దు ఒక అర్జీ యిచ్చుకున్నాం అది చాలా అవసరం అంటే ఆలోచిస్తాము అని అంటారు. ఆలోచిస్తామన్న తరువాత కొంత కాలం గడచిపోతుంది. తరువాత మంత్రి గారికి కావలసిన వాళ్లను ఎవరిని అయినా తీసుకుపోయి ఏమయ్యా యిది చాలా అవసరం అంటే అప్పుడు చేస్తామంటారు. అందుచేత చూస్తాము, ఆలోచిస్తాము చేస్తామనే 3 తాములలో పుణ్యకాలం కాస్త గడచిపోతోంది. అది ఈనాడు పరిపాలనలో 3 తాములలో జరుగుతున్నటువంటి వ్యవహారం. దీన్ని చూసి నట్లయితే పరిపాలన ఎంత జాప్యంగా, జాడ్యంగా సాగుతున్నది అనేటటువంటిది మనకు బోధపడుతుంది. ముఖ్యంగా ఈనాడు అన్నింటికంటే ప్రధానమైన విషయం యన్. జి. ఓ. ల గురించి ముఖ్యమంత్రిగారి సూచన, వారు యిస్తామన్న డి. ఏ. యిప్పుడు క్రొత్తగా ఒక విప్లవాత్మకమైన, నూతనమైన దృక్పథంలో వారు సూచించినటువంటి ఒక క్రొత్త Scheme. దీన్ని ఆలోచన చేయండి అధ్యక్షా! యింతకు ముందు మాట్లాడిన మిత్రులు చెప్పారు. గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా వారు రైల్వేలో యిటువంటి Scheme నే కొంత కాలం పాటు పెట్టి effective గా function చేయడానికి వీలుపడదనిచెప్పి వారు త్రోసివేశారు. యస్. కె. పాటిల్‌గారు కూడా ఒక సందర్భంలో మాట్లాడుతూ ఈ విషయం మాత్రం ఈ పద్ధతిలో చేయడానికి వీలు పడదని కేంద్రంలో మొన్ననే చెప్పారు. యివన్నీ అయిన తరువాత ముఖ్యమంత్రిగారు దీన్ని తీసుకువచ్చి మీరందరూ ఆలోచనచేసి ఒప్పుకోవాలని అంటున్నారు. చాలా సంతోషమేగాని దానివల్ల నిజంగా యన్. జీ. ఓ. లకు ఉపయోగపడే పరిస్థితులు వున్నట్లయితే ముఖ్యమంత్రి గారు చేసిన appeal యే కాదు, యిక్కడ వున్నటువంటి వాళ్లందరమూ కూడా యిది బాగుందని నచ్చచెప్పడానికి మేము ప్రయత్నం చేసేటటువంటి వాళ్లమే, కాని ఏవిధంగా implement చేస్తారని అడుగుతున్నాము. అక్కుళ్లు బియ్యం గోధుమ, edible oils ఈ మూడే తిని మనిషి బ్రతకలేడు. ఏదో 5 మంది వున్న కుటుంబానికి 6 రూపాయలు benefit వస్తుందని లెక్కవేసి చెప్పారు. కాని దురదృష్టవశాత్తు ఒక్కడే వుండి ఏ hotel లోనో అన్నం తినే పద్ధతి అయి, లేక యింక ఏ పద్ధతి అయినా అయివుంటే ఏమి చెపుతారు? 79 పైసలు వున్న అక్కుళ్లు 5 పైసలు తగ్గించి 74 కు యిస్తామంటున్నారు. రేపు 96 అవుతుంది 5 పైసలు తగ్గించి 91 పైసలకు యిస్తారా? లేకపోతే 74 పైసలకు యిస్తారా? ఆ clarification యింతవరకూ మాకు కనపడటంలేదు. యిదికాక యింకొక విచిత్రమైన విషయం వుంది అధ్యక్షా! యిది ఎవరెవరికి అమలు అవుతుంది? యన్. జీ. ఓ.లు అన్నంత మాత్రాన contingency staff కు, ఆర్.టి.సి. లాంటి workers కు apply అవుతుందా? Village Officers కు apply అవుతుందా? కాదాలి పోయినసారి డి. ఏ. పెంచినప్పుడు Village Officers కు 8 రూపాయలు

యిచ్చారు. అందరికంటే నికృష్టమైన జీవితం, అందరికంటే అనిశ్చిత పరిస్థితులలో వుండే Village Officers, అందరికంటే హెచ్చుగా పని చేయవలసిన బాధ్యత, పరిపాలన శాఖలకు అన్నింటికి బాధ్యత వహించేటటువంటి Village Officers ఎవరు అయితే వున్నారో వాళ్లకు Security లేనటువంటి పరిస్థితులలో పెట్టి వాళ్లకు వుండేటటువంటి జీతాలు ఆ విధంగా వుండిపోవడమేగాక ఈ డి. ఏ. లో వాళ్లకు ఏమైన వస్తుందా, రాదా? అనేటటువంటిది ఏమి చెప్పలేదు. మేము దాని గురించి ప్రత్యేకంగా విచారించినప్పుడు ఆ Village Officersకు రాదనేటటువంటిది వింటున్నాము. అది ఏ విధంగా న్యాయంగా వుంటుందో అది కూడా ప్రభుత్వం ఆలోచించవలసివుంది.

Mr. Deputy Speaker:—The House is adjourned to meet again today at 4 p. m.

The House then adgorned.

The House reassembled after lunch at Four of the Clock.

Mr. Deputy Speaker in the Chair.

DISCUSSION ON THE REPORT OF THE ADMINISTRATiVe REFORMS COMMITTEE

(The Quorum Bill was rung.)

Mr. Deputy Speaker :—Inspite of continuous ringing of quorum bell there is no quorum in the House. Hence I adjourn the House till 8-80 A. M. tomorrow.

The House then adjourned till half past eight of the Clock on Saturday, the 25th March 1966.

---

nen·lix.

APPENDIX

CHIEF MINISTER'S NOTE ON DEMAND No. IX WHILE MOVING THE DEMAND IN THE ASSEMBLY

HON'BLE SPEAKER, SIR,

I am moving Demand No. IX in the Assembly for consideration.

Demand No. IX concerns the expenditure relating to the Governor and his establishment, the Ministers of the Government, the Secretariat Departments, and some Heads of Departments and attached offices at the State Headquarters.

Secretariat is the main body and the principal seat of authority for all Governmental activity. It is responsible for the enunciation of the policies as approved by the Legislature, to watch the execution of the policies and to have an administrative control over the executive departments under the State Government. It is the final Government authority and is responsible for carefully handling the finances of the State, and to ensure the implementation of the Plan Schemes, and the rapid progress of the various projects undertaken by the State Government.

The policies of the individual departments will be explained in detail by the Ministers concerned while moving the Demands of the departments under their control. The State Administration Report 1965 prepared by the Chief Secretary has been distributed to the Members of the Legislature separately. It contains a succinct review of the activities of the State Government and the progress achieved during the year 1965. The report serves indirectly, as a basis for the Demands for grants now being moved in the Assembly for the year 1966-67.

The General Administration Department is mainly responsible for the administration of the following Departments: —

(1) The Andhra Pradesh Public Service Commission;

(2) The Andhra Pradesh Vigilance Commission;

(3) The Tribunal for Disciplinary Proceedings;

(4) The Anti-Corruption Bureau;

(5) The Civil Defence Training Institute;

(6) The Information and Public Relations;

(7) The Government House Department; and

(8) The Agent to the Government of Andhra Pradesh at New Delhi.

MAJOR HEAD NO. 19

Head of the State.—The institution of the Governor is established under Articles 153 and 158 of the Constitution of India, which lays down that the Governor shall be entitled without payment of rent to the use of his official residence and also be entitled to such emoluments, allowances and privileges as may be determined by the Parliament by Law.

The States Reorganisation (Governor's Allowances and Privileges) Order, 1957, which was passed by the President under Section 73 of the States' Reorganisation Act, 1956 specifies the items of expenditure that are to be provided for the Governor and his establishment, *etc.*, which have been provided for in the Budget Estimates for 1966-67 as follows:—

	Rs.	
Salary of the Governor ...	59,400	excluding (voluntary cut)
Secretariat staff of the Governor	96,500	
Staff and household of the Governor	1,36,500	
Expenditure from contract allowance	54,000	
Tour expenses or sidings ...	80,000	
Medical facilities to the Governor, his family and his staff ...	26,200	
Entertainment and hospitality expenses	18,000	
Total ...	4,70,600	

The above expenditure has been provided for, with reference to the States' Reorganisation (Governor's Allowances and Privileges) Order, 1957, and taking into consideration the expenditure in the previous year 1965-66. The provisions are fixed by the President under the Governor's Allowances and Privileges Order taking into consideration, the size, population, *etc.*, of each State and they cannot be altered by the State Government. The provisions made in respect of the Andhra Pradesh Raj Bhavan, with reference to the Governors' Allowances and Privileges Order, are not high. The Governor has also voluntarily surrendered an amount of Rs. 6,600 from his salary.

(i) MINISTERS

(Voted ... Rs. 8,93,400)

The provision under this head covers the expenditure on pay and allowances of the Ministers and the staff working under them and the contingent expenditure.

Article 164 of the Constitution of India stipulates that the salaries and allowances of Ministers shall be such as the Legislature of the State may from time to time prescribe. The Andhra Payment of Salaries and Removal of Disqualifications Act, as amended, provides for the payment of salaries and allowances to the Ministers. Each Minister is entitled to the services of a Personal Assistant (of Section Officer's or Tahsildar's grade), one Stenographer and one Assistant. Some Ministers have been allowed the services of a Gazetted Private Secretary in the place of a Personal Assistant.

CIVIL SECRETARIAT

A.I. GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT

(Voted ... Rs. 14,18,400)

The provision under this head includes the pay and allowances of officers, establishment, contingencies, telephone charges and other contingent expenditure relating to the General Administration Department. This Department is mainly concerned with the defence measures, service matters, elections, organisation and

methods work, establishment matters relating to Judges, Collectors, I.A.S. and I.P.S. Officers in this State, Law and Order, States Reorganisation, the Southern Zonal Council, National Integration, Regional Committee, Vigilance Commission, and the Official Language work and the safeguards for the linguistic minorities in the State.

ADMINISTRATIVE REFORMS WING

The Administrative Reforms Wing in the General Administration Department is functioning with the addition of a Work-study Team. The more important items of work done by them during 1965-66 and their future programme of work are indicated below:—

(1) *Administrative Reforms Committee*:

The Administrative Reforms Committee under the Chairmanship of Sri N. Ramachandra Reddy, Minister for Revenue, has submitted its report on the 15th November, 1965. Copies of the Report of the Committee have already been supplied to the Hon'ble Members of the State Legislature during the last meeting of th Legislature in December, 1965.

The Report contains as many as 123 recommendations covering various fields of administration. These recommendations are under consideration of the Government.

(2) *Work-study Team*:

There were two work-study teams in General Administration Department, each consisting of one Assistant Secretary, one Assistant, one stenographer and two peons. Due to economy measures in view of emergency, one study team except the Assistant attached to it was retrenched with effect from 20th November 1965 and the existing study team consisting of one Assistant Secretary, two Assistants and one steno has completed its report on the work study of the Stores Purchase and Industrial Marketing Department. The draft report has yet to be discussed with regard to the suggestions contained therein and when finalised it would result in an economy of Rs. 60,000 per annum.

The work-study team has now taken up the Organisation and Methods survey of Revenue Department of the Secretariat. The work-study of the offices of the Registrar of Co-operative Societies and the Director of Industries and Commerce will be taken up by the team later.

(3) *Suggestions Cell*:

Under the 'Incentive Awards Scheme' introduced by the State Government, Advance Increments ranging from one to three and cash awards totalling nearly Rs. 3,000 were given to certain gazetted and non-gazetted employees in recognition of their exceptionally good and outstanding work in their respective Departments.

The Suggestions Scheme introduced providing for the grant of awards for suggestions emanating from Government servants for improvements in office and administrative procedures, has been extended to retired Government servants also with a view to utilising their ripe experience and accumulated wisdom. There is a good response from the Government personnel to the Scheme.

(4) *Studies Cell*:

The Studies Cell in General Administration Department has taken up the study of the following items:—

(*a*) Fixation of yard-stick for Assistants in Secretariat.

(*b*) Standardisation and simplification of forms;

(*c*) pruning of periodicals;

(*d*) larger delegation of powers;

(*e*) matters relating to duties and functions of financial advisers in certain departments of Secretariat;

(*f*) house-keeping jobs in the Departments of Secretariat, *viz.*, internal office administration relating to staff matters and contingencies; and

(*g*) introduction of Tottenham System of office procedure in the offices of Heads of Departments *etc.*, where it is not being followed.

The Government of India in the Ministry of Home Affairs, Department of Administrative Reforms has been conducting courses on Appreciation Course on Administrative Reforms; and the Course in techniques of work study.

(i) *Appreciation Course on Administrative Reforms*:

The course is intended for officers of and above the level of Under Secretary, Senior Deputy Collectors and Deputy Heads of Departments who are called upon to arganise programmes of Administrative Reforms in one shape or other. The training course subjects relate to work study, administrative analysis and same practical application of the method of administrative analysis to live problems of administration. A beginning has been made for having officers trained in this course. An officer of the rank of the Deputy Secretary to Government and three officers of the rank of Assistant Secretaries to Government have so far undergone this course. Some more officers will be deputed for future courses so that adequate number of trained officers will be available for effecting reforms in administration.

One such trained officer is working in the Organisation and Methods Division of General Administration Department and he has completed the inspection of one of the offices of Heads of the Departments.

(ii) *Course in techniques of work study*:

This is a special one useful to officers who are actually required to conduct work study of the various Directorates. It is proposed to depute officers for this course also so that officers with the necessary training would be availabe for the work-study in connection with the reforms in administration in the State.

(5) *Administrative Cell*:

This cell has attended to the following:—

(*a*) The Organisation and Methods Survey of the Industries Department has been completed and the report sent to them for necessary action.

(*b*) A simplified system of preparing indices was evolved and orders issued for its introduction.

(c) A clear-cut procedure has been laid down by which Deputy Secretaries in each department of the Secrttariat will inspect the sections in their charge once in every six months and the General Administration (A.R. Wing) will also conduct a survey of the Departments of Secretariat once in a year from the O & M angle to study the scope for the improvements of the procedures followed, causes for delay *etc.*

(d) Refresher course in the Secretariat Office procedure has been started and 396 employees are presently undergoing training. Arrangements are also being made to start training classes for the employees of the offices of certain Heads of Departments in the working of the District Office Manual.

(e) The O. & M. Survey of the Revenue Department has just begun. A similar survey of the Public Works Department is programmed to be taken up shortly. Similarly such surveys will be continued in respect of each Department.

Official Language:

The Government have decided to introduce Telugu as the Official Language of Andhra Pradesh State. In pursuance of this policy, Telugu has already been introduced as medium of correspondence with the public in the offices at Taluk level and below in twenty departments. The scheme has since been extended to four more Departments during October 1965 making the total number of Departments in which Telugu has been introduced for correspondence as 24. In order to meet the immediate requirements in furtherance of the scheme, it has been decided to purchase 300 Telugu type-writers with Keyboard approved by the Government. Orders have been placed for the supply of 150 typewriters with one of the standard firms and steps are being taken to purchase the remaining 150 machines.

The following steps have been taken by the Government in furtherance of their policy. A Telugu Shorthand Manual with its key has been printed and released for sale through the Government Publication Bureau. Arrangements will be made to train typists when typewriters with the ap-

proved keyboard become available. A booklet containing commonly occurring official phrases with their Telugu equivalents has been printed and supplied to all the offices in which Telugu has been introduced as medium of correspondence with public. Another booklet of sample drafts of letters, memos, *etc.*, in Telugu has also been printed and supplied to various offices. This book is being reprinted to meet the huge additional demands. A supplementary Glossary containing terms peculiar to the various departments, is being prepared as the existing Telugu Glossary does not contain certain terms peculiar to the departments. Material to bring out a booklet of designations of all the posts with their Telugu equivalents is being collected. The Telugu Translation Committee under the Chairmanship of Minister (Law and Prisons) is finalising the Telugu versions of the several State Acts prepared by the "Translation Cell" set up in the Law Department. The various forms in use in offices of the State, are being translated into Telugu for being printed in diglott (in English and Telugu). It is likely that the Bill to introduce Telugu as Official Language, under Article 345 of the Constitution, will be introduced soon in the Legislature.

RESIDENTIAL ACCOMMODATION FOR EMPLOYEES OF STATE GOVERNMENT

The Deputy Secretary (Accommodation) is the controlling authority to allot Government quarters to the employees of the State Government in the twin cities. The following are the details of Government quarters under the occupation of Government servants in the city of Hyderabad:—

Name of Colony.	J.O's 4 RTs.	Superintendent Quarters 3 RTs.	Clerks Quarters 2 RTs.	Peons Quarters SRTs.	Total.
Malakpet ..	—	200	644	215	1,05
Irrum Manzil ..	39	92	272	86	489
Panjagutta ..	70	40	52	70	232
Domalguda (Taken from Housing Board temporarily on lease) ..	—	—	—	48	48
Kaladera ..	—	12	80	—	92

Further 40 SRTs constructed by the Housing Board at Yakatpura under slum clearance scheme, have been taken over by the Government on lease basis and allotted to the employees working under State Government.

In addition, 512 State Government employees are residing in Sanatnagar quarters. These quarters are meant for allotment to eligible industrial workers but, in view of the inability to provide alternate accommodation to all State Government employees, the Government are contemplating to take out all the 512 quarters from the "Industrial pool".

About 108 2RTs, 36 3RTs, 20 4RTs and 60 SRTs are under construction at Begumpet.

The following are the number of Government employees on the waiting lists as on 31st December, 1965:

(1) Senior officers drawing pay more than Rs. 1,000	43
(2) Junior Officers drawing pay between Rs. 500 to Rs. 1,000	120
(3) Junior Officers drawing pay less than Rs. 400 and N.G.Os. drawing pay above Rs. 230 per mensem	392
(4) N.G.Os. drawing pay less than Rs. 230 per mensem	5,000
(5) Last grade employees	1,500

Deputy Secretary (Accommodation), G.A.D. is also the officer authorised under sub-section (1) of section 3 of the Andhra Pradesh Buildings (Lease, Rent and Eviction) Control Act, 1960 to whom notice of vacancy of private buildings under the purview of the Act is to be given by landlords. Fifty buildings for office purposes and fifty-nine buildings for residential purposes have been allotted so far during the current financial year. The number of requisitions for allotment of office accommodation on the waiting list is 300 and the number of applicants for residential accommodation is 350.

K. ANDHRA PRADESH PUBLIC SERVICE COMMISSION

(Charged ... Rs. 9,02,300)

The Andhra Pradesh Public Service Commission is established by virtue of the provisions in the Constitution of India. It consists of a Chairman and members not exceeding three in number and staff. It carries out all the functions allotted to it under the Constitution of India, *viz.*, matters relating to the methods of recruitment to Civil Services and Civil posts, advising on the principles to be followed in making appointments to Civil Services and posts and in making promotions and transfers from one service to another and on the suitability of candidates for such appointments, promotions and transfers, advising on all disciplinary matters affecting Government servants including memorials and petitions relating to such matter, *etc.*, except to the extent excluded from its purview by regulations made under the Constitution. The Commission also helps the Union Public Service Commission and other selecting bodies in the State on occasions. The necessity for its existence cannot be questioned.

ANDHRA PRADESH VIGILANCE COMMISSION

(Voted ... Rs. 1,04,900)

Broadly following the pattern of the Central Vigilance Commission, set up by the Government of India on the lines recommended by the Santhanam Committee, the State Government have set up a one member Vigilance Commission. Sri M. Seshachalapati, a retired Judge of the High Court of Andhra Pradesh, was appointed as Vigilance Commissioner. He assumed charge on 27th June 1964 and was engaged in the preliminary work of evolving the pattern of functions and duties of the Commission. Even in that period the Vigilance Commission received complaints and was referring them to the Anti-Corruption Bureau or to the Department concerned for enquiry and report. Eventually, the scheme defining the powers and functions of the Vigilance Commission was issued in September 1964.

Under the scheme, the Vigilance Commission has jurisdiction and powers in respect of matters to which the executive power of the State extends, to make or cause an enquiry to be made into any transaction or complaint relating to corruption, misconduct or lack of integrity or other kinds of malpractices or misdemeanour on the part of the Public Servants including the members of the A.I.S., through the appropriate agency. On receipt of the reports of enquiry, the Commission will advise the concerned authority as to the further action. Such cases include those in which the Anti-Corruption Bureau recommends that the Public Servants concerned may be prosecuted in a Court of Law under the provisions of the Prevention of Corruption Act. The Commission advises the Government in all cases enquired into by the Tribunal for Disciplinary Proceedings, in respect of the penalty to be imposed on the Government employee concerned both before arriving at a provisional and the final conclusion. It has the power to review the procedures and practices of administration in so far as they relate to the maintenance of integrity in the administration at suitable intervals.

As required under the scheme, Chief Vigilance Officers in the Departments of Secretariat have been appointed. Vigilance Officers have been appointed in 52 offices of the Heads of Departments and undertakings. In the remaining offices also they will be appointed.

The Commission has been given the necessary staff, including a flying squad (since January 1966) consisting of one Deputy Superintendent of Police, two Inspectors of Police, *etc.*, under the administrative control of the Anti-Corruption Bureau, to carry out the urgent and immediate instructions of the Vigilance Commission.

The first annual report of the Commission for the period ending with 31st March 1966, about its activities, is expected by 15th July 1966. Under the scheme, the report has to be placed before both the Houses of the State Legislature.

During the period from June 1964 to December, 1965, the Vigilance Commission had received 557 com-

plaints, including anonymous and pseudonymous petitions against gazetted and non-gazetted officers and others. One hundred and twenty-two complaints were referred by the Vigilance Commission to the Anti-Corruption Bureau for enquiry and report, and reports were received by the Commission in 68 cases. One hundred and fifty-nine complaints were referred by the Commission to the Departments of Secretariat, Heads of Departments, Collectors, etc., and reports were received in 76 cases. The rest are pending enquiry and report to the Commission. In 93 cases, further action was dropped after inquiry, as the allegations were not substantiated. In 13 cases, the Commission had advised the departments to drop further action for the same reasons. In 41 cases regular enquiry by the Anti-Corruption Bureau has been advised. In 13 cases, the departments were advised to pursue further action. In 125 cases, complaints were lodged without action, as the allegations were vague and general in character and were not capable of verification. One hundred and twenty-four complaints were sent to the Central Vigilance Commission, and the departments concerned, as they were not within the jurisdiction of the Vigilance Commission.

Of the 18 cases in which the final reports of traps laid by the Anti-Corruption Bureau were received by the Commission, the Commission has advised the departments concerned to sanction criminal prosecution in 9 cases, enquiry by the Tribunal for Disciplinary Proceedings in 2 cases and departmental action in four cases. The comments of the departments were awaited by the Commission in 3 cases.

In addition to the above, the Commission received from the Anti-Corruption Bureau, the reports of regular enquiries in 68 cases. It has advised enquiry by the Tribunal for Disciplinary Proceedings in 24 cases, departmental action in 22 cases and exoneration or dropping of further action in 15 cases. In the remaining cases, it had sought from the Anti-Corruption Bureau further particulars. The Commission also advised a Secretariat Department in one case to sanction enquiry by the Tribunal for Disciplinary Proceedings.

During the period ending 31st December 1965, the Vigilance Commission tendered advice to the Government in 30 out of 44 cases of enquiry by Tribunal for Disciplinary Proceedings referred to it. In 15 cases of enqiury by the Anti-Corruption Bureau, Tribunal for Disciplinary Proceedings, *etc.*, the Commission has suggested taking remedial measures to check administrative delays on irregularities in procedures. The Commission participated in the conference of the State Vigilance Commissioners held in June 1965 in Bangalore at the instance of the Central Vigilance Commission, in which it has taken due part in the deliberations of the conference and had made several important suggestions to the conference.

The Commission has engendered a sense that complaints received will be duly attended to and enquiries initiated through proper channels. It has been tendering advice to Government and the local officials wherever necessary, not only in cases of corruption but even in cases of delays and administrative inefficiency. It has duly assisted the Government in the drive against corruption and lack of integrity.

T. TRIBUNAL FOR DISCIPLINARY PROCEEDINGS
(Voted ... Rs. 93,900)

In pursuance of the recommendations of the Corruption Enquiry Committee, 1947, the Composite Madras Government constituted with effect from 1st January 1949 a Tribunal for Disciplinary Proceedings consisting of two officers with judicial experience not below the rank of District and Sessions Judge. This Tribunal continued to be in existence in Andhra State. The Andhra Pradesh Civil Services (Disciplinary Proceedings Tribunal) Act, 1960 provides for the constitution by Government of a Tribunal for Disciplinary Proceedings to enquire into allegations of misconduct on the part of the Government servants and for other matters connected therewith. The Tribunal of this State now consists of one Chairman and a Member both the Status of a District and Sessions Judge. The Tribunal deals with:—

(1) Cases of Government servants on a monthly salary of Rs. 180 and above in respect of matters involving corruption;

(2) all disciplinary cases in which the Government propose to revise, the orders passed on the advice of the Tribunal; and

(3) any other case or class of cases, which the Government consider, should be dealt with by the Tribunal.

Cases arising in the Judicial Department will not, however, be referred to the Tribunal.

The Tribunal relieves the Heads of Departments of formal enquiries in disciplinary matters of a serious nature against Government servants. It not only ensures impartiality but also thoroughness and uniformity in procedure. During 1965, the Tribunal completed enquiry in 48 cases and sent its reports to the Government for necessary further action. There is an imperative need for the continuance of the Tribunal.

M. ANTI-CORRUPTION BUREAU

(Voted ... Rs. 11,16,000)

The Anti-Corruption Bureau, which came into existence from 2nd January 1961 as an independent Department, deals with cases of corruption against Government servants excepting the Judiciary. The Bureau takes up regular enquiries against Gazetted Officers under the orders of the Government or the Vigilance Commissioner while cases against non-gazetted officers can be referred to the Bureau by the departmental heads concerned also. The Bureau is empowered to conduct preliminary enquiries *suo motu* and if such enquiries reveal that the allegations are *prima facie* true, reports are sent through the Vigilance Commission to Government in respect of Gazetted Officers for orders to conduct regular enquiries and to the Heads of Departments in respect of non-gazetted officers.

2. The Director, the Joint Director and the Deputy Superintendents of Police of the Bureau are vested with the ordinary powers of a First Class Magistrate under Section 5-A of the Prevention of Corruption Act.

3. On completion of investigation and open or regular enquiry, the Bureau sends the final report through the Vigilance Commissioner. The Bureau also lays traps against notoriously corrupt officials.

4. During the year 1965, corrupt practices of different types and degree such as demand and acceptance of illegal gratification including attempts and abetments, possession of disproportionate assets, causing pecuniary advantage to contractors and suppliers and departmental misconduct, on the part of Government servants of various departments of the State came to light. Enquiries disclosed that there is corruption prevalent both in lower ranks as well as higher ranks by way of receiving bribes, mamools and supplies.

5. It is becoming increasingly difficult to eradicate corruption due to (1) lack of civil consciousness among the public and the resultant absence of co-operation, (2) the devious methods which are being adopted by corrupt officials in their endeavour to foil the attempts of the Bureau to catch them red-handed, and (3) a false sense of sympathy on the part of public (and more so on the part of witnesses) for the officials who are booked.

6. During the year 1965, reports were sent up in 103 cases of which in 69 cases, the allegations were substantiated and either enquiry by the Tribunal for Disciplinary Proceedings or criminal prosecution or departmental action was recommended. Of these 103 cases, 40 relate to Gazetted Officers, 60 to non-gazetted officers and 3 to others.

7. Besides 106 preliminary enquiries of 1964 pending as on 1st January 1965, 112 were taken up during the year 1965 of which 47 are *suo motu* enquiries and the others at the instance of the Government, the Vigilance Commission or the Heads of Departments. In 47 cases, orders were requested for regular enquiry and in 10 cases the concerned departments were asked to pursue further action.

8. *Traps.*—The Anti-Corruption Bureau laid 19 traps successfully against Government servants, 3 of whom were gazetted officers, during the year. Investigations in 8 cases were completed. Criminal prosecution was suggested by the Bureau in 7 cases and departmental action in one case. The other cases are pending completion at the end of the year.

9. *Punishments.*—During the year 1965, the following punishments were ordered:—

Nature of punishment.		Number of officers punished.	
	Gazetted.	Non-Gazetted.	Total.
1. Dismissal ..	2	4	6
2. Removal from service ..	—	2	2
3. Discharged from service ..	—	1	1
4. Compulsory Retirement ..	2	1	3
5. Reduction in rank ..	1	2	3
6. Reduction in time scale of pay. ..	—	2	2
7. Postponement of increment..	3	7	10
8. Cut in pension ..	2	1	3
9. Fine and punishments by Courts ..	—	7	7
10. Censures and other punishments ..	7	3	10
Total ..	17	30	47

In spite of the strenuous efforts of the Bureau, the pendency of Regular enquiries could not be reduced, though the pendency of preliminary enquiries was reduced to a great extent. This was due to the fact that in most months more number of regular enquiries were being received by the Bureau than the number of cases disposed of.

The strength sanctioned for the Bureau at the time of its inception in 1961, and the temporary staff sanction in 1963 are found to be quite insufficient to cope up with the increasing work. Proposals for sanction of additional staff sent to Government were deferred in view of the National Emergency. However, the Bureau with its existing officers and staff is making every effort to reduce the long pendency as far as possible.

V. DEPARTMENT OF INFORMATION AND PUBLIC RELATIONS

Voted ... Rs. 52,02,400)

This department is intended to keep the public constantly informed of the programmes and activities of the State Government and also function as their Public Relations Agency. The work of the department is handled through the press, radio, stage and screen, platform, exhibitions and tourism.

PRESS

2. All news emanating from the public is released to the Press through this department. It also arranges Press Conferences, publication of articles and photographs in the newspapers, *etc.* A special reference and research section has been created in the department, so as to build up reference and research material not only for the use of the Government but also for the Pressmen in general. A News Digest of important events is issued to all accredited correspondents, editors of newspapers and Government officials. In addition, backgrounders and feature articles are issued for the use of the press.

3. At the district level, the department maintains one Information Centre at the district headquarters. A large number of people visit the centre every day to read newspapers, bulletins, *etc.*

4. Both at Hyderabad and Vijayawada, there is a State Information Centre with a Reference Library attached to it. The Government of India give 50 per cent subsidy to both of these two centres.

5. The Department publishes a monthly journal entitled 'Andhra Pradesh' in four languages, *viz.*, Telugu, English, Urdu and Hindi to publicise the Governmental activities month by month and the Plan progress in the several sectors of development. Till September, 1964, the total circulation of the four editions was about 18,000 only. In order to popularise the journal certain new features were introduced, as a result of which its total circulation has now reached 90,000 copies per month of which the Telugu edition acounts for 75,000 copies. It has thus become the most leading journal of its kind in India.

6. In addition, the department also brings out a fortnightly folder giving the programme of film shows for the fortnight in the city and also a number of *ad hoc* publications from time to time. The department is also publishing a quarterly journal known as 'Grama Vani' dealing with the Radio Rural Forums in the villages.

RADIO

7. Sound Broadcasting has an increasingly purposeful role to play in a developing economy in the fields of education, social services and agricultural production.

8. In order to enable the rural population to listen to the radio broadcasts from the A.I.R. transmitters in the State, community radio receivers are installed in the rural areas and maintained by the department. At the end of the Second Plan period, there were 8,760 community radio sets installed in the villages in the State. By 1966-67, the installation sets may go up to 18,000. With a view to encourage the production of community listening sets all over India, the Ministry of Information and Broadcasting have agreed to allow the State Government to purchase these sets from the Government Radio Spare Parts and Receivers Manufacturing Unit, Sanatnagar. By the end of Third Plan period the Department will cover 15,000 villages out of 27,004 villages in Andhra Pradesh.

9. A scheme for 'Rediffusing or redistributing the Radio broadcasts of A.I.R.' through overhead lines to the loudspeakers installed in private homes on rental basis is proposed to be implemented in the Fourth Five-Year Plan. The State Government have already introduced the system of Radio Rediffusion of A.I.R. Broadcasts programmes for community listening in ten municipal towns. It is proposed to extend this facility to cover 3,500 listeners on subscription basis in the State during the Fourth Five-Year Plan. The scheme, however, is not to be taken up during 1966-67.

STAGE AND SCREEN

10. The Plan and developmental activities of the Government are also being publicised to the village folk through Burrakatha parties and song and drama

festivals. In addition, the District Public Relations Officers arrange for films shows whenever they go on tour to villages.

PRODUCTION OF FILMS

11. The Department produces some documentaries every year. Some of them are produced departmentally, while some are produced on a cost sharing basis between the Films Division or the Zilla Parishad and the department. Documentary films on the districts of Nalgonda and Khammam have been produced during this year on a cost sharing basis with the concerned Zilla Parishads. Documentary films on Nellore and Chittoor will be released shortly. The districts of Hyderabad, Mahboobnagar, Nizamabad and Warangal have been included for 1966-67.

ENCOURAGEMENT TO FILM INDUSTRY

12. In order to encourage the Film Industry in the State, the Government have decided on the following measures:—

(*a*) Grant of loan of Rs. 2.50 lakhs each to Messrs. Sarathi Studios and Southern Movietone for putting up additional floors.

(*b*) Acquisition of over 200 acres of Government land for allotment to Film industry on payment basis.

(*c*) Grant of a loan of Rs. 5,00,000 to a new film concern for putting up a new studio in the land earmarked for the purpose.

(*d*) Payment of subsidies at Rs. 50,000 per film produced in the State for the next two years.

(*e*) Grant of annual awards to the extent of Rs. 50,000 per annum to the best films produced in Telugu language which are of cultural or educational value and of a high aesthetic and technical standard. Feature films in Telugu language produced anywhere in India and documentary, educational and children's films produced within the State of Andhra Pradesh are eligible for the Award.

(*f*) Grant of suitable Awards to the best actor, actress and story-writer.

The first Film Awards function was held on 15th August 1965 at Ravindra Bharathi, on the recommendation of the Andhra Pradesh State Films Awards Committee.

EXHIBITION

13. Participation in the Industrial and Cultural Exhibitions is one of the functions of the department. Whenever exhibitions are held in the districts, the District Public Relations Officers are authorised to participate therein by exhibiting the photographs of the developmental activities and also arranging for films shows to the visitors. The department also participates in the All India Industrial Exhibition held every year in Hyderabad.

TOURISM

14. The Department is also in-charge of development of Tourism in the State. The Government of India attach great importance for development of Tourism as a means of earning foreign exchange.

15. The Director of Information and Public Relations has taken over charge of 17 Tourists Rest Houses which were under the control of the P.W.D.

16. In the Fourth Five-Year Plan, the Government of India are contemplating to spend as much as Rs. 25 crores for development of tourism in the country. In order to step up facilities and provide other conveniences for the large influx of tourists to our State, consequent on rapid industrialisation, the Government have put up schemes costing nearly Rs. 1.00 crore during the Fourth Five-Year Plan. Of this cost, the State's share will be Rs. 50 lakhs, the balance being the share of the Government of India. It is proposed to establish First Class Tourist Homes at several places particularly in and around Hyderabad, Vijayawada and Visakhapatnam. Rest Houses are also proposed at pilgrim centres and places of scenic beauty. It is also proposed to establish hotels of the most modern type at a few places, and provide boating and other facilities in important lakes and rivers.

17. The Government of Andhra Pradesh have communicated their willingness to the Government of

India to collaborate with the India Tourism Hotel Corporation to establish a Five Star Deluxe Hotel at Hyderabad.

18. The department has been running for some years past a luxury coach by name 'Manorama' for the convenience of tourists to Hyderabad to take them in and around the city every day except on Fridays, and on Sundays to Nagarjunasagar also. This has since been supplemented by an air-conditioned coach by name 'Apsaras'. During the Fourth Five-Year Plan, the Department is contemplating to participate in the two Corporations set up by the Tourist Department of the Government of India and obtain air-conditioned luxury cars for the use of foreign tourists in particular.

CIVIL DEFENCE AND CIVIL DEFENCE INSTITUTE, HYDERABAD

(Voted ... Rs. 1,08,000)

Civil Defence:

A token grant of Rs. 100 each under Air Raid Precautions and Works was provided in the Budget Estimate for 1966-67 to meet the expenditure that might be required for implementing Civil Defence measures in vulnerable towns in this State. Consequent on the recent Indo-Pak hostilities, full Civil Defence measures had to be undertaken in Visakhapatnam. Full use of the Press and Radio was taken for publicity of Civil Defence measures to make the people Civil Defence conscious and Civil Defence minded and to keep up their morale.

Manpower to man the various services of the Civil Defence Organisations is the foremost requirement. Reliance was placed on voluntary workers, except in a few cases. The Civil Defence volunteers, however, had to be paid out of pocket allowance of rupee one each per day during the period of their training in Civil Defence. Further, for the purchase of Civil Defence equipment and meeting other charges in connection with implementation of Civil Defence measures which could not be foreseen, some additional expenditure had to be incurred.

Civil Defence Training Institute, Hyderabad:

The Civil Defence Training Institute, Hyderabad, has been functioning from June, 1963 with the twin objects of training sufficient personnel to man the Civil Defence Services during the emergency and also to train officers and staff of Government in emergency relief measures to deal with situations arising out of natural calamities like floods, fire, cyclone, earthquakes, epidemics, *etc.*, during peace times. The institute has so far trained about 475 officers in 18 batches. The training lasts for 30 days and each batch has about 30 officers. In addition, the lecturers of the Institute have conducted classes in Civil Defence, fire-fighting and first-aid in various camps organised by the N.C.C., Home Guards, Village Volunteer Force and Bharat Sevak Samaj. The Institute has also proposed to start five centres in Hyderabad and Secunderabad for training the citizens of the twin cities in Civil Defence measures. One of the five centres is proposed to be shifted to Vijayawada for the benefit of the people there, as they were reported to have shown enthusiasm and zeal in Civil Defence measures. There is also a proposal to purchase film for the Film Library of the Institute. All these proposals are under the consideration of Government.

h.B. GOVERNMENT HOUSE AND GOVERNMENT GARAGE

(Voted ... Rs. 4,78,800)

The Government House Department has two Guest Houses at Hyderabad under its control. The two Guest Houses are (1) Lake View Guest House and (2) Greenlands Guest House. The expenditure incurred in connection with the visit of V.I.Ps. and State Guests for their stay as well as conveyance is debited to the head of account referred to above. The entire expenditure for furnishing the residences of Ministers and for holding State functions is also debited to the Head of Account referred to above.

A. III. AGENT TO THE GOVERNMENT OF ANDHRA PRADESH AT NEW DELHI

(Voted ... Rs. 75,300)

The Government of Andhra Pradesh have appointed a senior I.A.S. officer with status and responsibilities attached to the cadre post of the Secretary to Government with a view:

(1) to keep in close touch with the Central Government and pass on useful information of prospective developments of importance particularly in regard to plan schemes to this Government;

(2) to follow up action initiated by this Government;

(3) to represent officers of this Government at meetings, conferences and committee work at Delhi where the Agent of this Government at Delhi would be competent to take their place with the assistance of a brief;

(4) to keep this Government informed of the visits of foreign technical teams, representatives of International Organisations and Foreigners of importance, direct contact with whom may possibly help the industrial and economic development or other interests of this State;

(5) to look after the interests generally of this Government in so far as they are affected by activities in all fields of the Union Government and All-India Organisations with economic, social and similar non-political activities; and

(6) to act as Agent of this Government in all miscellaneous matters where so specifically instructed by any Department of this Government.

నెం. IX డిమాండును శాసన సభలో ప్రతిపాదిస్తూ ముఖ్యమంత్రి చేసిన వివరణ

సభాపతి మహాశయా!

నెం. IX డిమాండును సభవారి పరిశీలన నిమిత్తం ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

గవర్నరు, ఆయన సిబ్బంది, మంత్రులు, సచివాలయశాఖలు, శాఖాధిపతుల క్రింద ఉన్న కొన్ని శాఖలు రాష్ట్ర రాజధానిలో ఉన్న అనుబంధ కార్యాలయాలకుగాను అయ్యే ఖర్చుకు ఈ డిమాండు సంబంధించి ఉంటుంది.

ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలు అన్నింటికి సచివాలయం ప్రధాన కేంద్రం, ప్రభుత్వాధికారం వహించే ముఖ్యస్థానంకూడా ఇదే. శాసనమండలి ఆమోదించిన విధంగా విధాన సూత్రాలను వివరించడం, ఆ విధానాలు ఏ విధంగా అమలు జరుగుతున్నాయో గమనిస్తూ ఉండడం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి చెందిన కార్య నిర్వాహక శాఖలపై పరిపాలనా సంబంధమైన అజమాయిషీ వహించడం ఈ సచివాలయం బాధ్యతై ఉన్నది. ప్రభుత్వ సంబంధమైన అంతిమ అధికారం కూడా దీనిదే. ప్రభుత్వ ధనాన్ని పదిలంగా నిర్వహించడం, ప్రణాళికా పథకాలను అమలు జరిగేటట్టు చూడడం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపట్టే వివిధ పథకాలు శీఘ్రంగా అమలు జరిగేటట్టు చూడడం—ఇవికూడ సచివాలయం బాధ్యతలే.

ఆయా శాఖల మంత్రులు తమతమ డిమాండ్లను ప్రతిపాదించేటప్పుడు ఆ యా శాఖలకు సంబంధించిన విధాన సూత్రాలను వివరించగలరు. 1965 సంవత్సరానికి సంబంధించి ప్రధాన కార్యదర్శి తయారుచేసిన రాష్ట్ర పరిపాలన నివేదిక శాసనమండలి సభ్యులకు వేరుగా అందజేయడం జరిగింది. 1965 లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలను గురించి ఆ ఏడాదిలో సాధించిన ప్రగతిని గురించి యీ నివేదిక సంగ్రహంగా సమీక్షిస్తున్నది. 1966-67 సంవత్సరానికి గాను సభలో ఇప్పుడు ప్రతిపాదిస్తున్న డిమాండ్లకు ఈ నివేదిక ఒకవిధంగా ప్రాతిపదికగా ఉపకరిస్తున్నది.

సాధారణ పరిపాలనశాఖ ముఖ్యంగా ఈ క్రింది శాఖల పరిపాలనకు బాధ్యత వహిస్తుంది :

(1) ఆంధ్ర ప్రదేశ పబ్లిక్ సర్వీసు కమీషను.
(2) ఆంధ్ర ప్రదేశ విజిలెన్సు కమీషను.
(3) క్రమశిక్షణ వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలు.
(4) అవినీతి నిరోధకశాఖ.
(5) పౌరరక్షణ శిక్షణ సంస్థ.
(6) సమాచార పౌర సంబంధాల శాఖ.
(7) గవర్నమెంట్ పశాసు శాఖ.
(8) న్యూఢిల్లీలో ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వ ఏజెంటు.

మేజరు పద్దు నెం 19

రాష్ట్ర అధిపతి :

గవర్నరు పదవి భారతసంవిధానంలోని 153, 158 పరిచ్ఛేదాల ప్రకారం ఏర్పాటు చేయబడింది. గవర్నరు అద్దె చెల్లించవలసినగం లేకుండా నివాస భవనాన్ని ఉపయోగించుకోడానికి, పార్లమెంటు శాసనంద్వారా నిర్ణయించే జీతభత్యాలకు, విశేషాధికారాలకుకూడ ఆయనకు హక్కు వుంటుందని ఈ పరిచ్ఛేదాలలో నిబంధించబడి ఉన్నది.

రాష్ట్రపతి 1956 రాష్ట్ర పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని 73 వ విభాగం ప్రకారం 1957 రాష్ట్ర పునర్వ్యవస్థీకరణ (గవర్నర్ల భత్యాలు, విశేషాధికారాల) ఉత్తరువును జారీచేశారు. గవర్నరు, ఆయన సిబ్బంది వగైరాలకు ఏర్పాటు చేయవలసి వున్న ఖర్చు పద్దులు ఏవేవో ఈ ఉత్తరువు తెలుపుతున్నది. ఆ పద్దుల కోసం 1966-67 బడ్జెటు అంచనాలలో ఈ క్రింది విధంగా కేటాయింపులు జరిగాయి :

	రూ.
గవర్నరు జీతం	59,400 (స్వచ్ఛందంగా తగ్గించుకొన్న మొత్తంపోను)
గవర్నరు సచివాలయ సిబ్బంది	96,500
గవర్నరు సిబ్బంది, ఆయన ఇంటి సిబ్బంది	1,86,500
కాంట్రాక్టు భత్యంనుంచి ఖర్చు	54,000
పర్యటనల ఖర్చులు లేదా సైడింగులు	80,000
గవర్నరుకు, ఆయన కుటుంబానికీ, ఆయన సిబ్బందికి వైద్య సౌకర్యాలు	26,200
వినోద కార్యక్రమాలకు, అతిథి సత్కారాలకు ఖర్చులు	18,000
మొత్తం	4,70,600

1957 రాష్ట్ర పునర్వ్యవస్థీకరణ (గవర్నర్ల భత్యాలు, విశేషాధికారాల) ఉత్తరువును పురస్కరించుకొని 1965-66 లో అయిన ఖర్చు దృష్ట్యాను ఈ ఖర్చుకు కేటాయింపు చేయబడింది. ఆ యా రాష్ట్రాల విస్తీర్ణం, జనాభా, మొదలైన అంశాలనుబట్టి రాష్ట్రపతి పైన తెలిపిన ఉత్తరువు క్రింద ఈ కేటాయింపులను నిర్ణయించడంజరిగింది. అందువల్ల రాష్ట్రప్రభుత్వం వీటిని మార్చడానికి వీలు లేదు. ఈ ఉత్తరువు ప్రకారం ఆంధ్రప్రదేశ రాజభవనం విషయంలో చేసిన కేటాయింపులు ఎక్కువగా లేవు. అంతేగాకుండా గవర్నరు స్వచ్ఛందంగా తమ జీతంలోంచి రు, 6,600 ల మొత్తాన్ని వదులుకొన్నారు.

(ఐ) మంత్రులు

(వోటుచేసినది రూ. 8,93,400)

మంత్రులకు వారిక్రింద పనిచేసే సిబ్బందికి జీతభత్యాల క్రింద అయ్యేఖర్చు, కాంటింజంటు ఖర్చు ఈ పద్ధతిక్రింద కేటాయింపు కేవస్తాయి.

రాష్ట్ర శాసనమండలి అప్పుడప్పుడు నిర్ణయించేప్రకారం మంత్రులకు జీతభత్యాలు చెల్లించాలని భారత సంవిధానంలోని 164 వ పరిచ్ఛేదం నిబంధిస్తున్నది. సవరణ పొందిన ఆంధ్ర. జీతాల చెల్లింపు అనర్హతల తొలగింపు చట్టంలో మంత్రుల జీతభత్యాల తొలగింపు విషయమై నిబంధనకలదు. ప్రతిమంత్రివద్ద (సెక్షనాఫీసరు లేదా తహసిల్‌దారు గ్రేడులో వుండే) ఒక పరసనల్ అసిస్టెంటు, ఒక స్టెనోగ్రాఫరు, ఒక అసిస్టెంటు ఉండవచ్చును. కొందరు మంత్రులవిషయంలో తమ వద్ద పర్‌సనల్ అసిస్టెంటుస్థానే గెజెటెడ్ హోదాలో వుండే ప్రయివేటు సెక్రటరీని నియమించుకోడానికి అనుమతించడం జరిగింది.

సివిల్ సచివాలయము

ఎ. 1. సాధారణ పరిపాలనశాఖ

(వోటుచేసినది రూ 14,18,400)

సాధారణ పరిపాలనశాఖకు సంబంధించిన అధికార్ల, సిబ్బంది జీతభత్యాలు, కంటింజన్సీలు, టెలిఫోను చార్జీలు తదితర కంటింజన్సీ ఖర్చులు-ఇవి ఈ పద్దుక్రింద చేసిన కేటాయింపులో చేరివుంటాయి. రక్షణచర్యలు, సర్వీసు విషయాలు, ఎన్నికలు, వ్యవస్థీకరణకు కార్య విధానాలకు సంబంధించిన పని, రాష్ట్రంలోని న్యాయమూర్తులు, కలెక్టర్లు, ఐ. ఎ. ఎస్. ఐ. పి. ఎస్. అధికార్లకు చెందిన వుద్యోగ విషయాలు, శాంతి భద్రతలు, రాష్ట్ర పునర్వ్యవస్థీకరణ, దక్షిణ రాష్ట్రాల మండలి, జాతీయసమైక్యత, ప్రాంతీయ సంఘం, విజిలెన్సు కమిషన్, అధికార భాషకు సంబంధించిన పని, రాష్ట్రంలోని అల్పసంఖ్యాక భాషావర్గాలవారికి రక్షణలు—ఇవి సాధారణ పరిపానశాఖ ముఖ్యంగా నిర్వహించే పనులు.

పరిపాలనా సంస్కరణల విభాగం

సాధారణ పరిపాలన శాఖలో, పరిపాలనా సంస్కరణల విభాగం కార్య పరిశీలక బృందంతో సహా పనిచేస్తుంది. వారు 1965–66 లో చేసిన అతి ముఖ్యమైన కార్యక్రమాల అంశాలు, వారిభవిష్యత్ కార్యక్రమం ఈ దిగువ తెలుపబడ్డాయి:

1. పరిపాలనా సంస్కరణల సంఘం:

రెవిన్యూమంత్రి శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డిగారు అధ్యక్షులుగావున్న పరిపాలనా సంస్కరణసంఘం 1965 నవంబరు 15 వ తేదీన తమనివేదికను

అందజేశారు. 1965 డిసెంబరులో జరిగిన శాసనమండలి సమావేశంలో గౌరవ సభ్యులకు ఆ సంఘం నివేదిక ప్రతులు ఇదివరకే అందజేయబడ్డాయి.

పరిపాలనకు సంబంధించి వివిధరంగాల విషయంలో చేసిన 123 సిఫార్సులు ఆ నివేదికలో వున్నాయి. ఈ సిఫార్సులు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నాయి.

2. కార్య పరిశీలక బృందం:

సాధారణ పరిపాలనశాఖలో రెండు కార్యపరిశీలక బృందాలు వుండేవి. అందు ఒక్కొక్కదానిలోనూ ఒక అసిస్టెంట్ సెక్రటరీ, ఒక అసిస్టెంటు, ఒక స్టెనోగ్రాఫరు, ఇద్దరు బంట్రోతులు వుంటారు. ఆ అత్యయిక పరిస్థితిదృష్ట్యా తీసుకొన్న వ్యయకర్తన చర్య ఫలితంగా అందుకొక బృందాన్ని దానికిచెందిన అసిస్టెంటు మినహా 20–11–65 తేదీ లగాయతు తగ్గించివేయడం జరిగింది. ఒక అసిస్టెంటు సెక్రటరీ, ఇద్దరు అసిస్టెంట్లు, ఒక స్టెనోతో ప్రస్తుతం పనిచేస్తున్న పరిశీలకబృందం, స్టోర్సు పర్చేజి, పారిశ్రామిక మార్కెటింగుశాఖకు సంబంధించిన కార్యపరిశీలనపై తమనివేదికను పూర్తిచేసింది. ముసాయిదా నివేదిక అందు తెలిపిన సూచనల విషయంలో ఇంకా చర్చించవలసివుంది. అది అంతిమరూపం పొందినపుడు దానిమూలంగా సంవత్సరానికి రూ. 60,000 లు మిగుల్తాయి. సచివాలయంలోని రెవిన్యూశాఖకు చెందిన వ్యవస్థీకరణ, కార్యవిధానాలసర్వేను కార్య పరిశీలకబృందం ఇప్పుడు ప్రారంభించింది. సహకారసంఘాల రిజిస్ట్రారు, పరిశ్రమలు, వాణిజ్యశాఖ డైరెక్టరు కార్యాలయాల కార్యపరిశీలనను యీ బృందంవారు తర్వాత ప్రారంభిస్తారు.

3. సూచనల విభాగం:

రాష్ట్రప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన ప్రోత్సాహక బహుమతుల పథకంక్రింద 1 నుంచి 3 వరకు అడ్వాన్సు యింక్రిమెంట్లు, మొత్తంమీద సుమారు రూ.3,000ల రొఖ్ఖపు బహుమతులు కొంతమంది గెజిటెడు, నాన్-గెజిటెడు ఉద్యోగులకు ఇవ్వడం జరిగింది. ఆయాశాఖలలో వారుచేసిన ఉత్తమము, విశిష్టము అయిన సేవను గుర్తించి ఈ బహుమతులు ఇవ్వడం జరిగింది.

ప్రవేశపెట్టబడిన సూచనల పథకం కార్యాలయ, పరిపాలనా విధానాలను మెరుగుపర్చడానికి ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు ఇచ్చే సూచనలకు బహుమతులను మంజూరు చేయడానికి ఏర్పాటుచేస్తున్నది. ఈ పథకం పదవి విరమణచేసిన ప్రభుత్వోద్యోగుల దీర్ఘకాల అనుభవాన్ని, జ్ఞానసంపదను వినియోగించుకొనే వుద్దేశంతో వారికికూడా విస్తరింపజేయడం జరిగింది. ఈ పథకం విషయంలో ప్రభుత్వోద్యోగులు ఎంతో శ్రద్ధ చూపిస్తున్నారు.

4. పరిశీలనా విభాగం:

సాధారణ పరిపాలనాశాఖలోని పరిశీలనావిభాగం ఈ క్రింది అంశాల పరిశీలనను చేపట్టింది :

(ఎ) సచివాలయములో అసిస్టెంట్లకు పని ప్రమాణాలను నిర్ణయించడం.

(బి) నమూనాల ప్రమాణీకరణ, సరళీకరణ.

(సి) పీరియాడికళ్ళను తగ్గించడం.

(డి) అధికారాలను విరివిగా అప్పగించడం.

(ఇ) సచివాలయంలోని కొన్ని శాఖలలోగల ఆర్థిక సలహాదార్ల విధులు కర్తవ్యాలకు సంబంధించిన విషయాలు.

(ఎఫ్) సచివాలయంలోని శాఖలలో హౌస్ కీపింగ్ పనులు, అంటే సిబ్బంది విషయాలకీ, కంటింజెన్సీలకు సంబందించిన కార్యాలయ ఆంతరిక పరిపాలన.

(జి) శాఖాధిపతుల కార్యాలయాలు మున్నగువాటిలో టౌటన్‌హాం కార్యాలయ విధానం అనుసరిస్తూ వుండనట్లయితే దాన్ని ప్రవేశ పెట్టడం.

భారత ప్రభుత్వం దేశీయ వ్యవహారాల మంత్రిత్వశాఖలోని పరిపాలనా సంస్కరణలశాఖ పరిపాలనా సంస్కరణలకు సంబంధించిన విషయపరిచయ కోర్సును, కార్యపరిశీలన పద్ధతులలో కోర్సును నిర్వహిస్తున్నది.

(I) పరిపాలనా సంస్కరణలపై విషయపరిచయ కోర్సు :—ఏదో ఒక రూపంలో పరిపాలనా సంస్కరణల కార్యక్రమాలను వ్యవస్థీకరించడానికి కోరబడే అండర్ సెక్రటరీ, సీనియర్ డిప్యూటీ కలెక్టర్లు, డిప్యూటీ శాఖాధిపతులకు, అంతకు పై అధికార్లకు ఈ కోర్సు ఉద్దేశించబడింది. కార్యపరిశీలన, పరిపాలనా విభజన పరిపాలనా విభజన పద్ధతులను, పరిపాలనలో నేడు ఎదురౌతున్న కొన్ని సమస్యలకు ఆచరణ పూర్వకముగా వర్తింపజేయడం — వీటికి సంబంధించి వుంటాయి శిక్షణకోర్సులోని పాఠ్యవిషయాలు. ఉద్యోగులకు ఈ కోర్సులో శిక్షణ ఇప్పించడం ప్రారంభమైంది. ప్రభుత్వఉపకార్యదర్శి హోదాలో ఒక అధికారి, ప్రభుత్వ సహాయ కార్యదర్శుల హోదాలలో ముగ్గురు అధికారులు ఇంతవరకు ఈ కోర్సులో శిక్షణ పొందారు. మరికొంతమంది అధికార్లు మున్ముందు కోర్సులకు పంపబడతారు, ఆ విధంగా చాలినంతమంది శిక్షణపొందిన అధికారులు పరిపాలనలో సంస్కరణలు తీసుకొనిరావడానికి లభ్యమౌతారు.

అటువంటి శిక్షణపొందిన అధికారి ఒకరు, సాధారణపరిపాలన శాఖలో వ్యవస్థీకరణ, కార్యవిధానాల డివిజనులో పనిచేస్తున్నారు. ఆయన శాఖాధిపతుల కార్యాలయాల్లో ఒక కార్యాలయం తనిఖీ పూర్తి చేశారు.

(II) కార్య పరిశీలన పద్ధతులలో కోర్సు :—వివిధ డైరెక్టరేట్ల కార్య పరిశీలన జరపడానికి వాస్తవంగా కోరబడే అధికార్లకు ఈ ప్రత్యేక కోర్సు ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. ఈ కోర్సుకూడా అధికార్లను పంపడానికి

ఉద్దేశింపబడింది. దీనివల్ల అవసరమైన శిక్షణ పొందిన అధికార్లు, రాష్ట్రంలో పరిపాలనలో సంస్కరణలకు సంబంధించి కార్యపరిశీలనకు లభ్యమౌతారు.

5. పరిపాలక విభాగం:

ఈ విభాగం ఈ దిగువ తెలిపిన విషయాలను నిర్వహించింది:

(ఎ) పరిశ్రమలశాఖ వ్యవస్థీకరణ, కార్యవిధానాల సర్వే పూర్తి అయింది. అవసరమైన చర్య తీసుకోవలసిందిగా నివేదిక వారికి పంపబడింది.

(బి) సూచికలను తయారుచేయడంలో సులభమైన పద్ధతి రూపొందించబడింది. దానిని ప్రవేశపెట్టడానికి ఉత్తరవులు జారీచేయిబడ్డాయి.

(సి) సచివాలయంలోని ప్రతిశాఖ ఉపకార్యదర్శులు తమక్రింద ఉన్న సెక్షన్లను ఆరుమాసాలకొకసారి తనిఖీచేయడానికి స్పష్టమైన కార్యవిధానం ఒకటి రూపొందించబడింది. సచివాలయంలో అనుసరించే కార్యవిధానాలను మెరుగుపరచడానికి గల అవకాశాలను, ఆలస్యానికి గల కారణాలను మొదలైనవాటిని పరిశీలించడానికి వ్యవస్థీకరణ, కార్య విధానాలదృష్ట్యా పదాదికొకసారి సచివాలయంలోని శాఖలను సర్వేకూడా చేస్తుంది సాధారణ పరిపాలనశాఖ (పరిపాలనా సంస్కరణల విభాగం).

(డి) సచివాలయంలోని కార్యాలయ కార్యవిధానంలో పునశ్చరణ కోర్సు ప్రారంభించబడింది. ప్రస్తుతం ౩౪౬ మంది ఉద్యోగులు శిక్షణ పొందుతున్నారు. జిల్లా కార్యాలయ మాన్యుయలు నిబంధనను అమలుపరచడంలో కొన్ని శాఖాధిపతుల కార్యాలయాల్లోని ఉద్యోగులకు శిక్షణ తరగతులను ప్రారంభించడానికి ఏర్పాట్లుకూడా జరుగుతున్నాయి.

(ఇ) రెవిన్యూశాఖ వ్యవస్థీకరణ, కార్యాలయ విధానాల సర్వే ఇప్పుడే ప్రారంభమైంది. అదేవిధమైన పబ్లిక్ వర్క్సుశాఖ సర్వే త్వరలోనే ప్రారంభించడానికి కార్యక్రమం రూపొందించబడింది. ఇదే పద్ధతిలో ఇటువంటి సర్వేలు ప్రతిశాఖ విషయంలోను కొనసాగుతాయి.

అధికార భాష

తెలుగును ఆంధ్రప్రదేశ రాష్ట్ర అధికారభాషగా ప్రవేశపెట్టడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. ఈ నిర్ణయాన్ని పురస్కరించుకొని ఇరవై శాఖలలో తాలూకా, అంతకుతక్కువ స్థాయిలో ఉండే కార్యాలయాల్లో ప్రజలతో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరిపే భాషగా తెలుగు యిదివరకే ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. ఈ పథకాన్ని ఇటీవలననే మరో నాలుగు శాఖలకు 1965 అక్టోబరులో విస్తరింపజేయడం జరిగింది. వీటితో తెలుగును ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలకు ప్రవేపెట్టబడిన జిల్లాల మొత్తం సఖ్య 24 అయింది. పథకాన్ని కొనసాగించడానికి కావలసిన తక్షణ అవసరాలను తీర్చే ఉద్దేశంతో ప్రభుత్వం ఆమోదించిన కీబోర్డుకలిగి ఉండే 300 తెలుగు టైపురైటర్లను కొనుగోలు చేయడానికి నిర్ణయించబడింది. స్టాండర్డు ఫర్మ్ ఒక దానికి 150 టైపురైటర్లను సరఫరా చేయవలసిందిగా అడగడం జరిగింది. మిగిలిన 150 మిషనులను కొనుగోలు చేయడానికి చర్యలు తీసుకోబడుతున్నాయి.

ప్రభుత్వం తమ ఈ విధానాన్ని కొనసాగిస్తూ దిగువ చర్యలు తీసికున్నది– తెలుగు పార్టుహ్యాండు మాన్యుయలు, దర్శనితో సహా ముద్రింపబడి, ప్రభుత్వ ప్రచురణల సంస్థ ద్వారా విక్రయానికి విడుదల చేయబడింది. ఆమోదంపొందిన కీబోర్డు కలిగిఉండే టైపురైటర్లు లభ్యమైనప్పుడు టైపిస్టులకు శిక్షణ ఇవ్వడానికి ఏర్పాట్లు చేయబడతాయి. సామాన్యంగా వాడుతూ ఉండే అధికార పదాలు వాటి తెలుగు సమానార్థకాలు ఉన్న చిన్న పుస్తకం ఒకటి ముద్రించబడి, ప్రజలతో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరిపే భాషగా తెలుగు ప్రవేశపెట్టబడిన కార్యాలయాలన్నింటికి సరఫరా చేయడం జరిగింది. తెలుగులో లేఖలు, మెమోలు మొదలైనవాటి మాదిరి ముసాయిదాలు కూడా మరొక చిన్న పుస్తకంగా ముద్రింపబడి, వివిధ కార్యాలయాలకు సరఫరా చేయబడింది. అదనంగా ఇంకా ఎన్నో ప్రతులు కావలసి ఉండడంవల్ల ఈ పుస్తకం తిరిగి ప్రచురింపబడుతున్నది. వివిధ శాఖలకు ప్రత్యేకించి అవసరమైయుండే కొన్ని పదాలు ప్రస్తుతం ఉన్న తెలుగు పదకోశంలో లేకపోవడంవల్ల అటువంటి పదాలుండే అనుబంధ పదకోశం ఒకటి తయారు చేయబడుతూ ఉన్నది. అన్ని ఉద్యోగాల పేర్లు వాటి తెలుగు అనువాదాలు ఉండే పుస్తకం ముద్రించడానికి సమాచారం సేకరించబడుతున్నది. న్యాయ శాఖలో ఏర్పాటు చేయబడిన "అనువాద విభాగం" తయారు చేసిన అనేక రాష్ట్ర చట్టాలు తెలుగు పాఠాలకు న్యాయ, జైళ్లశాఖ మంత్రి అధ్యక్షతన ఏర్పడిన తెలుగు అనువాద సమితి తుదిరూపమిస్తున్నది. రాష్ట్రంలోని కార్యాలయాలలో వాడుకలో ఉన్న వివిధ నమూనాలు, ఉభయ భాషల (ఇంగ్లీషు-తెలుగు) లో ముద్రించేటందుకు తెలుగులోనికి అనువదించబడుతున్నాయి. సంవిధానంలోని 345 వ పరిచ్ఛేదము క్రింద అధికార భాషగా తెలుగును ప్రవేశపెట్టే బిల్లు త్వరలోనే శాసన మండలిలో ప్రవేశపెట్టబడవచ్చును.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు నివాస గృహాలు

జంట నగరాలలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు ప్రభుత్వ గృహాల కేటాయింపు ప్రభుత్వ ఉపకార్యదర్శి (గృహవసతి) ఆజమాయిషీలో ఉన్నది. హైదరాబాద్ నగరంలో ప్రభుత్వోద్యోగులు ఉంటున్న ప్రభుత్వ గృహాల వివరాలు ఈ దిగువ పొందుపరచబడినై :

కాలనీ పేరు	జూనియర్ ఆఫీసర్ల 4 గదుల ఇళ్లు	సూపర్నెంట్ల 3గదుల ఇళ్లు	గుమాస్తాల 2 గదుల ఇళ్లు	బంట్రోతుల ఒక గది ఇళ్లు	మొత్తం
మలక్ పేట	—	200	644	215	1,059
ఇర్రంమంజిల్	39	92	272	86	489
పంజగుట్ట	70	40	52	70	232
దోమలగూడ (హౌసింగు బోర్డు నుంచి తాత్కాలికంగా అనుమతి తీసికొన్నవి)	—	—	—	48	48
కాలాడేరా	—	12	80	—	92

ఇంతే కాకుండా మురికిపేటల నిర్మూలన పథకం క్రింద యాకూత్‌పురాలో హౌసింగు బోర్డు నిర్మించిన 40 ఒక గది ఇళ్ళను కౌలుకు ప్రభుత్వం తీసికొని, రాష్ట్రప్రభుత్వం క్రింద పనిచేస్తున్న ఉద్యోగులకు కేటాయించింది.

వీటికి అదనంగా 512 మంది రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు సనత్‌నగర్ ఇళ్ళలో ఉంటున్నారు. ఈ ఇళ్లు అర్హులైన పారిశ్రామిక కార్మికులకు కేటాయించడం కోసం ఉద్దేశించబడ్డాయి. అయితే రాష్ట్ర ప్రభుత్వోద్యోగులందరికి ప్రత్యామ్నాయంగా గృహ సౌకర్యాలను కలుగజేయలేకపోవడంవల్ల "ఇండస్ట్రియల్ పూల్" నుండి 512 గృహాలను తీసికొనడానికి ప్రభుత్వం ఉద్దేశిస్తున్నది.

బేగంపేటలో సుమారు 108 రెండు గదుల ఇళ్ళు, 36 మూడు గదుల ఇళ్లు, 20 నాలుగు గదుల ఇళ్ళు, 60 ఒక గది ఇళ్లు నిర్మింపబడుతున్నాయి.

1965 డిశెంబరు 31 వ తేదీ నాటికి వెయిటింగ్ లిస్టులో ఎంతమంది ప్రభుత్వోద్యోగులున్నారో యీ దిగువ చెప్పబడింది :

(1) రూ. 1,000 లకు మించి వేతనం తీసికొనే సీనియరు అధికార్లు	43
(2) రూ. 500 లు-రూ. 1,000 ల మధ్య వేతనం తీసికొనే జూనియర్ అధికారులు	120
(3) నెలకు రూ. 400 లకు లోపు వేతనం తీసికొనే జూనియరు అధికార్లు, రూ. 230 లకు మించి వేతనం తీసికొనే ఎన్. జి. ఓ.లు	392
(4) నెలకు రూ. 230 లకు లోపు వేతనం తీసికొనే ఎన్. జి. ఓ. లు...	5,000
(5) ఆఖరు గ్రేడు ఉద్యోగులు	1,500

1960, ఆంధ్రప్రదేశ భవనాల (కౌలు, అద్దె, తొలగింపు) నియంత్రణ చట్టం 3 వ విభాగం (1) ఉప విభాగం క్రింద సాధారణ పరిపాలన శాఖ ఉప కార్యదర్శి (గృహ వసతి) అధికృత అధికారిగా కూడా వ్యవహరిస్తారు. చట్టం క్రిందికి వచ్చే ప్రయివేటు భవనాలు ఖాళీగా వుంటే ఆ సంగతిని యజమానులు ఈ ఉపకార్యదర్శికి తెలియజేయాలి. ఈ ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో కార్యాలయాలకోసం యాభై భవనాలు, నివాస గృహాల కోసం యాభై తొమ్మిది భవనాలు ఇంతవరకు కేటాయించబడ్డాయి. కార్యాలయాల వసతికి కేటాయింపుకై 300 దరఖాస్తులు వెయిటింగ్ లిస్టులో ఉండగా, నివాస వసతికై 350 మంది దరఖాస్తుదార్లు ఉన్నారు.

కె. ఆంధ్రప్రదేశ పబ్లికు సర్వీసు కమీషను

(చార్జి చేసినది రూ. 9,02,300)

ఆంధ్రప్రదేశ పబ్లికు సర్వీసు కమీషను భారత సంవిధానంలోని నిబంధనలను పురస్కరించుకుని ఏర్పడింది. ఇందులో ఒక అధ్యక్షుడు, ముగ్గురికి మించనంత మంది

సభ్యులు, సిబ్బంది ఉంటారు. భారత సంవిధానం క్రింద తనకు అప్పగించబడిన అన్ని కర్తవ్యాలను ఈ కమీషను నిర్వహిస్తుంది. ఆ కర్తవ్యాలేమంటే—సివిలు సర్వీసు లోనూ సివిలు పదవుల్లోను నియామక పద్ధతులకు సంబంధించిన విషయాలు, సివిలు సర్వీసుల్లోను, పదవుల్లోను నియామకాలు చేయడంలోను, ఒక సర్వీసు నుండి మరో సర్వీసుకు ప్రమోషన్లు బదిలీలు చేయడంలోను, పాటించవలసిన పద్ధతులను గురించి అట్టి నియామకాలు, ప్రమోషన్లు, బదిలీలకు అభ్యర్థుల అర్హతలను గురించి సలహాలివ్వడం, సంవిధానం క్రింద చేసిన రెగ్యులేషన్ల ద్వారా కమిషనుయొక్క పరిధినుంచి మినహాయించిన మేరకు తప్ప—అట్టి క్రమశిక్షణ వ్యవహారాలకు సంబంధించిన విజ్ఞప్తులు, అర్జీలు వగైరాలతోసహా ప్రభుత్వోద్యోగులకు సంబంధించిన క్రమశిక్షణ విషయాలన్నింటిపైన సలహాలివ్వడం. ఈ కమీషను కొన్ని సందర్భాలలో యూనియను పబ్లికు సర్వీసు కమీషనుకు, రాష్ట్రంలోని ఇతర ఉద్యోగ నియామక సంస్థలకుకూడ తోడ్పడుతుంది. ఈ కమీషను ఉండడం ఎంతో అవసరమున్నది నిర్వివాదాంశం.

ఆంధ్రప్రదేశ విజిలెన్సు కమీషను

(వోటు చేసినది రూ. 1.04.900)

సంతానం కమిటీ సిఫార్సులను ఆధారంగా చేసుకొని కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన కేంద్ర విజిలెన్సు కమీషను పద్ధతినే స్థూలంగా పాటిస్తూ, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏకసభ్య విజిలెన్సు కమీషనును ఏర్పాటుచేసింది. ఆంధ్రప్రదేశ హైకోర్టు న్యాయమూర్తి పదవినుండి రిటైరైన శ్రీ ఎం. శేషాచలపతిగారిని విజిలెన్సు కమీషనరుగా నియమించడం జరిగింది. ఆయన 27–6–1964 వ తేదీన ఈ పదవిని స్వీకరించారు. ఆయన కమీషను కర్తవ్యాల విధుల పద్ధతిని రూపొందించే ప్రాథమిక పనిలో ఉన్నారు. ఆ కాలంలోగూడ విజిలెన్సు కమీషనుకు ఫిర్యాదులు అందాయి. విచారణ జరిపి నివేదించవలసిందిగా కమీషను వాటిని అవినీతి నిరోధక శాఖకుగాని, సంబంధించిన శాఖకుగాని పంపుతూ ఉండేది. తుదకు, విజిలెన్సు కమీషను అధికారాలను, కర్తవ్యాలను నిర్వహించే పథకం 1964 సెప్టెంబరులో జారీచేయబడింది.

ఈ పథకం క్రింద, రాష్ట్ర కార్యనిర్వాహకాధికారం వర్తించే విషయాలకు సంబంధించి ఈ కమీషనుకు విచారణాధికారం, అధికారాలు ఉంటాయి. అఖిల భారత సర్వీసులోని సభ్యులతోసహా ప్రభుత్వ ఉద్యోగులపై అవినీతి, దుష్ప్రవర్తన లేక నిజాయతీ లేకపోవడం లేక ఇతర విధాలైన అక్రమాలు లేక అపరాధాలకు సంబంధించిన విషయాలనుగాని అందుకు సంబంధించిన ఫిర్యాదులనుగాని విచారణ జరపడానికి లేక తగు ఏజెన్సీద్వారా జరిపించడానికి విజిలెన్సు కమీషనుకు అధికారాలుంటాయి. విచారణ తాలూకు నివేదికలు అందిన మీదట, తీసికోవలసిన తదుపరి చర్య విషయంలో ఈ కమీషను, సంబంధించిన అధికారవర్గానికి సలహా యిస్తుంది. సంబంధించిన ప్రభుత్వోద్యోగులపై అవినీతి నిరోధక చట్టంలోని నిబంధనల క్రింద న్యాయస్థానంలో అభియోగం తీసికొని రాబడవచ్చని అవినీతి నిరోధక శాఖ సిఫార్సు చేసిన కేసులు అట్టి కేసులలో చేరి ఉంటాయి. క్రమశిక్షణ

వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలు విచారణ జరిపిన అన్ని కేసులలోను సంబంధించిన ప్రభుత్వోద్యోగులపై విధించబడు దండనకు సంబంధించి, తాత్కాలికంగాను, అంతిమంగానుకూడ ఒక అభిప్రాయానికి వచ్చేముందు ఈ కమీషను ప్రభుత్వానికి సలహా యిస్తుంది. పరిపాలనలో నిజాయితీని కాపాడడానికి సంబంధించినంత వరకు పరిపాలన కార్యవిధానాలు, ఆచరణ పద్ధతులను తగు వ్యవధులలో సమీక్షించడానికి ఈ కమీషను అధికారం కలిగివున్నది.

ఈ పథకం క్రింద కోరబడిన విధంగా, సచివాలయ శాఖలలో ఛీఫ్ విజిలెన్సు ఆఫీసర్లను నియమించడం జరిగింది. శాఖాధిపతులకు, సంస్థలకు చెందిన 52 కార్యాలయాలలో విజిలెన్సు ఆఫీసర్లు నియమించబడ్డారు. తక్కిన కార్యాలయాలల్లోకూడ వారిని నియమించడం జరుగుతుంది.

కమీషనుకు అవసరమైన సిబ్బంది యీయబడింది. ఇందులో 1966 జనవరి నుండి ఒక ఫ్లయింగుస్క్వాడు కూడ ఉన్నది. ఒక పోలీసు డెప్యూటీ సూపరెన్టెంటు, ఇద్దరు పోలీసు ఇనస్పెక్టర్లు వగైరా ఈ స్క్వాడులో ఉంటారు. ఇది అవినీతి నిరోధక శాఖ పరిపాలక నియంత్రణలో వుండి, విజిలెన్సు కమీషను సత్వర మరియు తక్షణ ఆదేశాలను నిర్వహిస్తుంది.

1966 మార్చి 31 వ తేదీతో అంతమయ్యే కాలానికిగాను కమీషను దాని కార్యకలాపాలను గురించిన ప్రథమ వార్షిక నివేదిక 15-7-1966 నాటికి అంద గలదని ఆశించబడుతున్నది. పథకం క్రింద, ఈ నివేదిక రాష్ట్ర శాసన మండలి ఉభయసభల సమక్షంలోను ఉంచబడాలి.

1964 జూన్ నుండి 1965 డిశంబరువరకు గల కాలంలో, విజిలెన్సు కమీషనకు 557 ఫిర్యాదులు అందాయి. గెజిటెడు ఆఫీసర్లు, నాన్ గెజిటెడు ఆఫీసర్లు, తదితరులపై తమ పేరు లేకుండాను తప్పుడు పేరుతోను పంపిన అర్జీలుకూడ యిందులో చేరి ఉన్నాయి. విచారణ జరిపి, నివేదికలను పంపడంకోసం 122 ఫిర్యాదులను అవినీతి నిరోధక శాఖకు విజిలెన్సు కమీషను పంపింది 68 కేసులలో కమీషనుకు నివేదికలు అందాయి. కమీషను సచివాలయ శాఖలకు, శాఖాధిపతులకు కలెక్టర్లకు, తదితరులకు 159 ఫిర్యాదులను పంపింది. 76 కేసులలో నివేదికలు అందాయి. తక్కినవాటి విషయంలో విచారణ జరిపి కమీషనుకు నివేదికలను అందజేయాల్సి వుంది. 93 కేసులలో, విచారణ జరిపిన మీదట, ఆరోపణలు నిరూపించబడనందువల్ల తరువాతి చర్య వదలివేయబడింది. 13 కేసులలో, అదే కారణాలపై తరువాతి చర్యలను మానుకోవలసిందిగా శాఖలకు కమీషను సలహా యిచ్చింది. 41 కేసులలో అవినీతి నిరోధక శాఖ నియత విచారణను జరపాల్సిందిగా సలహా యిచ్చింది. 13 కేసులలో, తదుపరి చర్యకు పూనుకోవల్సిందని ఆయా శాఖలకు సలహా ఇవ్వబడింది. 125 కేసులలో, ఆరోపణలు అస్పష్టంగాను, ఎట్టి ప్రత్యేక స్వభావాన్నిగాని కలిగివుండక దర్యాప్తు జరపడానికి వీలులేనివిగాను ఉన్నందున ఎట్టి చర్యను తీసుకోకుండానే, ఫిర్యాదులు ఉంచివేయబడ్డాయి. విజిలెన్సు కమీషను అధికార క్షేత్రములో లేనందున 124 ఫిర్యాదులను కేంద్ర విజిలెన్సు కమీషనుకు, సంబంధించిన శాఖలకు పంపడం జరిగింది.

అవినీతి నిరోధకశాఖ వేసిన పన్నుగడలకు సంబంధించి కమీషనుకు అంతిమ నివేదికలు అందిన 18 కేసులలోను, 9 కేసులలో క్రిమినల్ ప్రాసిక్యూషను, 2 కేసులలో క్రమశిక్షణ వ్యవహాల ట్రిబ్యునలుచే విచారణ, 4 కేసులలో శాఖ పర మైన చర్యను తీసుకోవాల్సిందిగా సంబంధించిన శాఖలకు సలహా యిచ్చింది. 3 కేసులలో అయా శాఖల అభిప్రాయాలు కమీషనుకు అందవలసి వుంది.

పై వాటికి అదనంగా, అవినీతి నిరోధక శాఖనుండి ఈ కమీషనుకు 68 కేసులలో జరిపిన నియంత విచారణ నివేదికలు అందాయి. 24 కేసులలో క్రమ శిక్షణ వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలువిచారణ జరపాలని, 22 కేసులలో శాఖపరమైన చర్య తీసుకోవాలని, 15 కేసులలో నేరారోపణ లేకుండా చేయాలని లేదా తరు వాతి చర్యను మానుకోవాలని ఈ కమీషను సలహా యిచ్చింది. తక్కిన కేసు లలో మరికొన్ని వివరాలను తెలుపమని అవినీతి నిరోధక శాఖను కోరింది. క్రమ శిక్షణ వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలుచే విచారణ జరిపించాల్సిందిగా ఒక సచివాలయ శాఖకు కూడ ఈ కమీషను సహా యిచ్చించి.

31—12-1965 తేదీతో అంతమయ్యే కాలపరిమితిలో, విజిలెన్సు కమీషను తనకు పంపబడిన 44 కేసులలోను 30 కేసులలో క్రమశిక్షణ వ్యవహారాల ట్రిబ్యు నలుచే విచారణ జరిపించాలని ప్రభుత్వానికి సలహా నిచ్చింవి. అవినీతి నిరోధక శాఖ, క్రమశిక్షణ వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలు మున్నగునవి జరిపిన 15 విచారణ కేసులలోను పరిపాలనలో జాప్యాలను, కార్యవిధానాలలో అవకతవకలను అరి కట్టేందుకు తగుచర్యలను తీసికోవాల్సిందిగా ఈ కమిషను సూచించింది. కేంద్ర విజిలెన్సు కమీషను కోరికపై బెంగుళూరులో 1965 జూన్‌లో జరిగిన రాష్ట్ర విజిలెన్సు కమీషనర్ల సమావేశంలో ఈ కమీషను పాల్గొన్నది. ఈ కమిషను ఆ సమావేశపు కార్యకలాపాలలో తగువిధంగా పాల్గొని అనేక ముఖ్యమైన సూచనలు చేసింది.

అందే ఫిర్యాదులపై తగు చర్యతీసికొని, సముచిత మార్గాలద్వాలా విచా రణలు జరిపిస్తుందనే అభిప్రాయాన్ని కలిగించింది ఈ కమీషను. అవినీతి విష యాలలో మాత్రమే కాకుండా, ఆలస్యాలు, పరిపాలనా అసమర్థత విషయా లలోకూడ అవసరమైన సందర్భాలలో ప్రభుత్వానికి, స్థానిక అధికార్లకు సలహా లిస్తున్నది. లంచగొండితనాన్ని, నిజాయితీలేమిని అరికట్టడంలో ఈ కమీషను ప్రభుత్వానికి బాగాతోడ్పడింది.

టి. క్రమశిక్షణ వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలు

(వోటుచేసినది రూ. 93,900)

1947, అవినీతి విచారణ సంఘం చేసిన సిఫారసులను పురస్కరించుకొని అవిభక్త మద్రాసు ప్రభుత్వం 1949 జనవరి 1వ తేదీన క్రమశిక్షణ వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలును పర్పాటు చేసింది. దీనిలో జిల్లా మరియు సెషన్సు జడ్జికి తక్కువ కాని హోదా కలిగివుండి న్యాయ విచారణానుభవంగల ఇద్దరు అధికార్లు ఉంటారు. ఈ ట్రిబ్యునలు ఆంధ్రరాష్ట్రంలోగూడ ఉండేది. ప్రభుత్వోద్యో గులపై దుష్ప్రవర్తన ఆరోపణలను గురించి, అందుకు సంబంధించిన ఇతర

విషయాలను గురించి విచారణ జరపడానికిగాను ప్రభుత్వం క్రమశిక్షణ వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలును ఏర్పాటుచేసేందుకు 1960, ఆంధ్రప్రదేశ సివిలు సర్వీసుల (క్రమశిక్షణ వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలు) చట్టంలో నిబంధన ఉన్నది. మన రాష్ట్రంలోని ట్రిబ్యునలులో ఇప్పుడు జిల్లా మరియు సెషన్స్ జడ్జి హోదాగలిగిన ఒక చైర్మను, ఒక సభ్యుడు ఉన్నారు. ఈ ట్రిబ్యునలు ఈ క్రింది కేసుల విషయంలో చర్య తీసికొంటుంది:—

(1) అవినీతికరమైన వ్యవరాల విషయంలో నెలకు రూ. 180లు అంతకెక్కువ జీతంపొందే ప్రభుత్వోద్యోగులకు సంబంధించిన కేసులు;

(2) ట్రిబ్యునలు సలహాపై చేసిన ఉత్తరువుల విషయంలో ప్రభుత్వం సవరించి దలచిన అన్ని క్రమశిక్షణ కేసులు;

(3) ట్రిబ్యునలు విచారణ చేయాలని ప్రభుత్వం భావించే ఏదైనా ఇతర కేసు లేదా కేసుల తరగతి.

అయితే జ్యుడిషియలు శాఖలో ఏర్పడే కేసులు మాత్రం ఈ ట్రిబ్యునలుకు పంపబడవు.

ఈ ట్రిబ్యునలు ఏర్పడడంవల్ల, ప్రభుత్వోద్యోగులపై తీవ్ర ప్రభావం కలిగినటువంటి క్రమశిక్షణ విషయాలలో శాఖాధిపతులే లాంఛనంగా విచారణ జరపవలసిన పని ఉండదు. దీనివల్ల విచారణ నిష్పక్షపాతంగా జరగడమే కాకుండా, కార్యవిధానంలో సమగ్రత, సమరూపత ఉండడానికికూడ వీలుంది. 1965లో ఈ ట్రిబ్యునలు 48 కేసులలో విచారణ పూర్తిచేసి తన నివేదికలను తగు అవసరమయ్యే అదనపు చర్యకోసం ప్రభుత్వానికి పంపింది. కాబట్టి ఈ ట్రిబ్యునలును కొనసాగించే అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

ఎం. అవినీతి నిరోధక శాఖ

(వోటు చేసినది రూ. *11,16,000*)

అవినీతి నిరోధకశాఖ 2-1-1961వ తేదీనుండి పనిచేస్తున్నది. ఇది ఒక ప్రత్యేక శాఖ, జ్యుడిషియరీ మినహా ప్రభుత్వోద్యోగులకు సంబంధించిన అవినీతికరమైన కేసులతో ఈ శాఖ వ్యవహరిస్తుంది. ప్రభుత్వం లేదా విజిలెన్సు కమీషనర్ చేసిన ఉత్తరువుల ననుసరించి ఈ శాఖ గెజిటెడు ఆఫీసర్లపై నియత విచారణలను జరుపుతుంది. పోతే సంబంధించిన శాఖాధిపతులుకూడ గెజిటెడు ఆఫీసర్లపైగల కేసులను ఈ శాఖకు పంపవచ్చు, ఈ శాఖ తానే స్వయంగా ప్రాథమిక విచారణలను జరపడానికి అధికారం కలిగివున్నది. ఆరోపణలు చూడగానే వాస్తవమైనట్లు ఆ విచారణల ద్వారా వెల్లడైప్పుడు నాన్ గెజిటెడు ఆఫీసర్ల విషయంలో ఆయా శాఖాదిపతులకు, నియత విచారణలు జరపడంకోసం, ఉత్తర్వులియ్యడానికిగాను నివేదికలు పంపడం జరుగుతుంది.

2. అవినీతి నిరోధక చట్టంలోని 5-ఎ విభాగంక్రింద ఈ శాఖ డైరెక్టరు, జాయింట్ డైరెక్టరు పోలీసు డిప్యూటీ సూపరెన్టెంటు మొదటితరగతి మేజిస్ట్రేటు సాధారణ అధికారాలను కలిగివుంటారు,

3. దర్యాప్తు చేయడం పూర్తయి బహిరంగ లేక నియత విచారణ జరప బడిన మీదట, ఈ శాఖ విజిలెన్సు కమీషనరు ద్వారా అంతిమ నివేదికను పంపు తుంది. విపరీతంగా లంచాలు తీసికునే అధికార్ల విషయంలో పన్నుగడలుకూడ పన్నుతుంది ఈ శాఖ.

4. 1965 లో లంచగొండితనానికి సంబంధించిన వివిధ రకాలు, ప్రమాణాలు తెలిసివచ్చాయి. అవి అన్యాయ ప్రతిఫలానికిగాను ప్రయత్నాలు, దుష్ప్రేరణలతోపాటు దానిని కోరడం, స్వీకరించడం, దామాషాకు మించిన ఆస్తులను కలిగివుండడం, కాంట్రాక్టర్లకు, సరఫరాదార్లకు ఆర్థిక ప్రయోజనాలు చేకూర్చడం, రాష్ట్రంలోని వివిధ శాఖలలోని ప్రభుత్వోద్యోగులకు సంబంధించిన శాఖ పరమైన దుష్ప్రవర్తన, లంచాలు, మామూళ్లు, సరఫరాల రూపేణా క్రింది హోదాలలోను, పై హోదాలలోను కూడ లంచగొండితనం ప్రబలుతున్నదని విచారణలద్వారా విదితమైంది.

5. ఈ దిగువ తెలిపినవాటివల్ల లంచగొండితనాన్ని అరికట్టడం రోజురోజుకు కష్టసాధ్యమౌతున్నది.

(1) ప్రజలలో వ్యావహారిక జ్ఞానం లోపించడం, తత్ఫలితంగా సహకారం లేకపోవడం ;

(2) ఈ శాఖ, లంచగొండి అధికార్లను నేరం చేస్తున్నప్పుడు పట్టుకొనడానికి చేసే ప్రయత్నాలను విఫలం చేయడానికి ఆ అధికార్లు తమ కృషిలో అవలంభిస్తున్న వక్ర పద్ధతులు ;

(3) పట్టుబడ్డ అధికార్లపై ప్రజల (ఎక్కువగా సాక్షుల) అర్థంలేని సానుభూతి.

6. 1965 లో, 103 కేసులలో నివేదికలు పంపబడ్డాయి. వాటిలో 69 కేసులలో, ఆరోపణలు రుజువై క్రమశిక్షణ వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలుచే విచారణ జరపబడడానికి లేక క్రిమినల్ ప్రాసిక్యూషను లేదా శాఖపరంగా చర్య తీసికోవడానికి సిఫారసు చేయడం జరిగింది. ఈ 103 కేసులలోను, 40 కేసులు గెజిటెడు ఆఫీసర్లకు, 60 కేసులు నాన్ గెజిటెడు ఆఫీసర్లకు, 3 కేసులు ఇతరులకు సంబంధించి ఉన్నాయి.

7. 1-1-1965 నాటికి పెండింగులో వున్న 1964 వ సంవత్సరానికి చెందిన 106 ప్రాథమిక విచారణలుకాక, 1965 లో 112 విచారణలు క్రొత్తగా చేపట్టడం జరిగింది. వాటిలో 47 స్వయంగాను, తక్కినవి ప్రభుత్వం, విజిలెన్సు కమీషను లేక శాఖాధిపతుల ప్రోద్బలంపైనను చేపట్టబడ్డాయి. 47 కేసులలో, నియత విచారణ జరిపించాల్సిందిగా ఉత్తరువులు కోరడం జరిగింది. 10 కేసులలో తరువాతి చర్యకు పూనుకోవాల్సిందిగా ఆయా శాఖలను కోరడం జరిగింది.

8. పన్నుగడలు : అవినీతి నిరోధకశాఖ, ఈయేడు ప్రభుత్వోద్యోగులపై జయప్రదంగా 19 పన్నుగడలను పన్నింది. వాటిలో ముగ్గురు గెజిటెడు ఆఫీసర్లు, 8 కేసులలో దర్యాప్తులు పూర్తయినాయి. ఏడు కేసులలో క్రిమినల్ ప్రాసిక్యూషనుకు, ఒక కేసులో శాఖపరంగా చర్యకు అవినీతి నిరోధకశాఖ సూచించింది. మిగిలిన కేసులు సంవత్సరం ఆఖరునాటికి పూర్తి కావలసి వున్నాయి.

9. శిక్షలు : 1965 లో ఈ క్రింద తెలిపినవిధంగా శిక్షలకు ఉత్తరువు లియబడ్డాయి :—

శిక్ష స్వభావం	శిక్ష పొందిన ఆఫీసర్ల సంఖ్య		
	గెజిటెడు	నాన్ గెజిటెడు	మొత్తం
1. బర్తరఫు	2	4	6
2. సర్వీసునుండి తొలగింపు	—	2	2
3. సర్వీసునుండి డిశ్చార్జి	—	1	1
4. నిర్బంధ పదవీ విరమణ	2	1	3
5. హోదా తగ్గింపు	1	2	3
6. వేతనపు టైం స్కేలులో తగ్గింపు	—	2	2
7. ఇంక్రిమెంట్లు వాయిదా	3	7	10
8. పింఛనులో కోత	2	1	3
9. న్యాయస్థానాలు విధించిన జరిమానా, శిక్షలు	—	7	7
10. అభిశంసనలు, ఇతర శిక్షలు	7	3	10
మొత్తం	17	30	47

ఈ శాఖ గట్టి కృషి సల్పినప్పటికీ పెండింగులో వున్న ప్రాథమిక విచారణల సంఖ్య చాలవరకు తగ్గినా పెండింగులో వున్న నియత విచారణలను తగ్గించడానికి వీలులేకపోయింది. దీనికి కారణం ఏమంటే ఎక్కువ నెలలలో ఈ శాఖ పరిష్కరించిన కేసుల సంఖ్యకంటే ఈ శాఖకు అత్యధిక సంఖ్యలో నియత విచారణల తాలూకు కేసులు అందుతూ వుండడమే.

1961 లో ఈ శాఖను ఏర్పాటు చేసినప్పుడు మంజూరైన సిబ్బంది, 1963 లో మంజూరు చేసిన తాత్కాలిక సిబ్బంది పెరుగుతున్న పనికి ఎంతమాత్రం సరిపోవడంలేదు. అదనపు సిబ్బందిని మంజూరు చేయవలసిందిగా ప్రభుత్వానికి పంపిన ప్రతిపాదనలు ప్రస్తుతానికి ఆపివేయబడినాయి. అయినప్పటికీ ఈ శాఖ యిప్పుడు తనకున్న ఆఫీసర్లు, సిబ్బందితోనే చాలాకాలంగా పెండింగులో వున్న కేసుల సంఖ్యను సాధ్యమైనంతవరకు తగ్గించడానికి కృషి చేస్తున్నది.

V. సమాచార, పౌర సంబంధాలశాఖ

(వోటు చేసినది రూ. 52,02,400)

రాష్ట్రప్రభుత్వ కార్యక్రమాలూ, కార్యకలాపాలనుగురించి ప్రజలకు ఎప్పటి కప్పుడు తెలియజేస్తూవుండడం, ప్రభుత్వంప్రజలతోసంబంధాల నేర్పరుచుకోడానికి

తగు సాధనంగా పని చేయడమే ఈ శాఖ ఉద్దేశము. పత్రికలు, రేడియో, రంగస్థలం, సినిమా, ఉపన్యాసాలు, ప్రదర్శనలు పర్యటనలద్వారా ఈ శాఖ పని చేస్తున్నది.

పత్రికలు

2. ప్రభుత్వం యిచ్చే వార్తలన్నిటినీ ఈ శాఖద్వారానే పత్రికలకు అందజేయడం జరుగుతూంది. ఈ శాఖ పత్రికా విలేఖరుల సమావేశాలనుకూడా ఏర్పాటు చేస్తుంది. వార్తాపత్రికలు మున్నగువాటిలో వ్యాసాలు, ఫోటోలు ప్రచురించడానికికూడా ఈ శాఖ ఏర్పాటు చేస్తుంది. ఈ శాఖలో ఒక ప్రత్యేక రెఫరెన్సు రిసెర్చి సెక్షను నెలకొల్పబడింది. దీనివల్ల ప్రభుత్వానికే కాక పత్రికలవారికికూడా ఉపయోగపడే నిమిత్తం, రెఫరెన్సుకు రీసెర్చికి పనికివచ్చే సమాచారాన్ని సేకరించడానికి వీలుంటుంది. ముఖ్యమైన సంఘటనలకు సంబంధించిన సంక్షిప్త వార్తలు, అధికారం పొందిన విలేఖరులకు, పత్రికా సంపాదకులకు, ప్రభుత్వోద్యోగులకు పంపబడుతూ వున్నాయి. దీనికితోడు పత్రికల ఉపయోగార్థం బ్యాక్‌గ్రౌండర్లను, ఫీచర్ రచనలను అందజేయడం జరుగుతున్నది.

3. జిల్లా స్థాయిలో ఈ శాఖ ప్రతి జిల్లాకేంద్రంలోను ఒక సమాచార కేంద్రాన్ని నిర్వహిస్తున్నది. వార్తాపత్రికలు, బుల్లెటిన్లు మున్నగునవి చదవటానికి ప్రతిరోజూ ప్రజలు అధిక సంఖ్యలో ఈ కేంద్రానికి వస్తుంటారు.

4. హైదరాబాదులోను, విజయవాడలోను రాష్ట్ర సమాచార కేంద్రాలు వున్నాయి. వీటికి రెఫరెన్సు గ్రంథాలయాలు అనుబంధించబడి వున్నాయి. ఈ రెండు కేంద్రాలకు భారత ప్రభుత్వం 50 శాతం సబ్సిడీ యిస్తున్నది.

5. ఈ శాఖ 'ఆంధ్రప్రదేశ్' అనే మాస పత్రికను నాలుగు భాషలలో అంటే తెలుగు, ఇంగ్లీషు, ఉర్దు, హిందీ భాషలలో ప్రచురిస్తూ వున్నది. నెలనెలా జరిపే ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలను గురించి అనేక అభివృద్ధి రంగాలలో సాధించిన ప్రజాళికా ప్రగతిని గురించి ఈ పత్రిక ప్రచురిస్తుంది. 1964 సెప్టెంబరు వరకు ఈ నాలుగు భాషలలోనూ పత్రికల మొత్తం సర్క్యులేషను 18,000 మాత్రమే. పత్రిక బాగా ప్రచారం పొందేటట్లు చేయడానికై అందులో కొన్ని కొత్త శీర్షికలు ప్రవేశపెట్టబడినాయి. తత్ఫలితంగా పత్రికల మొత్తం సర్క్యులేషను యిప్పుడు నెలకు 90,000 కు పెరిగింది. వీటిలో తెలుగు పత్రిక సర్క్యులేషను 75,000 ప్రతులు. మన దేశంలో వెలువడుతున్న యిటువంటి పత్రికల్లో యిది అగ్రగామిగా వుంది.

6. దీనికితోడు, రాజధానీ నగరంలో పక్షం పక్షం జరిపే ఫిలిం ప్రదర్శనం కార్యక్రమాన్ని వివరిస్తూ ప్రతి పక్షానికి ఒక కరపత్రాన్నికూడా ప్రచురిస్తూన్నది. అప్పుడప్పుడూ అనేక ప్రత్యేక ప్రచురణలను కూడా ఈ శాఖ ప్రచురిస్తూ వున్నది. ఈ శాఖ "గ్రామవాణి" అనే త్రైమాసిక పత్రికనుకూడా ప్రచురిస్తూ వున్నది. గ్రామస్థుల రేడియో గోష్ఠులకు సంబంధించి వుంటుంది ఈ పత్రిక.

రేడియో

7. అభివృద్ధి చెందుతున్న నేటి ఆర్థిక వ్యవస్థలో విద్య, సాంఘిక సేవ, వ్యవసాయ ఉత్పత్తి రంగాలలో ధ్వని ప్రసారం, నానాటికి ఎంతో అధికంగా ప్రయోజనాత్మకపాత్ర వహించవలసి వున్నది.

8. రాష్ట్రంలోగల ఆలిండియా రేడియో ట్రాన్స్‌మిటర్లద్వారా ప్రసారమయ్యే రేడియో కార్యక్రమాలను గ్రామీణ ప్రజానీకం వినేటట్లు చేయడానికి వీలుగా ఈ శాఖ గ్రామీణ ప్రాంతాలలో కమ్యూనిటీ రేడియో రిసీవర్లను స్థాపించి నిర్వహిస్తున్నది. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక అంతంలో మన రాష్ట్రమందలి గ్రామాలలో 8,760 కమ్యూనిటీ రేడియో సెట్లు ఏర్పాటు చేయబడినాయి. 1966-67 నాటికి ఈ సెట్ల సంఖ్య 18,000 కు పెరగవచ్చు. దేశమందంతటా కమ్యూనిటీసెట్ల ఉత్పత్తిని ప్రోత్సహించే దృష్టితో సనత్‌నగర్‌లో వుండే ప్రభుత్వ రేడియో విభాగాలు, రిసీవర్ల తయారీ కేంద్రంనుండి ఈ సెట్లను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కొనుగోలు చేసేందుకు అనుమతించడానికై సమాచార, ప్రసార మంత్రిత్వశాఖ సమ్మతించింది. మూడవ ప్రణాళిక అంతానికి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని 27,004 గ్రామాలలోను 15,000 గ్రామాలలో ఈ సెట్లు ఏర్పాటు చేయబడతాయి.

9. అద్దె పద్ధతిపై ప్రైవేటు గృహాల్లో ఉంచిన లౌడు స్పీకర్లకు ఓవర్ హెడ్ లైన్లద్వారా ఆకాశవాణి ప్రసారాలను తిరిగి ప్రసరింపజేయడానికి లేక తిరిగి పంపిణీ చేయడానికి ఒక పథకాన్ని నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అమలు జరపాలని సంకల్పించబడింది. పది మునిసిపలు పట్టణాలలో ప్రజలు వినడానికి ఆకాశవాణి ప్రసారంచేసే కార్యక్రమాలను తిరిగి ప్రసరింపజేసే పద్ధతిని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యిదివరకే ప్రవేశపెట్టింది. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో విరాళాల ప్రాతిపదికపై రాష్ట్రంలోని 3,500 మంది శ్రోతలు కార్యక్రమాలను వినడానికి వీలయ్యేట్లుగా ఈ సదుపాయాన్ని విస్తరింపజేయడానికి సంకల్పించబడింది. అయినప్పటికీ ఈ పథకం 1966-67 లో చేపట్టబడదు.

రంగస్థలం, సినిమా

10. ప్రభుత్వ ప్రణాళికలు, అభివృద్ధి కార్యకలాపాలను గురించి బుర్రకథ దళాలు, సంగీత నాటక ఉత్సవాలద్వారా — గ్రామీణులకు ప్రచారం చేయడం కూడా జరుగుతున్నది. అంతేకాకుండా జిల్లా పౌరసంబంధాల అధికార్లు గ్రామాలను పర్యటించినప్పుడెల్లా ఫిల్ము ప్రదర్శనలను ఏర్పాటు చేస్తారు.

ఫిల్ముల నిర్మాణం

11. ఈ శాఖ ఏటా కొన్ని డాక్యుమెంటరీలను నిర్మిస్తుంది. వాటిలో కొన్నిటిని ఈ శాఖవారే నిర్మిస్తున్నారు. కాగా మరికొన్నిటిని ఫిలింస్ డివిజనూ లేక జిల్లాపరిషత్తూ మరియు ఈ శాఖ కలసి ఖర్చును పంచుకొనే పద్ధతిమీద నిర్మించడం జరుగుతుంది. ఈయేడు నల్గొండ, ఖమ్మం జిల్లాలను గురించి డాక్యుమెంటరీ

ఫిల్ములు, ఆ యా జిల్లా పరిషత్తులతో ఖర్చును పంచుకొనే పద్ధతిమీద నిర్మించ బడ్డాయి. నెల్లూరు, చిత్తూరులను గురించి డాక్యుమెంటరీ ఫిల్ములు త్వరలో విడుదల చేయబడతాయి. 1966-67 లో హైదరాబాదు, మహబూబ్‌నగరు, నిజామాబాదు, వరంగల్లు జిల్లాలను గురించిన డాక్యుమెంటరీలు నిర్మించ బడతాయి.

సినిమా పరిశ్రమకు ప్రోత్సాహం

12. రాష్ట్రంలోని సినిమాపరిశ్రమను ప్రోత్సహించడానికిగాను ప్రభుత్వం ఈ క్రింది చర్యలను తీసుకోడానికి నిశ్చయించింది—

(ఎ) అదనపు ఫ్లోరుల నిర్మాణానికిగాను మెస్సర్స్ సారథీ స్టూడియోస్, సదరన్ మూవీటోనులకు ఒక్కొక్కదానికి రు. 2,50 లక్షల రుణం మంజూరు చేయడం.

(బి) చెల్లింపు పద్ధతిపై సినిమా పరిశ్రమకు కేటాయించడంకోసం 200 ఎకరాలకు పైగా ప్రభుత్వభూమిని సేకరించడం.

(సి) క్రొత్త స్టూడియోస్ నిర్మాణానికిగాను కేటాయించిన స్థలంలో దాన్ని నిర్మించడానికిగాను క్రొత్త సినిమా సంస్థకు రు. 5,00,000 ల రుణం మంజూరు.

(డి) రాబోయే రెండేళ్లలోనూ రాష్ట్రంలో నిర్మించబడే ఫిల్ములకు ఒకొక్కదానికి రు. 50,000 ల చొప్పున సబ్సిడీని చెల్లించడం.

(ఇ) సాంస్కృతిక, విద్యావిషయికమైనవీ. మిక్కిలి కళాత్మకంగాను ఉత్తమ సాంకేతిక స్థాయిగలవీ అయిన ఉత్తమ తెలుగు చిత్రాలకు ఏటా బహుమతులివ్వడానికిగాను రు. 50,000 ల మేరకు గ్రాంటు. భారతదేశంలో ఎక్కడైనా నిర్మించిన తెలుగు కథా చిత్రాలు, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో నిర్మించిన డాక్యుమెంటరీ, విద్యావిషయక, బాలల చిత్రాలు—బహుమతులకు అర్హమౌతాయి.

(ఎఫ్) ఉత్తమ నటుడు, ఉత్తమ నటి, ఉత్తమ కథారచయితకు తగిన బహుమతులివ్వడం.

ప్రథమ ఫిల్మ బహుమతుల ప్రధానోత్సవం, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ఫిల్మ్స అవార్డుల కమిటీ సిఫారసుపై 1965, ఆగస్టు 15 వ తేదీన రవీంద్ర భారతిలో జరిగింది.

ప్రదర్శన

13. పారిశ్రామిక, సాంస్కృతిక ప్రదర్శనలలో పాల్గొనడం ఈ శాఖ కార్యకలాపాల్లో ఒకటి. జిల్లాలలో ఈ ప్రదర్శనలు ఏర్పాటు చేయబడినపుడు జిల్లా పౌరసంబంధ అధికార్లు అందులో అభివృద్ధి కార్యకలాపాల ఫొటోగ్రాఫులను ప్రదర్శించడం ద్వారానూ, ప్రదర్శన చూడడానికి వచ్చేవారికి ఫిల్ముషోలు ఏర్పాటు చేయడం ద్వారానూ అధికారమివ్వబడింది. ప్రతి ఏటా హైదరాబాదులో జరిగే అఖిలభారత పారిశ్రామిక ప్రదర్శనలో కూడా ఈ శాఖ పాల్గొంటుంది.

పర్యటనత్వం

14. రాష్ట్రంలో పర్యటనత్వాన్ని పెంపొందించే బాధ్యతనుకూడ ఈ శాఖే నిర్వహిస్తున్నది. విదేశీ మారకద్రవ్యాన్ని ఆర్జించిపెట్టే ఈ పర్యటనత్వ అభివృద్ధికి భారతప్రభుత్వం అధిక ప్రాధాన్యాన్నిస్తున్నది.

15. పబ్లిక్ వర్క్సు శాఖ అజమాయిషీలో ఉన్న 17 పర్యాటకుల విశ్రాంతి గృహాలను సమాచార, పౌరసంబంధాల డైరెక్టరు ఆధీనంలోకి తీసుకున్నారు.

16. దేశంలో పర్యటనత్వం అభివృద్ధి పరచటానికిగాను భారతప్రభుత్వం నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో 25 కోట్ల రూపాయల వరకు ఖర్చు పెట్టాలని సంకల్పిస్తున్నది. శీఘ్ర పారిశ్రామికీకరణ ఫలితంగా మన రాష్ట్రానికి అధిక సంఖ్యలో వస్తున్న పర్యాటకులకు సదుపాయాలు అధికంచేయడానికి, తదితర సౌకర్యాలు కలుగజేయడానికి నాల్గవ ప్రణాళికా కాలంలో సుమారు ఒకకోటి రూపాయలు వ్యయంకాగల పథకాలను ప్రభుత్వం రూపొందించింది. ఈ ఖర్చులో రాష్ట్రవాటా రు. 50 లక్షలు. మిగతా ఖర్చు కేంద్రప్రభుత్వం భరిస్తుంది. అనేక ప్రదేశాల్లో ముఖ్యంగా హైదరాబాదు, విజయవాడ, విశాఖపట్టణం నగరాల్లోను చుట్టుపట్ల ప్రథమశ్రేణి పర్యాటకుల గృహాలు ఏర్పాటుచేయడానికి ఉద్దేశించబడింది. యాత్రాస్థలాల్లోను ప్రకృతిశోభతో అలరారే ప్రదేశాల్లోను విశ్రాంతి గృహాలు నిర్మించాలనికూడా సంకల్పించబడింది. కొన్నిచోట్ల అత్యాధునిక సౌకర్యాలుగల హోటళ్ళను నిర్మించాలని ముఖ్యమైన సరస్సుల్లోను, నదుల్లోను విహారానికి పడవలను తదితర సౌకర్యాలను ఏర్పాటుచేయాలనికూడా ఉద్దేశించబడింది.

17. ఇండియన్ టూరిజమ్ హోటల్ కార్పొరేషన్ సహకారంతో హైదరాబాదులో ఫైవ్ స్టార్ డీలక్స్ హోటల్ నెలకొల్పేటందుకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తమ అంగీకారాన్ని తెలియజేసింది.

18. హైదరాబాదును సందర్శించే పర్యాటకుల సౌకర్యార్థం సుఖంగా ప్రయాణం చేయడానికి వీలున్న "మనోరమ" బస్సును కొన్నేళ్లుగా ఈ శాఖ నడుపుతున్నది. శుక్రవారాలుతప్ప మిగతా అన్ని రోజుల్లోను హైదరాబాదు నగరంలోను, చుట్టుప్రక్కలగల ప్రదేశాలను పర్యాటకులకు ఈ బస్సు చూపుతుంది. ఆదివారాల్లో నాగార్జునసాగర్‌కు కూడా తీసుకువెడుతుంది. దీనికి తోడుగా "అప్సరస" అనే ఎయిర్ కండిషన్ బస్సునుకూడా ఇటీవల వేయడం జరిగింది. నాల్గవ ప్రణాళిక కాలంలో భారతప్రభుత్వ పర్యటనాశాఖచే ఏర్పాటు చేయబడిన రెండు సంస్థల్లోను పాల్గొని ముఖ్యంగా విదేశీ పర్యాటకులకు ఉపయోగించే నిమిత్తం ఎయిర్ కండిషన్డ్ కార్లను పొందడానికి ఈ శాఖ ఉద్దేశిస్తున్నది.

పౌర రక్షణ, పౌర రక్షణ శిక్షణ సంస్థ, హైదరాబాదు
(వోటు చేసినది రూ. 1,08,000)

పౌరరక్షణ:— రాష్ట్రంలో దాడికి లోనుగాగల ముఖ్యమైన పట్టణాలలో పౌరరక్షణ చర్యలను అమలుజరపడానికి అవసరమయ్యే ఖర్చుకోసం 1966-67 బడ్జెటు అంచనాలలో విమానదాడులు ముందు జాగ్రత్త చర్యలకు, నిర్మాణాలకు నామమాత్రంగా ఒక్కొక్కదానికి వందరూపాయల చొప్పున గ్రాంటు కేటాయించబడింది. ఇటీవలి భారత పాకిస్తాను వివాదాల కారణంగా విశాఖపట్నంలో సంపూర్ణ పౌరరక్షణ చర్యలు తీసుకోవలసి వచ్చింది. ప్రజల్లో పౌరరక్షణ దృక్పథాన్ని అలవరచి వారిని పౌరరక్షణతత్పరులను చేయడానికి, వారిలో ధైర్య స్థైర్యాలను పెంపొందింపచేయడానికి పౌరరక్షణ చర్యల ప్రచారంకోసం పత్రికలను రేడియోను సంపూర్తిగా వినియోగించడం జరిగింది. సివిలు రక్షణ సంస్థలలోని వివిధ సర్వీసులకు మనుష్యులను తీసుకోవడం అతిముఖ్యమైన విషయం. ఏవో కొన్ని సందర్భాలలోతప్ప స్వచ్ఛంద సేవకులపైనే ఆధారపడ్డం జరిగింది. అయినప్పటికి పౌరరక్షణ స్వచ్ఛంద సేవకులకు పౌరరక్షణలో వారి శిక్షణ కాలంలో ఒక్కొక్కరికి రోజుకు ఒక రూపాయి చొప్పున జేబుఖర్చులక్రింద డబ్బు చెల్లించవలసి వచ్చింది. ఇంతేకాకుండా పౌరరక్షణ పరికరాల కొనుగోలుకు పౌరరక్షణ చర్యలు అమలు జరపడానికి సంబంధించి ముందుగా తెలుసుకోడానికి వీలులేని ఇతర ఖర్చులు భరించడానికి మరికొంత వ్యయం అదనంగా జరుపవలసి వచ్చింది.

పౌరరక్షణ శిక్షణ సంస్థ, హైదరాబాదు:— అత్యవసర పరిస్థితులలో పౌర రక్షణ సర్వీసుల్లో నియమించడానికి కావలసినంత పౌరరక్షణ సిబ్బందికి శిక్షణ ఇవ్వడం, శాంతికాలంలో వరదలు, అగ్నిప్రమాదాలు, తుఫానులు, భూకంపాలు, అంటువ్యాధులవంటి ప్రకృతి వైపరీత్యాలవల్ల ఏర్పడే పరిస్థితులలో అత్యవసర సహాయ చర్యలు తీసుకోవడంలో ప్రభుత్వ అధికారులకు, సిబ్బందికి శిక్షణ నివ్వడం—రెండు ఉద్దేశాలతో హైదరాబాదులో పౌరరక్షణ శిక్షణ సంస్థ 1963 జూన్ నుంచి పనిచేస్తున్నది. ఈ సంస్థ ఇంతవరకు సుమారు 475 గురు అధికార్లకు 18 జట్లలో శిక్షణ నిచ్చింది. ఈ శిక్షణ 30 రోజులపాటు వుంటుంది. ఒక్కొక్క జట్టులో సుమారు 30 మంది అధికార్లు శిక్షణ పొందుతారు. ఇంకా ఎన్. సి. సి; హోంగార్డులు, గ్రామీణ స్వచ్ఛంద సేవాదళం, భారత సేవక్ సమాజ్ నిర్వహించే వివిధ క్యాంపులలో ఈ సంస్థ అధ్యాపకులు పౌరరక్షణ, అగ్నిమాపకం, ప్రథమ చికిత్సలలో శిక్షణ తరగతులను కూడా నడిపారు. పౌరరక్షణ చర్యలలో జంటనగరాల్లోని పౌరులకు శిక్షణనిచ్చే నిమిత్తం హైద్రాబాదు, సికింద్రాబాదు నగరాల్లో ఐదు కేంద్రాలు ప్రారంభించాలనికూడా యీ సంస్థ ఉద్దేశించింది. విజయవాడ ప్రజలు పౌరరక్షణ చర్యలపట్ల శ్రద్ధాసక్తులు చూపుతున్నట్లు తెలియరావడంవల్ల వారి సౌకర్యార్థం ఆ ఐదు కేంద్రాలలో ఒకదానిని విజయవాడకు మార్చాలనే సంకల్పం ఉంది. ఈ సంస్థకు చెందిన ఫిల్ము లైబ్రరీకి ఒక ఫిల్ము కొనాలనే సంకల్పంకూడా వుంది. ఈ ప్రతిపాదనలన్నీ ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నాయి.

హెచ్. 'బి'. గవర్నమెంటు హౌసు, గవర్నమెంటు గ్యారేజి

(వోటు చేసినది రూ. 4,78,800)

గవర్నమెంటు హౌసు శాఖ అజమాయిషీ క్రింద హైదరాబాదులో రెండు అతిధి గృహాలున్నాయి. అవి (1) లేక్‌వ్యూ అతిథిగృహం (2) గ్రీన్‌లాండ్సు అతిథిగృహం. రాష్ట్రాన్ని సందర్శించే ప్రభుత్వ అతిథులకు, ప్రముఖ వ్యక్తులకు ఇక్కడ వున్నంతకాలం వసతి, రాకపోకల సౌకర్యాలు మొదలైనవి కల్పించబడతాయి. ఇందుకయ్యే ఖర్చు పై పద్దుక్రింద వ్రాయబడుతుంది. మంత్రుల నివాస గృహాలలో సరంజాము ఏర్పాటుకు, ప్రభుత్వ ఉత్సవాలకు అయ్యే పూర్తి వ్యయంకూడా ఈ పద్దుక్రిందే ఖర్చు వ్రాయబడుతుంది.

ఎ. III. క్రొత్తఢిల్లీలో ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వ ఏజంటు

(వోటు చేసినది రూ. 75,300)

ప్రభుత్వ కార్యదర్శి హోదాలోను బాధ్యతలతోను ఈ దిగువ తెలిపిన వాటిని నిర్వహించడానికిగాను ఒక సీనియరు ఐ. ఏ. ఎస్. అధికారిని ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వం నియమించింది.

(1) కేంద్రప్రభుత్వంతో సన్నిహిత సంబంధం పెట్టుకొని అధిక ప్రాధాన్యం గల పరిణామాలగురించి ముఖ్యంగా ప్రణాళికకు సంబంధించిన పథకాలను గురించి ఉపయోగకరమైన సమాచారాన్ని ఈ ప్రభుత్వానికి అందచేయడం;

(2) మన ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన పనుల విషయంలో తదుపరి చర్య తీసుకోవడం;

(3) ఢిల్లీలో మన ప్రభుత్వ ఏజంటు, అధికార్లస్థానే హాజరవడానికి అర్హమయ్యే సభలు, సమావేశాలు, కమిటీలలో వారితరఫున తగు సమాచారం పొంది హాజరు కావడం;

(4) ప్రత్యక్ష సంబంధం పెట్టుకోవడంవల్ల మన రాష్ట్ర పారిశ్రామిక, ఆర్థిక అభివృద్ధికి లేదా ఈ రాష్ట్రానికి సంబంధించి ఇతర ప్రయోజనాలు కలుగగల విదేశీ సాంకేతిక బృందాలు, అంతర్జాతీయ సంస్థల ప్రతినిధులు ముఖ్యమైన విదేశీయుల రాకనుగురించి మన ప్రభుత్వానికి తెలియజేయడం;

(5) కేంద్రప్రభుత్వం అన్నిరంగాలలోను జరిపే కార్యకలాపాలవల్ల ఆర్థిక, సాంఘిక, రాజకీయేతర అఖిలభారత సంస్థల కార్యకలాపాలవల్ల రాష్ట్రప్రభుత్వం తాలూకు, ప్రయోజనాలు ప్రభావితమయ్యే సందర్భాలలో సాధారణంగా వాటి విషయంలో శ్రద్ధతీసుకోవడం;

(6) మన ప్రభుత్వ శాఖ ఏదైన స్పష్టంగా ఆదేశించే వివిధ విషయాలలో ప్రభుత్వ ఏజంటుగా వ్యవహరించడం.